

75834
75834

Ўзбек тилидаги

АРАБЧА

ва

ФОРСЧА

сўзлар

ЛУҒАТИ

261 July 23

Книга должна быть возвращена
не позже указанного здесь срока

03(88)

11880P

434

Узбек тили

графика ва оқроғи

сузи мукабб

Т. 1996

48060P

268

27.05.04. P.P.P.
P.P.P.

271

4800

4 (ЎЗБ)

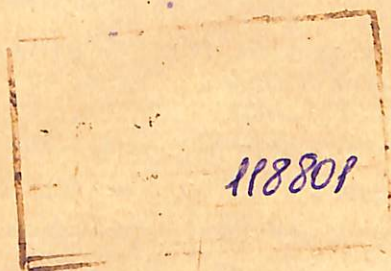
Ў. 34

ЎФ 96

ЎЗБЕК ТИЛИДАГИ АРАБЧА ВА ФОРСЧА СЎЗЛАР ЛУҒАТИ

*Ўзбекистон Республикаси
Халқ таълими вазирлиги
тасдиқлаган*

Тузувчилар: Р. САПОЕВ, Ш. АВЕЗМЕТОВ

ТОШКЕНТ «ЎҚИТУВЧИ» 1996

Махсус муҳаррир: филология фанлари номзоди, доцент
Ж. Лапасов

Тақризчилар: филология фанлари доктори Э. Умаров
ҳамда филология фанлари номзоди Л. Халилов

Шартли қисқартмалар

а. — арабча

ф. — форсча

а.-ф. — арабча-форсча

ф.-а. — форсча-арабча

кўч. — кўчма маънода

гр. — грамматика

қ. — қаранг

Халқнинг тили ва унинг ёзуви шаклланишга қадар йиллар ўтди. Шу аснода у ривожланиб, сайқал топиб, мукаммалаша боради. Халқнинг бутун бир қисмати, тарихий тақдири ёзуви орқали муҳрланади, ўтмишга айланади. Шу маънода ўтмишимиз акс этган ёзув ва тил биз учун ардоқлидир.

Эски ўзбек ёзуви ва тилини луғатларсиз тўла маънода ўзлаштириш мумкин эмас. Шунинг учун бизнинг ушбу камтарона ҳаракатимиз ҳам ана шу мушкулликни енгилантиришга қаратилган эзгу мақсад ифодасидир.

Ушбу луғатда биринчи ўринда сўзнинг араб ёки форс тилидаги маъноси, иккинчи навбатда унинг ўзбек тилидаги маъноси ҳамда ўрни билан киши исмлари кўрсатиб ўтилди. Шунингдек, отларнинг бирлик ва кўplik кўринишлари ёнма-ён келтирилмасдан, алифбо тартибда берилди.

Иккинчи устунда қавс ичида сўзларнинг содда транскрипцияси—ўқилишигина ёзилди. Булардан ташқари, араб тилидаги муаннас жинс белгисини билдирувчи ـ — та марбута асл ҳолича қолдирилди, яъни ت — та мамдуда шаклда берилмади.

Луғат ўрта мактаб ўқитувчилари, ўқувчилари ва кенг китобхоналар оммаси учун мўлжалланган.

آب (об) <i>ф.</i>	сув
ابا (ибо) <i>а.</i>	ибо, тортиниш, кўнмаслик; уят, шарм, андиша
آباد (обод) <i>ф.</i>	обод, гуллаб-яшнаган
ابتداء (ибтидо) <i>а.</i>	ибтидо, бошланиш, бош, пайдо бўлиш
ابتداع (ибтидоъ) <i>а.</i>	ихтиро, янгилик
ابتدائى (ибтидоий) <i>а.</i>	ибтидоий, бошлангич, қадимги, энг бурунги
ابتر (абтар) <i>а.</i>	1) чўлтоқ, чала, қисқа; нотўкис, номукаммал, чала; 2) самарсиз, беҳосил; 3) бефарзанд, пуштсиз; 4) бахтсиз, камбағал
ابجد (абжад) <i>а.</i>	араб алифбосининг 1 дан 1000 гача сон қийматига кўра тақсимланиши
ابد (абад) <i>а.</i>	абадийлик, мангулик, доимийлик
ابدا (абадан) <i>а.</i>	1) доим, ҳамма вақт; 2) ҳеч қачон
ابدال (абдол) <i>а.</i>	1) валилар, авлиёлар; Муҳаммад пайғамбарнинг пайравлари; 2) қаландар, девона
آبدسته (обдаста) <i>ф.</i>	обдаста, қумғон
ابدى (абадий) <i>а.</i>	абадий, мангу, доим
ابدية (абадийят) <i>а.</i>	абадият, мангулик, доимийлик
آبديده (обидийда) <i>ф.</i>	кўз ёши
ابر (абр) <i>ф.</i>	булут
ابرار (аброр) <i>а.</i>	1) яхшилар, пок кишилар; 2) Аброр (эркаклар исми)

✓ ابو (абру) ф.	қош
آبرو (обрў) ф.	обрў, эътибор, ҳурмат, нуфуз
آبرومند (обрўманд) ф.	обрўли, муҳтарам; муносиб, лойиқ; софдил, содиқ
آب زمزم (оби зам-зам) ф-а.	Маккадаги Замзам булогининг табаррук суви; муқаддас сув
ابريشم (абришум) ф.	абришим, инак газлама
✓ ابگار (абгор) ф.	абгор, ночор, хароб, ёмон аҳ-волга тушиб қолган
ابله (аблах) а.	1) бемаъни, нодон; 2) ўтакетган қабиҳ, ярамас, разил
ابليس (иблис) а.	1) Худонинг раҳматидан умид узган; ноумид; 2) иблис, шайтон; 3) алдоқчи, ҳийлагар, ярамас ўғил, фарзанд
ابن (ибн) а.	ота
ابو (абу) а.	бирлашин; бирлашма, уюшма
اتحاد (иттиҳод) а.	оташ, ўт, олов
آتش (оташ) ф.	оташпараст, ўтга топинувчи
آتشپرست (оташпа-раст) ф.	1) оташин, ўтли, алангали, ёлқинли; 2) ўтдай қизил; 3) қизиққон, жаҳли тез, сержаҳл
آتشين (оташин) ф.	1) бир фикрга келиш, бирлашин; 2) иноқ, аҳил
اتفاق (иттифоқ) а.	1) тотув, иноқ, ҳамжиҳат; 2) тасодифан, кутилмаганда, тўсатдан;
اتفاقا (иттифоқан) а.	асарлар
آثار (осор) а.	исбот, далил, ҳужжат; тасдиқлаш
اثبات (исбот) а.	1) асар, аломат, нишон, таъсир, из, белги; 2) бадий асар
آثار (асар) а.	гуноҳкор, айбдор; жиноятчи
✓ آثم (осим) а.	1) вақт оралиғи; 2) шу пайт, айни вақтда; фурсат
اثنا (асно) а.	

اجابة (ижобат) a.	қабул қилиш, маъқуллаш, рози бўлиш
اجاره (ижора) a.	ижара, кира
اجازة (ижозат) a.	ижозат, изн, рухсат
اجتماع (ижтимоъ) a.	жамланиш, уюшиш
اجتماعى (ижтимоий) a.	ижтимоий, жамиятга, жамоага оид
اجداد (аждод) a.	аждод, ота-боболар
اجر (ажр) a.	мукофот, ҳақ, журм
اجرا (ижро) a.	ижро, бажариш, амалга ошириш
اجرائى (ижроий) a.	ижрога оид, бажарувга, амалга оширувга, бошқарувга мансуб
اجل (ажал) a.	ажал, ўлим муддати, ўлиш пайти; ўлим, қазо
اجنبى (ажнабий) a.	ажнабий, ёт; чет элларга оид, хорижий одам
اجنه (ажинна) a.	ажина; жинлар, парилар, алвастилар
احاطه (ихота) a.	ихота, атрофини ўраш; тўсиқ
احباب (аҳбоб) a.	дўстлар, ёрлар, севимлилар
احبار (аҳбор) a.	донолар, донишмандлар
✓ احتراز (ихтироз) a.	ўзни, нафсни тийиш; сақлаш; сабр, қаноат
احتراس (ихтирос) a.	эҳтирос, кучли истак, хоҳиш
احترام (ихтиром) a.	эҳтиром, ҳурматлаш, юксак ҳурмат, иззат-икром
احتمال (ихтимол) a.	1) эҳтимол, рўёбга чиқиш, амалга ошиш, юз бериш имконияти, мумкинлиги; 2) балки, бўлиши мумкин
احتياج (ихтиёж) a.	эҳтиёж, зарурат
احتياط (ихтиёт) a.	узоқни кўриб, олдини олиб иш тутиш, эҳтиёт бўлиш
احد (аҳад) a.	1) бир, ягона (Худонинг сифатларидан бири); 2) бирор кимса; 3) Аҳад (эркаклар исми)

- احرار (аҳрор) *a.* 1) озод, эркин, ҳур; 2) олижаноб, ҳимматли; 3) Аҳрор (эркаклар исми)
- احرام (ихром) *a.* 1) ҳарамга кириш; 2) ўзи учун бирор нарсани ҳаром қилиш; 3) Макканинг муқаддас чегарасига қадам қўйиш ва ихром кийиш; 4) Муқаддас Муҳаррам ойининг кириши; 5) пирамида шаклидаги бино, иншоот, эҳром
- احسان (ихсон) *a.* 1) эҳсон, яхшилик, бирор нарсани бағишлаш, ҳадя қилиш, инъом; 2) Худо йўлига бериладиган хайр-эҳсон; 3) Эҳсон (эркаклар исми) ҳукмлар, фармонлар
- ✓ احكام (аҳком) *a.* 1) мақталган, мақтовга сазовор; Муҳаммад пайғамбарнинг сифатларидан бири; 2) Аҳмад
- احمد (аҳмад) *a.* (эркаклар исми) қип-қизил, жуда қизил
- ✓ احمر (аҳмар) *a.* аҳмоқ, ақлсиз, тентак, подон
- احمق (аҳмақ) *a.* тентакларча, аҳмоқона
- ✓ احمقانه (аҳмақона) *a.* *a-ф*
- احوال (аҳвол) *a.* 1) ҳолат, мавжуд ёки юз берган ҳол, вазият; 2) кайфият, авзо
- احيان (аҳйон) *a.* вақтлар, замонлар
- ✓ احيانا (аҳйонан) *a.* аҳён-аҳёнда, баъзан, вақт-вақти билан
- اخبار (аҳбор) *a.* хабарлар
- ✓ اختر (ахтар) *a.* юлдуз; юлдузлар туркуми, бурж
- اختراع (ихтироъ) *a.* ихтиро, янгилик, кашфиёт, янгилик яратиш
- اختصاص (ихтисос) *a.* ихтисос, мутахассислик
- اختلاف (ихтилоф) *a.* ихтилоф, қарама-қаршилик, келишмовчилик, жанжал
- اختيار (ихтийор) *a.* 1) ихтиёр, танлаш, сайлаш; хоҳиш, эрк; 2) Ихтиёр (эркаклар исми)

اختيارى (ихтийорий) *a.* ихтиёрый

آخر (охир) *a.*

1) охир, сўнг; сўнгги, кейинги, охирги; 2) битган, тугаган; 3) ниҳоят

اخراج (ихрож) *a.*

чиқармоқ, бадарга қилмоқ

اخرة (охират) *a.*

охират, нариги дунё, қиёмат яшириш, бекитиш, хуфя тутиш.

اخفا (ихфо) *a.*

1) халос бўлиш, покланиш; тозалик; 2) берилганлик, ихлос, содиқлик; севги

اخلاص (ихлос) *a.*

اخلاصمند (ихлосманд)

1) ихлосманд, самимий, очиқ кўнгил; дўстона; 2) фидокор, берилган

a.-ф.

اخلاط (ахлот) *a.*

1) хилтлар, қоришмалар; 2) су-пуринди, чиқинди; 3) нажосат

اخلاق (ахлоқ) *a.*

хулқ-атвор, ахлоқ, юриш-туруш

آخور (охур) *ф.*

отхона, оғил; охур, ҳайвонларга ем солиш учун девор тагига қурилган токча

آخون (охун) *ф.*

ваъзхон, дин тарғиботчиси, нотиқ

آخوند (охунд) *ф.*

ваъзхон, нотиқ, дин тарғиботчиси

اخير (ахир) *a.*

охир, пировардида, ниҳоят

ادا (адо) *ф.*

ноз-карашма, гўзал қилиқлар, чиройли овоз

ادا (адо) *a.*

1) баён, ифодалаш; 2) ўташ, тўлаш, бажариш; 3) иш-ҳаракат ва ҳодисанинг охири; 4) ташвиш, дард туфайли ҳолдан тойиш

آداب (одоб) *a.*

одоблар, яхши хулқлар

آداره (идора) *a.*

1) доира, айлана, давра; 2) бошқарма, бошқариш

ادب (адаб) *a.*

одоб, яхши хулқ

ادراك (идрок) *a.*

1) муваффақият, ютуқ; 2) идрок, онг, тушунча, қобилият бириқиш, қўшилиш

ادغام (идғом) *a.*

адно, энг паст

ادنى (адно) *a.*

- ادم (адхам) *a.* 1) қора, түриқ от; 2) Адхам (эркаклар исми)
- اديب (адиб) *a.* 1) хушмуомала, тарбияли, одобли; 2) олим, ўқитувчи; 3) ёзувчи
- اذان (азон) *a.* 1) азон, сўфининг масжидда жамоат бўлиб намоз ўқишга чақириғи; 2) тонг, тонг ёришган пайт; 3) янги туғилган гўдак қулоғига айтиладиган қуръон ояти
- اذن (изн) *a.* Рухсат, ижозат, розилик
- اذية (азийят) *a.* 1) азият, азоб-уқубат, озор, машаққат; 2) хафа қилиш, ранжитиш; 3) шикаст, зарар
- آرا (оро) *ф.* оройиш, оро
- اراده (ирода) *a.* 1) ирода, хоҳиш, истақ; 2) ма-тонат, қатъият
- آراسته (ороста) *ф.* ораста, оро берилган, безатилган, батартиб, саронжом-саришта
- آرام (ором) *ф.* 1) ором, таскин, тиниш, қарор; 2) роҳат, истироҳат, ҳузур
- آرامگاه (оромгоҳ) *ф.* оромгоҳ, кишилар дам оладиган жой
- آرايش (оройиш) *ф.* безақ, зийнат, пардоз
- ارباب (арбоб) *a.* 1) жаноб, соҳиб, эга; 2) амалдорлар, иш эгалари
- آرتجاء (иртижо) *a.* хоҳиш, истақ; илтимос
- ارث (ирс) *a.* ирс, зурриёт, ворислик
- ارثي (ирсий) *a.* ирсий, наслдан-наслга ўтувчи
- ارزان (арзон) *ф.* арзон, баҳоси, нархи паст
- ارزنده (арзанда) *ф.* 1) арзанда, орзу қилиб етишган ёлғиз ўғил ёки қиз; 2) эрка
- آرزو (орзу) *ф.* 1) орзу, истақ, хоҳиш; 2) ҳавас
- آرزومند (орзуманд) *ф.* орзуманд, орзу қилувчи, истовчи
- ارس (ирс) *a.* ирқ, олий ирқ
- ارغوان (арғувон) *ф.* 1) баҳорда гуллайдиган қизил баргли ва қизил гулли да-рахт; 2) арғувон, тўқ қизил

ارق (ирқ) <i>a.</i>	ирқ; авлод
ارك (арк) <i>ф.</i>	арк, ички қалъа, подшоҳнинг шаҳар ичидаги саройи
اركان (аркон) <i>a.</i>	рукнлар, устунлар, таянчлар
✓ ارم (ирам) <i>a.</i>	1) йўл четига белги сифатида ўрнатилган тош; 2) жаннатнинг афсонавий боғлари
ارمان (армон) <i>ф.</i>	1) армон, амалга ошмаган орзу-истак ёки вақтида қилинмаган иш ва ш. к. туфайли кўнгилда қолган ўкинч; 2) орзу, тилак, умид
✓ ارمغان (армағон) <i>ф.</i>	тортиқ, ҳадя, саёҳатдан келтирилган совға
آرمگاه (орамгоҳ) <i>ф.</i>	оромгоҳ, кишилар дам оладиган жой
ارواح (арвоҳ) <i>a.</i>	1) руҳлар; 2) шарпа, кўланка, руҳ
اره (арра) <i>ф.</i>	арра
آرى (ори) <i>ф.</i>	тўғри, рост, шубҳасиз, албатта, ҳа
آزاد (озод) <i>ф.</i>	1) озод, эркин; 2) Озод (эркаклар исми)
آزاده (озода) <i>ф.</i>	1) тоза, покиза; 2) озод, эркин; 3) Озода (хотин-қизлар исми)
آزار (озор) <i>ф.</i>	озор, азоб, жабр; ҳақорат
ازبراى (азбаройи) <i>ф.</i>	учун, шунинг учун
ازل (азал) <i>a.</i>	азал, азалият, ўтган, бошланиши жуда узоқ вақт, чексиз муддат
ازلى (азалий) <i>a.</i>	азалий, қадимги, ўтган чексиз муддатга оид
آزمایش (озмойиш) <i>ф.</i>	1) имтиҳон, синов; 2) тажриба
آژدر (аждар) <i>ф.</i>	аждар, аждаҳо, афсонавий катта илон
آژدرها (аждарҳо) <i>ф.</i>	аждар
آژدها (аждаҳо) <i>ф.</i>	аждар
اساراة (асорат) <i>a.</i>	1) асорат: асирлик, тутқунлик; 2) озодликдан, мустақилликдан маҳрумлик, қуллик

اساس (асос) <i>a.</i>	асос, таянч, негиз
اساسا (асосан) <i>a.</i>	1) асосан, умуман олганда, умумий тарзда; 2) биноан, кўра
اساسى (асосий) <i>a.</i>	асосий, энг муҳим, туб
اساطير (асотир) <i>a.</i>	афсоналар, ривоятлар, масаллар; тарих
آسان (осон) <i>ф.</i>	осон, содда, жўн, енгил
آسايىش (осойиш) <i>ф.</i>	осойиш, тинчлик, ором, хотиржамлик
اسباب (асбоб) <i>a.</i>	1) сабаблар; 2) уй жиҳозлари, асбоб-анжом, анжом, асбоб-ускуна
استاذ (устоз) <i>a.</i>	устоз; ўқитувчи
آستانه (остона) <i>ф.</i>	1) остона; бўсаға, кириш; 2) уй, даргоҳ, хонадон
استبداد (истибдод) <i>a.</i>	истибдод, чекланмаган ҳоқимият; эзиш, зулм
استثنا (истисно) <i>a.</i>	истисно, қоидадан ташқари, мустасно
استجابة (истижобат) <i>a.</i>	қабул қилиш, қондириш, бажариш
استحاله (истихола) <i>a.</i>	1) асоссиз, бўш; 2) истиҳола, андиша, мулоҳаза, тортиниш
استحكام (истиҳком) <i>a.</i>	1) истеҳком, мудофаа иншооти, қалъа; мустаҳкамлик, қаттиқлик
استراحة (истироҳат) <i>a.</i>	истироҳат, дам олиш, тинчлик
استسقا (истисқо) <i>a.</i>	истисқо, қоринга сув йиғилиш касаллиги
استعاره (истиора) <i>a.</i>	истиора, сўзни кўчма маънода қўллаш
استعداد (истеъдод) <i>a.</i>	истеъдод, қобилият, талант
استعفاء (истеъфо) <i>a.</i>	1) истеъфо, бирор вазифадан бўшаш; 2) авф сўраш, кечирим сўраш
استعلاء (истеъло) <i>a.</i>	1) баландлик, буюклик, юксалиш; 2) истило, босиб олиш, қамраб олиш
استعمال (истеъмол) <i>a.</i>	1) иш, машғулот; 2) истеъмол, ишлатиш, фойдаланиш, ебичиш

- ✓ استغفار (истиғфор) *a.* тавба қилиш, гуноҳни кечирishi, афв этишни сўраш (Худодан)
- ✓ استغفر الله (астағфируллаҳ) 1) Худо ўзинг кечир, Худо кечирсин; 2) ажабланишни, ҳайратни ифодалайди; 3) габлаганиши, аччиғланиши билдиради
- ✓ استغناء (истиғно) *a.* 1) моддий мустақиллик; бойлик, тўкин-сочинлик; 2) гўзал қилиқ ва ҳусндан ғурурланиб бепарво, эътиборсиз, лоқайд муносабатда бўлиш; тортиниш, ноз ваъдани бажариш
- استفا (истиғфо) *a.* ваъдани бажариш
- استفاده (истиғода) *a.* фойда олмақ; бирор нарсани ўрганмоқ
- استقامة (истиқомат) *a.* 1) истиқомат, турғулик; барқарорлик, давомийлик; 2) яшаш, яшаб қолиш
- استقبال (истиқбол) *a.* 1) учрашув; кутиб олиш, қарши олиш; 2) истиқбол, келажак замон, келажак
- استقلال (истиқлол) *a.* истиқлол, мустақиллик, озодлик
- استنجا (истиңжо) *a.* ёзилиш, ични бўшатгандан кейин тозаланиш, покланиш
- استنوار (устувор) *ф.* маҳкам, мустаҳкам
- استهزا (истиҳзо) *a.* истехзо, кулиш, масхаралаш; ҳазил
- اسد (асад) *a.* 1) шер, арслон; Асад буржи, юлдузлар туркуми; 2) халифа Алининг лақаби; 3) Асад (эркаклар исми)
- ✓ اسرار (асрор) *a.* сирлар, яширин нарсалар
- اسراف (исроф) *a.* исроф, беҳуда сарфлаш, исрофгарчилик
- اسرافيل (исрофил) *a.* 1) Исрофил, қиёмат кунинда карнай чалиб ўликларни (сўроққа) уйғотадиган ўлим фариштаси; 2) Исрофил (эркаклар исми)
- استور (устур) *a.* эртақ, афсона

- ✓ اسعد (асъад) *a.* энг бахтли
- اسفندار (исфандор) *ф.* қуёш йилининг 12 ой номи; ҳар ойнинг бешинчи куни номи ва шу кун фариштасининг номи
- اسفنديار (исфандийор) *ф.* 1) Исфандор ой ва куни фариштасининг номи; 2) илоҳий қудрат ва яхшилик; 3) Исфандиёр (эркаклар исми)
- اسلام (ислом) *a.* 1) ўзини Худога бағишлаш, Худога итоат қилмоқ; 2) мусулмон; диний таълимот; 3) Ислом (эркаклар исми) мусулмончилик
- اسلامية (исломийат) *a.*
- اسلحه (аслиҳа) *a.* қурол-яроғ, уруш анжомлари
- اسلحه خانه (аслиҳахона) *a.-ф.* қурол-яроғ омбори
- اسلوب (услуб) *a.* услуб, тартиб, усул, шакл, йўсин, тарз
- اسم (исм) *a.* исм, ном, от
- آسمان (осмон) *ф.* осмон, фазо, само, фалак, кўк
- اسناد (иснод) *a.* иснод, уятга қолдириш, номус
- آسوده (осуда) *ф.* тинч, осуда, хотиржам, осойишта
- اسير (асир) *a.* асир, банди, тутқун; маҳбус
- اشارة (ишорат) *a.* ишора, кўрсатиш, белги, имлаш
- آشپز (ошпаз) *ф.* ошпаз
- ✓ اشتباه (иштибоҳ) *a.* 1) хато, адашиш; 2) шубҳа, гумон, иккиланиш
- اشتراك (иштирок) *a.* иштирок, қатнашиш, биргалашиш, қўшилиш
- اشتها (иштиҳа) *a.* 1) истақ, хоҳиш, иштиёқ; 2) иштиҳа, овқатга майл, овқатни кўнгил тусаб ейиш
- اشتياق (иштиийоқ) *a.* иштиёқ, қаттиқ истақ, кўнгил истаги, муштоқлик, шавқланиш

آشخانه (ошхона) *ф.*

- 1) ошхона, овқат тайёрлаш учун
- мослашган хона ёки бино;
2) умумий овқатланиш муас-
сасаси

اشخاص (ашхос) *а.*

шахслар, кишилар, одамлар,
халқ

✓ اشرف (ашраф) *а.*

энг олиҳиммат, энг олижаноб

اشعار (ашъор) *а.*

шеърлар, назмлар

آشغال (ошғол) *ф.*

кул, хашак, ташлаб юборади-
ган ҳар қандай нарса

✓ اشغال (ишғол) *а.*

- 1) шуғулланиш, эгаллаш, қўл-
га олиш; 2) гаплашиш, суҳ-
батлашиш

✓ ✓ آشفته (ошуфта) *ф.*

- 1) парижон, тарқоқ; 2) берил-
ган, мафтун, ошиқ, шайдо

✓ اشك (ашк) *ф.*

- 1) ашк, кўз ёши; 2) диндор,
тақводор

اشكار (ошкор) *ф.*

- 1) ошкор, ҳаммага маълум, кў-
ришиб турган, аён, очиқ-ой-
дин; 2) яширмасдан, рўйи-
рост, ошкора

اشكاره (ошкора) *ф.*

қ. ошкор

اشكال (ишқал) *а.*

ишқал; қийинчилик, мушқул-
лик, чалкашлик

اشكال (ишқал) *а.*

ишқал, бирмунча қийин бўлган

آشنا (ошно) *ф.*

- 1) ошно, таниш, таниш-билиш;
2) ўз тенгқурларига нисбатан
муружаат; таниш, хабардор

اشياء (ашйо) *а.*

нарсалар, буюмлар

✓ آشيان (ошийон) *ф.*

- 1) ошён, қуш уяси, ин; 2) ои-
ла, уй-жой

اصالة (асолат) *а.*

- 1) чиқиш, келиб чиқиш; 2)
асллик, чинлик, тўғрилиқ; 3)
самимийлик, олижаноблик;
4) қаттиқлик, мустаҳкамлик

اصحاب (асҳоб) *а.*

- 1) хўжайинлар, тўралар; 2)
суҳбатдошлар, дўстлар, ул-
фатлар

اصطلاح (истилоҳ) *а.*

атама, термин; жўн сўзлашувда
қўлланадиган ифодасиз сўз
ёки ибора

اصغر (асғар) *а.*

энг кичик

- اصل (асл) *a.* 1) асл, асос, ўзақ, негиз; 2) чинакам, ҳақиқий, асосий
- اصلا (асло) *a.* асло, ҳеч қачон
- اصلا (аслан) *a.* аслан, моҳиятан, аслича
- اصلاح (ислоҳ) *a.* ислоҳ, тузатиш, яхшилаш; мослаш, тўғрилаш
- اصلاحات (ислоҳот) *a.* 1) ислоҳот, ислоҳ қилиш; 2) тузатиш, яхшилаш
- اصلزاده (аслзода) *a.-ф.* аслзода, таг-туғли, насл-насабли
- اصلى (аслий) *a.* аслий, асосий, туб, табиий
- اصول (усул) *a.* усул, йўл, қоида
- اصيل (асил) *a.* 1) асил; мустаҳкам, қаттиқ, пишқ; 2) олижаноб, ҳимматли, тарбияли, одобли
- اضافه (изофа) *a.* 1) қўшиш, боғлаш, тиркаш; 2) ортиш, кўпайиш; 3) сўзларнинг алоқага киришида хизмат қиладиган грамматик воцита
- اضطراب (изтироб) *a.* 1) иккиланиш, қатъиятсизлик, бегоҳатлик, беқарорлик; 2) ташвиш, азоб, ғам; итоат, бўйсунуш, қулоқ солиш, итоаткорлик
- اطاعة (итоат) *a.* теварак-атроф, томонлар
- اطراف (атроф) *a.* 1) болалар; 2) оила, хотин; 3) тўпори, жун, содда, хом атлас (газлама)
- اطفال (атфол) *a.*
- اطلس (атлас) *a.*
- اطوار (атвор) *a.* 1) атвор, юриш-туриш, хулқ, қилиқлар; 2) йўл, усул, тартиб, одат
- اظهار (изҳор) *a.* 1) изҳор, зоҳир қилиш, кўрсатиш; 2) баён қилиш, айтиб бериш, тушунтириш
- اعتبار (иътибор) *a.* 1) ишонч, эътиқод, иймон; 2) обрқ, нуфуз; эътибор
- اعتبارا (иътиборан) *a.* эътиборан, -дан бери, -дан буён, -дан бошлаб
- اعتراض (иътироз) *a.* эътироз, қаршилик, зиддият, қарама-қаршилик, раддия

✓ اعتراف (иътироф) <i>a.</i>	эътироф, таъ олиш, бўйинга олиш
اعتقاد (иътиқод) <i>a.</i>	эътиқод, ишонч, иймон, дин
اعتماد (иътимод) <i>a.</i>	ишонч, умид
اعجم (аъжам) <i>a.</i>	1) ғайри араб, араб бўлмаган; 2) араб тилида гапиришни билмайдиган киши
اعزاز (иъзоз) <i>a.</i>	шаън, шараф, иззат, ҳурмат, қадрлаш
اعضا (аъзо) <i>a.</i>	аъзо (тананинг қисмлари)
اعظم (аъзам) <i>a.</i>	энг катта, энг буюқ
اعلا (аъло) <i>a.</i>	аъло, энг юқори, энг яхши
اعلان (иълон) <i>a.</i>	эълон, маълум қилиш
اعلم (аълам) <i>a.</i>	1) аълам, энг билагон, катта олим; 2) шарият қонунлари билмидони
اعمال (аъмол) <i>a.</i>	ишлар, ҳаракатлар, амаллар, яхши-ёмон қилиш-қилмишлар
اعيان (аъйюн) <i>a.</i>	1) олиҳиммат, пок кишилар; 2) аъён, мансабдор, катта амалдор
✓ اغنيا (ағнийо) <i>a.</i>	бойлар, давлатмандлар
اغوا (игво) <i>a.</i>	игво, бўҳтон
✓ اغوش (оғуш) <i>ф.</i>	қучоқ, қўйин, бағир
✓ اغيار (ағйор) <i>a.</i>	агёр, ғайрлар; бегоналар, ётлар;
افاده (ифода) <i>a.</i>	ифода, ўргатиш, тушунтириш; англатиш, дарс бериш
آفة (офат) <i>a.</i>	офат, бахтсизлик, мусибат, фалокат, бало, зиён
آفتاب (офтоб) <i>ф.</i>	1) офтоб, қуёш, кун; 2) Офтоб (хотин-қизлар исми)
آفتابه (офтоба) <i>ф.</i>	офтоба, обдаста, қумгон
✓ افتاده (афтода) <i>ф.</i>	1) нотагон, ночор, абгор; 2) йиқилган, заиф
افتخار (ифтихор) <i>a.</i>	ифтихор, фахрланиш, мақтаниш
افراسياب (афросийоб) <i>ф.</i>	Афросиёб, Турон подшоҳининг ривойий исми
✓ افروز (афруз) <i>ф.</i>	ёқувчи, ёритувчи, илҳомлантирувчи

- آفرين (офарин) ф. 1) яратувчи, пайдо қилувчи; 2) мақтов, мақташ; яша, бара-калла
- افسانه (афсона) ф. 1) авлоддан-авлодга, оғиздан-оғизга ўтиб келаётган ривоят, дoston, ҳикоя; 2) асоссиз гап, ёлгон-яшиқ, уйдирма
- افسوس (афсус) ф. 1) афсус, ўкиниш, ачиниш туйғуси, пушаймон; 2) аттанг, эссиз
- ✓ افسون (афсун) ф. афсун, сеҳр-жоду
- افسونگر (афсунгар) ф. сеҳргар, афсунчи
- افضل (афзал) а. 1) афзал, яхши, аъло; 2) Афзал (эркаклар исми)
- افطار (ифтор) а. ифтор, рўзани очиш
- افعال (афъол) а. ишлар, амаллар
- افغان (афгон) ф. афгон, фарёд, нола, фиғон
- افق (уфқ) а. 1) уфқ; 2) дунё, дунёнинг бир қисми
- افكار (афкор) а. фикрлар, ўйлар
- ✓ افكار (афгор) ф. афгор, эзилган, ҳақоратланган; мажруҳ
- افلاس (ифлос) а. 1) ифлос, нопок нарсалар билан булганган, булганч; 2) нопок, фазил, қабиҳ; 3) камбағаллик, ночорлик, зарурат осмонлар, фалаклар
- افلاك (афлок) а. афюн, кўкнор шарбати
- ✓ افيون (афйун) ф. 1) иқбол, бахт, толе, омад; 2) давлат, бойлик; 3) тинчлик, хотиржамлик, соғ-саломатлик, роҳат-фароғат; 4) Иқбол (эркаклар ва хотин-қизлар исми)
- افبال (иқбол) а. 1) ўрганиш, ўзлаштириш; 2) цитата келтириш
- اقتباس (иқтибос) а. эргашиш, ибрат олиш, ўрناق олиш
- اقتداء (иқтидо) а. 1) иқтидор, куч-қуват, қудрат; 2) қобилият, лаёқат
- اقتدار (иқтидор) а. иқтисод, сарф-харажатда аҳтиёткорлик, тежамкорлик
- اقتصاد (иқтисод) а.

اقتصاديات (иқтисодийот) 1) иқтисодий масалалар; 2) иқтисодиёт, хўжалик

а.

اقدام (ақдом) а.

қадамлар

اقرار (иқрор) а.

1) иқрор, тап олиш, эътироф этиш; 2) тузилиш, ўрнатиш, қарор топиш

✓ اقربا (ақрибо) а.

ақрабо, яқинлар, қариндошлар, хеш-ақрабо

اقل (ақал(л)) а.

ақалли, озгина, салгина; аҳамиятсиз

اكتابر (акобир) а.

1) энг улуглар, энг катталар; 2) юқори мартабали киши; 3) Ақобир (эркаклар исми)

اكبر (акбар) а.

1) энг катта, буюк, улкан; 2) Акбар (эркаклар исми)

اكثر (аксар) а.

1) аксар, энг кўп, кўпчилик қисм; 2) бой, тўкин-сочин; 3) кўпинча, кўп ҳолларда

اكثريه (аксариййат)

аксарият, кўпчилик

ا

а.

اكرام (акром) а.

1) иззат, ҳурмат, эҳтиром; 2) Акроб (эркаклар исми)

اكرام (икром) а.

1) икром, иззат-икром, ҳурмат, эҳтиром; 2) Икром (эркаклар исми)

اكرم (акрам) а.

1) меҳрибон; 2) Акрам (эркаклар исми)

اكمل (акмал) а.

1) энг мукаммал, энг етук; 2) Акмал (эркаклар исми)

آگاه (огоҳ) ф.

1) огоҳ, бўлиб ўтган воқеа-ҳодисадан хабари бор, хабардор, воқиф; 2) ҳушёр, сергак агар, ҳеч бўлмаганда

اگر (агар) ф.

الا (илло) а.

1) илло, ундан ташқари, ундан бошқа; 2) аммо, бироқ

آلات (олот) а.

асбоблар, қуроллар

الاه (илоҳ) а.

Илоҳ, Худо, Аллоҳ, Тангри

الاهي (илоҳий) а.

1) илоҳий; 2) тоят гўзал, жуда чиройли, беназир

البتة (албатта) а.

албатта, шубҳасиз

آلة (олат) а.

асбоб, қурол

التجا (илтижо) <i>a.</i>	ялиниш, ёлвориш, сизгиниш
التفات (илтифот) <i>a.</i>	илтифот, ҳурмат, эътибор, ҳим- мат, марҳамат
التماس (илтимос) <i>a.</i>	илтимос, сўраш, ўтинч, талаб
الجبر (алжабр) <i>a.</i>	жабр илми, алгебра
✓ الحاح (илҳоҳ) <i>a.</i>	1) зерикши, безор бўлиш; 2) етишмоқ, эришмоқ; эргашимоқ; 3) бирор нарсани муштоқлик билан, зорлик билан кутмоқ бирор кимсага боғланиб қолиш
✓ الحاق (илҳоқ) <i>a.</i>	энди, ҳозир, айна пайт
✓ الحال (алҳол) <i>a.</i>	алҳазар, кўпинча ундов билан айтилиб, Ҳазар эт! Сақла! Сақлан! маъноларини билди- ради
✓ الحذر (алҳазар) <i>a.</i>	ҳақиқатан, чиндан
الحق (алҳақ(қ)) <i>a.</i>	1) мақтов, мадҳ; 2) Худога шукур маъносида; 3) Қуръ- оннинг биринчи сураси
الحمد (алҳамду) <i>a.</i>	Худога ҳамд, Худога шукур
الحمد لله (алҳамдулилла- лаҳи) <i>a.</i>	Сизга тинчлик бўлсин, Сизга тинчлик тилайман
السلام عليكم (ассалему алайкум) <i>a.</i>	1) сўзлар, лафзлар; 2) тариқа, усул, йўсин
✓ الفاظ (алфоз) <i>a.</i>	1) алифбо; 2) бошланғич са- вод китоби
الفاظ (алифбо) <i>a.</i>	1) дўстлик, ўртоқлик; 2) севги
الفة (улфат) <i>a.</i>	1) берилган, ошиқ, шайдо; 2) парвосиз, сатанг; ахлоқсиз, суюқ, олифта
آلفته (олуфта) <i>ф.</i>	самимий, дилкаш
الفتى (улфати) <i>a.-ф.</i>	ниҳоят, хуллас, шундай қилиб
التصه (алқисса) <i>a.</i>	спирт, спиртли ичимлик (ал- коголь)
الكحول (алкуҳул) <i>a.</i>	Аллоҳ, Худо
الله (аллоҳ) <i>a.</i>	Худо буюқдир
الله اكبر (аллоҳу акбар) <i>a.</i>	
الم (алам) <i>a.</i>	1) гам, ташвиш, азоб, қийна-

- الماس (алмос) *a. -ф.* 1) олмос, қимматбаҳо тош; 2) тиришқоқ, гайратли; 3) Олмос (эркаклар исми)
- الميثاق (алмисоқ) *a.* қадимдан бери, қадим замондан бери, дунё пайдо бўлгандан буён
- الوان (алвон) *a.* 1) ранглар (қизил, қирмизи); 2) хилма-хил, турли-туман; 3) сидирға қизил иш газлама
- آلوجه (олуча) *ф.* олча
- الوداع (алвидоъ) *a.* алвидо, қетар вақтида хайрлашини учун айтиладиган хайр, хуш қолинг маъносигадаги ибора, абадий хайрлашув, видолашув шакли
- اذه (илаҳ) *a.* Илоҳ, Аллоҳ, Худо, Тангри
- الهام (илҳом) *a.* 1) илҳом, бирор ҳис тугдириш, уйғотиш, ихлос тугдириш; 2) ваҳий; 3) очиқ гап, дил рози; 4) Илҳом (эркаклар исми)
- الهي (илаҳи) *a.* 1) Худо, илоҳий; 2) гоят гўзал, жуда чиройли, беназир
- الياس (илйос) *a.* 1) Хизр каби мангулик оби ҳаётини ичган ривой пайгамбар (Хизр қуруқликда, Илёс эса сувда кишилар ҳамроҳи) деб тасаввур қилинади; 2) Илёс (эркаклар исми)
- اما (аммо) *a.* аммо, лекин, бироқ
- آمال (омол) *a.* 1) ишлар, амаллар; 2) орзулар, ҳаваслар
- امام (имом) *a.* 1) имом, пешво, руҳоний; 2) раҳбар, бошлиқ
- امامة (имомат) *a.* 1) имомат, имомлик вазифасини бажариш; 2) диний бошқарма
- امان (амон) *a.* хавфсизлик, тинчлик, омонлик
- امانة (амонат) *a.* 1) ростлик, ҳалоллик, хиёнатнинг акси; 2) гаров, гаровга қўйилган нарса

أمة (уммат) <i>a.</i>	уммат, халқ, миллат; дин, мазаб
امتحان (имтиҳон) <i>a.</i>	имтиҳон, синов
امتياز (имтиёз) <i>a.</i>	имтиёз; фарқ, айирма; бирор хусусият билан ажралиб туриш, ортиқча ҳуқуқ
آمد (омад) <i>ф.</i>	ишнинг ўнгидан келиши, бахт, толе
امداد (имдод) <i>a.</i>	мадад, кўмак, ёрдам; ҳамкорлик
امر (амр) <i>a.</i>	1) амр, буйруқ, топшириқ; 2) иш, ҳаракат
آمر (омир) <i>a.</i>	амр қилувчи, фармон берувчи
امرا (умаро) <i>a.</i>	амирлар, бошлиқлар
آمرانه (омирона) <i>a. ф.</i>	буйруқ оҳангида, фармон тарзида, қатъият билан
امضا (имзо) <i>a.</i>	1) йўлламоқ, жўнатмоқ; 2) бирор мактуб ёки бошқа нарса остига қўйиладиган белги ёки исм
امكان (имкон) <i>a.</i>	қулай шарт-шароит, имконият
امكانية (имконийят) <i>a.</i>	имконият
<i>a.</i>	
املا (имло) <i>a.</i>	1) имло, тўғри ёзиш; 2) тўлдириш, тўла ифодалаш; 3) белги, ишора
املاك (амлоқ) <i>a.</i>	мулклар, бойликлар; мамлакатлар
امنية (амнийят) <i>a.</i>	хавфсизлик, омонлик
اموال (амвол) <i>a.</i>	моллар, ашёлар
آموخته (омухта) <i>ф.</i>	ўқиган, таълим олган
آمیخته (омихта) <i>ф.</i>	омихта, аралаш, аралаштирилган
امید (умид) <i>ф.</i>	1) умид, ишонч, истак, орзу; 2) Умид (эркаклар исми)
امیدبخش (умидбахш) <i>ф.</i>	умидбахш, умид бағишловчи
امیدوار (умидвор) <i>ф.</i>	умидвор, умидли ишончли
امیر (амир) <i>a.</i>	1) амир, бошлиқ, раҳбар, ҳукмдор; 2) хонлик, подшолик унвони ҳамда шу унвон эгаси; 3) Амир (эркаклар исми)

اميرالبحر (амирул-баҳр) <i>a.</i>	адмирал; порт бошлиғи
آمين (омин) <i>a.</i>	омин; шундай бўлсин, дуомизни қабул эт мазмунидаги дуо ибораси
امين (амин) <i>a.</i>	1) амин, тинч, ишончли, хавфсиз, ҳийоя қилинган; 2) қатъий ишонган, имони комил; 3) Амин (эркаклар исми)
اناالحق (анал-ҳақ (қ)) <i>a.</i>	Мен худоман (машҳур мугасаввуф Мансур Халложнинг худо менинг ўзимман деган ақидаси)
انابة (<u>инобат</u>) <i>a.</i>	1) Худога қайтиш, тавба қилиш; 2) Инобат (хотин-қизлар исми)
انار (<u>анор</u>) <i>ф.</i>	анор
انبار (<u>анбор</u>) <i>ф.</i>	омбор, омборхона
انبارخانه (анборхона) <i>ф.</i>	омбор
انبيا (анбийо) <i>a.</i>	пайгамбарлар, набийлар
انتباه (интибаҳ) <i>a.</i>	огоҳлик, гафлатдан уйғониш, кўз очилиши; танбиҳ
انتظار (интизор) <i>a.</i>	кутиш, кўз тутиш
انتظام (интизом) <i>a.</i>	тартиб, тартибга келтириш, бартартиб тизилиш
انتقام (интиқом) <i>a.</i>	жазолаш, ўч олиш, қасос
انتها (интиҳо) <i>a.</i>	охир, сўнг, ниҳоят
انجام (анжом) <i>ф.</i>	1) бажариш, амалга ошириш; 2) тугатиш, натижа; 3) уй-рўзгор асбоблари
انجمن (анжуман) <i>ф.</i>	йиғин, мажлис, съезд
اندازه (андоза) <i>ф.</i>	ўлчов, меъёр, мезон
اندام (андом) <i>ф.</i>	1) қомат, гавда, бўй; 2) тан, бадан
انداوه (андова) <i>ф.</i>	андова
انداك (андак) <i>ф.</i>	озгина, пича, хиёл
اندالس (андалус) <i>a.</i>	Испания, Андалусия
انده (андух) <i>ф.</i>	андух, гам, қайғу, хафгагарчилик

اندیشه (андиша) <i>ф.</i>	1) фикр, мулоҳаза, ўйлов; 2) шарм-ҳаё, ор-номус, уят; уялиш, истиҳола қилиш
انس (инс) <i>а.</i>	одам, инсон жинси
انسان (инсон) <i>а.</i>	одам, одам жинси, инсон
انساني (инсоний) <i>а.</i>	инсоний, одамга ҳос
انسانيه (инсонийят) <i>а.</i>	инсоният, кишилиқ
انشا (иншо) <i>а.</i>	1) ташкил қилиш, юзага келтириш, тузиш; 2) ижод, сочма асар; 3) ёзув, хат
انشاءالله (иншааллоҳ) <i>а.</i>	Худо хоҳласа, насиб қилса
انصاف (инсоф) <i>а.</i>	инсоф, ҳалоллик, тўғрилиқ; виждон
انعام (инъом) <i>а.</i>	1) инъом, тортиқ, ҳадя, совға; 2) илтифот, лутф, нафқат, 3) Инъом (эрқақлар исми)
انعكاس (инъикос) <i>а.</i>	инъикос, акс, акс этиши
انقراض (инқироз) <i>а.</i>	1) инқироз, йўқолиш, тугаш, охир; 2) муваффақиятсизлик, ишнинг тескари кетиши
انقلاب (инқилоб) <i>а.</i>	инқилоб, ўзгариш, ўзгартириш, алмаштириш, тузатиш
انكار (инкор) <i>а.</i>	инкор, бўйин товлаш, тан олмаслик, тониш
انكشاف (инкишоф) <i>а.</i>	очиш, кашф этиш, очилиш
انواع (анвоъ) <i>а.</i>	навлар, хиллар; турли-туман
انور (анвар) <i>а.</i>	1) энг нурли, энг равшан; 2) Анвар (эрқақлар исми)
انهار (анҳор) <i>а.</i>	дарёлар; кичик дарё
اواخر (авохир) <i>а.</i>	охирнинг кўплиқ шакли
آواره (овора) <i>ф.</i>	1) овора, бирор жойда қўним топмаган, дарбадар, саргардон; 2) бирор иш-ҳаракат билан банд, машғул
آواز (овоз) <i>ф.</i>	овоз, товуш, садо
آوازه (овоза) <i>ф.</i>	1) овоза, одамлар ўртасида бирор нарса тўғрисида тарқалган хабар, гап-сўз, миш-миш; 2) шухрат, доврўф, донг

- اوباش (авбаш) *ф.* 1) оломон, тўда; 2) бузуқ, суюқоёқ, ахлоқсиз одам
 اوج (авж) *а.* 1) авж, ҳар бир нарсанинг юқори томони; чўққи, баландлик; 2) мусиқа пардаси
 اوراق (авроқ) *а.* 1) варақлар, саҳифалар; 2) янроқлар
 اوره (авра) *ф.* авра, кийим, кўрна ва кўрпача каби нарсаларнинг сиртки қавати
 اوزان (авзон) *а.* вазнлар, ўлчовлар
 اوسط (авсат) *а.* ўрта, ўртача, ўрталик
 اوضاع (авзоъ) *а.* 1) аҳвол, тузилиш, ҳолатлар; 2) ташқи қиёфа, чеҳра, ва-жоҳат; 3) кайфият, руҳият
 اوقات (авқот) *а.* вақтлар, пайтлар, кунлар
 اول (аввал) *а.* 1) аввал, биринчи; 2) бошла-ниш, беш, ilk пайти; 3) ил-гари, бурун, олдин, дастлаб
 اولاء (аввалан) *а.* аввалан, биринчидан
 اولاد (авлод) *а.* 1) ўғиллар, болалар; 2) бир ота-бободан тарқалган, қол-ган насл; 3) бир даврда ту-гилиб ўсган кишилар; 4) қа-риндош-уруғлар
 اولى (авло) *а.* авло, афзал, яхши, тўғри, му-носиброқ
 اوليا (авлийо) *а.* 1) валилар, дўстлар (Худо-нинг); 2) башорат қила ола-диган, каромат кўрсата ола-диган кимса
 آعار (оҳор) *ф.* ип; газлама ёки кийимга пар-доз бериш учун ишлатилади-ган модда; янги кийилган ки-йим
 اهالى (аҳоли) *а.* аҳоли
 اهرمن (аҳриман) *ф.* аҳриман, шайтон, иблис; дев; шумлик манбаи
 آهسته (оҳиста) *ф.* оҳиста, аста, секин
 آهك (оҳак) *ф.* оҳак, оҳактошни пиширишдан ҳосил бўлган оқ модда
 اهل (аҳл) *а.* 1) халқ, аҳоли; 2) одобли, ах-лоқли

اهل اسلام (аҳли ислом)	а. аҳли ислом, мусулмонлар, диндорлар
اهمية (аҳамийят)	а. аҳамият, қиймат, эътибор; аҳамиятлилик, муҳимлик, зарурлик
آهن (оҳан) ф.	ф. темир
آهنربا (оҳанрабо) ф.	ф. 1) оҳанрабо, магнит, 2) ўзига тортувчи, жалб этувчи, мафтун этувчи, мафтункор куй, оҳанг, ҳамоҳанглик
آهنگر (оҳанг) ф.	ф. темирчи
آهنگر (оҳангар) ф.	ф. 1) оҳу, кийик, 2) чиройли кўз, севгили
آهو (оҳу) ф.	ф. 1) кунлар; 2) байрам куни, байрам кунлари
ايام (аййом) а.	а. 1) оят, Қуръон жумласи; 2) мўъжиза, каромат; 3) нишон, белги
آية (ойат) а.	а. 1) эҳтиёж, ҳожат, зарурат, истак; 2) розилик, рухсат, тасдиқлаш
ايجاب (ижоб) а.	а. ижобий, маъқул, яхши сифатли
ايجابى (ижобий) а.	а. ижод, яратиш, вужудга келтириш, кашфиёт
ايجاد (ижод) а.	а. тушунтириш, шарҳлаш
ايضاح (изоҳ) а.	а. имо, ишора, шамаъ
ايمان (имо) а.	а. 1) ишонч, эътиқод, кўнгилда ишониш ва тилда иқрор бўлиш; 2) виждон, ҳалоллик
ايمان (имон) а.	а. 1) ойна, дераза кўзларига ишлатиладиган шиша; 2) кўзгу айвон
آينه (ойна) ф.	ф. Айюб (пайгамбарнинг номи)
ايوان (айвон) ф.	
ايوب (аййуб) а.	

ب

بادب (боадаб) ф. а.	а. адабли, одобли
باب (боб) а.	а. 1) эшик, дарвоза; 2) бўлим қисм

بابا (бобо) ф.	бобо
باج (бож) ф.	бож, солиқ, тўлов
باخبر (бохабар) ф.-а.	бохабар, хабардор
باد (бод) ф.	1) шамол, ел; 2) бод касали
بادام (бодом) ф.	бодом
باده (бода) ф.	бода, май, шароб
باديان (бодийон) ф.	арпабодиён, анис; гуллари сариқ ва соябон шаклидаги хушбўй гиёҳ, барглари шивитнинг баргига ўхшайди, уруғи майда ва муаттар. Табобатда ва ширинлик тайёрлашда ишлатилади
بارك الله (боракаллоҳ) а.	дуо ва таҳсин калимаси, Худо муборақ қилсин ва баракат берсин
بازار (бозор) ф.	1) бозор, гузар, аҳоли савдосотиқ қиладиган махсус жой; 2) Бозор (эркаклар исми)
باطل (ботил) а.	ноҳақ, беҳуда, бефойда, ҳақнинг зидди
باطن (ботин) а.	1) ич, ички дунё; кўнгил; 2) яширин, пинҳон
باعث (боис) а.	1) боис, сабаб, ваз, баҳона; 2) Боис (эркаклар исми)
باغ (боғ) ф.	боғ, бўстон
باغبان (боғбон) ф.	боғбон
باغچه (боғча) ф.	1) кичкина боғ; 2) мактабгача ёшдаги болалар учун белгиланган таълим-тарбия ўчоғи
باقى (боқий) а.	1) боқий, абадий, доимий, мангу; 2) руҳий тириклик
باكره (бокира) а.	бокира, уй қизи, эр кўрмаган, турмушга чиқмаган, ифратли (қиз ҳақида)
بالاخانه (болохона) ф.	болохона, бир хонанинг устига қурилган бошқа хона
بالش (болиш) ф.	болиш, ёстиқ
بالعكس (билъакс)	аксинча, акс ҳолда
بالواسطه (билвосита)	бавосита, воситали, восита билан

بامداد (бомдод) <i>ф.</i>	1) бомдод пайти, эрта тонг пайти, сахар; 2) бомдод намози, эрта билан кун чиқмасдан ўқиладиган биринчи намоз тонг, эрта тонг
بامگناه (бомгоҳ) <i>ф.</i>	
بانگ (бонг) <i>ф.</i>	1) бонг, қўнғироқ, занг; 2) баланд овоз, қаттиқ товуш; 3) овоз, садо, чақиріқ
بانو (бону) <i>ф.</i>	бону, хоним, ойим
باجا (бажо) <i>ф.</i>	яхши, дуруст, ўрида, маъқул
بچه (бача) <i>ф.</i>	гўдак, бола, фарзанд
باحث (бахс) <i>а.</i>	1) баҳс, тортишув, мунозара; 2) мавзу
بحر (бахр) I. <i>а.</i>	1) денгиз, океан; 2) очиқлик, кенглик, ёруғлик
بحر (бахр) II. <i>с.</i>	аруз вазнининг ўн тўққиз шеърий шаклидан бири
بحران (бўҳрон) <i>а.</i>	кризис, танглик
بحرين (бахрайн) <i>а.</i>	1) Баҳрайн, Форс кўрфазидани араб давлатининг номи; 2) икки дарё, икки денгиз
بخت (бахт) <i>ф.</i>	бахт, омад, толе, иқбол
بختيار (бахтиёр) <i>ф.</i>	1) бахтиёр, бахтли; 2) фаровон ва беармон; 3) Бахтиёр (эркаклар исми)
بخش (бахш) <i>ф.</i>	1) парча, бўлак, ҳисса, улуш; 2) кечиш, кечириш, эҳсон; 3) бериш, бағишлаш
بخيل (бахил) <i>а.</i>	1) қизганчиқ, хасис; 2) ҳасадчи, рашкчи
بدبخت (бадбахт) <i>ф.</i>	бадбахт, толеи паст, бахтсиз
بدتر (бадтар) <i>ф.</i>	баттар, ёмон
بدجهل (баджаҳл) <i>ф.</i>	<i>а.</i> баджаҳл, аччиғи тез, жаҳли ёмон
✓ بدر (бадр) <i>а.</i>	тўлиқ ой, ўн тўрт кунлик ой
بدعة (бидъат) <i>а.</i>	бидъат, динга кейин қўшилган урф-одат; эскиликдан қолган урф-одат
بدکردار (бадқирдор) <i>ф.</i>	бадқирдор, ярамас, қабиҳ, ифлос

بدگمان	(бадгумон) <i>ф.</i>	бошқалар тўғрисида ёмон гумонда бўлган киши
بدال	(бадал) <i>а.</i>	эваз, айирбошлаш, алмашканг
بدن	(бадан) <i>а.</i>	1) тана, бадан, гавда, жасад; 2) таркиб, мағз, асос
بديه	(бадиҳа) <i>а.</i>	бадиҳа, бирор воқеа, ҳодиса муносабати билан тўсатдан айтиб юборилган шеър, шеърлий парча
بر	(бар) <i>ф.</i>	бар; уст кийимнинг икки ён этаги
برابر	(баробар) <i>ф.</i>	баравар, тенг
برات	(барот) I. <i>а.</i>	1) подшо томонидан берилган озошлик хати; 2) бирор нарса, унвоп ёки имтиёз берилганлик ҳақидаги ёрлик
برات	(барот) II. <i>а.</i>	1) барот, қамарий йил ҳисобида саккизинчи ой, шаъбон ойининг 15-қуни; шу ойнинг иккинчи номи; 2) Барот (эркаклар исми)
برادر	(бародар) <i>ф.</i>	1) биродар, ака; 2) дўст, ўртоқ
برباد	(барбод) <i>ф.</i>	барбод, хароб, вайрон, бузилган, совурилган
برپا	(барпо) <i>ф.</i>	бунёд этилган, қурилган тикланган
برج	(бурж) I. <i>а.</i>	чўққи, қалъа деворининг чўққиси, минора, юқори нуқта; қубба
برج	(бурж) II. <i>а.</i>	Бурж (қуёшнинг йиллик ҳаракат доирасидаги ўн икки нуқтанинг ҳар бири)
بردم	(бардам) <i>ф.</i>	бардам, куч-қувватга тўла, соғлом, тетик
برزنگی	(барзанги) <i>ф.</i>	барзанги, давангир; ҳайбатли, қоп-қора одам
برص	(барас) <i>а.</i>	бадандаги оқ доғ, нес
برطرف	(бартараф) <i>ф-а.</i>	бартараф, бирёқли, ечимга етган
برق	(барқ) <i>а.</i>	1) яшин, чақмоқ, жило, ялтираш; 2) электр токи
بركة	(барақат) <i>а.</i>	1) барақа, мўллик, фаровонлик; 2) хайр, эзгулик, саодат

برکمال	(баркамол) <i>ф.-а.</i>	баркамол, камолга, балоғатга эришган, камол топган, етук
برکه	(барака) <i>а.</i>	1) барака, неъмат, Худонинг эҳсони; 2) сероблик, мўллик; 3) фойда, наф
برگ	(барг) <i>ф.</i>	барг, япроқ
برنا	(барно) <i>ф.</i>	1) барно, ёш, навқирон, чиройли; 2) Барно (хотин-қизлар исми)
بروت	(бурут) <i>ф.</i>	мўйлов, бург, мурт
بروسته	(барваста) <i>ф.</i>	барваста, кенг яғринли, гавдали
بره	(барра) <i>ф.</i>	1) барра, қўзичоқ; 2) қўзичоқнинг жингалак мўйнаси
برهان	(бурҳон) <i>а.</i>	1) далил, ҳужжат, гувоҳ; 2) Бурҳон (эркаклар исми)
برهم	(барҳам) <i>ф.</i>	1) йўқолиш, патрат; 2) қоришган, чалкаш
بزاز	(баззоз) <i>а.</i>	газлама сотувчи савдогар
بزم	(базм) <i>ф.</i>	базм, ўйин-кулгили ўтириш, йиғин
بس	(бас) <i>ф.</i>	бас, кифоя; бўлди, етар, қўй, тўхтат
بساط	(бисот) <i>а.</i>	1) бисот, буюм, парса; 2) гилам, тўшак
بست	(баст) <i>ф.</i>	қад, қомат, гавда, бўй-баст
بستان	(бўстон) <i>ф.</i>	бўстон, яшнаган боғ, гулзор
بستکار	(бастакор) <i>ф.</i>	бастакор, мусиқа асари басталовчи
✓ بشار	(бисйор) <i>ф.</i>	гойт даражада, бениҳоя, кўн, бисёр
بشارة	(башорат) <i>а.</i>	1) башорат, олдиндаң кўриш, олдиндан айтиб бериш; 2) хушxabар, яхши хабар; 3) Башорат (хотин-қизлар исми)
بشار	(башар) <i>а.</i>	башар, инсон, одам, одамзод
بشره	(башара) <i>а.</i>	башара, юз, бет, афт, дийдор
بشري	(башарий) <i>а.</i>	инсонга, одамга тегишли, инсон томонидан яратилган
بشرية	(башарийят) <i>а.</i>	башарият, инсоният, кишилик

✓ بصير (басир) <i>a.</i>	1) узоқни кўрувчи, кўрадиган; 2) кўр, кўрмайдиган, сўқир
✓ بطل (баттол) <i>a.</i>	1) баттол, бераҳм, шафқатсиз, ваҳший; 2) ўтакетган ўжар, қайсар, терс
بعضا (баъзан) <i>a.</i>	баъзан, гоҳ-гоҳ
بغاية (бағойат) <i>ф. -a.</i>	бағоят, ниҳоятда, жуда
بقا (бақо) <i>a.</i>	1) абадийлик, мангулик; 2) Бақо (эркаклар исми)
بقال (баққол) <i>a.</i>	баққол, майда-чуйда рўзғор моллари ва озиқ-овқат билан савдо қилувчи дўкондор
بقر (бақар) <i>a.</i>	1) сигир; 2) сигир йили
بلا (бало) <i>a.</i>	1) бало, офат, фалокат; 2) қандайдир ноаниқ бир нарса, иш, иллат, сабаб; 3) ўз ишига пухта, пишиқ, уддабурон
بلاغة (балоғат) <i>a.</i>	балоғат, етуклик; вояга етиш
بلغم (балғам) <i>a.</i>	балғам
بلکه (балки) <i>a.-ф.</i>	балки, эҳтимол
بلند (бўланд) <i>ф.</i>	баланд, юқори
بلور (булур) <i>a.</i>	биллур
بن (бин) <i>a.</i>	ўғил
بنا (бино) <i>a.</i>	бино, катта уй, иморат
بناگاه (баногоҳ) <i>ф.</i>	баногоҳ, кутилмаганда, тўсатдан
بندہ (банда) <i>ф.</i>	банда, ихтиёри, тақдири Худонинг амрида бўлган одам, Худонинг қули
بندی (банди) <i>ф.</i>	банди, асир, тутқун, маҳбус
بنفشه (бинафша) <i>ф.</i>	бинафша
بانگ (банг) <i>ф.</i>	банг; наша, қорадори
بانگی (банги) <i>ф.</i>	банги, банг қилувчи, наша чекувчи, нашаванд, кўкнори
بنیاد (бунйод) <i>ф.</i>	бунёд, асос, негиз, пойдевор
بنی بشر (бани башар) <i>a.</i>	одам боласи, одамзод
بواسير (бавосир) <i>a.</i>	бавосир, тўғри ичакнинг пастки қисми венаси кенгайиши

		ва тугунчалар ҳосил бўлиши натижасида пайдо бўладиган касаллик
بوت (бут) <i>ф.</i>	1) бут, салиб, хоч, санам; 2) салиб шаклидаги нарса	
بوت پرست (бутпараст) <i>ф.</i>	бутпараст, бутга, санамларга топинувчи	
بوسه (бўса) <i>ф.</i>	бўса, ўнич	
بوی (бўй) <i>ф.</i>	ҳид, ис	
بها (баҳо) <i>ф.</i>	1) баҳо, қиймат, нарх; 2) ҳусн, жамол	
بهار (баҳор) <i>ф.</i>	1) баҳор, кўклам; 2) Баҳор (хотин-қизлар исми)	
بهانه (баҳона) <i>ф.</i>	баҳона, важ	
بهتان (бўҳтон) <i>а.</i>	бўҳтон, ёлгон, тухмат	
بهر (баҳр) <i>а.</i>	ҳисса, улуш; насиба, тегиш, баҳра	
بهرام (баҳром) <i>ф.</i>	1) Миррих (Марс) сайёраси; 2) қадимги Эрон шоҳлари- дан бирининг номи; 3) Баҳ- ром (эрқаклар исми)	
بهزاد (биҳзод) <i>ф.</i>	1) насли, қони тоза, асл; 2) Беҳзод (эрқаклар исми)	
✓ بهشت (беҳишт) <i>ф.</i>	беҳишт, жаннат	
بهم (баҳам) <i>ф.</i>	бирга, биргаликда	
بهي (беҳи) <i>ф.</i>	беҳи	
✓ بيابان (бийобон) <i>ф.</i>	биёбон, сувсиз чўл, саҳро	
بي ادب (беадаб) <i>ф.-а.</i>	беадаб, тарбия кўрмаган, адаб- сиз	
بي آبروی (беобрўй) <i>ф.</i>	беобрў, обрўсиз, уятли	
بي احتياط (беихтийот) <i>ф.-а.</i>	беаҳтиёт, эҳтиётсиз	
بي اختيار (беихтийор) <i>ф.-а.</i>	беихтиёр, тўсатдан	
بي آرام (беором) <i>ф.</i>	беором, нотинч; тинчсиз, тин- чимас	
بي ارمان (беармон) <i>ф.</i>	беармон, армонсиз, армони қол- маган	
بي آزار (беозор) <i>ф.</i>	беозор, ювош, мўмин	
✓ بياض (байоз) <i>а.</i>	1) оқ, оқлик, тоза, губорсиз; 2) тонг ёришиши, қуёш чи- қиши; 3) шеърлар тўплами	

بیان	(байон) <i>a.</i>	1) воқеа, ҳодиса, фикр, мулоҳаза; 2) ёзма иш; баён, изҳор этиш
بیانات	(байонот) <i>a.</i>	баёнот
بی انتظام	(беинтизом) <i>a.</i>	тартибсиз, тарбиясиз
	<i>ф.-a.</i>	
بی اندازه	(беандоза) <i>ф.</i>	1) андозасиз, чегарасиз; 2) ўшшовсиз, беўшшов
بی اندیشه	(беандиша) <i>ф.</i>	беандиша, андишасиз, уятнибилмайдиган
بی انصاف	(беинсоф) <i>ф.-a.</i>	инсофсиз, виждонсиз, ноинсоф
بی بخت	(бебахт) <i>ф.</i>	бахтсиз, бебахт, щўрпешона, бахти қора
بی بها	(бебахо) <i>ф.</i>	бебахо, жуда қимматли, баҳосиз
بی بهره	(бебахра) <i>ф.-a.</i>	1) баҳра олиш, фойдаланиш имкониятидан маҳрум бўлган, баҳрасиз; 2) бефойда, фойдасиз
بیپرده	(бепарда) <i>ф.</i>	1) очиқчасига, тўғридан-тўғри, 2) андишасиз, бепарда
بی پایان	(бепойон) <i>ф.</i>	бепоён, поёни, чегараси йўқ, ниҳоятда кенг; чексиз, беҳад
بیپدر	(бепадар) <i>ф.</i>	отаси йўқ, отасиз, етим
بیپروا	(бепарво) <i>ф.</i>	бепарво, беғам, лоқайд
بیبت	(байт) <i>a.</i>	1) уй, манзил; 2) икки мисра шеър
بیتاب	(бетоб) <i>ф.-a.</i>	1) бетоқат, беором; 2) кучсиз, дармонсиз; 3) хаста, бетоб
بیبت الله	(байтуллоҳ) <i>a.</i>	Тангри уйи, Маккаи мукаррамадаги зиёратгоҳ, Каъба, Каъбатуллоҳ
بیبت المال	(байтулмола) <i>a.</i>	давлат хазинаси, ғазнахона
بیبت ترتیب	(бетартиб) <i>ф.-a.</i>	бетартиб, тартибсиз, тартибга солинмаган
بیبتکلف	(бетакаллуф) <i>ф.-a.</i>	такаллуфсиз, ортиқча такаллуфни, мулозаматни ёқтирмайдиган, содда, камсуқум
بیبتمیز	(бетамиз) <i>ф.-a.</i>	бетамиз, бемаза, тамизи, дидфаросати йўқ, бефаросат

- بیثبات (бесабот) *ф.-а.* саботсиз, қарорсиз, омонат, ўт-
 кинчи
 بیثمر (бесамар) *ф.-а.* мевасиз, ҳосилсиз, фойдасиз
 بیجا (бежо) *ф.* ножўя, ноўрин
 بیجان (бежон) *ф.* 1) жонсиз; 2) нозик, кучсиз
 بیجواب (бежавоб) *ф.-а.* жавобсиз
 بیچاره (бечора) *ф.* 1) бечора, чорасиз, иложсиз;
 2) камбағал, қашшоқ
 بیحال (беҳол) *ф.-а.* 1) ҳолдан тойган, бемажол;
 беҳол, касал бўлиб қолган,
 бемор
 بیحرمت (беҳурмат) *ф.-а.* беҳурмат, ҳурмати йўқ, ҳур-
 матсиз
 بیحساب (беҳисоб) *ф.-а.* беҳисоб, чексиз, ҳисобсиз
 بیحضور (беҳузур) *ф.-а.* беҳузур, нотинч
 بیحکمت (беҳикмат) *ф.-а.* ҳикматсиз, хосиятсиз, бехосият
 بیحوصله (беҳавсала) *ф.-а.* ҳафсаласиз, бепарво
 بیحیا (беҳайо) *ф.-а.* беҳаё, уятсиз; бешарм
 بیخانمان (бехонумон) *ф.* хонумонсиз, бошпанасиз,
 уйи бузилган, уйсиз
 بیخبر (бехабар) *ф.-а.* бехабар, хабарсиз
 بیخطا (бехато) *ф.-а.* бехато, хатосиз
 بیخطر (бехатар) *ф.-а.* бехатар, хавф-хатардан холи,
 қўрқинчсиз
 بیخود (бехуд) *ф.* ҳушсиз, ўзидан кетган
 ✓ بیداد (бедод) *ф.* бедод, жабр, зулм, адолатсиз-
 лик
 ✓ بیدار (бедор) *ф.* 1) бедор, уйғоқ, уйқуга кетма-
 ган; ҳушёр, сергак
 بیدرد (бедард) *ф.* 1) дардсиз, огриқсиз; 2) му-
 ҳаббатсиз, беишқ
 بیدرمان (бедармон) *ф.* дармони, мадори йўқ, заиф,
 қувватсиз
 بیدوا (бедаво) *ф.-а.* бедаво, давоси йўқ,
 тузалмайдиган
 بیدولت (бедавлат) *ф.-а.* ҳимоясиз, камбағал, бечора,
 қашшоқ

- بيدين (бедин) *ф.-а.* динсиз, даҳрий
- بيرحم (бераҳм) *ф.-а.* бераҳм, раҳм-шафқатни бил-майдиған, қаҳри қаттиқ, ёвуз
- بيرنگ (беранг) *ф.* рангсиз, ранги йўқ
- بيزار (безор) *ф.* безған, тўйған, безор
- ✓ بيزبان (безабон) *ф.* 1) тилсиз, соқов; 2) ҳайвон, қуш
- بيزوال (безавол) *ф.-а.* заволсиз, йўқ бўлмайдиган
- بيسواد (бесавод) *ф.-а.* саводи йўқ, саводсиз
- بيشبهه (бешубҳа) *ф.-а.* шаксиз, шубҳасиз
- بيشرم (бешарм) *ф.* уяти, шарм-ҳаёси йўқ, уятсиз
- بيشفتت (бешафқат) раҳмсиз, шафқатсиз
ф.-а.
- بيشك (бешак) *ф.-а.* шаксиз, шубҳасиз
- بيصبر (бесабр) *ф.-а.* сабри, тоқати йўқ, чидамсиз
- بيضرر (безарар) *ф.-а.* безарар, зарарсиз, зиёнсиз
- بيطقات (бетоқат) *ф.-а.* бетоқат, тоқатсиз, чидамсиз
- بيع (байъ) *а.* 1) сотиш; 2) келишув, баҳолашув
- بيغار (беор) *ф.-а.* беор, юзсиз, уятсиз
- بيعيب (беайб) *ф.-а.* 1) айбсиз, гуноҳсиз, гуноҳи йўқ; нуқсонсиз, камчилиги йўқ
- بيغراض (беғараз) *ф.-а.* беғараз, самимий, ғаразсиз
- بيغم (беғам) *ф.-а.* беташвиш, хотиржам, бепарво
- بيفائده (бефойда) *ф.-а.* фойдасиз, фойдаси йўқ
- بيفراست (бефаросат) ақлсиз, фаросати йўқ
ф.-а.
- بيفرزند (бефарзанд) *ф.* фарзанди, боласи йўқ, бола кўрмаған
- بيفكر (бефикр) *ф.-а.* беғам, бепарво
- بيفهم (бефаҳм) *ф.-а.* фаҳми йўқ, калтафаҳм, ақлсиз
- بيفيض (бефайз) *ф.-а.* файзи, кўрки йўқ, файзсиз
- بيقدر (беқадр) *ф.-а.* қадрсиз, қийматсиз

- بيقرار (беқарор) *ф.-а.* 1) бирдек турмайдиган, ўзгарувчан; 2) сўзида турмайдиган, тутуриғи йўқ (одам ҳақида)
- بيقياس (беқийос) *ф.-а.* беҳад, чексиз, тенгсиз
- بيكار (бекор) *ф.* ишсиз, беиш
- بيگانه (бегона) *ф.* нотаниш, ёт
- بيگمان (бегумон) *ф.* бегумон, шак-шубҳасиз, гумонсиз
- بيگناه (бегуноҳ) *ф.* гуноҳи, айби йўқ, гуноҳсиз
- بيل (бел) *ф.* бел, белкурак
- بيمار (бемор) *ф.* бемор, касал, хаста
- بيمجال (бемажол) *ф.-а.* ҳолдан тойган, дармони йўқ
- بيمحل (бемаҳал) *ф.-а.* 1) бемаҳал, кеч, тун пайти; 2) номувофиқ, бемаврид
- بي مزه (бемаза) *ф.* мазаси йўқ, лаззатсиз
- بي معنى (бемаъно) *ф.-а.* маносиз, маъноси йўқ
- بيملاال (бемалол) *ф.-а.* бемалол, малоллик сезмай, тортинмай, эркин
- بي منت (беминнат) *ф.-а.* беминнат, қилган хизматини, яхшилигини миннат қилмайдиган, миннатсиз
- بين (байн) *а.* ора, оралиқ, ўрта
- بيناموس (беномус) *ф.-а.* ор-номуси йўқ, уятсиз, беҳаё
- بينام و نشان (беному нишон) *ф.* ном-нишонсиз
- بينشان (бецишон) *ф.* изсиз, белгисиз
- بي نظير (беназир) *ф.-а.* ўхшаши йўқ, тенги йўқ
- بي نماز (бенамоз) *ф.* бенамоз, намозсиз; ҳаром
- بي واسطه (бевосита) *ф.-а.* бевосита, тўғридан-тўғри, воситасиз
- بي وفا (бевафо) *ф.-а.* садоқатсиз, вафосиз
- بيوه (бева) *ф.* бева, тул хотин
- بيهوده (беҳуда) *ф.* бефойда, фойдасиз
- بي هوش (беҳуш) *ф.* ҳушсиз, ҳушини йўқотган

پ

پادشاه	(подшоҳ) ф.	подшоҳ, шоҳ; ҳукмдор
پاده	(пода) ф.	пода; гала, тўда
پارسا	(порсо) I. ф.	1) художўй, тақводор; 2) соф, покиза; иффатли, маъсум; 3) азиз, муқаддас, табаррук; 4) Порсо (эркаклар исми)
پارسا	(порсо) II. ф.	камбағал, қашшоқ
پاره	(пора) ф.	1) пора; 2) парча, бўлак, қисм
پاره پاره	(пора-пора) ф.	пора-пора, бўлак-бўлак, парча-парча, бир қанча
پاره خوار	(порахўр) ф.	порахўр, ришват олувчи
پاسبان	(посбон) ф.	посбон, қўриқчи, соқчи, қорувул
پاشنه	(пошна) ф.	пошна, товон
پاك	(пок) ф.	1) пок, тоза, покиза; 2) ҳалол
پاكيزه	(покиза) ф.	покиза, тоза, соф
پالاس	(полос) ф.	1) палос, жун гилам; 2) дарвешларнинг дағал жун кўйлаги
پاليز	(полиз) ф.	полиз
پانه	(пона) ф.	пона
پاي	(пой) ф.	оёқ
پاي افراز	(пойафроз) ф.	пойабзал, оёқ кийими
پايان	(пойон) ф.	поён, чегара, охир, ниҳоят
پاي انداز	(пойандоз) ф.	1) пояндоз, бирор мўътабар, азиз киши учун йўлкага тўшалган гилам; 2) туфли
پاي تخت	(пойтахт) ф.	1) пойтахт; 2) тахт этаги, тахтаги
پاي جامه	(пойжома) ф.	пойжома, шолвор
پايدار	(пайдор) ф.	1) қаттиқ, мустаҳкам; барқарор; 2) Худонинг сифати
پايمال	(поймол) ф.	поймол, эзилган, оёқ ости бўлган
پاخسه	(пахса) ф.	пахса, девор

پدر (падар) ф.	ота
پدرکش (падаркуш) ф.	падаркуш, ўз отасини ўлдирган қотил
پر (пар) ф.	пар, пат (товуқ, қуш)
پراکنده (пароканда) ф.	пароканда, дуч келган ёққа тарқалган, тўзғиган, тарқоқ, тартибсиз
پرچه (парча) ф.	1) парча, газлама; 2) бўлак, қисм
پرداز (пардоз) ф.	пардоз, безаниш
پرداز انداز (пардоз-андоз) ф.	ҳаддан ортиқ пардоз-андоз, зебро
پرده (парда) ф.	парда, тўсиқ
پرمه (парма) ф.	парма, бурғи
پرندہ (парранда) ф.	парранда, қуш зоти, қушлар, қуш
پروا (парво) ф.	парво, кимса ёки нарсага бўлган диққат-эътибор, қизиқиш
پرواز (парвоз) ф.	парвоз, осмонга кўтарилиш, учиш
پروانه (парвона) ф.	1) парвона, шуъла ёки чироқ атрофида айланувчи тун капалаги; 2) севгилига берилган, мафтун бўлган парвардигор, борлиқни яратувчи, қудратли, Худонинг сифатларидан бири
پروردگار (парвардигор) ф.	парвардигор, борлиқни яратувчи, қудратли, Худонинг сифатларидан бири
پروردہ (парварда) ф.	парварда (қандолат тури)
پرورش (парвариш) ф.	парвариш, боқув, тарбия
پرهیز (парҳез) ф.	парҳез, соғлиққа тўғри келмайдиган овқатлардан ўзини тийиш
پرهیزکار (парҳезкор) ф.	парҳез қилувчи, пок, ҳалол
پری (пар) ф.	1) пари, ҳур; 2) жуда гўзал, хушрўй қиз
پری پیکر (пари пайкар) ф.	жуда чиройли, парига ўхшаш
پری چهره (паричеҳ-ра) ф.	пари юзли, чиройли

✓ پرى روى	(парирўй) ф.	юзи париникидай чиройли, гўзал бўлган кимса
پرى زاد	(паризод) ф.	паризод, пари авлоди, паридан туғилган; гўзал
✓ پرىشان	(паришон) ф.	паришон, тарқоқ, сочилган, ёйилган
پرى يوش	(париваш) ф.	париваш, парига ўхшаш, жуда гўзал
پزنده	(пазанда) ф.	пазанда, моҳир ошпаз
✓ پزمرده	(пажмурда) ф.	1) сўлгин, буришган; 2) ғамгин
پست	(паст) ф.	паст
پستكش	(пасткаш) ф.	пасткаш, назари паст, ярамас
پسند	(писанд) ф.	мақтовга лойиқ, маъқуллаш, ёқтирилган
پشت	(пушт) ф.	пушт, зурриёт, авлод
پشمان	(пушмон) ф.	пушаймон, афсусланиш, афсус, надомат
پشه	(пашша) ф.	пашша
پشه خانه	(пашшахона) ф.	пашшахона
پشيمان	(пушаймон) ф.	афсусланиш; афсус, надомат
پكنه	(пакана) ф.	пакана, калтамақар, калтабақай, семиз ва калта
پلاس	(палос) ф.	1) дарвешнинг дағал жун кўйлагги; 2) кигиз, намат, шолча
پلانگ	(паланг) ф.	қоплон
پله	(пилла) ф.	ипак қурти ва унинг пилласи
پليد	(палид) ф.	1) палид, искирт, ортиқ даражада кир, ифлос; 2) ўтакегган ярамас, қабих, разил
پناه	(паноҳ) ф.	1) паноҳ, сифиниш, суяниш; 2) суянчиқ, ҳомий; 3) сифинадиган, ёрдам сўраладиган жой
پنجره	(панжара) ф.	панжара
پنجه	(панжа) ф.	панжа
پند	(панд) ф.	панд, ўғит, насиҳат
پنسخه	(паншаха) ф.	паншаха
پنهان	(пинҳон) ф.	пинҳон, яширин, беркитилган

پنهانی	(пинҳоний) ф.	пинҳоний, яширин, яширигча
پوست	(пўст) ф.	пўст, тери; пўчоқ
پوستين	(пўстин) ф.	пўстин
پول	(пул) ф.	пул
پولداری	(пулдор) ф.	пулдор, бой, сармоядор
پهلوان	(пахлавон) ф.	пахлавон, барваста ва забардаст; 2) ботир, қаҳрамон
پای	(пай) ф.	1) оёқ; 2) пай, мушак
پیاده	(пийода) ф.	пиеда
پياز	(пийоз) ф.	пиез
پیدا	(пайдо) ф.	пайдо, зоҳир
پیدار	(пайдор) ф.	мушаклари ривож топган, бақувват, чайир
پیر	(пир) ф.	1) қари, кекса; 2) бирор диний гуруҳнинг бошлиғи, раҳбари; эшон, шайх
پیراورد	(пировард) ф.	пировард, охир, оқибат, тугалиш; охир, ниҳоя, сўнг
پیرو	(пайрав) ф.	пайров, эргашувчи, изидан, йўлидан борувчи
پیشاب	(пишоб) ф.	пешоб, сийдик
پیشبند	(пешбанд) ф.	пешбанд; этак
پیشتاқ	(пештоқ) ф.	пештоқ, арк; тоқ, равоқ
پیشتاхта	(пештахта) ф.	пештахта
پیشک	(пишак) ф.	мушук
پیشوا	(пешво) ф.	пешво, йўлбошчи, раҳбар
پیشواز	(пешвоз) ф.	пешвоз, қарши олиш, кутиб олиш
پیشه	(пеша) ф.	ҳунар, касб; одат
پیشین	(пешин) ф.	2) кун қиёмдан ўтган чоғ
پیغام	(пайғом) ф.	хабар, дарак
پیغمبر	(пайғамбар) ф.	хабар келтирувчи, расул, наби, элчи
پیکان	(пайкон) ф.	1) камон ўқининг учи, ўқ учидаги темир бошоқ; 2) тикон; 3) киприк
پیکر	(пайкар) ф.	1) ҳайкал, жусса, гавда; 2) сурат

نيكل (пайкал) ф.	ариқ, йўл ва ш.к. билан ажратилган катта экин майдони
پيکند (пайканд) ф.	Самарқанднинг қадимги номи
پيلته (пилта) ф.	пилик
پيمان (паймон) ф.	аҳд, аҳд-паймон, ваъда
✓ پيمانه (паймона) ф.	ғалла ёки суоқликларни ўлчайдиган идиш, кўпроқ май пиёласи, қадаҳ назарда тутилади
✗ پيوست (пайваст) ф.	туташ, уланиб кетган, бириккан
✓ پيوسته (пайваста) ф.	1) ҳамиша, доим; 2) туташган, пайваста
پيوند (пайванд) ф.	пайванд, туташ

تاب (тоб) ф.	куч, қувват, қудрат, чидам
✓ تابان (тобон) ф.	ёруғ, ёрқин, порлоқ
تابع (тобийъ) а.	тобе, қарам, бўйсунувчи
✓ تابكى (тобакай) ф.	қачонгача
تابوت (тобут) а.	тобут
تاثيرات (таассурот) а.	таассурот
تاثير (таъсир) а.	таъсир
تاج (тож) ф.	тож
تاجدار (тождор) ф.	тождор, тож кийган; подшоҳ
تاخر (тааххур) а.	орқада қолиш, қолоқлик, инқироз
تار (тор) ф.	1) ип, арқон, тола; 2) тор (чолғу асбоби)
تاراج (торож) ф.	ғорат, босқин, талаш
تارومار (тору мор) ф.	тору мор, яқсон
تاريخ (тарих) а.	тарих, ўтмиш
تازه (тоза) ф.	янги; озода, покиза
تازى (този) ф. I	араб, арабча
تازى (този) ф. II	този, ов ити

تأسف (таассуф) <i>a.</i>	ачиниш, афсусланиш, куйиниш
تأسيس (таъсис) <i>a.</i>	1) таъсис этиш; 2) ташкил қилиш, барпо қилиш
تاك (ток) <i>ф.</i>	ток; узум занги
تاكيد (таъкид) <i>a.</i>	таъкидлаш, уқтириш, қайд этиш
تام (том(м)) <i>a.</i>	тамом, комил, тўла
تاوان (товон) <i>ф.</i>	товон, жарима, тўлов
تاوه (това) <i>ф.</i>	това
تاويل (товил) <i>a.</i>	шарҳлаш, баён қилиш
تب (таб) <i>ф.</i>	иситма, безгак, ҳарорат
تبار (табор) <i>ф.</i>	1) қариндош, авлод, насл, насаб; 2) лўлилар тўдаси
تبر (табар) <i>ф.</i>	болта; ойболта (уруш қуроли)
تبرك (табаррук) <i>a.</i>	табаррук, ҳурматли, мўътабар, азиз
تبريك (табрик) <i>a.</i>	табриклаш, қутлов, яхши тилак
تبسم (табассум) <i>a.</i>	табассум, жилмайиш
تتبع (татаббуъ) <i>a.</i>	текшириш, ўрганиш; тадқиқот
تجارة (тижорат) <i>a.</i>	тижорат, савдогарлик, олдсотди ишлари
تجاوز (тажовуз) <i>a.</i>	1) тажовуз, босиб кирмоқ, ҳужум қилмоқ; 2) бузмоқ, четга чиқмоқ; 3) устунлик, афзаллик
✓ تجاهل (тажохул) <i>a.</i>	билиб билмасликка олиш, ўзини жоҳилликка солиш
تجديد (тажид) <i>a.</i>	янгилаш, янгидан пайдо қилиш
تجربه (тажриба) <i>a.</i>	тажриба
تجويد (тажвид) <i>a.</i>	1) яхши гапириш ёки яхши бажариш; 2) Қуръонни ўқиш қонун-қоидалари
تحرير (тахрир) <i>a.</i>	1) таҳрир, ёзма ишни, асарни тузатишлар киритиб яхшилаш, тузатиш; 2) ёзиш, ижод қилиш
تحصيل (тахсил) <i>a.</i>	1) таҳсил, ўқиш, билим олиш; 2) билим, маълумот
تحصين (тахсин) <i>a.</i>	1) таҳсин, мақтов, тасанно; 2) офарин, балли

تحفة (туҳфа) <i>a.</i>	1) туҳфа, совға; 2) Туҳфа (эрнаклар ва хотин-қизлар исми)
تحقير (таҳқир) <i>a.</i>	хўрлаш, ҳақорат қилиш, камситиш
تحقيق (таҳқиқ) <i>a.</i>	бирор нарсанинг ҳақиқатини излаш, текшириб кўриш, ҳақиқат қилиш
تحليل (таҳлил) <i>a.</i>	1) таҳлил, мураккаб бир нарсани бўлакларга ажратиб текшириш, ўрганиш; 2) дафн маросими олдида марҳум тепасида давра олиб тиловат қилиш
✓ تحمل (таҳаммул) <i>a.</i>	қийинчиликка бардош бериш, чидам, сабр, тоқат
تحير (таҳаййур) <i>a.</i>	ҳайронлик, ҳайрат, ҳайратланиш
تخت (тахт) <i>ф.</i>	тахт
تخته (тахта) <i>ф.</i>	тахта
تخصص (тахассус) <i>a.</i>	ихтисос, мутахассислик
تخصيص (тахсис) <i>a.</i>	хослаш, мослаш, тайин этиш, белгилаш
تخلص (тахаллус) <i>a.</i>	1) озод бўлиш, қутилиш; 2) шоирлар ўзларига танлайдиган лақаб, тахаллус
تخم (тухум) <i>ф.</i>	1) уруғ, дона; 2) тухум
تخمين (тахмин) <i>a.</i>	тахмин, фараз, чама, гумон
تخمينا (тахминан) <i>a.</i>	тахминан
✓ تحيل (таҳаййул) <i>a.</i>	хаёлга келтириш, хаёл қилиш
تدارك (тадорук) <i>a.</i>	тайёргарлик; ҳозирлик
تدبير (тадбир) <i>a.</i>	тадбир, чора, илож
تدرجى (тадрижий) <i>a.</i>	тадрижий, изчил, секин-аста
تدقيق (тадқиқ) <i>a.</i>	тадқиқ, текшириш, диққат қилиш
تذكرة (тазкира) <i>a.</i>	1) ёзувчи ва шоирлар тўғрисида қисқа маълумот берилган ва шеърларидан мисоллар келтирилган тўплам; 2) тўплам; 3) хотиранома

تراپ (туруб) <i>a.</i>	1) тууроқ, ер; 2) Тууроб (ар- каклар исми)
ترازو (тарозу) <i>ф.</i>	тарози
ترانه (тарона) <i>ф.</i>	ашула; тарона, куй, оҳанг, ма- қом
تربیة (тарбийат) <i>a.</i>	тарбия
ترتيب (тартиб) <i>a.</i>	тартиб, усул, йўл
ترجمه (таржама) <i>a.</i>	таржима қилмоқ
✓ ترجم (тараҳҳум) <i>a.</i>	раҳм қилиш, ғамхўрлик, мар- ҳамат
تردد (тараддуд) <i>a.</i>	1) тараддуд, тайёргарлик, ҳа- ракат; 2) ўй, ташвиш, фикр, мулоҳаза
ترسا (тарсо) <i>ф.</i>	масиҳий, насроний мазҳаби
ترغیب (тарғиб) <i>a.</i>	тарғиб, чақиритиш, даъват этиш, қизиқтириш
ترغیبات (тарғибот) <i>a.</i>	тарғибот қилиш, истак уйғотиш, қизиқтириш
ترقی (тараққий) <i>a.</i>	ўсиш, ривожланиш, юксалиш
ترك (тарк) <i>a.</i>	1) ташлаш, воз кечитиш; 2) қа- рамай қўйиш
ترکیب (таркиб) <i>a.</i>	бир бутунликни ташкил этувчи бирикма
ترکیبی (таркибий) <i>a.</i>	таркибий, бир бутунликни таш- кил этувчи, таркибга кирув- чи; таркибга оид
ترمیم (тармим) <i>a.</i>	тузатмоқ, ислоҳ қилмоқ
ترناو (тарнов) <i>ф.</i>	тарнов
ترنم (тараннум) <i>a.</i>	тараннум, куйлаш, куй, гўзал сўзлаш
تسبیح (тасбиҳ) <i>a.</i>	1) Субҳоналлоҳ демоқ, Худони мадҳ қилмоқ, мақтамоқ; 2) тасбеҳ, Худонинг номини зикр этиб саналадиган мун- чоқ шодаси
تسکین (таскин) <i>a.</i>	1) сокинлик, ҳаракатсизланиш, тўхташ, 2) таскин, тасалли
✓ تسلی (тасалли) <i>a.</i>	тасалли, таскин, юпатиш
تسلیم (таслим) <i>a.</i>	таслим, мағлубият, топшириш
تسمه (тасма) <i>ф.</i>	тасма, қайиш, камар

تسنا (тасанно) <i>a.</i>	1) сано, мадҳ, мақтов; олқини; 2) офарин, таҳсин
تشبث (ташаббус) <i>a.</i>	ташаббус, гайрат
تشبیه (ташбиҳ) <i>a.</i>	1) қиёслаш, таққослаш; 2) киноя, қочирим, мажоз
تشخيص (ташхис) <i>a.</i>	аниқлаш, таниш, таниб олиш
تشديد (ташдид) <i>a.</i>	1) мустаҳкамлаш, тасдиқлаш, 2) араб ёзувида ундошнинг такрорийлигини билдириш учун ҳарф устига қўйиладиган ҳаракат
تشریف (ташриф) <i>a.</i>	ташриф, бирор ерга қисқа муддатга бориш, келиш
تشکر (ташаккур) <i>a.</i>	ташаккур, раҳмат, миннатдорчилик
تشکیل (ташқил) <i>a.</i>	ташқил қилиш, шакллантириш, уюштириш, тузиш
تشنه (ташна) <i>ф.</i>	ташна, сувсаган, чанқоқ
تشويش (ташвиш) <i>a.</i>	ташвиш, ғам, қайғу
تشويق (ташвиқ) <i>a.</i>	ташвиқот, даъват қилиш
تشويقوت (ташвиқот) <i>a.</i>	ташвиқ, даъват қилиш
تصادف (тасодиф) <i>a.</i>	тасодиф, ғавқулудда ҳол, воқеа, ҳодиса
تصحیح (тасҳиҳ) <i>a.</i>	тузатиш, тўғрилаш
تصدق (тасаддуқ) <i>a.</i>	1) садақа; қурбон, фидо; 2) таҳсин, офарин, тасанно
تصدیق (тасдиқ) <i>a.</i>	тасдиқ, далил, исбот
تصرف (тасарруф) <i>a.</i>	1) тасарруф, босиб олиш, эгаллаш; 2) сўз шаклининг ўзгариши
تصنيف (тасниф) <i>a.</i>	1) синфларга, турларга ажратиш; 2) асар яратиш
تصور (тасаввур) <i>a.</i>	тасаввур, нарса ёки ҳодисанинг суратини кўз олдига келтириш
تصوف (тасаввуф) <i>a.</i>	тасаввуф, суфийлик, илоҳий кучларга ишониш
تصوير (тасвир) <i>a.</i>	тасвир, шакл, расм, сурат
تضاد (тазодд) <i>a.</i>	1) зидлик, қарама-қаршилиқ; 2) шеърда қарама-қарши қўйиш санъати

- تضرع (тазарруъ) *a.* 1) бўйсунуш, бўйин эгиш;
2) ялиниш, илтижо қилиш,
ўтиниш
- تضييق (тазийқ) *a.* тазийқ, куч билан зўрлаб ўтка-
зилган таъсир, сиқув
- تطبيق (таатбиқ) *a.* таатбиқ, амалда ишлатиш, қўл-
лаш
- تعالی (таоло) *a.* 1) энг олий, энг юқори кўта-
рилган; 2) Худонинг сифат-
ларидан бири
- تعبير (таъбир) *a.* таъбир, ифода, ибора
- تعجب (таажжуб) *a.* таажжуб, ажабланарли, қизиқ,
ғалати
- تعذیر (таъзир) *a.* уэр сўраш, кечирим сўраш, ба-
ҳона топиш
- تعریف (таъриф) *a.* таъриф, тавсиф
- تعزیر (таъзир) *a.* дашном, танбеҳ
- تعزیه (таъзия) *a.* таъзия, аза, мотам
- تعشق (таашшуқ) *a.* ошиқ бўлиш, ошиқлик, севиш
- تعصب (таассуб) *a.* 1) бирор кимса ёки нарсага
тақлид қилиш, эргашиш;
2) эътиқод, маслак ва ш.к.
га кўр-кўрона берилиш
- تعطیل (таътил) *a.* таътил, дам олиш
- تعظیم (таъзим) *a.* 1) мақтов, тасанно, ҳамду сано;
2) таъзим, қўлни кўкракка
кўйиб, эгилиб саломлашиш
- تعقيب (таъқиб) *a.* таъқиб, зимдан, билдирмасдан
кузатиш, суриштириш
- تعلق (тааллуқ) *a.* 1) алоқадорлик, дахлдорлик,
алоқа; 2) дахл, боғланиш;
3) хотин; рафиқа
- تعليم (таълим) *a.* таълим, тарбия
- تعامل (тааммул) *a.* амал, ҳаракат, меҳнат, ўқиш,
ўрганиш, интилиш
- تعмир (таъмир) *a.* тузатиш, тиклаш
- تعمین (таъмин) *a.* таъминлаш
- تعیین (таъйин) *a.* тайин, тайинлаш, аниқ
- تغافل (тағофул) *a.* кўриб кўрмасликка олиш, би-
либ билмасликка олиш, пар-
во қилмаслик

تفاوت (тафовут) <i>a.</i>	тафовут, фарқ, айрма
تفت (тафт) <i>ф.</i>	тафт, ҳарорат, иссиқ
تفتيش (тафтиш) <i>a.</i>	тафтиш, текширув, тергов, тинтув, қидирув
تفسير (тафсир) <i>a.</i>	1) тафсир, мукаммал изоҳ, шарҳ, тушунтириш; 2) Ҳуръон оятларини изоҳлаш ва шу тўғрида ёзилган китоб
تفصيل (тафсил) <i>a.</i>	тафсилот, таҳлил қилиш, мукаммаллик, тўлалик
تفكر (тафаккур) <i>a.</i>	тафаккур, фикрлаш, ўйлаш
تقاضى (тақозо) <i>a.</i>	бирор ҳолатдан, вазиятдан келиб чиқадиган талаб
تقدير (тақдир) <i>a.</i>	1) бирор нарсанинг ўлчовини, қиёсини олмоқ; 2) тақдир, қисмат, насиба
تقديم (тақдим) <i>a.</i>	тақдим қилиш
تقريباً (тақрибан) <i>a.</i>	тақрибан, тахминан
تقريبى (тақрибий) <i>a.</i>	тахминий
تقريظ (тақриз) <i>a.</i>	тақриз, қайта кўриб чиқиш
تقسيم (тақсим) <i>a.</i>	тақсим, бўлиш
تقليد (тақлид) <i>a.</i>	1) тақлид қилиш, ўзгага ўхшатиш, эргашиш; 2) тахлит, тарз
تقوى (тақво) <i>a.</i>	1) мустаҳкам диний эътиқод; художўйлик, диндорлик; 2) ҳаром-ҳаришдан ҳазар қилиш, ўзини сақлаш, тийиш
تقويم (тақвим) <i>I a.</i>	тўғриламоқ, нарсанинг эгрилигини тўғриламоқ
تقويم (тақвим) <i>II a.</i>	вақтлар ҳисоби, вақтларнинг муайян давр ва миқёсларга тақсимланиши; 2) кунлар, ойлар ҳисоби чоп қилинадиган дафтарча ёки қоғоз
تكامل (тақомул) <i>a.</i>	1) ривожланиш, камол топиш; 2) мукаммал, камолга етган ҳолат, камолот
تكبر (такаббур) <i>a.</i>	такаббур, кеккайган, гердайган, димоғдор
تكبير (тақбир) <i>a.</i>	Худони улуғламоқ, «Аллоҳу акбар» иборасини айтмоқ

- تكرار (такрор) *a.* 1) такрор, қайтариш; 2) кўп марта, яна, қайта-қайта
- تكلف (такаллуф) *a.* такаллуф, ҳурмат-эҳтиром, мулозамат
- تكلم (такаллум) *a.* сўзлаш, суҳбат, гаплашиш
- تكليف (таклиф) *a.* 1) таклиф қилиш; чақириш; 2) таклиф киритиш, маслаҳат бериш; 3) юклаш, мажбур этиш
- تلاش (талаш) *ф.* 1) интилиш, уриниш, излаш, қидириш, ўрганиш; 2) бирор нарсани торт-торт қилиш, талаш
- تلاطم (талотум) *a.* 1) тўлқинланиш, мавж уриш (сув ҳақида); 2) ҳаяжон, ташвиш, безовталиқ
- تلافة (талофат) *a.* талафот, йўқотиш, зарар
- تلاوة (тиловат) *a.* тиловат, қироат билан Қуръон ўқиш, Қуръондан бир сура ўқиш
- تلخ (талх) *ф.* аччиқ
- تلفظ (талаффуз) *a.* талаффуз; ибора, сўзлар, лафз
- تلقين (талқин) *a.* 1) талқин, диний ваъз, таълим; 2) изоҳ, шарҳ, тушунтириш; 3) қўшиқ, ашула
- تماشا (тамошо) *ф.* томоша, кўнгил очиш, хурсандчилик
- تماشاين (тамошабин) *ф.* 1) томошабин, кўзатувчи 2) суюқоёқ, саёқ одам
- تمام (тамом) *a.* 1) тамом, тамомила, бутунлай; 2) охир, поён, ниҳоя
- تمامي (тамомий) *a.* ҳамма, барча, бари
- تمثال (тимсол) *a.* 1) қиёслаш, ўхшаш, ўхшашлик; 2) тимсол, рамз, белги
- تمساح (тимсоҳ) *a.* тимсоҳ
- تمسخر (тамасхур) *a.* масхаралаш, мазах қилиш
- تمنا (таманно) *a.* таманно, поз, ишва, карашма, ноз-ишвали ҳаракат
- تن (тан) *ф.* тан, бадан
- تنازل (танозул) *a.* 1) ён бермоқ, бўйсунмоқ; 2) рад қилмоқ, воз кечмоқ; 3) марҳамат, шафқат, илтифот

تناسل (таносул) <i>a.</i>	1) кўпайиш, кўпайтириш; 2) урчиш, насл тараш; 3) юқумли касалликларнинг бир тури
تناول (тановул) <i>a.</i>	тановул, истеъмол қилмоқ, емоқ, ичмоқ (овқат ва ш.к.ларни)
تنبل (танбал) <i>a.</i>	танбал, ялқов, дангаса, ишёқмас
تنبيه (танбиҳ) <i>a.</i>	танбеҳ, койиш, огоҳлантириш, дашном
تند (тунд) <i>ф.</i>	1) индамас, камгап, камсуҳан; 2) муомаласи совуқ, қўпол, қўрс; 3) кўриниши совуқ
تنددرست (танддуруст) <i>ф.</i>	соғлом, кучли
تنزل (таназул) <i>a.</i>	орқага қараб кетиш, инқироз, тушкунлик
تنفس (танаффус) <i>a.</i>	танаффус
تنقيد (танқид) <i>a.</i>	танқид
تنقيص (танқис) <i>a.</i>	тақчил, камчил, камёб, етишмайдиған
تنگ (танг) <i>ф.</i>	танг, тор, сиқиқ, зич
تنور (танур) <i>ф.</i>	тандир
تنوين (танвин) <i>a.</i>	танвин, араб ёзувида ҳарф усти ва остига $\left(\begin{matrix} " " \\ " " \end{matrix}\right)$ қўйиладиган ҳаракат; қўш фатҳа, қўш касра ва қўш дамма
تنه (тана) <i>ф.</i>	тана, гавда
تنها (танҳо) <i>ф.</i>	танҳо, якка, ёлғиз
تواب (таввоб) <i>a.</i>	тавба қилмоқ, афсусланмоқ, ўкинмоқ
تواضع (тавозуъ) <i>a.</i>	1) камтарлик, хокисорлик; 2) ҳурмат, иззат, эҳтиром; 3) итоатгўйлик, бўйсунуш
توبه (тавба) <i>a.</i>	тавба қилиш
توتيا (тўтийо) <i>ф.</i>	тўтиё, кўз оғриғига қарши ва кўзни равшан қилиш учун ишлатилган моймалҳам

توراة (таврот) *a.*

яхудийларнинг муқаддас китоби, ҳазрат Мусодан қолган «Бани Исроил» мазҳабининг китоби

توسع (тавсиъ) *a.*

кенгайтириш; тарқатиш

توصيف (тавсиф) *a.*

таъриф, тасвир, васф

توصيه (тавсийа) *a.*

1) тавсия, бирор иш, лавозим, ўқиш ва ш.к.га лойиқ санаб тақдим этиш; 2) маслаҳат, кўрсатма

توفيق (тавфиқ) *a.*

1) мадад бермоқ, кўмак бермоқ; 2) тавфиқ, дин йўл-йўриқлари, диний эътиқод; 3) ноҳўя иш, хатти-ҳаракат ва ш.к.дан ўзини тийиш

توكل (таваккул) *a.*

таваккал; умид, ишонч; Худога топширмоқ, Худодан умид қилмоқ

تولا (тавалло) *a.*

ёлвориш, ялиниб сўраш, илтижо

تولند (таваллуд) *a.*

1) туғилиш, дунёга келиш; 2) вужудга келиш, пайдо бўлиш

تهديد (таҳдид) *a.*

1) таҳдид, қўрқитув, дўқ, пўписа; 2) бирор фалокатнинг, қўрқинчли воқеанинг содир бўлиш хавфи, хатари

تهلكه (таҳлика) *a.*

таҳлика, бирор фалокат, бахтсиз ҳодисанинг содир бўлиш хавфи, туғилган ташвишли ҳолат

تهمة (туҳмат) *a.*

туҳмат, ифво

تيار (таййор) *ф.*

тайёр, муҳайё

تير (тийр) *a.*

1) ўқ, камон ўқи; 2) Аторуд (Меркурий) сайёраси

تيره (тийра) *ф.*

қоронғу; қора; ғам-ғуссали

تين (тез) *ф.*

тез, дарров, дарҳол

تيف (тиф) *ф.*

тиф

تيمم (тайаммум) *a.*

сув бўлмаган жойда тупроқ, пахта, латта каби нарсалардан фойдаланиб олинадиган шартли таҳорат

ث

- ثابت (собит) *a.* 1) мустаҳкам, барқарор, тургун; 2) Собит (эркаклар исми)
- ثابت قدم (собитқадам) *a.* қаттиқ, мустаҳкам, содиқ, ишончли, оғишмайдиган
- ثانية (сонийа) *a.* сония, секунд
- ثبات (сабот) *a.* 1) сабот, барқарор, мустаҳкам, қаттиқ; 2) матонат, чидам
- ثبوت (субут) *a.* маҳкамлик, ишонч, эътибор, бурд
- ثريا (сурайё) *a.* 1) Хулкар (бир тўп юлдуз); 2) Сурайё (хотин-қизлар исми)
- ثمر (самар) *a.* 1) мева, ҳосил; 2) фойда, наф
- ثمر دار (самардор) *a.-ф.* самарадор, ҳосилли, мевали, ҳосил берадиган
- ثمره (самара) *a.* мева, ҳосил, натижа
- ثنا (сано) *a.* мақтов, мадҳия, мақташ, таҳсин
- ثواب (савоб) *a.* 1) яхши иш бадалига олинадиган мукофот; 2) эзгулик, яхши иш
- ثور (савр) *a.* 1) хўкиз; 2) ўн икки буржнинг иккинчиси

ج

- جاجة (жобажо) *ф.* жой-жойига тушиш, тартибга келиш
- جابر (жобир) *a.* 1) синган суякни тузатувчи, ўрнига солувчи; 2) жабр қилувчи, золим; 3) Жобир (эркаклар исми)
- جاحد (жоҳид) *a.* 1) инкор қилувчи; 2) динсиз, даҳрий; 3) яхшилиқни билмайдиган, онкўр
- جادو (жоду) *ф.* жоду, сеҳр, авров

جادوگر (жодугар) <i>ф.</i>	жодугар, сеҳргар, афсунгар
جاذبه (жозиба) <i>а.</i>	жозиба, тортув, қувват
جاری (жорий) <i>а.</i>	1) жорий, юрувчи, юрадиган; 2) истеъмолдаги; 3) оқадиган, оқувчи; 4) ўтган, олдинги
جاسوس (жосус) <i>а.</i>	жосус, сир олувчи
جام (жом) <i>ф.</i>	жом, қадах, май пиёласи
جامه (жома) <i>ф.</i>	тўн, кийим
جامه دان (жомадон) <i>ф.</i>	чамадон
جان (жон) <i>ф.</i>	жон, руҳ
جانان (жонон) <i>ф.</i>	жонон, жуда гўзал, барно, қадди-қомати келишган аёл
جانانه (жонона) <i>ф.</i>	жонона, маҳбуба, маъшуқа, севгили ёр
جانب (жониб) <i>а.</i>	томон, тараф
جانباز (жонбоз) <i>ф.</i>	жонбоз, жон олиб, жон берувчи, астойдил ғайрат кўрсатувчи, фидокор
جانبخش (жонбахш) <i>ф.</i>	жонбахш, жон бағишловчи
جانجان (жонажон) <i>ф.</i>	жонажон, энг севимли, қадрли, қадрдон
جاندار (жондор) <i>ф.</i>	тирик нарса, жонли нарса
جانداش (жондош) <i>ф.</i>	бутун ҳаётини манфаатлари, фикри-зикри билан бир бўлган, якдил, ҳамнафас
جاهد (жоҳид) <i>а.</i>	1) курашувчи, жаҳд қилувчи; 2) жиҳод жанги қилувчи
جاهل (жоҳил) <i>а.</i>	жоҳил, нодон, билимсиз
جاهلية (жоҳиллийат) <i>а.</i>	1) жоҳиллик, илмсизлик; 2) исломгача бўлган араб тарихи даври
جای (жой) <i>ф.</i>	жой, макон, ўрин
جائز (жоиз) <i>а.</i>	мумкин, руҳсат этилган, йўл қўйилган
جايناموز (жойнамоз) <i>ф.</i>	жойнамоз, намоз ўқиш учун солинадиган мато
جبار (жаббор) <i>а.</i>	1) қудратли, қудрат соҳиби; 2) жабр қилувчи, ғазаб қилувчи; Худонинг сифатлари-

		дан бири; 3) Жаббор (эркаклар исми)
جبر	(жабр) I. a.	азоб, зулм, адолатсизлик
جبر	(жабр) II. a.	жабр илми, алгебра
جبرائل	(жаброил) a.	Жаброил, Худо билан пайғамбар ўртасидаги воситачи, ваҳий келтирувчи фаришта
جبه	(жубба) a.	бўйи, енги узун кенг тўн
جبهه	(жабҳа) a.	1) фронт; 2) соҳа, бора
جثه	(жусса) a.	жусса, тана, жасад
جحد	(жаҳд) a.	инкор, тониш, рад қилиш
جحيم	(жахим) a.	дўзах, жаҳаннам
جد	(жад(д)) a.	бобо, аждод
جدا	(жудо) a.	жудо, маҳрум
جدا	(жадал) a.	1) низо, хусумат; 2) жадал, тез, тезлик билан
جدول	(жадвал) a.	1) кичик ариқ; 2) жадвал
جدي	(жадий) a.	жадий, тоғтака; ўн икки осмоний бурждан бири, ўнинчи бурж
جدي	(жиддий) a.	жиддий, муҳим
جديد	(жадид) a.	1) янги, тоза; 2) аруз вазидаги баҳрлардан бирининг номи
جذب	(жазб) a.	жалб этиш, ўзига тортиш
جر	(жар) g.	жар, чуқурлик
جراة	(журъат) a.	журъат, жасорат, ғайрат, ҳиммат
جراح	(жарроҳ) a.	жарроҳ
جراحة	(жароҳат) a.	1) жароҳат, яра; 2) озор, ранж; 3) хасталик; 4) алам, қайғу
جرم	(журм) a.	гуноҳ, айб; ёзуқ
جريان	(жарайон) a.	жараён, иш-ҳаракат, воқеа-ҳодисанинг бориши, ривож, оқими
جريمة	(жарима) a.	жарима, товон
جزء	(жуз) a.	бўлак, қисм, парча
جزا	(жазо) a.	жазо, чора

جزاير (жазоир) <i>a.</i>	1) ороллар; 2) мамлакат номи
جزم (жазм) <i>a.</i>	жазм, қатъий, аниқ, муқаррар, қарор
جزما (жазман) <i>a.</i>	қатъий қарор қилган, жазм қилган
جزيره (жазира) <i>a.</i>	орол
جساره (жасорат) <i>a.</i>	жасорат, мардлик, ботирлик, довиураклик
جسد (жасад) <i>a.</i>	1) гавда, жусса, тан; 2) жасад, ўлик, мурда
جسم (жисм) <i>a.</i>	1) жисм, гавда, жасад, жусса; 2) модда, материя
جسمان (жисмон) <i>a.</i>	тан, жисм, гавда
جسماني (жисмоний) <i>a.</i>	жисмоний
جسور (жасур) <i>a.</i>	1) жасур, мард, довиурак; 2) Жасур (эркаклар исми)
جعفر (жаъфар) <i>a.</i>	1) унча катта бўлмаган дарё; 2) Жаъфар (эркаклар исми)
جفا (жафо) <i>a.</i>	жафо, зулм, ситам, озор
جفاكار (жафокор) <i>a.-ф.</i>	1) жафо қилувчи, эзувчи; 2) ўзини ўйламайдиган, халқ фаровонлиги йўлида астойдил меҳнат қилувчи киши
جفاکش (жафокаш) <i>a.-ф.</i>	жафокаш, жафо чеккан, эзилган
جفت (жуфт) <i>ф.</i>	жуфт, қўш, қўшалоқ
جفتك (жуфтак) <i>ф.</i>	жуфтак, шаталоқ; пилдираш
جگر (жигар) <i>ф.</i>	жигар; бағир; ўт
جگر بند (жигарбанд) <i>ф.</i>	жигарбанд, энг яқин, туғишган қариндош (фарзанд, ака-ука, опа-сингил)
جگر پاره (жигарпора) <i>ф.</i>	жигарпора, фарзанд
جگر خون (жигархун) <i>ф.</i>	бағриқон, ортиқ даражада ғам ва қайғу чекувчи
جگر گوشه (жигаргўша) <i>ф.</i>	энг суюкли, фарзанд
جلاد (жаллод) <i>a.</i>	жаллод, қонхўр
جلال (жалол) <i>a.</i>	1) улуғ, виқорли; 2) Жалол (эркаклар исми)
جلب (жалб) <i>a.</i>	ўзига тортиш, жалб қилиш
جلد (жилд) <i>a.</i>	1) жилд, том (китоб томи);

	2) муқова, китоб муқоваси; 3) тери, чарм
جلودار (жилавдор) <i>ф.</i>	жиловдор, хон, подшоҳ, бек отлиқ юрганда от жиловини ушлаб юрувчи
جلوه (жилва) <i>а.</i>	1) жилва, гўзал, назокатли ҳа- ракат; 2) ноз-карашма, ишва; 3) ўзни гўзал суратда кўр- сатмоқ
جليل (жалил) <i>а.</i>	1) улуғ, муҳтарам; 2) Жалил (эркаклар исми)
جماعة (жамоат) <i>а.</i>	жамоа, жамоат, кишилар тўда- си, гуруҳ
جمال (жамол) <i>а.</i>	1) жамол, ҳусн, чирой; 2) Жа- мол (эркаклар исми)
جمشيد (жамшид) <i>ф.</i>	1) Эроннинг қадимги афсона- вий подшоҳларидан бири; 2) Жамшид (эркаклар исми)
جمع (жамъ) <i>а.</i>	жам, йиғилган, тўпланган
جمعه (жумъа) <i>а.</i>	1) розилик, ризолик; ҳамжи- ҳатлик, бирдамлик; 2) жу- мъа, ҳафта қунининг но- ми; 3) шу кун Жомеъда ўқи- ладиган намоз
جمعيه (жамиййат) <i>а.</i>	жамият, гуруҳ
جملك (жамалак) <i>ф.</i>	жамалак, қўнгироқ соч
جمله (жумла) <i>а.</i>	1) жумла, гап; 2) ҳамма, барча
جمهورية (жумҳурийят) <i>а.</i>	жумҳурият
جميل (жамил) <i>а.</i>	1) чиройли, гўзал; 2) яхши, очиққўнгил; 3) Жамил (эр- каклар исми)
جميله (жамила) <i>а.</i>	1) чиройли, гўзал; 2) Жамила (хотин-қизлар исми)
جن (жин(н)) <i>а.</i>	жин, ажпна
جناب (жаноб) <i>а.</i>	жаноб, хожа, тақсир
جنازه (жаноза) <i>а.</i>	жаноза
جنان (жапон) <i>а.</i>	қўнгил, қалб, юрак
جناية (жинойят) <i>а.</i>	жиноят, гуноҳ
جنبش (жунбиш) <i>ф.</i>	қўзғалиш, ҳаракат

جنة (жаннат) <i>a.</i>	жаннат; боғу бўстон, беҳишт, фирдавс
جنس (жинс) <i>a.</i>	жинс
جنسى (жинсий) <i>a.</i>	жинсий
جنگ (жанг) <i>ф.</i>	жанг, уруш
جانگوار (жанговор) <i>ф.</i>	жанговор, шижоатли
جنوب (жануб) <i>a.</i>	жануб, тўрт томоннинг бири
جنوبى (жанубий) <i>a.</i>	жанубий
جنون (жунун) <i>a.</i>	1) жинни, жиннилар; 2) ақлдан озганлик, савдойлик; 3) ошиқлик
جنى (жинни) <i>a.</i>	жинни, жин теккан, ақлдан озган, телба, савдойи
جواب (жавоб) <i>a.</i>	жавоб
جوابگر (жавобгар) <i>a.-ф.</i>	жавобгар, масъул
جواد (жавод) <i>a.</i>	1) сахий, карамли, қўли очиқ; 2) Ҳавод (эркаклар исми)
جواز (жавоз) <i>a.</i>	рухсат, ижозат
جوالدوز (жуволдуз) <i>ф.</i>	жуволдиз, катта игна
جوان (жувон) <i>ф.</i>	1) йигит, ёш; 2) турмуш қурган аёл
جوانمرد (жувонмард) <i>ф.</i>	эр йигит, мард; сахий, қўли очиқ
جواهر (жавоҳир) <i>a.</i>	1) жавоҳир, қимматбаҳо тош; 2) кўч. чуқур маъноли сўзлар
جودة (жавдат) <i>a.</i>	афзаллик, устунлик, юқори сифатлилик
جور (жавр) <i>a.</i>	жабр, зулм, ситам, озор
جوراب (журоб) <i>ф.</i>	пайпоқ, жўроб
جوزا (жавзо) <i>a.</i>	1) жавзо, ўн икки бурждан бирининг номи; 2) ҳижрий, шамсий йил ҳисобидаги учинчи ойнинг номи
جوش (жуш) <i>ф.</i>	1) қайнаш; гулгула, ғавго, тўполон, тўлқин
جولان (жавлон) <i>a.</i>	1) жавлон, айланиш, ўгирилиш; 2) жилва билан ўйноқ

		лаб юриш; 3) ҳамла, юриш;
		4) Жавлон (эркаклар исми)
جوهر (жавҳар) <i>a.</i>		гавҳар, қимматбаҳо тош
جهاد (жиход) <i>a.</i>		муқаддас уруш, дин йўлида уришиш, дин учун курашиш
جهاز (жихоз) <i>a.</i>		жихоз; зарур буюмлар
جهالة (жаҳолат) <i>a.</i>		жаҳолат, жоҳиллик, нодонлик, билимсизлик, гафлат
جهان (жаҳон) <i>ф.</i>		жаҳон, дунё, олам
جهاندار (жаҳондор) <i>ф.</i>		жаҳон ҳокими, ҳукмронлик қилувчи
جهانگشته (жаҳонгашта) <i>ф.</i>		жаҳонгашта, дунёни кезган, кўп ерларни кўрган, кўп саёҳат қилган
جهانگير (жаҳонгир) <i>ф.</i>	1)	жаҳонгир, жаҳонни забт этувчи; 2) Жаҳонгир (эркаклар исми)
جهة (жихат) <i>a.</i>	1)	жихат, тараф, ён, атраф, томон; 2) сабаб, важ, боис
جهد (жаҳд) <i>a.</i>		жаҳд, жадвал, гайрат, саъй, тиришиш, интилиш
جهل (жаҳл) <i>a.</i>	1)	билимсизлик, нодонлик; 2) аччиқ қилиш, гафлат, жаҳолат
جهنم (жаҳаннам) <i>a.</i>		жаҳаннам, дўзах, гуноҳкорларнинг қиёматдаги ўрни
جیحون (жайҳун) <i>a.</i>		Жайҳун, Амударёнинг қадимги номи

چ

چادر (чодур) <i>ф.</i>		чодир, кана, ўтов
چادره (чодра) <i>ф.</i>		чодра, паранжи
چارباغ (чорбоғ) <i>ф.</i>	қ.	چارباغ
چورپوئا (чорпойа) <i>ф.</i>	қ.	چارپايه
چارروھ (чорроҳ) <i>ф.</i>	қ.	چارراه
چارسو (чорсу) <i>ф.</i>	қ.	چارسو
چارشنبه (чоршанба) <i>ф.</i>	қ.	چارشنبه
چارتاق (чортоқ) <i>ф.</i>	қ.	چارطاق
چاراك (чорак) <i>ф.</i>		чорак, тўртдан бир (чаҳор яқдан)

چارگاه (чоргоҳ) ф.	қ.	چارگاه
چارناچار (чор-ночор) ф.	ноилож, истар-истамас	
چاروا (чорво) ф.	қ.	چاروا
چاروادار (чорводор) ф.	чорвадор, чорвачи	
چاره (чора) ф.	чора, тадбир	
چارياز (чорйор) ф.	қ.	چارياز
چاشتگاه (чоштгоҳ) ф.	чошгоҳ, тушга яқин вақт	
چاك (чок) ф.	чок; йиртиқ, ёриқ, тилинган; йиртилган	
چاكر (чокар) ф.	хизматкор, чоракор, навкар	
چاه (чоҳ) ф.	1) чуқур, қудуқ; 2) зиндон	
چاپ (чап) ф.	чап, сўл	
چاپداست (чапдаст) ф.	1) чанақай; 2) чаққон, эпчил, абжир	
چراغ (чироғ) ф.	чироқ	
چراغون (чароғон) ф.	чароғон, равшан, ёруғ	
چرخ (чарх) ф.	гилдирак, айланиш; айлана, гирдак	
چرك (чирк) ф.	1) ифлослик, кирлик; 2) қабихлик, жирканчлик	
چرم (чарм) ф.	чарм, тери	
چشم (чашм) ф.	кўз	
چشمه (чашма) ф.	чашма, булоқ	
چك (чақ) ф.	томчидан ҳосил бўладиган товуш	
چكته (чакана) ф.	1) доналаб ёки майдалаб сотиладиган; 2) унчалик аҳамиятга эга бўлмаган, арзимас, майда-чуйда	
چيلم (чилим) ф.	чилим	
چيلنگار (чилангар) ф.	қулф ва калит ясовчи уста, қулфсоз	
چله (чилла) ф.	1) қирқ кунлик; 2) қиш ва ёз фаслларининг қоқ ўртасидаги қирқ кун; 3) бола туққан ёки туғилгандан бошлаб кейинги қирқ кунлик давр	
چمن (чаман) ф.	чаман, гулшан, гул кўп жой,	

		гулзор
چامنزار	(чаманзор) ф.	чаманзор, гулзор, гулшан
چنار	(чинор) ф.	чинор
چنان	(чунон) ф.	чунон, шунчалар, шу қадар
چنانچه	(чунончи) ф.	чунончи
چنبرچس	(чанбарчас) ф.	чамбарчас, мустаҳкам
چنبرك	(чанбарак) ф.	чамбарак
چندان	(чандон) ф.	1) марта, карра, мартаба; 2) ҳар қанча, қанчалик
چنگ	(чанг) I. ф.	инсон, қушлар ва ҳайвонлар панжаси
چنگ	(чанг) II. ф.	чанг, ғубор
چنگ	(чанг) III. ф.	чанг (чолғу асбоби)
چنگل	(чангал) ф.	панжа, чангал
چنگلزار	(чангалзор) ф.	чангалзор, бутазор
چوب	(чуб) ф.	чўп, таёқ
چوگان	(чавгон) ф.	«Гўй-чавгон» ўйинида от усти- да туриб гўй (тўп)ни тутиб, тўхтатиб олинадиган, учи эг- ри узун таёқ
چو نداد	(чавандоз) ф.	чавандоз
چهار باغ	(чаҳорбоғ) ф.	чорбоғ, катта боғ
چهارپا	(чаҳорпо) ф.	тўрт оёқли ҳар қандай ҳайвон, чорва ҳам дейилади
چهارپايه	(чаҳорпойа) ф.	1) тўрт оёқли кичик курси; 2) сўри, хонтахта
چهارراه	(чаҳорроҳ) ф.	кўчанинг кесишган жойи; чор- раҳа
چهارسو	(чаҳорсу) ф.	тўрт йўл, бозор ўртасидаги тўрт йўл
چهارشنبه	(чаҳоршанба) ф.	чоршанба
چهارطاق	(чаҳортоқ) ф.	тўрт устун, тўрт поя устига ўрнатилган гумбаз ёки шифт
چهارگاه	(чаҳоргоҳ) ф.	1) ўзбек мумтоз куйларидан бирининг номи; 2) яйлов, ўтлоқ
چهاريار	(чаҳорйор) ф.	тўрт халифа, яъни Абу Бакр, Умар, Усмон, Али
چهره	(чехра) ф.	бет, чехра, юз, афт

چيستان (чистон) <i>ф.</i>	ТОПИШМОҚ
چنى (чинни) <i>ф.</i>	1) чиний, хитойга оид; 2) чинни
چنى فروش (чиннифуруш) <i>ф.</i>	чиннифуруш, чинни билан савдо қилувчи киши

ح

حاتم (ҳотам) <i>а.</i>	исломгача бўлган даврда қўли очиқлик, саховат билан шуҳрат қозонган киши номи (бу ном сахийлик, қўли очиқлик сифатига айланиб кетган)
حاج (ҳожж) <i>а.</i>	ҳожж, Маккага зиёрат қилган киши
حاجه (ҳожат) <i>а.</i>	ҳожат, эҳтиёж, зарурлик, кераклик
حاجتباردار (ҳожатбардор) <i>а.-ф.</i>	ҳожат чиқарувчи, истак ёки ҳожатни қондирувчи
حاجتمند (ҳожатманд) <i>а.-ф.</i>	ҳожатманд, камбағал, қашшоқ, муҳтож
حاجى (ҳож) <i>а.</i>	ҳож, Каъбани зиёрат қилган, ҳаж қилган одам ва шу одамнинг унвони, лақаби
حادثة (ҳодиса) <i>а.</i>	ҳодиса, воқеа
حاذق (ҳозик) <i>а.</i>	моҳир, билимдон, чаққон
حاشيه (ҳошия) <i>а.</i>	1) ҳошия, бирор нарсанинг чети, атрофи, айланаси; зеҳи; 2) Ҳошия (хотин-қизлар исми)
حاصل (ҳосил) <i>а.</i>	1) ҳосил, унум; 2) Ҳосил (эркаклар исми)
حاصلات (ҳосилот) <i>а.</i>	ҳосил
حاضر (ҳозир) <i>а.</i>	ҳозир, айнан мавжуд бўлиб турган
حاضر جواب (ҳозиржавоб) <i>а.</i>	ҳозиржавоб, тоққир

- حافظ (ҳофиз) *a.* 1) сақловчи, эса тутувчи; 2) ҳофиз, уста ашулачи; 3) Қуръонни ёдлаб олган киши; 4) машҳур форс-тожик классик шоири Ҳофиз Шерозӣ; 5) Ҳофиз (эркаклар исми)
- حافظه (ҳофиза) *a.* 1) ҳофиза, инсоннинг бирор-бир фикр, тушунча ёки хотирасини миёда сақлаш қобилияти; 2) Ҳафиза (хотин-қизлар исми)
- حاكم (ҳоким) *a.* ҳоким, ҳукм қилувчи, ҳукм юритувчи, амир
- حال (ҳол) *a.* ҳол, шароит, аҳвол, вазият
- حالة (ҳолат) *a.* 1) ҳолат, аҳвол, вазият; 2) кучқувват, мадор, дармон; 3) кўриниш, қиёфа, авзо
- حامد (ҳомид) *a.* 1) мақтовчи; 2) Ҳомид (эркаклар исми)
- حامل (ҳомил) *a.* 1) бирор нарсани кўтарувчи; 2) тасарруф этувчи; 3) элтувчи; 4) Ҳомил (эркаклар исми)
- حامله (ҳомила) *a.* ҳомила, она қорнида пайдо бўлган бола
- حامى (ҳомий) *a.* ҳомий, кўмак берувчи, ёқловчи, ҳимоя қилувчи
- حبس (ҳибс) *a.* ҳибс, қамаш, қамоқ
- حبش (ҳабаш) *a.* ҳабаш, занги, қора танли
- حبيب (ҳабӣб) *a.* 1) дўст, севикли; 2) Муҳаммад пайгамбарнинг лақаби; 3) Ҳабиб (эркаклар исми)
- حبيبه (ҳабиба) *a.* 1) севикли, ёр; 2) Ҳабиба (хотин-қизлар исми)
- حجة (ҳатто) *a.* ҳатто
- حج (ҳаж (ж)) *a.* Ҳаж, Макка шаҳрига бориб, Каъбани тавоф ва зиёрат этиш
- حج (ҳижоз) *a.* Ҳижоз, Саудия Арабистонидаги мамлакат номи
- حتى (ҳужжат) *a.* ҳужжат

حجر (ҳажар) <i>a.</i>	тош
حجرة (ҳужра) <i>a.</i>	ҳужра, хона, уйча, мадрасадаги хона
حد (ҳад(д)) <i>a.</i>	ҳад, чегара
حدود (ҳудуд) <i>a.</i>	чегара, ҳад
حدیث (ҳадис) <i>a.</i>	1) Ҳадис, Муҳаммад пайгамбарнинг айтганлари; Муҳаммад пайгамбар ҳақидаги ривоятлар; 2) суҳбат, сўзлашиш, хабар бериш; 3) ҳикоя, ривоят; 4) янги
حذر (ҳазар) <i>a.</i>	ҳазар, жирканиш
حر (ҳур (р)) <i>a.</i>	1) ҳур, озод, эркин; 2) покиза
حرارة (ҳарорат) <i>a.</i>	ҳарорат, тафт
حرام (ҳаром) <i>a.</i>	ҳаром, манъ этилган
حرام خور (ҳаромхӯр) <i>a.-ф.</i>	ҳаромхӯр; сотқин, ярамас
حرامزاده (ҳаромзода) <i>a.-ф.</i>	1) ҳаромзода, никоҳсиз тутилган; 2) ярамас, муттаҳам, ўғри
حرامی (ҳароми) <i>a.</i>	1) ҳароми, никоҳсиз тутилган; 2) ҳаромга қўл узатувчи одам, ярамас
حرب (ҳарб) <i>a.</i>	уруш, жанг
حربی (ҳарбий) <i>a.</i>	ҳарбий
حرص (ҳирс) <i>a.</i>	1) ҳирс, интилиш, қизиқиш; 2) шаҳвоний туйғу
حرف (ҳарф) <i>a.</i>	ҳарф
حرکة (ҳаракат) <i>a.</i>	ҳаракат
حرم (ҳарам) <i>a.</i>	1) таъқиқланган, манъ қилинган; 2) ичкари; аёллар бўлими
حرمة (ҳурмат) <i>a.</i>	1) ҳурмат, эътибор, обрў, эҳтиром; 2) Ҳурмат (эркаклар исми)
حرية (ҳуррийят) <i>a.</i>	ҳуррият, эркинлик, озодлик
حریر (ҳарир) <i>a.</i>	1) юпқа ипак газлама; 2) тоза, мусаффо, шаффоф

خزين (ҳазин) <i>a.</i>	қайғули, ғамгин
حسن (ҳис (с)) <i>a.</i>	ҳис, сезги, туйғу
حساب (ҳисоб) <i>a.</i>	1) ҳисобот; 2) арифметика; 3) ҳисоб, санок, адад, миқдор
حسابات (ҳисобот) <i>a.</i>	ҳисобот
حساس (ҳассос) <i>a.</i>	ҳассос, зеҳни ўткир, идрокли, сезгир
حساد (ҳасад) <i>a.</i>	ҳасад, ғайирлик, бахиллик
حسرة (ҳасрат) <i>a.</i>	ҳасрат, ғам, қайғу; 2) нолиш, шикоят
حسن (ҳасан) <i>a.</i>	1) яхши, чиройли, гўзал; 2) Ҳасан (эркаклар исми)
حسني (ҳусни) <i>a.</i>	ҳусн, гўзаллик, чирой, кўрк
حسي (ҳиссий) <i>a.</i>	ҳиссий, ҳис-туйғуга оид
حسيات (ҳиссийот) <i>a.</i>	ҳиссиёт, ички кечинмалар, ҳис-туйғулар
حسين (ҳусайн) <i>a.</i>	1) ҳуснли, чиройли; 2) Хусайн (эркаклар исми)
حشر (ҳашар) <i>a.</i>	1) одамларни тўплаш, йиғиш; 2) ҳашар, ихтиёрий ёрдам
حشرات (ҳашарот) <i>a.</i>	ҳашарот, қурт-қумурсқа
حشام (ҳашам) <i>a.</i>	безак, зеб, ҳашам
حصه (ҳисса) <i>a.</i>	1) ҳисса, улуш; 2) марта, баробар
حصه دار (ҳиссадор) <i>a.-ф.</i>	ҳиссадор, иштирокчи, шерик
حضرة (ҳазрат) <i>a.</i>	1) Ҳазрат, диний ҳамда муқаддас зотларни улуғлаш учун уларнинг исми олдидан қўлланилади; 2) фақ, санъатда шухрат қозонган буюк кишиларни улуғлаш учун ва умуман ҳурматни ифодалаш учун тахаллус ёки номларга қўшиб ишлатилади
حضور (ҳузур) <i>a.</i>	1) бирор кимса ёки нарсанида бўлиш, қатнашиш, ташриф; 2) роҳат, фароғат, ором, осойиш
حق (ҳақ(қ)) <i>a.</i>	1) ҳақ, тўғри, чин, рост, 2) ҳу-

	қуқ; 3) пул, улуш, тўлов; 4) Худонинг номларидаи бири
حِقَارَة (ҳақорат) <i>a.</i>	ҳақорат. иззат-нафсига тегиш, сўкиш
حِقَانِي (ҳаққоний) <i>a.</i>	ҳаққоний, тўғри, одилона
حِقَائِيَة (ҳаққонийят) <i>a.</i>	1) одиллик, тўғрилиқ; 2) чиндан ҳам бор ёки бўлган нарса; воқеа, ҳодиса, ҳақиқат
حِقَائِق (ҳақоиқ) <i>a.</i>	ҳақиқатлар
حِقْنَه (ҳуқна) <i>a.</i>	одамнинг тўғри ичагига сув юбориш, клизма қилиш, клизма
حِقْوُق (ҳуқуқ) <i>a.</i>	ҳуқуқ, эрк, ихтиёр
حِقِير (ҳақир) <i>a.</i>	1) қадрсиз, хўрланган; 2) камтар
حِقِيْقَة (ҳақиқат) <i>a.</i>	ҳақиқат, тўғри, тўғрилиқ
حِقِيْقِي (ҳақиқий) <i>a.</i>	ҳақиқий
حِكَايَة (ҳикойат) <i>a.</i>	1) ҳикоя; 2) Ҳикоят (хотин-қизлар исми)
حِكَايَه (ҳикоёна) <i>a.</i>	ҳикоя
حِكْم (ҳакам) <i>a.</i>	ҳакам; қози
حِكْم (ҳукм) <i>a.</i>	ҳукм, буйруқ, амр
حِكْمَا (ҳукамо) <i>a.</i>	1) ҳакамлар, табиблар; 2) донишмандлар, файласуфлар
حِكْمَبَارْدَار (ҳукмбардор) <i>a.-ф.</i>	птоаткор, мўмин, қобил
حِكْمَة (ҳикмат) <i>a.</i>	1) ҳикмат, ибрат, мақол; 2) донолик, донишмандлик, фалсафа, заковат, ақл-идрок; 3) тагини англаш қийин бўлган, яширин бир маъно, яширин бир сабаб, сир; 4) Ҳикмат (эркаклар исми)
حِكْمَرَان (ҳукмрон) <i>a.</i>	ҳукмрон, бошқарувчи, буюрувчи
حِكْمَوْمَة (ҳукумат) <i>a.</i>	ҳукумат, давлат, ҳокимият
حِكْمِي (ҳаким) <i>a.</i>	1) ҳозиқ, табиб; 2) донишманд, файласуф; 3) Ҳаким (эркаклар исми)

حکیمه (ҳакима) <i>a.</i>	1) аёл табиб; 2) Ҳакима (хотин-қизлар исми)
حلاج (ҳаллож) <i>a.</i>	пахтани чигитдан айирувчи киши, пахта чувувчи одам
حلال (ҳалол) <i>a.</i>	ҳалол, ҳаромнинг зидди
حلاوة (ҳаловат) <i>a.</i>	ҳаловат, осойишталик, тинчлик
حلقوم (ҳулқум) <i>a.</i>	ҳалқум, томоқ
حلقه (ҳалқа) <i>a.</i>	ҳалқа, айлана шаклидаги нарса, гирдак
حلو (ҳалво) <i>a.</i>	ҳалво, ширинлик
حليم (ҳалим) <i>a.</i>	1) мулоғим, ёқимли, юмшоқ; 2) овқат номи; 3) Ҳалим (эркаклар исми)
حمام (ҳаммом) <i>a.</i>	ҳаммом, юк ташувчи, юк кўтарувчи ишчи
حمام (ҳаммом) <i>a.</i>	ҳаммом
حماية (ҳимойат) <i>a.</i>	ҳимоят
حمایه (ҳимойа) <i>a.</i>	ҳимоя, мудофаа, қўриқлаш
حمد (ҳамд) <i>a.</i>	Худо шаънига айтиладиган мақтов, ҳамд-сано
حمرا (ҳамро) <i>a.</i>	1) қизил, қизил ранг; 2) қаттиқ келган йил, қаттиқ иссиқ
حمل (ҳамал) <i>a.</i>	1) қўзичоқ; 2) Ҳамал, ҳижрий шамсий йилининг биринчи ойи
حملة (ҳамла) <i>a.</i>	ҳамла, ҳужум
حمية (ҳамийят) <i>a.</i>	1) ҳамият, орият; 2) Ҳамият (аёллар исми)
حميد (ҳамид) <i>a.</i>	1) мақтовга сазовор; мақтовга лойиқ; Худонинг сифатларидан бири; 2) Ҳамид (эркаклар исми)
حنا (ҳино) <i>a.</i>	хина
حنبل (ҳапбал) <i>a.</i>	бўйи пакана, қорни катта одам
حنظل (ҳанзал) <i>a.</i>	итқовун (Абужаҳл тарвузи)
حنيفة (ҳанифа) <i>a.</i>	1) ҳақиқий, чин, худонинг ягоналигига чин кўнғилдан ишонадиган; 2) Ҳанифа (хотин-қизлар исми)
حواله (ҳавола) <i>a.</i>	1) пул қоғози; 2) бирор кимса

	ихтиёрига топшириш ёки зиммасига юклаш
حوت (хут) <i>a.</i>	1) балик; 2) ҳижрий-шамсий йилнинг ўн иккинчи оий
حور (хур) <i>a.</i>	1) ҳур, жаннатдаги гўзал қиз; 2) жуда чиройли, гўзал, нозанин қиз
حوزه (ҳавза) <i>a.</i>	ҳавза, мамлакат ўртасидаги туман
حوصله (ҳавсала) <i>a.</i>	сабр, чидам, тоқат
حوض (ҳавз) <i>a.</i>	ҳовуз
حولى (ҳавли) <i>a.</i>	ҳовли, ҳовлича
حياة (ҳайо) <i>a.</i>	ҳаё, уят, шарм
حياة (ҳайот) <i>a.</i>	1) ҳаёт, умр; 2) Ҳаёт (эркаклар ва хотин-қизлар исми)
حياتى (ҳайотий) <i>a.</i>	1) ҳаётий, ҳаётга, яшашга оид; 2) ҳаёт учун энг зарур, энг муҳим
حيدر (ҳайдар) <i>a.</i>	1) шер; 2) ҳазрат Алининг сифати; 3) икки чеккадан қўйилган кокил; 4) Ҳайдар (эркаклар исми)
حيران (ҳайрон) <i>a.</i>	1) ҳайрон, ажабланган; 2) саргардон
حيرة (ҳайрат) <i>a.</i>	ҳайрат, таажжуб, ҳайронлик, ажабланиш
حيض (ҳайз) <i>a.</i>	аёлларнинг ойда бир марта покланиши, ой кўриши
حيف (хайф) <i>a.</i>	1) ноҳақлик, зулм; 2) ачиниш
حيلة (ҳийла) <i>a.</i>	ҳийла, макр
حيوان (ҳайвон) <i>a.</i>	ҳайвон

خ

خاتمه (хотима) <i>a.</i>	1) хотима, поён, тугаш, тамом бўлиш; 2) хулоса
خادم (ходим) <i>a.</i>	ходим, хизматчи
خاده (хода) <i>ф.</i>	узун ёғоч, хода

خار (хор) <i>ф.</i>	1) тикан (дарахт, гул ва ш.к.); 2) хор, беъътбор, камситилган, таҳқирланган; 3) оғир, ночор аҳволга тушган, ғоят қашшоқ
خارج (хориж) <i>а.</i>	хориж, чет
خارجى (хорижий) <i>а.</i>	хорижий, хорижга мансуб, чет эллик
خاشك (хошак) <i>ф.</i>	хашак, чўп, хас
خاص (хосс) <i>а.</i>	хос, бирор кимса ёки нарсанинг ўзигагина онд, шахсий
خاصه (хосса) <i>а.</i>	хос хусусият
خاصية (хосийят) <i>а.</i>	1) хосият, ижобий хусусият, яхши фазилат; 2) Хосият (хотин-қизлар исми)
خاطر (хотир) <i>а.</i>	1) хотир, фикр-ғоя, тушунча; 2) орзу; истак; 3) бирор кимса учун қилинадиган ҳурмат, юз-хотир
خاطره (хотира) <i>а.</i>	1) хотира; 2) эсда сақлаш қобилияти, хотира, бирор кимса ёки нарса ҳақидаги ёдда, эсда сақланган таассурот; 3) Хатира (хотин-қизлар исми)
خاك (хок) <i>ф.</i>	хок, тупроқ
خاك انداز (хокандоз) <i>ф.</i>	хокандоз, оловқурак
خاكسار (хоксор) <i>ф.</i>	1) тубан, паст; 2) хоксор, камтар
خاكستار (хокистар) <i>ф.</i>	кул
خال (хол) <i>ф.</i>	хол, одам аъзоси терисидаги қора нуқта
خالد (холид) <i>а.</i>	1) абадий, боқий, мангу, ўлмас; 2) Холид (эркаклар исми)
خالدور (холдор) <i>ф.</i>	холдор, холли
خالص (холис) <i>а.</i>	1) тоза, пок, сара; 2) холис, беғараз, самимий; 3) Холис (хотин-қизлар исми)
خالصا (холисан) <i>а.</i>	холисан, холисона, чин кўнгиладан, беғараз
خالق (холиқ) <i>а.</i>	1) холиқ, яратувчи (Худонинг сифатларидан бири); 2) Холиқ (эркаклар исми)

خاله (хола) <i>a.</i>	хола
خالى (холи) <i>a.</i>	холи, чет, хилват, овлоқ; банд бўлмаган, бўш
خام (хом) <i>ф.</i>	1) хом, пишмаган, етилмаган, гўр; 2) иш билмас, тажрибасиз
خاموش (хомуш) <i>ф.</i>	1) индамас, жим турувчи; 2) хомуш, ғамгин, хафа
خانتخته (хонтахта) <i>ф.</i>	хонтахта
خانقاه (хонақоҳ) <i>ф.</i>	шайхлар, дарвишлар зикру самоъ қиладиган катта жой, мачит
خانم (хонум) <i>ф.</i>	хоним, аёл
خانمان (хонумон) <i>ф.</i>	хон ва мон ҳар иккаласи уй дегани, уй, уй аҳли, хотин ва фарзанд, ҳаёт учун зарур асбоблар
خانه (хона) <i>ф.</i>	уй
خانه دان (хонадон) <i>ф.</i>	1) хонадон, оила; 2) уй, ҳовли
خانه ويران (хонавайрон) <i>ф.</i>	хонавайрон; уй-жойи ёки оиласи бузилган, вайрон бўлган, хароб
خائن (хонин) <i>a.</i>	хонин, сотқин
خبر (хабар) <i>a.</i>	хабар, дарак, маълумот
خبردار (хабардор) <i>a.-ф.</i>	хабардор, воқиф
ختم (хатм) <i>a.</i>	тугатиш, тамом қилиш, охир, тамом
ختنه (хатна) <i>a.</i>	хатна, чуқбурон
خجالة (хижолат) <i>a.</i>	уялиш, хижолат тортиш
خجل (хижил) <i>a.</i>	хижолатга қолган; кўнгли ғаш
خدا (худо) <i>ф.</i>	Худо, Аллоҳ, Тангри
خداوند (худованд) <i>ф.</i>	эга, соҳиб, ҳукм қилувчи; Худо
خدمة (хидмат) <i>a.</i>	хизмат, иш, меҳнат
خر (хар) <i>ф.</i>	эшак
خراب (хароб) <i>a.</i>	хароб, вайрон, бузилган
خرابات (харобот) <i>a.</i>	1) харобот, харобазор, вайронлар; 2) майхона, қовоқхона
خرابه (хароба) <i>a.</i>	хароба, вайрон, бузилган

خراج (харож) <i>a.</i>	хирож, ўлпон, солиқ, бож
حراط (харрот) <i>a.</i>	1) ўймакор уста, ёғочни ўйиб гул, безак солувчи уста, ёғоч-соз; 2) тарақчи
خرافات (хурофот) <i>a.</i>	1) хурофот, бидъатлар, прим-чиримлар; 2) эртақлар, масаллар, афсоналар
خرافة (хурофат) <i>a.</i>	1) хурофот, бидъат, прим-чирим; 2) эртақ, масал, афсона
حرام (хиром) <i>ф.</i>	чиройли юриш
خرامان (хиромон) <i>ф.</i>	ўзини ҳар тарафга ташлаб, ноз билан юрувчи
خرج (харж) <i>a.</i>	1) харж, сарф, чиқим; 2) бирор аҳтиёж учун шилатиладиган пул
خرجة (харажат) <i>a.</i>	харажат, бирор нарса учун қилинадиган сарф, чиқим
خرجين (хуржин) <i>ф.</i>	хуржин
خرخشه (хархаша) <i>ф.</i>	хархаша, жанжал, машмаша, шжиқлик
خردمند (хирадманд) <i>ф.</i>	ақлли, доно
خرسند (хурсанд) <i>ф.</i>	1) хурсанд, шод, хуррам, хушчақчақ; 2) Хурсанд (эркаклар исми)
خرسنگ (харсанг) <i>ф.</i>	харсанг, катта тош
خرطوم (хуртум) <i>и.</i>	хартум
حرم (хуррам) <i>ф.</i>	1) хуррам, шод, хурсанд; 2) гуллаган, яшнаган; 3) Хуррам (эркаклар исми)
خرما (хурмо) <i>ф.</i>	хурмо дарахти ва унинг меваси
خرمازار (хурмозор) <i>ф.</i>	хурмозор, хурмо дарахтлари экилган ер
خروج (хуруж) <i>a.</i>	1) чиқиш, ташқари чиқиш; 2) қарши бош кўтариш
خروش (хуруш) <i>ф.</i>	хуруш, қичқиритиш, ҳайқиритиш; фарёд, фиғон, шовқин, гавғо
خړه (хира) <i>ф.</i>	хира, тиниқ эмас, кир
خريد (харид) <i>ф.</i>	сотиб олиш, савдо
خريدار (харидор) <i>ф.</i>	харид қилувчи, сотиб олувчи
خریطه (харита) <i>a.</i>	харита

مِزَان (хазон) <i>ф.</i>	1) дарахтнинг кузда саргайиб тўкилган барги; 2) куз фасли; 3) қуриш, қовжираш
خَزِينَة (хазина) <i>а.</i>	хазина, бойлик
حَاس (хас) <i>ф.</i>	хас, чўп, хашак
حَاسْتَة (хаста) <i>ф.</i>	1) хаста, касал, касалманд; 2) қийналган, азобли, дардли
حَاسِس (хасис) <i>а.</i>	хасис, зиқна, қизганчиқ
خِصْلَة (хислат) <i>а.</i>	хислат, ижобий белги, сифат, хусусият, фазилат
خِصْوص (хусус) <i>а.</i>	тафсилот, хосият, хусусият
خِصْوصَا (хусусан) <i>а.</i>	хусусан, айниқса
خِصْوصِي (хусусий) <i>а.</i>	хусусий
خِصْوصِيَّة (хусусийият) <i>а.</i>	хусусият, хослик
خِصْمَة (хусумат) <i>а.</i>	хусумат, адоват, қасд, душманлик
خِصْر (хизр) <i>а.</i>	Хизр, оби ҳаёт сувини излаб топган ва ундан ичиб, умри боқий бўлган фаришта, оғир аҳволдаги кишининг мушқулини осон қилади, у билан учрашган, кўришган одам бахтли бўлади
خَط (хат(т)) <i>а.</i>	1) чизиқ; 2) хат, ёзув
خِطَاء (хато) <i>а.</i>	хато, нотўғри, асоссиз
خِطَاب (хитоб) <i>а.</i>	1) хитоб, нутқ; 2) бирор кучли ҳис-туйғу, ҳаяжонни ифодаловчи нидо, қичқирик
خِطَابَة (хитобат) <i>а.</i>	1) возлик, хатиблик; 2) ваъз ўқиш
خِطَاط (хаттот) <i>а.</i>	1) потиқлик санъати; 2) хаттот, ҳуснихат билан кўчирувчи
خِطْبَة (хутба) <i>а.</i>	1) жума ва ҳайит (яъни ийд) кунларида масжид имомининг суннатдан кейинги (фарздан олдинги) ваъзхонлиги; 2) нутқ; 3) фотиҳа қилиш, унаштириш
خِطْر (хатар) <i>а.</i>	хатар, хавф, таҳлика

خفقان (хафақон) <i>a.</i>	1) мунгли, гамгин; 2) қон бо- симининг ортиши туфайли юз берадиган касаллик
حفة (хафа) <i>a.</i>	1) хафа, қайғули, ҳасратли; 2) ранжиган, аразлаган
خفيه (хуфйа) <i>a.</i>	хуфя, яширин, махфий
خلاص (халос) <i>a.</i>	1) озод бўлиш, қутулиш; 2) бор-йўғи, фақат
خلاصه (хулоса) <i>a.</i>	1) хулоса, яқун; 2) хуллас
خوش (хилоф) <i>a.</i>	хилоф, зид, қарама-қарши, тес- кари
خلاق (халлоқ) <i>a.</i>	борлиқни яратувчи; Худо
خلاق (халлоқ) <i>a.</i>	халойиқ, халқлар, одамлар
خلاق (хилт) <i>a.</i>	қоришма; чирк, чиқинди, ахлат, газ
خلعة (хилъат) <i>a.</i>	тақдирлаб инъом қилинадиган тўн, сарпо; ёрлақаб кийдири- ладиган халат
خلف (халаф) <i>a.</i>	1) ўринбосар; 2) авлод, зурри- ёд
خلفه (халфа) <i>a.</i>	1) шарият ақидаларини яхши биладиган ўқимишли одам; 2) ёрдамчи, ўринбосар; юмуш бажарувчи, хизматчи
خلق (халқ) <i>a.</i>	1) яратил, бунёд қилиш; 2) яралган; халқ, одамлар
خلق (хулқ) <i>a.</i>	хулқ; табиат, кайфият
خلقاب (халқоб) <i>a.-ф.</i>	халқоб, чуқур жойларга йиғи- либ қолган сув
خلقة (хилқат) <i>a.</i>	1) табиат; 2) ташқи кўриниш, шакл; 3) яратилган, бунёдга келган нарса
خلل (халал) <i>a.</i>	1) бузилиш, шикаст; 2) етиш- мовчилик, камчилик; 3) мо- неълик, қаршилик
خلوة (халват) <i>a.</i>	хилват, овлоқ, чекка жой
خليفة (халифа) <i>a.</i>	халифа, ўринбосар
خم (хум) <i>ф.</i>	хум
خم (хам) <i>a.</i>	эгилган, букилган
خمار (хумор) <i>a.</i>	1) шароб ичиб кайф бўлгандан кейинги бош оғриғи; 2) ху-

	мор; орзуманд, муштоқ; зўр истак; 3) Хумор (хотин-қизлар исми)
خمار (хаммор) <i>a.</i>	1) ичкилик тайёрловчи; ичкиликка берилган; 2) майфуруш
خمپار (хумпар) <i>ф.</i>	хумпар, ҳазил аралаш енгил сўкиш шакли
خمр (хамр) <i>a.</i>	узум суви, маст қиладиган ҳар қандай ичимлик кўпроқ шароб назарда тутилади
خم کله (хумкалла) <i>ф.</i>	1) хумкалла, боши катта, хумдай; 2) мияси йўқ, каллаварам, қовоқбош
خمپر (хампр) <i>a.</i>	хампр
خانجر (ханжар) <i>ф.</i>	ханжар
خندان (хандон) <i>ф.</i>	кулувчи, хурсанд, шод
خنداқ (хандақ) <i>a.</i>	хандақ, ўра, чуқур
خنده (ханда) <i>ф.</i>	ханда, кулги; кулиш
خاجه (хожа) <i>a.</i>	1) Худо, Тангри, Сарвар; 2) соҳиб, эга, уй эгаси; 3) катта савдогар
خواتير (хавотир) <i>a.</i>	1) фикр, тушунча; 2) хавф, хавфсираш, ташвиш
خواننده (хонанда) <i>ф.</i>	1) ашулачи, ҳофиз; 2) ўқувчи, ўқиб борувчи
خواهش (хоҳиш) <i>ф.</i>	хоҳиш, истак, интилиш, орзу
خوب (хуб) <i>ф.</i>	1) яхши; 2) хўп, гўзал, чиройли
خودبين (худбин) <i>ф.</i>	худбин, худпараст, ўзинигина билиб, бошқаларни назар-писанд қилмовчи, такаббур
خورشيد (хўршид) <i>ф.</i>	1) қуёш, офтоб; 2) Хуршид (эркаклар исми)
خورنده (хўранда) <i>ф.</i>	хўранда, овқатланувчи
خوش (хуш) <i>ф.</i>	1) яхши, маъқул; 2) шод, хурсанд
خوشامد (хушомад) <i>ф.</i>	хушомад, хушомадгўйлик, лаганбардорлик
خوش آواز (хушовоз) <i>ф.</i>	хушовоз, овози ёқимли
خوشبخت (хушбахт) <i>ф.</i>	бахтли, саодатли

خوشبوی (хушбўй) <i>ф.</i>	хушбўй, муаттар, яхши ҳидли
خوشتار (хуштор) <i>ф.</i>	хуштор, ошиқ
خوشخابار (хушхабар) <i>ф.-а.</i>	хушхабар, яхши, кишини мам- нун қиладиган хабар
خوشرانگ (хуширанг) <i>ф.</i>	ранги, юзи чиройли, яхши бўл- ган ҳар бир нарса
خوشروی (хушрўй) <i>ф.</i>	хушрўй, чиройли, гўзал
خوشگپ (хушган) <i>ф.</i>	ширин сўз, хушмуомала
خوشمعامله (хушмуомала) <i>ф.-а.</i>	хушмуомала, хушфеъл, ширин сўз
خوشنوا (хушнаво) <i>ф.</i>	хушовоз, яхши куйловчи
خوشنود (хушнуд) <i>ф.</i>	1) хушнуд, хурсанд, шод, мам- нун; 2) Хушнуд (эркаклар исми)
خوشوقت (хушвақт) <i>ф.-а.</i>	хушвақт, вақти чоғ, хурсанд, шод
خوف (хавф) <i>а.</i>	хавф, хатар, қўрқинч
خون (хун) <i>ф.</i>	қон
خوناب (хуноб) <i>ф.</i>	1) қонли ёш, аччиқ йиғи; 2) хуноб, диққат, сиқилган
خونخوار (хунхўр) <i>ф.</i>	1) қонхўр; 2) қонга қон олув- чи; хун олувчи
خونریز (хунрез) <i>ф.</i>	1) қон тўкувчи, жаллод; 2) қонхўр, бераҳм
خویش (хеш) <i>ф.</i>	қариндош, қариндош-уруғ, яқин одам
خیابان (хийобон) <i>ф.</i>	1) хийбон; катта, кенг кўча; 2) боғ, гулзорлар ўртасидан узунасига ясалган йўлка
خیال (хайол) <i>а.</i>	хаёл, фикр, ўй, эс
خیال (хийол) <i>а.</i>	хийёл, озгиша, сал
خیالی (хайолий) <i>а.</i>	хайолий
خیانۃ (хайонат) <i>а.</i>	хийонат
خیر (хайр) <i>а.</i>	1) хайр, яхши, раҳмдил; 2) хайр, садақа, эҳсон
خیرۃ (хайрат) <i>а.</i>	1) яхшилик, эзгулик; 2) ҳай- рон қолиш
خیریه (хайрийят) <i>а.</i>	1) хайр-саҳоват, эҳсон; 2) хай-

خیله (хийла) *a.*

рийт (мамнунликни ифода-
лайди)
маълум даражада, хийла, бир-
мунча, анча

د

داخل (дохил) *a.*

1) кириш; 2) кировчи, ички;
3) дахлдор, тегишли
инсоф, адолат, ёрдам тилаш,
мадад исташ

داد (дод) *ф.*

афеус, эвоҳ, дариг; пола, арз-
дод, фиғон каби кечинмалар-
ни ифодалайди

دادبى داد (дод-бедод)
ф.

1) адолат талаб қилувчи, адо-
лат истовчи, арз-додга келув-
чи; 2) Ўрта Осиё хонликла-
рида бериладиган юқори ун-
вонлардан бири

دادخواه (додхоҳ) *ф.*

1) дор, устига кийим-кечак
ташлаш учун тортилган ар-
қон; 2) дор, ўлимга маҳкум
этилган кимсани осиб ўлди-
риш учун ясалган қурилма
ҳовли, уй-жой, макон

دار (дор) I. *ф.*

дорбоз, дорда ўйновчи киши
дори, даво

دار (дор) II *a.*

دار باز (дорбоз) *ф.*

дорихона, дори тайёрланадиган
ва сотиладиган жой

دارو (дору) *ф.*

1) назм ёки наср билан айтил-
ган катта ҳикоя, дoston, эр-
так; 2) Дoston (эркаклар
исми)

داروخانه (дорухона) *ф.*

1) доғ, куюк, куйган жой;
2) белги, қоралик, из; 3)
қайғу, алам, кулфат
дом, тузоқ

داستان (дoston) *ф.*

доно, билимдон, олим

داغ (доғ) *ф.*

دام (дом) *ф.*

донипманд, билимдон, ўқимин-
ли, доно

دانا (доно) *ф.*

دانشمند (донипманд) *ф.*

1) дона, уруғ; 2) адад, бир до-
на

دانه (дона) *ф.*

داهى (дохий) <i>a.</i>	1) буюк ақл эгаси, доно, дохий; 2) айёр, маккор
دائر (доир) <i>a.</i>	1) айланувчи; 2) доир, оид, тегишли
دائره (допра) <i>a.</i>	1) айлана; 2) чарх, олам тузи- лиши; қутб
دايم (доим) <i>a.</i>	доим, ҳамиша, ҳамма вақт
دايما (доимо) <i>a.</i>	доимо, ҳамма вақт, ҳамиша
دايمي (доимий) <i>a.</i>	1) доимий, давомли, узлуксиз давом этувчи; 2) ҳамма вақт, ҳамиша
دېدبه (дабдаба) <i>a.</i>	дабдаба, улуглиқ, ҳаддан ор- тиқ ҳашамат
دجال (дажжол) <i>a.</i>	1) алдоқчи, ҳийлагар, фириб- гар; 2) дажжол, Муҳаммад пайгамбар айтганларининг аксини қилувчи, у охират арафасида эшак минган ҳол- да пайдо бўлади, дейилади
دچار (дучор) <i>ф.</i>	дучор бўлмоқ, мубтало бўлмоқ
دخل (дахл) <i>a.</i>	1) кириш, аралаштиш, муноса- батда бўлиш; 2) бостириб кириш, ҳужум қилиш
دخمه (дахма) <i>a.</i>	дахма, қабр устига ўрнатилган ёдгорлик, мақбара
در (дур(р)) <i>a.</i>	1) дур, йирик марварид; 2) кўз ёши; 3) фарзанд; 4) маъно- лар, сўзлар
دراج (дуррож) <i>a.</i>	қирғовул, бедана
دراز (дароз) <i>ф.</i>	1) узун; 2) дароз, бўйи балад, новча, бўйчан, бўйдор
دارامد (даромад) <i>ф.</i>	даромад, фойда
داراو (дарров) <i>ф.</i>	дарров, тез, тезлик билан
داربادار (дарбадар) <i>ф.</i>	дарбадар, дайди, санқи, саёқ, бебош
درجه (даража) <i>a.</i>	1) даража; 2) мартаба, пого- на, унвои
درخت (дарахт) <i>ф.</i>	дарахт
درد (дард) <i>ф.</i>	1) дард, касаллик, хасталиқ, оғриқ; 2) қайғу, кулфат; 3) ишқ, севги

دردانه (дурдона) <i>a.-ф.</i>	1) дурдона, дурнинг сараси; 2) бебаҳо, қийматли, қадрли нарсга ҳақида; 3) Дурдона (хотин-қизлар исми)
دردسار (дардисар) <i>ф.</i>	1) бош оғриғи; 2) дардисар, қийинчилик, ташвиш
دردکش (дардкаш) <i>ф.</i>	1) дардкаш, дардманд; 2) ҳам-дард
دردمند (дардманд) <i>ф.</i>	касалманд, дардманд, қайгули, мунгли
دردز (дарз) <i>ф.</i>	1) дарз, ёриқ; 2) асосга путур етказувчи зарба, рахна
درس (дарс) <i>a.</i>	дарс, ўқиш, сабоқ
دروست (дуруст) <i>ф.</i>	дуруст, яхши, тузук, комил, беайб
درسخانه (дарсхона) <i>a.-ф.</i>	дарсхона
دارك (дарак) <i>ф.</i>	дарак, ҳабар, маълумот
داركار (даркор) <i>ф.</i>	керак, зарур
دارگاه (даргоҳ) <i>ф.</i>	1) эшик, остона, бўсаға; 2) даргоҳ, ўрда, подшоҳ қасри
دارگمان (даргумон) <i>ф.</i>	даргумон, гумонли, шубҳали
دارمان (дармон) <i>ф.</i>	1) дармон, қувват, мадор, куч; 2) мадад, кўмак; 3) чора, илож, даво
داروازه (дарвоза) <i>ф.</i>	дарвоза
دردود (дуруд) <i>ф.</i>	дуо, салом, ҳамд, сано, раҳмат, саловот
دارویش (дарвиш) <i>ф.</i>	дарвиш, Ҷақир, камбағал, художўй, суфий
درويشانه (дарвишона) <i>ф.</i>	1) дарвишларга атаб қилинган ош; 2) Ҷақирона, суфийларча, дарвишларча
دره (дара) <i>ф.</i>	дара, икки тоғнинг ораллиғидаги тор йўл
دره (дарра) <i>ф.</i>	дарра, жазо бериш учун қайишдан тикилган қалин, эни, ёғоч дастали асбоб
دریا (дарйо) <i>ф.</i>	дарё, катта ариқ
دریچه (дарича) <i>ф.</i>	дарича, дераза
دریغ (дариг) <i>ф.</i>	дариг, аттанг, афсус, ҳасрат

دست (даст) <i>ф.</i>	қўл
دستار (дастор <i>ф.</i>	1) дастрўмол, шолча, 2) салла
دستارخوان (дасторхон) <i>ф.</i>	дастурхон
دستان (дастон) <i>ф.</i>	достон, қисса, ҳикоя
دستخط (дастхат) <i>ф.-а.</i>	кишининг ўз қўли билан ёзган хати; қўлёзма
دست دراز (дастидароз) <i>ф.</i>	бировнинг молига ва номусига тажовуз қилувчи
دستگاه (дастгоҳ) <i>ф.</i>	дастгоҳ, хунарманчларнинг, косибларнинг, тўқимачиларнинг дастаки станогни
دستمال (дастмол) <i>ф.</i>	дастрўмол, рўмолча, сочиқча; қозон сочиқ
دستمايه (дастмойна) <i>ф.</i>	1) дастмой, савдо-сотіқ ишларида айлантириб туриладиган, Фойда келтирадиган дастлабки асосий маблағ; 2) биротдаги, пешонадаги бор-йўқ нарса; 3) бирор иш-ҳаракат учун дастак бўлган нарса, рўкач
دستور (дастур) <i>ф.</i>	1) дастур, қўлланма, кўрғазма, қонда, намуна; 2) тартиб, одат
دستورالعمل (дастуруламал) <i>ф.-а.</i>	йўриқнома; қонда, намуна, мисол, қарор, қонунлар тўплами
دسته (даста) <i>ф.</i>	даста, сон, банд, тутқич
دستيار (дастйор) <i>ф.</i>	дастёр, ёрдамчи, кўмакчи
دشت ((дашт) <i>ф.</i>	дашт, чўл, саҳро
دشمن (душман) <i>ф.</i>	душман, рақиб
دشنام (дашном) <i>ф.</i>	сўкиш, койиш, уялтириш, танбех
دشوار (душвор) <i>ф.</i>	қийин, оғир, мушкул
دعا (дуо) <i>а.</i>	1) тилак, истак; худодан ёлвориб яхшилик тилаш; 2) талаб, мақсад; 3) дуо ёзилган тумор
دعاى سلام (дуои салом) <i>а.</i>	дуои салом, яхши тилаклар билан салом йўллаш

دعوا (даъво) <i>a.</i>	1) даъво, исбот; 2) бировни айблаш, тухмат; 3) назарий мулоҳаза, фикр
دعوة (даъват) <i>a.</i>	даъват, чақирриш, чақирриқ; таклиф
دغدغه (дагдага) <i>a.</i>	1) дагдага, қўрқинч, ваҳима, даҳшат; 2) парижонлик, потинчлик; 3) даъво; 4) шавкат, улуғворлик
دغال (дагал) <i>ф.</i>	1) камчилик, нуқсон; 2) пасткашлик, ярамаслик, дагал, қўпол
دفع (дафъ) <i>a.</i>	1) қайтариш, йўқотиш, даф қилиш; 2) дафъатан, дарҳол, бирдан; 3) марта, карра
دفن (дафн) <i>a.</i>	дафн, кўмиш, ўликни кўмиш
دفینه (дафина) <i>a.</i>	кўмилган бойлик, хазина, ганж
دقائق (дақиқ) <i>a.</i>	1) назикликлар; 2) дақиқалар
دقة (диққат) <i>a.</i>	диққат, фикр, эътибор, фикр-зикр; 2) бўғилган, юраги сиқилган; 3) ўта ҳушёрлик
دقیقه (дақиқа) <i>a.</i>	дақиқа (минут)
دكان (дуккан) <i>a.</i>	1) дўкан, ишхона; 2) ижодхона; 3) асар муаллифига ишора
دل (дил) <i>ф.</i>	1) юрак; 2) кўнгил, дил, қалб
دل آرام (дилором) <i>ф.</i>	1) дилга ором берувчи; севгили; 2) Дилором (хотин-қизлар исми)
دل آزار (дилозор) <i>ф.</i>	1) дилозор, дилга озор берувчи, қийнайдиған; 2) ёр, севгили
دل افروز (дилафруз) <i>ф.</i>	1) дилни ёритувчи; кўнгилни шод этувчи, мафтун этувчи; 2) Дилафруз (хотин-қизлар исми)
دلال (даллол) <i>a.</i>	даллол, ўртада туриб битиштирувчи, мурасага келтирувчи, воситачи
دلالة (далолат) <i>a.</i>	1) далил, далиллар; 2) нишона, аломат, белги, гувоҳлик; 3) кўрсатиш, йўлга солиш
دلاوار (диловар) <i>ф.</i>	юракли, ботир, жасур

- دلبار (дилбар) *ф.* 1) дилбар, дилни, кўнгилини тортувчи; 2) гўзал, севгили, маҳбуба; 3) Дилбар (хотин-қизлар исми)
- دلبنده (дилбанд) *ф.* 1) бировга дили боғланган, кўнгил қўйган, ошиқ; кўнгилини боғловчи, севгили; 3) фарзанд
- دلتنگ (дилтанг) *ф.* дилтанг, сиқилган, гамгин, қайгули
- دلخاسته (дилхаста) *ф.* кўнгли эзилган, дили вайрон
- دلخوش (дилхуш) *ф.* хурсанд, кўнгли шод, хушхол
- دلخون (дилхун) *ф.* юраги қон, қаттиқ алам чеккан
- دلدار (дилдор) *ф.* 1) жасур, ботир; 2) дилдор, дилга ором берувчи, кўнгил оловчи, маҳбуба, ёр; 3) Дилдора (хотин-қизлар исми)
- دلدل (дулдул) *а.* 1) жайра; 2) буюк, улуг иш; 3) амирул-мўъминин Али минган отининг номи
- دلريا (дилрабо) *ф.* 1) дилрабо, дилини тортувчи, жозибали, севгили; 3) Дилрабо (хотин-қизлар исми)
- دلشاد (дилшод) *ф.* 1) кўнгли шод, хурсанд; 2) Дилшод (эркаклар исми)
- دلکش (дилкаш) *ф.* дилкаш, жозибали, ёқимли
- دلگیر (дилгир) *ф.* дилгир, раижиган, хафа, диққат
- دلنواز (дилнавоз) *ф.* 1) кўнгилини оловчи, эркаловчи, ёқимли, севгили; 2) Дилнавоз (хотин-қизлар исми)
- دليل (далил) *а.* 1) раҳбар, йўлбошловчи, раҳнамо; 2) далил, исбот, ҳужжат, шоҳид; 3) ваҳж
- دم (дам) *ф.* дам, лаҳза, он, нафас
- دوم (дум) *ф.* дум, қуйруқ
- دماغ (димог) *а.* 1) бош мияси; 2) димог, бурун; 3) аҳволи руҳия, кайфият; 4) кибр-ҳаво, кеккайиш, такаббурлик
- دماغدار (димогдор) *ф.* димогдор, кеккайган, кибрли, такаббур
- دمبدم (дамбадам) *ф.* дам-бадам, узлуксиз, тез-тез, дақиқа сайин

دمغازه (думгоза) <i>ф.</i>	дум томири, думли ҳайвонини думидаги суяк
دنبه (дунба) <i>ф.</i>	думба
دندان (дандон) <i>ф.</i>	тиш
دندانه (дандона) <i>ф.</i>	1) тиш, тишча; 2) ерни ҳай- дашда ишлатиладиган тишли асбоб
دنیا (дунйо) <i>а.</i>	1) дунё, жаҳон, олам, борлиқ; 2) бойлик, хазина
دنياوی (дунйовий) <i>а.</i>	дунёвий, дунёга, ҳаётга оид
دوا (даво) <i>а.</i>	1) дори, малҳам; 2) даво, чо- ра, тадбир, илож
دوات (даво) <i>а.</i>	даво, сиёҳдон
دوام (давом) <i>а.</i>	давом; доим, давомли, абадий; давомлилик
دوتار (датор) <i>ф.</i>	датор
دوچار (дучор) <i>ф.</i>	дучор, учраш, йўлиқиш, дуч келиш
دوخوابه (духоба) <i>ф.</i>	духоба, газлама тури
دود (дуд) <i>ф.</i>	тутун
دور (давр) <i>а.</i>	1) давр, замон, вақт, пайт; 2) айлана, теварак
دوران (давро) <i>а.</i>	1) айланиш; 2) давро, вақт, давр, аср; 3) ёш; 4) тақдир
دوربين (дурбин) <i>ф.</i>	1) узоқни кўрувчи, узоққа ақ- ли етадиган; 2) дурбин
دوره (давра) <i>а.</i>	1) давра, айлана, доира, гар- диш; 2) давра, йиғин, суҳ- бат, базм
دورى (даврий) <i>а.</i>	даврий, мунтазам, такрорлана- диган
دوزخ (дўзах) <i>ф.</i>	дўзах, жаҳаннам
دوست (дўст) <i>ф.</i>	дўст, ўртоқ, ёр, севгили
دوستانه (дўстона) <i>ф.</i>	дўстона, ўртоқларча
دوشنبه (душанба) <i>ф.</i>	душанба, ҳафтанинг биринчи куни
دوگانه (дугона) <i>ф.</i>	1) икки, жуфт; 2) дугона, ўр- тоқ, дўст (қизларга нисбатан)
دوگاه (дугоҳ) <i>ф.</i>	муסיқа оҳанглиридан бирининг номи
دولانه (дўлана) <i>ф.</i>	дўлана, ўрмон олхўриси

- دوله (давлат) *a.* 1) давлат, мамлакат, салтанат; 2) бойлик, мол-дунё; 3) бахт, саодат, иқбол; 4) ҳукмронлик, подшолик
 دولتمند (давлатманд) *a.-ф.* давлатманд, бой, ўзига тўқ
- دهر (дахр) *a.* 1) замон, давр, дунё, олам; 2) тақдир, насиба; 3) ер юзи; 4) ҳаёт
 даҳрий, худосиз, динсиз
- دهرى (дахрий) *a.* 1) даҳшат, кўрқинч, чўчиш, кўрқинш; 2) қиёмат хавфи
 دهشة (дахшат) *a.* деҳқон
- دهقان (деҳқон) *ф.* даҳлиз, кираверишдаги хожа
 دهليز (диҳлиз) *ф.* 1) дийёр, ўлка, мамлакат; 2) ватап, уй, макон;
- ديار (дийор) *a.* 1) дийшат, динга эътиқодлилиқ, дин туйғуси; диндорлик; 2) виждон, инсоф; 3) ҳақиқат
 ديانه (дийонат) *a.* 1) дебоча, китобнинг олтин суви ва нақшлар билан безалган биринчи саҳифалари; 2) кириш, муқаддима, сўзбоши
- ديباجة (дебоча) *ф.* 1) дийдор, юз кўриш, учрашиш; 2) юз, чехра, кўз кўз, кўз қорачиги
- ديدار (дийдор) *ф.* декча, кичкина қозон, қозонча
 ديدہ (дийда) *ф.* бегона, бошқа, яна, қайта, ундан ташқари
 ديکچه (декча) *ф.* дин, эътиқод, мазҳаб
 ديگر (дигар) *ф.* 1) лотинча *динориус* сўзининг арабча шакли, динор, олтин танга, олтин пул; пул бирлиги; 2) қип-қизил
 دين (дин) *a.* диндор; динга амал қилувчи, худога, динга ишонувчи, эътиқод қилувчи
 دينار (динор) *a.*
- ديندار (диндор) *a.-ф.* дев
 ديو (дев) *ф.* девор
 ديوار (девор) *ф.* девор

ديوان (девон) *ф.*

1) шеърлар тўплами; 2) ҳокимият идораси; олий ҳокимият тизилмаси ва унинг шўъбалари; арбоблар мажлиси

ديوانه (девона) *ф.*

1) девга оид; 2) девона, эси наст, телба, тептак, савдойи

ذ

ذات (зот) *а.*

1) соҳиб, эга, молик; 2) моҳият, асл, асос; 3) шахс, одам, эга, соҳиб; 4) авлод, насл-насаб, қабилла; 5) нарсa, буюм

ذاتا (зотан) *а.*

1) зотан, зоти, жинси, насл-насаби, эътибори билан, аслан; 2) аслини олганда, аслида, ҳақиқатда

ذاكر (зокир) *а.*

1) эсловчи, эсга олувчи, хотирловчи; 2) Худонинг номи ва сифатларини зикр қилувчи, такрорловчи; 3) Зокир (эркаклар исми)

ذخيره (захира) *а.*

орқага ташланган, йиғилган, тўпланган

ذره (зарра) *а.*

1) зарра, энг майда бўлак, атом; 2) чанг, тўзон; 3) озгина; кичкина

ذريات (зуррийот) *а.*

зурриёт, авлодлар, насллар, фарзандлар

ذكا (зукко) *а.*

заковатли, зийрак, доноақл, зукколик, закийлик, донолик

ذكاوة (заковат) *а.*

1) эслаш, хотирлаш, ёдга олиш; 2) Худонинг номи ва сифатларини зикр қилиш; 3) намоз, ибодат; 4) баён этиш, шарҳлаш

ذکر (зикр) *а.*

1) ҳақорат, хўрлик; 2) пастлик, тубанлик, виждопсизлик

ذلالة (залолат) *а.*

ذمه (зимма) *а.*

зимма, масъулият, бурч, мажбурият

ذهن (зеҳн) <i>a.</i>	зеҳн, ақл, идрок, заковат
ذوق (завқ) <i>a.</i>	1) завқ, лаззат, маза; 2) шодлик, хурсандлик; 3) ҳавас, хоҳиш, майл
ذوقبخش (завқбахш) <i>a.-ф.</i>	завқбахш, завқ бағишлайдиган, кишининг завқини келтирадиган

رابطة (робита) <i>a.</i>	алоқа, боғлашиш; муносабат
راحة (роҳат) <i>a.</i>	1) роҳат, лаззат, ҳузур, гаши; 2) Роҳат (хотин-қизлар исми)
راحله (роҳила) <i>a.</i>	1) миниладиган от-улов, юк ташийдиган ҳайвон; 2) Роҳила (хотин-қизлар исми) роз, сир
راز (роз) <i>ф.</i>	розқ берувчи, тўйдирувчи; Худонинг сифатларидан бири
رازق (розиқ) <i>a.</i>	1) ўнг; 2) рост, тўғри, чин
راست (рост) <i>ф.</i>	ростгўй, тўғри сўзли, ҳақ гапни гапирувчи
راستگوى (ростгўй) <i>ф.</i>	рози, қабул қилган, итоат этган ёзувчи, муҳаррир
راضى (рози) <i>a.</i>	ривоят қилувчи, қисса айтувчи, хабар берувчи, тарихчи
راقم (роқим) <i>a.</i>	роҳиб, христиан динининг пешвоси, монах
راوى (ровий) <i>a.</i>	роҳиба
راهب (роҳиб) <i>a.</i>	раҳбар, йўлбошловчи
راهبه (роҳиба) <i>a.</i>	Рабб, Худо, Парвардигор, эга, хўжайин
راهنما (роҳнамо) <i>ф.</i>	работ, равоат, йўл устидаги карвонсарой, мусофирхона
رب (рабб) <i>a.</i>	рубойй, тўртлик
رباط (работ) <i>a.</i>	1) плохий, динга оид; 2) жуда чиройли, беназир
رباعى (рубойй) <i>a.</i>	эй, бизнинг парвардигоримиз
ربانى (раббоний) <i>a.</i>	
ربنا (раббано) <i>a.</i>	

رتبه (рутба) <i>a.</i>	унвоп, мартаба, даража
رجب (ражаб) <i>a.</i>	1) Ражаб, ҳижрий йилнинг еттинчи ойи; 2) Ражаб (эркаклар исми)
رجوع (ружувъ) <i>a.</i>	1) қайтиш; 2) мурожаат; 3) юклаш, топшириш; 4) берилиш (бирор нарсага), муккасидан кетиш
رجيم (ражим) <i>a.</i>	тош билан қувилган; малъун, лаънати (шайтон)
رحلة (риҳлат) <i>a.</i>	1) кўчиш, жўналиш, узоқ сафарга чиқиш; 2) ўлиш, ўлмоқ
رحم (раҳм) <i>a.</i>	меҳрибонлик, раҳм-шафқат, ачиниш, жон куйдириш
رحمان (раҳмон) <i>a.</i>	1) марҳаматли, раҳм қилувчи, худонинг сифатларидан бири; 2) Раҳмон (эркаклар исми)
رحم دل (раҳмдил) <i>a.-ф.</i>	раҳмдил, меҳрибон, очиқ кўнгилли
رحيم (раҳим) <i>a.</i>	1) марҳаматли, раҳм қилувчи, Худонинг сифатларидан бири 2) Раҳим (эркаклар исми)
رخ (рух) <i>ф.</i>	юз, чеҳра
رخسار (рухсор) <i>ф.</i>	рухсор; ёноқ, юз; кўриниш
رخساره (рухсора) <i>ф.</i>	1) ёноқ, юз, кўриниш; 2) севгили ёр
رخصة (рухсат) <i>a.</i>	1) арзонлик; 2) осонлик; енгиллик; 3) рухсат, ижозат
رخنه (рахна) <i>a.</i>	1) рахна, дарз, ёриқ, йиқик, 2) совуқчилик, рахна
رد (рад(д)) <i>a.</i>	инкор, қайтариш, қабул қилмаслик
رديف (радиф) <i>a.</i>	1) отда мингашиб, эргашиб борувчи; 2) шеър мисраларида асосий қофиядан кейин такрорланиб келувчи сўз ёки сўзлар, радиф
ردالة (разолат) <i>a.</i>	разолат, насткашлик, тубанлик, разиллик
رديل (разил) <i>a.</i>	разил, паст, қабиҳ, нокас, тубан
رزاق (раззоқ) <i>a.</i>	1) ризқ-рўз берувчи, Худонинг сифатларидан бири; 2) Раззоқ (эркаклар исми)

- رزق (ризқ) *a.* 1) ризқ, ризқ-рўз; 2) худо насиб қилган улуш
- رسالة (рисолат) *a.* хабар келтирмоқ; пайғамбарлик
- رسالة (рисола) *a.* рисола, китобча, хат, мактуб
- رسام (рассом) *a.* рассом, санъаткор, суратқаш
- رسته (раста) *ф.* раста, қатор, сотувчишиг қатор тизилган моллари, дўконлар тизмаси
- رسم (расм) *a.* 1) нишон, асар, аломат; 2) сурат, шакл; 3) қоида, удум; 4) йўл-йўриқ
- رسمًا (расман) *a.* 1) расмий равишда, расмиятга мувофиқ; 2) қуруқ, расмият юзасидан
- رسمی (расмий) *a.* расмий
- رسمیة (расмийят) *a.* расмият, бирор ишни бажариш учун ўрнатилган тартиб-қоида, ишнинг расмий томони
- رسوا (расво) *ф.* 1) беобрў, расво, ярамас, разил; 2) бузуқ, бадахлоқ
- رسول (расул) *a.* 1) элчи, пайғамбар; 2) Расул (эркаклар исми)
- رشته (ришта) *ф.* 1) ич, арқон; 2) тери остида пайдо бўладиган касаллик номи
- رشك (рашк) *ф.* рашк, ҳасад
- رشید (рашид) *a.* 1) тўғри йўл топган, ўз йўлини топган, ақлан етуқ; 2) мард, ботир; 3) Рашид (эркаклар исми)
- رصد (расад) *a.* 1) бирор нарсага кўз тикмоқ; қарамоқ; 2) расад, ёритқичларни кузатиш илми; 3) расад жадвали тузиш
- رصدخانه (расадхона) *a.-ф.* расадхона
- رضا (ризо) *a.* 1) розилик, бўйсунуш, кўниш; 2) буйруқ, фармон
- رضوان (ризвон) *a.* 1) розилик, мамнуният; 2) сақкиз беҳиштнинг бири, розилик ва мамнуният жаннати; 3) жаннатнинг дарвозабони;

- رطوبة (рутубат) *a.*
 رعاية (риъойат) *a.*
 رعنا (раъно) *a.*
 رغبة (рағбат) *a.*
 رف (раф) *ф.*
 رفتار (рафтор) *ф.*
 رفعة (рифъат) *a.*
 رفیق (рафиқ) *a.*
 رفيقه (рафиқа) *a.*
 رقابة (рақобат) *a.*
 رقااص (раққос) *a.*
 رقص (рақс) *a.*
 رقم (рақам) *a.*
 رقيب (рақиб) *a.*
 ركمة (рақъат) *a.*
 ركن (рукн) *a.*
 ركوع (рукуъ) *a.*
 رمز (рамз) *a.*
 رمضان (рамазон) *a.*
 رمق (рамақ) *a.*
- 4) Ризвон (хотин-қизлар исми)
 бирор нарасадаги намлик: зах-
 лик
 риоя, эътиборга олиш, ҳурмат-
 лаш
 1) гўзал, чиройли, ёқимли;
 2) гул; 3) Раъно (хотин-
 қизлар исми)
 1) рағбат, хоҳиш, майл, қизи-
 қиш, орзу; 2) талаб
 дераза тоқчаси
 юриш, ҳаракат
 баландлик, юксаклик, баланд
 мартабалик
 1) ўртоқ, дўст; 2) ҳамроҳ,
 йўлдош; 3) маҳбуб, севгили
 1) дугона, ўртоқ, дўст; 2) умр
 йўлдоши, хотин
 рақобат, басма-басликка бел-
 лашув, ким ўзди
 1) раққос, ўйинчи; 2) тебран-
 гич, кафгир (соатда)
 рақс, ўйин
 1) рақам, сон, белги, ёзув;
 2) сурат солиш; 3) тақдир
 рақиб, душман
 1) намозда тизза букиш; саж-
 да; 2) бажарилаётган намоз-
 нинг бир қисми, бир марта
 ётиб туриш
 1) устун, таянчиқ, асос; 2) бу-
 юк, катта; амр, иш; 3) қавм,
 қабила раиси; 4) аруз ваз-
 нидаги шеърда ҳижоларнинг
 ўлчов бирлиги, туроқ
 энгашиш, букилиш (намозда)
 1) рамз, сир; 2) ўзаро кели-
 шилган яширин белги; имо-
 шпорат
 1) ҳижрий-қамарий йилнинг
 тўққизинчи ойи, рўза ойи;
 2) Рамазон (эркаклар исми)!
 жон чиқар олдидаги сўнги
 нафас, нотавонлик ҳолати

رامل (рамал) <i>a.</i>	1) кўпайиш, ортиш; 2) аруз вазиининг баҳрларидан бири
رانج (ранж) <i>ф.</i>	ранж, машаққат, қийинчилик, озор, дард
رندہ (ранда) <i>ф.</i>	ранда
رنگ (ранг) <i>ф.</i>	ранг, тус, бўёқ
راو (раво) <i>ф.</i>	раво, мумкин, муносиб, жоиз, сазовор
رواج (ривож) <i>a.</i>	кенгайиш, ёйилиш, тарқалиш, ривожланиш
رواق (равоқ) <i>ф.</i>	равоқ, айвон; қубба, гумбаз
روان (равон) <i>ф.</i>	равон, ҳаракатдаги, силлиқ
رواية (ривойат) <i>a.</i>	1) ривоят, ҳикоя, нақл, афсона; 2) ҳикоя айтиш, нақл қилиш
روبرو (рўбарў) <i>ф.</i>	рўнара, юзма-юз, бетма-бет
روح (руҳ) <i>I. a.</i>	роҳат, осойишталик, хурсандчилик
روح (руҳ) <i>II. a.</i>	1) жон, руҳ; 2) хотира; 3) табиат, миғоз, аҳвол
روح الامين (руҳул-амин) <i>a.</i>	Жаброил
روح القدس (руҳул-қудус) <i>a.</i>	Жаброил (масиҳийлар тилида)
روح الله (руҳуллоҳ) <i>a.</i>	1) Аллоҳнинг руҳи; 2) Исо пайгамбарнинг лақаби
روخاني (руҳоний) <i>a.</i>	1) руҳга мансуб; номоддий, маънавий; 2) руҳоний, диндор
روزگار (рўзгор) <i>ф.</i>	1) рўзгор, турмуш, тирикчилик, кун кечирish; 2) давр, замон
روزنامه (рўзнома) <i>ф.</i>	1) ҳар кун и ёки ҳафтада бир марта чоп қилинадиган хабарлар, воқеалар; 2) газета
روزہ (рўза) <i>ф.</i>	1) рўза; 2) Рамазон ойи
روش (равиш) <i>ф.</i>	1) қонда, йўл, йўсин; 2) юриш
روشن (равшап) <i>ф.</i>	1) ёруғ; 2) тиниқ, шаффоф; 3) тушунарли, равшап
رومال (рўмол) <i>ф.</i>	рўмол
روتق (равнақ) <i>ф.</i>	1) ялтираш, порлаш; 2) кўр-

رهبر (раҳбар) <i>ф.</i>	камлик, гўзаллик; 3) равнақ, ривож, ривожланиш
رهنامه (раҳнамо) <i>ф.</i>	раҳбар, йўл кўрсатувчи, бошлиқ
ريا (рийо) <i>а.</i>	риё, мунофиқлик, иккиюзламачилик
رياسة (рийосат) <i>а.</i>	1) бошчилик, етакчилик қилмоқ; 2) президентум
رياضة (рийозат) <i>а.</i>	1) риёзат, қийинчилик, азоб, машаққат; 2) математика
رياضيات (рийозийот) <i>а.</i>	1) қийинчиликлар, машаққатлар; 2) математика фанлари, математика
رياکور (рийокор) <i>а.-ф.</i>	риёкор, иккиюзламачи, товламачи
ريحان (райҳон) <i>а.</i>	1) хушбўй яшил гиёҳ; 2) райҳон, ҳаёт таянчи, ўғил, бола-лар, набиралар; 3) Райҳон (хотин-қизлар исми)
ريحانه (райҳона) <i>а.</i>	1) бир даста райҳон; 2) Райҳона (хотин-қизлар исми)
رئيس (раис) <i>а.</i>	раис, бошлиқ, сарвар

ز

زار (зор) <i>ф.</i>	1) йиғловчи, фарёд қилувчи; 2) фарёд, йиғи, пола; 3) хор, бечора; 4) нотавон, кучсиз
زارى (зорн) <i>ф.</i>	1) йиғи, пола, фарёд; 2) илтижо, ўтвнч, ёлворинш
زاغ (зоғ) <i>а.</i>	қарға, зоғ
زال (зол) <i>ф.</i>	1) қари киши, қари аёл; жуда қари; кексайган; 2) шум, машъум, бевафо (замон); 3) машҳур Рустамнинг отаси
زاهد (зоҳид) <i>а.</i>	1) зоҳид, художўй, тақводор, диндор; 2) соф, покиза; иф-фатли, маъсум

زاهر (<u>зоҳир</u>) <i>a.</i>	равшан, порлоқ, яшнаган, барқ урган
زبان (<u>забон</u>) <i>ф.</i>	тил
زير (<u>забар</u>) <i>ф.</i>	1) уст, юқори, устки, юқориги; 2) араб ёзувида қисқа а унлисини ифодалаш учун қўлланиладиган ҳаракатлардан бири, ҳарф усти (—) белгиси
زير دست (<u>забардаст</u>) <i>ф.</i>	1) забардаст, кучли, қудратли; 2) юқори, олий
زبور (<u>забур</u>) <i>a.</i>	Забур, Довуд пайгамбарга Худо томонидан юборилган китоб
زبون (<u>забун</u>) <i>ф.</i>	1) ожиз, нотаъон, кучсиз, бечора; 2) мағдуб, енгилган
زبيده (<u>зубайда</u>) <i>a.</i>	1) гулҳамишабаҳор; 2) Зубайда, Ҳорунаррашиднинг хотини; 3) Зубайда (хотин-қизлар исми)
زحل (<u>зуҳал</u>) <i>a.</i>	Зуҳал, Сатурн сайёраси
زحمة (<u>заҳмат</u>) <i>a.</i>	1) оғир, машаққатли меҳнат; 2) азоб-уқубат, кулфат, машаққат, заҳмат
زحمتکش (<u>заҳматкеш</u>) <i>a.-ф.</i>	1) ғамгин, хафа, маъюс; 2) оғир, машаққатли ишларни бажарувчи, заҳматкеш, азоб-уқубатларга бардош берувчи
زخم (<u>захм</u>) <i>ф.</i>	1) захм, яра, жароҳат; 2) ошиқлик, севишмоқ; 3) бахтсизлик, омадсизлик
زده (<u>зада</u>) <i>ф.</i>	1) урилган, калтакланган; 2) зада, хафа, кўнгли хижил
زر (<u>зар</u>) <i>ф.</i>	зар, олтин, тилла, бойлик
زرعة (<u>зироат</u>) <i>a.</i>	1) зироат, экин экиш, деҳқончилик; 2) қишлоқ хўжалиги
زرافشان (<u>зарафшон</u>) <i>ф.</i>	зар сочувчи, олтиндай товланувчи
زرباف (<u>зарбоф</u>) <i>ф.</i>	олтин билан тўқилган газлама
زرحل (<u>зарҳалл</u>) <i>ф.-a.</i>	бўйаш учун тайёрланган олтин эритмаси
زرداب (<u>зардоб</u>) <i>ф.</i>	зардоб, сариқ рангдаги сув, сафро маъносида ҳам келади
زردآلو (<u>зардолу</u>) <i>ф.</i>	зардоли; ўрик

زردشت (зардушт) <i>ф.</i>	Зардушт (қадимги Эронда оташпараствлик динининг асосчиси, бу дин шу ном билан машҳур бўлган)
زردوز (зардўз) <i>ф.</i>	зардан гул тикувчи чевар
زرده (зарда) <i>ф.</i>	ўт, саффо
زرگر (заргар) <i>ф.</i>	заргар
زرورق (зарварақ) <i>ф.-а.</i>	1) олтин қоғоз, юшқа олтин япроқ; 2) тиллақош
زرين (заррин) <i>ф.</i>	олтин, зарли, зар билан зийнатланган
زعفران (заъфарон) <i>а.</i>	1) сарғиш тус берувчи хушбўй ўсимлик; 2) заъфарон, сариқ ранг
زغم (зуғм) <i>ф.</i>	1) зуғум, куч, зўравонлик, зўрлаш; 2) зарар, зиён, шикаст
زقوم (заққум) <i>а.</i>	1) танаси баланд ва йўғон саҳро гиёҳи, барглари анор баргига ўхшайди, гули сариқ ва ёминининг гулига ўхшайди, меваси қора рангда; 2) дўзахдаги жуда аччиқ мевали дарахт бўлиб, дўзахийлар унинг мевасидан ейдилар; 3) заҳар, оғу
زكاة (закоат) <i>ф.</i>	1) закот, хайр, эҳсон, садақа; 2) тозалик, поклик, тозаланиш; 3) солиқ, тўлов
زكاوة (заковат) <i>а.</i>	1) тозалик, софлик, поклик; 2) ҳаққонийлик, виждонлилик, ҳалоллик; 3) зукколик, донолик, закийлик
زكى (закий) <i>а.</i>	яхши, ростгўй, покиза
زالال (зулол) <i>а.</i>	1) зилол, тиниқ, тоза, ширин сув; 2) май
زلزلة (залзала) <i>а.</i>	зилзилла, ер қимирлаши
زلف (зулф) <i>ф.</i>	зулф, аёлларнинг икки чеккасидан тушиб турадиган кокиллари, умуман аёлларнинг сочи
زلفين (зулфин) <i>ф.</i>	қулф, занжир, тамба, тиргак
زمان (замон) <i>а.</i>	1) замона; вақт, давр; 2) муддат, фурсат, давомат; 3) тақдир; 4) бахт, иқбол

- زمانه (замона) *a.* 1) аср, давр; 2) тақдир
 زمرد (зумурруд) *a.* 1) зумрад, қимматбаҳо тош; 2) Зумрад (хотин-қизлар исми)
 زمزم (замзам) *a.* 1) Каъбадаги булоқ; 2) мўлкўл, сероб (сув)
 زمزمه (замзама) *a.* 1) момақалдироқнинг гумбурлаши; 2) майин товуш билан айтилган ашула, хониш
 زمستان (зимистон) *ф.* 1) қиш; 2) қоронғи, қоронғилик, зулмат, зим-зиё
 زمين (замин) *ф.* 1) ер, тупроқ; 2) мамлакат, юрт
 زميندار (заминдор) *ф.* ер эгаси, мулкдор
 زنا (зино) *a.* зино, бузуқлик, фахш; бева-фоллик, хиёнат
 زنار (зунор) *a.* 1) Насронийлар белига боғлайдиган жун чилпир, белбоғ; 2) бут, санам; 3) ёрнинг, севгилининг сочи, зулфи
 زناكار (зинокор) *a.-ф.* зино ишлар билан шуғулланувчи, бузуқ, ахлоқсиз
 زنبار (занбар) *ф.* замбил, занбар
 زنبور (занбур) *ф.* ари
 زنجير (занжир) *ф.* занжир
 زندان (зиндон) *ф.* зиндон
 زندانبان (зиндонбон) *ф.* зиндонбон, зиндон соқчиси, қорувул
 زنگ (занг) I *ф.* 1) занг; 2) қуёш нурлари
 زنگ (занг) II. *ф.* қўнғироқ
 زنگاري (зангори) *ф.* зангори ранг
 زنهار (зинхар) *ф.* 1) эҳтиёт бўл; 2) асло, сира, мутлақо, ҳеч
 زوال (завол) *a.* 1) кетин, жўнаш; 2) тўхташ, тугаш, сўниш; 3) бахтсизлик, фалокат, офат; 4) қуёш ботиши, кун ўртаси
 زوج (завж) *a.* 1) эр, рафиқ, кувёв; 2) хотин, рафиқа, қаллик
 زود (зуд) *ф.* тез, дарҳол
 زور (зўр) *ф.* 1) куч, қувват, қудрат; 2) кучли, зўравон

- زهر (заҳар) *ф.*
 زهرا (заҳро) *а.*
 زهره (зуҳра) *а.*
 زياد (зийод) *а.*
 زياده (зийода) *а.*
 زيارة (зийорат) *а.*
 زيارتگاه (зийоратгоҳ)
а.-ф.
 زيان (зийон) *ф.*
 زيانكار (зийонкор) *ф.*
 زيب (зеб) *ф.*
 زيبا (зебо) *ф.*
 زيتون (зайтун) *а.*
 زير (зер) *ф.*
 زيرا (зеро) *ф.*
 زيره (зира) *ф.*
 زينة (зинат) *а.*
 زينه (зина) *ф.*
 زينه پايه (зинаноёна) *а.*
 زينهار (зинҳор) *ф.*
 زوار (зевар) *ф.*
- заҳар, оғу
 1) порловчи, нур сочувчи; 2) гўзал, чиройли, оқ юзли; 3) Муҳаммад пайғамбарнинг қизи Фотиманинг лақаби
 1) Зухра, Зухра сайёраси; 2) балқинш, барқ уринш; 3) гўзаллик, сулувлнк; 4) Зухра (хотин-қизлар исми)
 1) зиёд, ортиқ, кўп; 2) Зиёд (эркаклар исми)
 1) зиёда, ортиқ; 2) Зиёда (аёллар исми)
 зиёрат, бирор шахс ёки муқаддас жойни бориб кўриш
 зиёратгоҳ, зиёрат қилинадиган жой
 зиён, зарар
 зиён етказувчи, зараркунанда
 безак, зийнат, гўзаллик
 1) зебо, гўзал, чиройли, безанган; 2) Зебо (хотин-қизлар исми)
 зайтун дарахти ва меваси
 1) ост, таг, таги; 2) нозик, заиф; 3) араб ёзувида қисқа и унлисини ифодалаш учун қўлланиладиган ҳаракатлардан бири, ҳарф ости ($\bar{\text{}}/$), белгиси
 зеро, чушки, шунга кўра
 зира
 зийнат, безак, безаниш
 зина, нарвон, пилланоя
 зинаноя, пилланоя
 1) аҳду паймон, папоҳ; 2) эҳтиёт бўл; 3) асло, сира, мутлақо, ҳеч
 1) безак, зийнат; 2) Зевар (хотин-қизлар исми)

ژ

- ژاله (жола) *ф.* 1) шудринг, шабнам; 2) қаттиқ
 ёмғир, жала
- ژنده (жанда) *ф.* 1) жанда, эски, эскирган, тўз-
 ган, ямоқ солинган кўйлак;
 2) дарвешлар кийими

س

- سابق (собиқ) *а.* собиқ, олдинги, илгариги, ав-
 валги, бўлиб ўтган
- ساحل (соҳил) *а.* соҳил, қирғоқ, сув бўйи
- ساخته (сохта) *ф.* 1) тайёрланган, қурилган; 2)
 сохта, ясама, қалбаки
- ساده (сода) *ф.* 1) тиниқ, тоза; 2) оддий, сод-
 да, жўн; 3) очиқ кўнгилли,
 самимий
- سادهدل (содадил) *ф.* соддадил; кўнгли очиқ, кўнгли
 тоза, софдил
- ساربان (сорбон) *ф.* туяларни ҳайдаб борувчи, сар-
 бон
- ساز (соз) *ф.* 1) соз, мусиқа асбоби; 2) яхши,
 тузук, дуруст
- سازنده (созанда) *ф.* созанда, машшоқ, чолғучи
- ساعة (соат) *а.* соат, вақт
- ساعةساز (соатсоз) *а.-ф.* соатсоз, соат тузатадиган уста
 қадах, май шиёласи
- ساعر (согар) *ф.* 1) сагри, от, эшак, қорамол
 каби ҳайвонларнинг орқа оёқ
 усти қисми; 2) гавданинг
 думба билан бел ўртасидаги
 қисми
- ساعری (согри) *ф.* 1) сагри, от, эшак, қорамол
 каби ҳайвонларнинг орқа оёқ
 усти қисми; 2) гавданинг
 думба билан бел ўртасидаги
 қисми
- ساقط (соқит) *а.* тушувчи, йўқолувчи, тамом бў-
 лувчи
- ساقى (соқий) *а.* 1) соқий, май қуювчи, косагул;
 2) гўзал аёл, соҳибжамол,
 позанин
- ساکين (сокин) *а.* 1) турувчи (бир жойда), тинч,

سال (сол) I. <i>ф.</i>	ором олувчи; 2) сукупатга чўмган, жим-жит
سال (сол) II. <i>ф.</i>	йил
سالنامه (солнома) <i>ф.</i>	кема, қайиқ
سايان (сойабон) <i>ф.</i>	солнома, тарих (календар)
سانل (соил) <i>а.</i>	соябон
سايه (сойа) <i>ф.</i>	1) савол қилувчи, сўровчи, по- товчи; 2) тиланчи, гадоӣ
سبب (сабаб) <i>а.</i>	1) соя; 2) ҳимоя, ҳимоя қилиш
سببیه (сабабийят) <i>а.</i>	сабаб, боис, важ
سبحان (субҳон) <i>а.</i>	сабабият
سبز (сабз) <i>ф.</i>	ҳамд, Аллоҳга сано айтмоқ, субҳоналлоҳ демоқ
سبزوات (сабзавот) <i>ф.</i>	яшил, зангори; янги
سبزه (сабза) <i>ф.</i>	сабзавот, поллиз экинлари
سبزی (сабзи) <i>ф.</i>	сабза, майса, кўкат, яшил ўт
سبق (сабақ) <i>а.</i>	сабзи
سبيل (сабил) <i>а.</i>	1) сабоқ, дарс, таълим, ўрга- ниш; 2) маъно, тушунча
سپا (сино) <i>ф.</i>	1) йўл, тариқат, усул; 2) са- бил (афсус, норозилик, ачи- ниш маъноларида)
سپارش (сипорши) <i>ф.</i>	сипо, камтар, камсуқум
سپاه (сипоҳ) <i>ф.</i>	1) топшириқ, вазифа; 2) ҳур- мат, меҳрибонлик
سپه سالار (сипаҳсолор) <i>ф.</i>	1) сипоҳ, аскар, қўшин; 2) амалдор
سپاه سالار (сипоҳсолор) <i>ф.</i>	қўшинбоши, бош қўмондон
ستار (саттор) <i>а.</i>	қўшинбоши, бош қўмондон
ستل (сатл) <i>ф.</i>	1) кечирувчи, бекитувчи (гу- ноҳ, айб ва шу кабиларни), Худонинг сифатларидан бири;
ستم (сита) <i>ф.</i>	2) Саттор (эркаклар исми)
ستمدايه (ситамадида) <i>ф.</i>	челак, пақир
	ситама, жабр, зулм, асорат
	ситама кўрган, эзилган

سىتامكور (ситамакор) <i>ф.</i>	ситамакор, золим, эзувчи, азоб-ловчи
ساجده (сажда) <i>а.</i>	сажда, эгилиш, намазда ерга бош қўйиш, бир бор эгилиш
ساجده گاه (саждагоҳ) <i>а.-ф.</i>	саждагоҳ, масжид, масжид меҳроби
سحر (саҳар) <i>а.</i>	саҳар, ғира-шира тонг ёришган маҳал, тонг пайти, субҳидам, азон
سحر (сиҳр) <i>а.</i>	сеҳр, жоду, найраиғ
سخواوة (саховат) <i>а.</i>	саховат, сахийлик, қўли очиқлик, жўмардлик, ҳиммат
سوخان (сухан) <i>ф.</i>	сўз, путқ, ифода
سوخاندان (сухандон) <i>ф.</i>	1) яхши гапирадиган одам, потиқ; 2) шоир, адиб
سختى (сахий) <i>а.</i>	сахий, қўли очиқ
سر (сар) <i>ф.</i>	1) бош; 2) уч, чўққи
سر (сир (р)) <i>а.</i>	1) сир; 2) маҳфий
سراب (сароб) <i>а.</i>	1) дарё ёки кўл яқинидаги боғ ёки ер; 2) сароб, чўлда узоқдаги товланишнинг сув каби кўриниши
سراپا (саропо) <i>ф.</i>	сарпо, тўй ва бошқа маросимларда тақдим этиладиган бош-оёқ кийим
سراج (сирож) <i>а.</i>	1) чироқ; ёруғлик, нур; 2) Сирож (эркаклар исми)
سراسر (саросар) <i>ф.</i>	бошдан-оёқ, батамом
سراسيمه (саросима) <i>ф.</i>	саросима, ҳайрон, шошиб қолган, довдираган
سرافراز (сарафроз) <i>ф.</i>	юксак, улуғвор, мағрур; омадли
سرانجام (саранжом) <i>ф.</i>	тугалланган, охир, оқибат, бартартиб
سراى (сарой) <i>ф.</i>	1) уй, хона, турар-жой; 2) сарой, олий бино, қаср
سرباز (сарбоз) <i>ф.</i>	сарбоз, амир, хон қўшинининг оддий аскар
سربدار (сарбадор) <i>ф.</i>	1) дорга осилган одам; 2) ярамас, аблаҳ; 3) Хулакхон сулоласининг сўнгги шоҳи, Абу Саидга ўлимидан кейин берилган лақаб

	ором олувчи; 2) сукунатга чўмган, жим-жит
سال (сол) I. <i>ф.</i>	йил
سال (сол) II. <i>ф.</i>	кема, қайиқ
سالنامہ (солнома) <i>ф.</i>	солнома, тарих (календар)
سایان (сойабон) <i>ф.</i>	соябон
سائل (соил) <i>а.</i>	1) савол қилувчи, сўровчи, пестовчи; 2) тиланчи, гадоӣ
سایه (сойа) <i>ф.</i>	1) соя; 2) ҳимоя, ҳимоя қилши
سبب (сабаб) <i>а.</i>	сабаб, боис, важ
سببیه (сабабиййат) <i>а.</i>	сабабийят
سبحان (субҳон) <i>а.</i>	ҳамд, Аллоҳга сано айтмоқ, субҳоналлоҳ демоқ
سبز (сабз) <i>ф.</i>	яшил, зангорӣ; янги
سبزوات (сабзавот) <i>ф.</i>	сабзавот, поллиз экинлари
سبزه (сабза) <i>ф.</i>	сабза, майса, кўкат, яшил ўт
سبزی (сабзи) <i>ф.</i>	сабзи
سبق (сабақ) <i>а.</i>	1) сабоқ, дарс, таълим, ўрганиш; 2) маъно, тушунча
سبیل (сабил) <i>а.</i>	1) йўл, тариқат, усул; 2) сабил (афсус, норозилик, ачинши маъноларида)
سپا (сипо) <i>ф.</i>	сипо, камтар, камсуқум
سپارش (сипорши) <i>ф.</i>	1) тошшириқ, вазифа; 2) ҳурмат, меҳрибонлик
سپاه (сипоҳ) <i>ф.</i>	1) сипоҳ, аскар, қўшин; 2) амалдор
سپه سالار (сипаҳсолор) <i>ф.</i>	қўшинбоши, бош қўмондон
سپاه سالار (сипоҳсолор) <i>ф.</i>	қўшинбоши, бош қўмондон
ستار (саттор) <i>а.</i>	1) кечирувчи, бекитувчи (гуноҳ, айб ва шу кабиларни), Худонинг сифатларидан бири; 2) Саттор (эркаклар исми)
ستل (сатл) <i>ф.</i>	челак, пақир
ستم (ситам) <i>ф.</i>	ситам, жабр, зулм, асорат
ستمديدہ (ситамдийда) <i>ф.</i>	ситам кўрган, эзилган

سىتامكار (ситамкор) <i>ф.</i>	ситамкор, золим, эзувчи, азоб-ловчи
ساجده (сажда) <i>а.</i>	сажда, эгилиш, намозда ерга бош қўйиш, бир бор эгилиш
ساجده گاه (саждагоҳ) <i>а.-ф.</i>	саждагоҳ, масжид, масжид меҳроб
سحر (саҳар) <i>а.</i>	саҳар, гира-шира тонг ёришган маҳал, тонг пайти, субҳидам, азон
سحر (сиҳр) <i>а.</i>	сеҳр, жоду, найранг
سخواوة (саҳоват) <i>а.</i>	саҳоват, саҳийлик, қўли очиқлик, жўмардлик, ҳиммат
سوخان (сухан) <i>ф.</i>	сўз, путқ, ифода
سوخندان (сухандон) <i>ф.</i>	1) яхши гапирадиган одам, нотик; 2) шоир, адиб
سختى (саҳий) <i>а.</i>	саҳий, қўли очиқ
سر (сар) <i>ф.</i>	1) бош; 2) уч, чўққи
سر (сир (р)) <i>а.</i>	1) сир; 2) маҳфий
سراب (сароб) <i>а.</i>	1) дарё ёки кўл яқинидаги боғ ёки ер; 2) сароб, чўлда узоқдаги товланишнинг сув каби кўриниши
سراپا (саропо) <i>ф.</i>	сарпо, тўй ва бошқа маросимларда тақдим этиладиган бош-оёқ кийим
سراج (сирож) <i>а.</i>	1) чироқ; ёруғлик, нур; 2) Сирож (эркаклар исми)
سراسر (саросар) <i>ф.</i>	бошдан-оёқ, батамом
سراسيمه (саросима) <i>ф.</i>	саросима, ҳайрон, шошиб қолган, довдйраган
سرافروز (сарафроз) <i>ф.</i>	юксак, улугвор, мағрур; омадли
سرانجام (саранжом) <i>ф.</i>	тугалланган, охир, оқибат, бартартиб
سراى (сарой) <i>ф.</i>	1) уй, хона, турар-жой; 2) сарой, олий бино, қаср
سرباز (сарбоз) <i>ф.</i>	сарбоз, амир, хон қўшинининг оддий аскар
سربدار (сарбадор) <i>ф.</i>	1) дорга осилган одам; 2) ярамас, аблаҳ; 3) Хулакхон сулоласининг сўнги шоҳи, Абу Саидга ўлимидан кейин берилган лақаб

سریداران (сарбадорон) <i>ф.</i>	Сарбадорлар, 1337—1381 йилларда пойтахти Сабзавор бўлган Хуросоннинг бир қисмини бошқарган сулола номи
سر بسر (сарбасар) <i>ф.</i>	бутунлай, бошдан оёқ
سر بلند (сарбўланд) <i>ф.</i>	сарбаланд, олий, юқори, аъло
سر تراش (саргарош) <i>ф.</i>	сартарош, соч-соқол олувчи уста
سر چشمه (сарчашма) <i>ф.</i>	1) булоқ боши, чашма бўйи; 2) булоқ, чашма
سرحد (сарҳад(д)) <i>ф.-а.</i>	чегара, ҳудуд, мамлакат
سرخ (сўрх) <i>ф.</i>	қизил
سر خوش (сархуш) <i>ф.</i>	кайфли, хункайф, маст, шод, хушҳол
سر دابه (сардоба) <i>ф.</i>	иссиқдан жон сақланадиган ертўла; сув сақланадиган ер ости ҳовузи
سر دار (сардор) <i>ф.</i>	1) сардор, бошлиқ, етакчи, йўлбошчи; 2) Сардор (эркаклар исми)
سر دوش (сирдош) <i>ф.</i>	сирдош, ишончли
سر زمين (сарзамин) <i>ф.</i>	ер, жой, мамлакат
سر سان (сарсон) <i>ф.</i>	сарсон, овора, саргардон
سر طان (саратон) <i>а.</i>	1) рақ касали; 2) саратон, ўн икки бурждан бири, тўртинчи собит юлдуз; 3) ёз фаслининг биринчи ойи
سرعة (суръат) <i>а.</i>	суръат, шитоб, тезлик, жадаллик
سر كاتب (саркотиб) <i>ф.-а.</i>	котиблар бошлиғи, бош котиб
سر كار (саркор) <i>ф.</i>	1) иш боши, назоратчи; 2) Саркор (эркаклар исми)
سر كرده (саркарда) <i>ф.</i>	саркарда, қўмондон, лашкар-боши
سر كاش (саркаш) <i>ф.</i>	саркаш, бош бермас, ўжар, йўлга кирмас, итотсиз
سر كه (сирка) <i>ф.</i>	сирка, узум сувидан тайёрланади
سر گذشت (саргузашт) <i>ф.</i>	1) бошдан ўтган, кўрган-ечирган ҳодисалар; 2) воқеа, ҳодиса, можаро

- سرگردان (саргардон) *ф.* саргардон, овора, сарсон
 سرلوحه (сарлавҳа) *ф.-а* сарлавҳа, асар, мақола ва ш. к.
 нинг исми
- سرمايه (сармойя) *ф.* 1) асосий моя (пегиз), маъбаъ,
 асос; 2) сармойя, маблағ, пул
- سرمايه دار (сармойадор) *ф.* 1) сармойя, пул эгаси; 2) капи-
 талист
- سرماست (сармаст) *ф.* кайфли, хушкайф, маст
- سرنگون (сарнигун) *ф.* 1) ағдарилган, тўнтарилган;
 2) шарманда, толесиз
- سرو (сарв) *ф.* 1) сарв, тўғри, тик ўсадиган,
 қишиш-ёзин, ҳаминша кўм-кўк
 турадиган, хушбўй ис тара-
 тувчи дарахт; 2) севгилининг
 қадди-қомати, гўзал ёр
 шодлик, хурсандлик, севинч
- سرور (сурур) *а.*
- سرو قامت (сарвиқомат) *ф.* 1) тўғри, тик; 2) қадди-қомати
 келинган, хушқад, хушқо-
 мат
- سرو قد (сарвиқад)
ф.-а. 1) тўғри, тик; 2) қадди-қомати
 келинган, хушқад, хушқомат
- سره (сара) *ф.* сара, сайланган; асил, яхши,
 тоза, ёқимли
- سزا (сазо) *ф.* 1) лойиқ, мақбул, арзийдиган;
 2) танбеҳ, жазо, таъзир;
 3) ўч, қасос
- سزاوار (сазовор) *ф.* сазовор, лойиқ, муносиб, арзий-
 диган
- سست (суст) *ф.* 1) юмшоқ, майин; 2) нимжон,
 заиф; 3) суст, секин, паст,
 нимллаб
- سستكش (сусткаш) *ф.* сусткаш, секин қимирлайдиган,
 нимллаб иш қиладиган, суст,
 ланж, дангаса
- سشنبه (сешанба) *ф.* сешанба
- سطح (сатҳ) *а.* 1) сатҳ; 2) юз, юза; бет, уст
- سطر (сатр) *а.* сатр, қатор, йўл, чизик; ёзув-
 нинг бир йўли; ёзув
- سطل (сатл) *а.* сатл, челақ, пақир
- سعادة (саодат) *а.* 1) саодат, бахт, иқбол, толе;
 бахтиёрлик; 2) Саодат (хо-
 тин-қизлар исми)

- سعى (саъй) *a.*
- سعید (саид) *a.*
- سغانه (сағона) *ф.*
- سغرى (сағри) *ф.*
- سفال (суфол) *ф.*
- سفر (сафар) *a.*
- سفره (суфра) *a.*
- سفید (сафид) *ф.*
- سقر (сақар) *a.*
- سقراط (суқрот) *a.*
- سكوت (сукут) *a.*
- سكون (сукун) *a.*
- سكونة (сукунат) *a.*
- سگ (саг) *ф.*
- سگبان (сагбон) *ф.*
- سل (сил (л)) *a.*
- سلاح (силоҳ) *a.*
- سلاله (сулола) *a.*
- سلام (салом) *a.*
- уриниш, интилиш, тиришиш, ҳаракат; меҳнат
- 1) бахтиёр, саодатли, бахтли;
2) Саид (эркаклар исми)
- ер остидаги хона, мақбара, қабр
- 1) от, эшак, қорамол каби ҳайвонларнинг орқа оёқ усти қисми; 2) гавданинг думба билан бел ўртасидаги қисми
- сопол идиш
- 1) сафар, саёҳат, йўлга чиқиш, жўнаш; 2) гал, навбат, мартаба; 3) Сафар (эркаклар исми)
- дастурхон
- оқ, тоза
- дўзах, жаҳаннам
- 1) ақлли, гидрокли, доно;
2) Суқрот (шахс оти)
- 1) сукут, тинчлик, жим-житлик, сокинлик; 2) ювошлик, беозорлик
- 1) тинчиш, осойиш, тўхташ;
2) араб ёзувида кетидан ушли келмаган ундонга қўйиладиган ва бўгин ёпиқлигига ишора қилувчи ҳарф усти (—) белгиси
- 1) сукунат, жим-житлик, сокинлик; 2) манзил тутмоқ, уйда ўтирмақ
- ит
- итбоқар
- 1) ўпканинг яллиғланиши, яра бўлиши; 2) шу касал билан оғриган бемор
- қурол-яроғ, аслаҳа
- сулола, авлод, насл, фарзанд
- 1) тинчлик; 2) салом бериш, салом; 3) Худонинг сифатларидан бири; 4) Салом (эркаклар исми)

- سلامة (саломат) a. 1) тинчлик, хавфсизлик, соғломлик; 2) Саломат (хотин-қизлар исми)
- سلسله (силсила) a. 1) занжир, тизма, тартиб; 2) ота-боболар тизими, авлод, сулола
- سلطان (султон) a. 1) султон, шоҳ, подшоҳ, ҳоким, ҳукмрон; 2) маъшуқа, севгили; 3) Султон (эркаклар исми)
- سلطنة (салтанат) a. 1) султонлик, подшоҳлик, ҳукмронлик; 2) давлат, ҳукумат; тож-тахт; 3) Салтанат (хотин-қизлар исми)
- سلف (салаф) a. 1) илгари ўтганлар; аجدодлар, бобо ва бобокалонлар
- سلوك (сулук) a. 1) усул, йўсин, тарз, 2) ахлоқ, адаб
- سليم (салим) a. 1) соғлом, саломат; 2) Салим (эркаклар исми)
- سليمان (сулаймон) a. 1) Ҳазрати Сулаймон; 2) Сулаймон (эркаклар исми)
- ساما (само) a. 1) само, осмон, кўк
- سمنبر (суманбар) ф. 1) сумантанли, оқбадан, гўзал; 2) севгили
- سامندر (самандар) ф. 1) каламушга ўхшаш жонивор (айтишларича ўтдан пайдо бўлиб, ўт ичида яшайди); 2) Ҳиндистондаги жой номи; 3) Самандар (эркаклар исми)
- سنبول (сунбул) a. 1) сунбул, гул; 2) аёл, севгининг сочи
- سنبله (сунбула) a. 1) Сунбула, ўн икки бурждан олтинчиси, август ойига тўғри келади; 2) бошоқ, бугдой бошоғи
- سنبه (сунба) ф. парма, бурғи, темир чув, металлга ўйма гул солишда ишлатиладиган болға
- سنة (суннат) a. 1) одат, расм, қоида, тутилган йўл; 2) Муҳаммад пайғамбар ва саҳобалар тутган йўл ва пайғамбарнинг буйруқлари; 3) суннат, хатна қилиш, ке-

- سعى (саъй) *a.*
- سعيد (саид) *a.*
- سغانه (сағона) *ф.*
- سغرى (сагрп) *ф.*
- سفال (суфол) *ф.*
- سفر (сафар) *a.*
- سفره (суфра) *a.*
- سفيد (сафид) *ф.*
- سقر (сақар) *a.*
- سقراط (суқрот) *a.*
- سكوت (сукут) *a.*
- سكون (сукун) *a.*
- سكونة (сукунат) *a.*
- سگ (саг) *ф.*
- سگبان (сагбон) *ф.*
- سل (сил) (л) *a.*
- سلاح (силоҳ) *a.*
- سلاله (сулола) *a.*
- سلام (салом) *a.*
- уриниш, интилиш, тиришиш, ҳаракат; меҳнат
- 1) бахтиёр, саодатли, бахтли;
2) Саид (эркаклар исми)
- ер остидаги хона, мақбара, қабр
- 1) от, эшак, қорамол каби ҳайвонларнинг орқа оёқ усти қисми; 2) гавданинг думба билан бел ўртасидаги қисми
- сопол идиш
- 1) сафар, саёҳат, йўлга чиқиш, жўнаш; 2) гал, навбат, мартаба; 3) Сафар (эркаклар исми)
- дастурхон
- оқ, тоза
- дўзах, жаҳаннам
- 1) ақлли, гидрокли, доно;
2) Суқрот (шахе оти)
- 1) сукут, тинчлик, жим-житлик, сокинлик; 2) ювошлик, беозорлик
- 1) тинчиш, осойиш, тўхтам;
2) араб ёзувида кетидан унли келмаган ундошга қўйиладиган ва бўгин ёпиқлигига ишора қилувчи ҳарф усти (—) белгиси
- 1) сукунат, жим-житлик, сокинлик; 2) манзил тутмоқ, уйда ўтирмоқ
- ит
- итбоқар
- 1) ўпканинг яллиғланиши, яра бўлиши; 2) шу касал билан оғриган бемор
- қурол-яроғ, аслаҳа
- сулола, авлод, насл, фарзанд
- 1) тинчлик; 2) салом бериш, салом; 3) Худонинг сифатларидан бири; 4) Салом (эркаклар исми)

- سلامة (саломат) *a.* 1) тинчлик, хавфсизлик, соғломлик; 2) Саломат (хотин-қизлар исми)
- سلسله (силсила) *a.* 1) занжир, тизма, тартиб; 2) ота-боболар тизими, авлод, сулола
- سلطان (султон) *a.* 1) султон, шоҳ, подшоҳ, ҳоким, ҳукмрон; 2) маъшуқа, севгили; 3) Султон (эркаклар исми)
- سلطنة (салтанат) *a.* 1) султонлик, подшоҳлик, ҳукмронлик; 2) давлат, ҳукумат; тож-тахт; 3) Салтанат (хотин-қизлар исми)
- سلف (салаф) *a.* 1) илгари ўтганлар; аجدодлар, бобо ва бобокалонлар
- سلوك (сулук) *a.* 1) усул, йўсин, тарз, 2) ахлоқ, адаб
- سليم (салим) *a.* 1) соғлом, саломат; 2) Салим (эркаклар исми)
- سليمان (сулаймон) *a.* 1) Ҳазрати Сулаймон; 2) Сулаймон (эркаклар исми)
- سما (само) *a.* само, осмон, кўк
- سمنبر (суманбар) *ф.* 1) сумантанли, оқбадан, гўзал; 2) севгили
- سامندر (самандар) *ф.* 1) каламушга ўхшаш жонивор (айтишларича ўтдан пайдо бўлиб, ўт ичида яшайди); 2) Ҳиндистондаги жой номи; 3) Самандар (эркаклар исми)
- سنبول (сунбул) *a.* 1) сунбул, гул; 2) аёл, севгининг сочи
- سنبوله (сунбула) *a.* 1) Сунбула, ўн икки бурждан олтинчиси, август ойига тўғри келади; 2) бошоқ, буғдой бошоғи
- سنبه (сунба) *ф.* парма, бурғи, темир чув, металлга ўйма гул солишда ишлатиладиган болға
- سنة (суннат) *a.* 1) одат, расм, қонда, тутилган йўл; 2) Муҳаммад пайғамбар ва саҳобалар тутган йўл ва пайғамбарнинг буйруқлари; 3) суннат, хатна қилиш, ке-

	сиш, кестириш; 4) Суннат (эрикалар исми)
سيند بادنامه (синдбоднома) <i>ф.</i>	Синдбоднома, қадимги форс до-нишмандлари китобининг номи
سندل (сандал) <i>ф.</i>	1) сандал; 2) туфли
سنگ (санг) <i>ф.</i>	тош
سنگتراش (сангтарош) <i>ф.</i>	тош йўнувчи, тоштарош, гишт терувчи уста
سنگلاخ (санглох) <i>ф.</i>	1) тошли жой, сертош, тошлоқ ер; 2) қояли, серқоя
سنگم (сангам) <i>ф.</i>	қадрдон, қалин, опоқ-чапоқ, иттифоқ, қалин дўстлик
سنة (сана) <i>а.</i>	йил
سنى (сунний) <i>а.</i>	сунний, суннага оид; сунна маслағига эътиқод қилувчи
سوارى (суворий) <i>а.</i>	1) от-уловда юриш; 2) отлиқ, суворий, отлиқ аскар
سؤال (суол) <i>а.</i>	савол, сўров
سود (суд) <i>ф.</i>	фойда, наф
سودا (савдо) I <i>ф.</i>	савдо, олди-сотди
سودا (савдо) II <i>а.</i>	1) қора ўт; 2) меланхолия
سودا (савдо) III <i>а.</i>	1) кучли эҳтирос, ишқ, шайдолик; 2) хаёл, тентаклик, жиннилиқ; 3) орзу, ҳавас, истақ
سوداگر (савдогар) <i>ф.</i>	савдогар, савдо-сотиқ билан шуғулланувчи киши, бозорчи
سودايى (савдойи) <i>а.</i>	савдойи, хаёли бузилган, тентак, телба
سودخوار (судхўр) <i>ф.</i>	судхўр, фойдахўр, ижарахўр
سوره (сура) <i>а.</i>	1) ғазл, шараф, иззат, эътибор; 2) сура, Қуроннинг 114 боби (бўлими)дан ҳар бири
سوزك (сўзак) <i>ф.</i>	қ. سوزك
سوزاك (сўзак) <i>ф.</i>	1) ғудда, бўжома, иссиқлик; 2) сўзак, зирқираш, сирқи-роқ, санчиқ; 3) сўлак, шиллик, оқиш; 4) фасод, йиринг
سوزن (сўзан) <i>ф.</i>	иғна

سوسر (савсар) <i>ф.</i>	сувсар, ўрмонда яшовчи мўйна-ли жонивор; сувсар мўйнаси
سوسن (савсан) <i>ф.</i>	гулсафсар, гулсавсар
سويه (савийна) <i>а.</i>	савия, шахс, нарса ёки ҳодиса-нинг сифати, тараққиёт да-ражаси
سهو (саҳв) <i>а.</i>	хато, камчилик, адашиш, гуноҳ
سيح (саййох) <i>а.</i>	сайёҳ, кезувчи, саёҳатчи
سياحة (сийоҳат) <i>а.</i>	саёҳат, сафар
سيار (саййор) <i>а.</i>	сайёр, сайр қилувчи, кезувчи, кезиб юрувчи
سياره (саййора) <i>а.</i>	1) ҳаракатдаги юлдуз; сайёра; 2) сайр қилувчи; 3) муқим турар жойи йўқ, дарбадар; 4) Сайёра (хотин-қизлар ис-ми)
سياسة (сийосат) <i>а.</i>	1) сиёсат; 2) дўқ, пўписа
سياسي (сийосий) <i>а.</i>	сийсий, сиёсатга оид
سياق (сийоқ) <i>а.</i>	1) усул, йўсин, тарз, тартиб; 2) башара, афт
سياه (сийоҳ) <i>ф.</i>	1) қора; 2) ёзув сиёҳи, давог
سياهدان (сийоҳдон) <i>ф.</i>	сиёҳдон
سيخ (сих) <i>ф.</i>	сих
سيده (саййид) <i>а.</i>	1) хўжа; бошлиқ, раҳбар; 2) Муҳаммад пайғамбар ав-лодларига мансуб кишининг лақаби
سير (сер) <i>ф.</i>	тўла, тўлиқ
سيير (сайр) <i>а.</i>	сайр, кезиш, тамоша
سييران (сайрон) <i>а.</i>	сайр қилиш, кўнгил очиш, кайф-сафо мақсадида сафар қилиш
سيرحاصل (серҳосил) <i>ф.-а.</i>	серҳосил, мўл, кўн ҳосилли
سيرگاه (сайргоҳ) <i>ф.-а.</i>	сайргоҳ, гузар
سيف (сайф) <i>а.</i>	қилич
سيل (сайл) <i>а.</i>	сел, шиддатли ёмғир
سيم (сим) <i>ф.</i>	1) сим, ингичка сим; 2) ку-муш; 3) қимматбаҳо тақин-чоқ, ялтироқ

سيما (симо) <i>ф.</i>	сиймо, юз, чехра, кўриниш, қиёфа
سيماب (симоб) <i>ф.</i>	симоб
سيمرغ (семурғ) <i>ф.</i>	семурғ, афсонавий катта қуш
سینه (сийна) <i>ф.</i>	1) сийна, кўкрак, 2) юрак

ش

شاخ (шоҳ) <i>ф.</i>	1) шоҳ, бутоқ; 2) ҳайвон шоҳи; 3) кўл, ирмоқ
شاخدار (шоҳдор) <i>ф.</i>	шоҳдор, шоҳли
شاخه (шоҳа) <i>ф.</i>	шоҳа, шоҳча
شاد (шод) <i>ф.</i>	шод, хурсанд, қувноқ, хушчақчақ
شاداب (шодоб) <i>ф.</i>	1) серсув, ширали, тар, селли (мевалар ҳақида); 2) хурсанд, қувноқ, хушчақчақ
شادان (шодон) <i>ф.</i>	шодлик билан, севиниб
شادمان (шодмон) <i>ф.</i>	1) шодмон, шод, хурсанд, мамнун; 2) Шодмон (эркаклар исми)
شادمرگ (шодмарғ) <i>ф.</i>	шодлик, севинчдан юрак ёрилиб ўлиш
شاديانه (шодийона) <i>ф.</i>	шодиёна, шодлик чолғуси; шодлик, хурсандчилик
شاطر (шотир) <i>а.</i>	1) подшо, хон, амалдор отини етаклаб, тутиб юрувчи навар, жиловдор; 2) хизматкор, югурдак; 3) хон ёки шоҳни ўтқазиб кўтариб юриладиган махсус ўриндиқ, тахтиравон
شاعر (шоир) <i>а.</i>	1) шоир; 2) Шоир (эркаклар исми)
شاکاسه (шокоса) <i>ф.</i>	шокоса, катта коса
شاکر (шокир) <i>а.</i>	1) шукур атувчи, яхшиликни билувчи, миннатдор; 2) Шокир (эркаклар исми)
شاکرد (шогирд) <i>ф.</i>	шогирд, ўқувчи, ёрдамчи, халфа
شالپر (шолпар) <i>ф.</i>	юнгдан, шолдан тўқилган, жунали

شالغام (шолғом) ф.	ШОЛҒОМ
شالی (шоли) ф.	ШОЛИ
شالیپویا (шәлипоя) ф.	1) шәлипоя, шоли әкилган май-дон; 2) шоли үсимлигининг пояси
شالیکور (шоликор) ф.	шоликор, шоли етиштирувчи
شام (шом) I а.	Шом, Дамашқ шаҳри, Сурия мамлақати
شام (шом) II ф.	1) шом, кечки пайт; 2) қоронғилик; 3) кечки овқат
شان (шон) а.	1) иш, нарса; 2) шон, шараф, шавкат, фахр
شام (шона) ф.	1) тароқ; 2) ғўза ғунчаси
شاه (шоҳ) ф.	1) шоҳ, подшоҳ, хон; 2) шахматнинг бош донаси, шоҳ шоҳона, подшоҳларча
شاهانه (шоҳона) ф.	шоҳид, бирор иш, воқеа, хатти-ҳаракатда бевосита иштирок этган, қатнашган ёки кўрган шахс, гувоҳ
شاهد (шоҳид) а.	катта йўл, шоҳ йўл
شاهراه (шоҳроҳ) ф.	1) шатранж ўйинида от билан икки сипоҳга ҳамла қилиш (шоҳ ва руҳга қарши); 2) Шоҳруҳ—Амир Темур ўғлининг исми; 3) Шоҳруҳ (эркаклар исми)
شاهرخ (шоҳруҳ) ф.	
شاهزاده (шоҳзода) ф.	шаҳзода, шоҳ ўғли, шоҳ насли
شاهسوار (шоҳсувор) ф.	моҳир, чавандоз
شاهمات (шоҳмот) ф.	шоҳ мот шатранж ўйинида шоҳга мот (мавт, ўлим) эълон қилиш
شاهنامه (шоҳнома) ф.	1) подшоҳлар тарихи, подшоҳлар ҳақида китоб; 2) Фирдавсий асарининг номи
شاهنشاه (шоҳаншоҳ) ф.	шаҳаншоҳ, шоҳлар шоҳи, улус подшоҳ
شایان (шайон) ф.	лойиқ, сазовор, ярашадиган, мувофиқ
شاید (шайад) ф.	шояд, зора, эҳтимол, кошқи

شايسته (шайиста) <i>ф.</i>	мувофиқ, муносиб, лойиқ, мақбул, маъқул
شيكور (шабкўр) <i>ф.</i>	1) шабкўр, кечаси кўролмаслик касалига йўлиққан; 2) кўршапалак
شبنم (шэбнам) <i>ф.</i>	шабнам
شبهه (шубҳа) <i>а.</i>	шубҳа, гумон, ишонмаслик
شتاب (шитоб) <i>ф.</i>	шитоб, ошиқиш, шошилиш, суръат
شترنج (шатранж) <i>ф.</i>	шатранж ўйини, шахмат
شجاعه (шижоат) <i>а.</i>	шижоат, мардлик, жасорат, олижаноблик
شجره (шажара) <i>а.</i>	шажара, сулола, насл-насаб тарихи, насабнома
شخص (шахс) <i>а.</i>	шахс, киши
شخصا (шахсан) <i>а.</i>	шахсан, ҳар бир шахснинг ўзи
شخصى (шахсий) <i>а.</i>	шахсий, шахснинг ўзига тегишли
شخصية (шахсийят) <i>а.</i>	1) ўзига хос хусусият, ўзига хослик, шахсият, шахс; 2) қадр-қиммат, нафсоният, орият
شداد (шаддод) <i>а.</i>	1) шафқатсиз, золим; 2) ўжар, қайсар, 3) Шаддод, ривойи қаҳрамоннинг исми
شدة (шиддат) <i>а.</i>	1) шиддат, зўр, ғайрат, шижоат; 2) қаҳр, ғазаб
شدار (шудгор) <i>ф.</i>	1) шудгор, ҳайдалган, чопилган ер; 2) ҳайдаш, чопиш
شراب (шароб) <i>а.</i>	шароб, май
شرابخانه (шаробхона) <i>а.-ф.</i>	майхона
شرابخوار (шаробхўр) <i>а.-ф.</i>	шаробхўр, майхўр
شرافه (шарофат) <i>а.</i>	1) шарофат, хосият, ғазилат, мардлик, олижаноблик; 2) Шарофат (хотин-қизлар исми)
شرائط (шароит) <i>а.</i>	шароит, аҳвол, ҳолат
شربة (шарбат) <i>а.</i>	шарбат, ширинлик, ичимлик, шира

- شرح (шарҳ) *a.* шарҳ, изоҳ, баён
شرط (шарт) *a.* 1) шарт, келишув, аҳдлашув;
2) зарур, керак, лозим
شرطنامه (шартнома) шартнома, битим
a.-ф.
- شرعی (шаръий) *a.* шаръий, шариат қонунига мувофиқ
شرف (шараф) *a.* 1) шараф, фахр, ифтихор;
2) Шараф (эркаклар исми)
شرق (шарқ) *a.* 1) шарқ (тўрт томоннинг бири); 2) шарқ минтақасидаги мамлакатлар, ўлкалар
شرقی (шарқий) *a.* шарқий, шарққа мансуб
شرك (ширк) *a.* худога шерик излаш, ишонмаслик; даҳрийлик, кўп худодилик
شركة (ширкат) *a.* 1) ширкат, уюшма, бирлашма;
2) ҳамкорлик, ўртоқлик
شرم (шарм) *ф.* шарм, уят, ор, номус
شمسار (шармисор) *ф.* шармисор, шарманда, ҳаёсиз, расво, уятсиз
شمرنده (шарманда) *ф.* шарманда, ҳаёсиз, расво, уятсиз
شریعة (шариат) *a.* 1) суннат, мазҳаб; мусулмонлик ҳуқуқи, Қуръонга асосланган диний, жиноий ва фуқаролик қонун-қоидалари мажмуи
شريف (шариф) *a.* 1) муқаддас, азиз, табарруқ;
2) Шариф (эркаклар исми)
شريك (шарик) *a.* 1) шерик, ҳамкор; 2) ҳамхона, ҳамдард; 3) ошна, улфат, ўртоқ, ҳамфикр
شعار (шиор) *a.* шиор, чақириқ
شعبان (шаъбон) *a.* Шаъбон, Қамария йил ҳисобидаги саккизинчи ойнинг номи, Барот ойи
شعر (шиър) *a.* шеър, назм
شعری (шиърый) *a.* шеърый, назм билан ёзилган
شعلا (шуъла) *a.* шуъла, нур, аланга
شغال (шағол) *ф.* шоқол, чиябўри

شغل (шуғл) <i>a.</i>	шуғулланиш, машғул бўлиш, банд бўлиш
شفا (шифо) <i>a.</i>	шифо, даво, тузалиш
شفا بخش (шифобахш) <i>a.-ф.</i>	шифобахш, шифоли, даво бў- ладиган
شفاخانه (шифохона) <i>a.-ф.</i>	шифохона, касалхона
شفاف (шаффоф) <i>a.</i>	шаффоф, тиниқ
شفاكار (шифокор) <i>a.-ф.</i>	шифокор, табиб
شفتالو (шафтолу) <i>ф.</i>	шафтоли
شفف (шафақ) <i>a.</i>	шафақ, қуёшнинг ботаётган пайтдаги қизил нури
شفقة (шафқат) <i>a.</i>	шафқат, бирор кимсага ачиниш; аяш; раҳмдиллик, меҳрибон- лик, раҳм
شفيق (шафиқ) <i>a.</i>	1) раҳмдил, меҳрибон, мурув- ватли, ҳамдard; 2) Шафиқ (эркаклар исми)
شك (шак(к)) <i>a.</i>	1) шак, шубҳа, гумон; 2) Ра- мазон (рўза) ойи киришидан олдинги кун, рўза арафаси ов
شكار (шикор) <i>ф.</i>	ов
شكك (шаккок) <i>a.</i>	шаккок, диний ақидаларга шуб- ҳа билан қаровчи, шак кел- тирувчи
شكايه (шикойат) <i>a.</i>	шикойат, ҳасрат, ўкинч
شكار (шакар) <i>ф.</i>	шакар
شكر (шукр) <i>a.</i>	1) шукр, қаноат, розилик ифо- далаб айтиладиган сўз; 2) Шукр (эркаклар исми)
شكارب (шакароб) <i>ф.</i>	1) шакар суви; 2) шакароб, аччиқ-чучук
شكرانه (шукрона) <i>a.-ф.</i>	миннатдорчилик, шукр қилиш
شكارلب (шакарлаб) <i>ф.</i>	1) ширин сўз, ширин сўзли; 2) ёр, севгили
شكست (шикаст) <i>ф.</i>	1) жисмоний зарар, лат; 2) нарсанинг синиқ, бузуқ жойи; 3) кўнгилсиз ҳодиса, фалокат
شكسته (шикаста) <i>ф.</i>	1) синиқ, мажруҳ, кўнгли қат-

شكل (шакл) <i>a.</i>	тиқ, озор топган; 2) араб ёзуви турларидан бири
شكلا (шаклан) <i>a.</i>	1) мисли, ўхшаш; 2) шакл, ҳолат, кўриниш
شكوه (шукух) <i>ф.</i>	шаклан, шаклига кўра
شل (шал) <i>a.</i>	шавкат, савлат, улуғлик
شلاق (шаллоқ) <i>a.</i>	шол
شلالہ (шалола) <i>a.</i>	шалоқ, уятсиз, сурбет, беҳаё, беор
شمال (шимол) <i>a.</i>	шалола, шаршара
شمال (шимойил) <i>a.</i>	шимол (тўрт томоннинг бири)
شمانل (шамойил) <i>a.</i>	туғма хусусият; сифат, ғазилат, яхши сийрат
شمس (шамс) <i>a.</i>	1) қуёш, офтоб; 2) Шамс (эр-каклар исми)
شمسيه (шамсийа) <i>a.</i>	1) қуёшли, қуёшга оид; 2) Шамсия (хотин-қизлар исми)
شمشاد (шамшод) <i>ф.</i>	1) шамшод, сарвга ўхшаш дарахт; 2) келишган, хушқомат
شمشير (шамшир) <i>ф.</i>	шамшир, қилич
شمع (шамъ) <i>a.</i>	шам, шағам
شمعدان (шамдон) <i>a.-ф.</i>	шамдон
شنبه (шанба) <i>ф.</i>	шанба, ҳафта кунларидан бири
شینواندا (шинаванда) <i>ф.</i>	1) тингловчи, ихлосманд, ишқибоз, мухлис; 2) шинаванда, зеҳни тез, тезфаросат
شوان (шаввол) <i>a.</i>	Шаввол, ҳижрий/йил ҳисобининг ўнинчи ойи
شوخ (шўх) <i>ф.</i>	шўх, ўйноқи, хушчақчақ, қувноқ
شور (шўр) <i>ф.</i>	1) тузли; 2) гавво, тўполон
شوربا (шўрба) <i>ф.</i>	шўрва
شورا (шўро) <i>a.</i>	1) кенгаш; 2) шўро ҳукумати
شوق (шавқ) <i>a.</i>	шавқ, қизиқиш, зўр ҳавас, иштиёқ
شوكة (шавкат) <i>a.</i>	1) шавкат, шон-шухрат, куч, ҳокимият; 2) Шавкат (эркаклар исми)
شوم (шум) <i>a.</i>	1) шум, айёр, маккор, қув; ўта шўх, тўполончи

- شهادة (шаҳодат) *a.* 1) гувоҳлик, шоҳидлик;
2) Шаҳодат (хотин-қизлар исми)
- شهادتنامه (шаҳодатнома) *ф.* шаҳодатнома, ёзма гувоҳ, гувоҳнома
a.-ф.
- شهد (шаҳд) *a.* асал
- شهر (шаҳр) *ф.* шаҳар
- شهره (шуҳрат) *a.* 1) шуҳрат, обрў, донг, доврўқ;
2) Шуҳрат (эркаклар исми)
- شهرستان (шаҳристон) *ф.* қатта шаҳар
- شهریار (шаҳрийор) *ф.* 1) шоҳ, подшоҳ; 2) Шаҳриёр (эркаклар исми)
- شهسوار (шаҳсувор) *ф.* 1) мард, ботир, довиорак; 2) от минишга маҳоратли, отга ярашган
- شهلا (шаҳло) *ф.* 1) тўқ кўк кўзли; 2) Шаҳло (хотин-қизлар исми)
- شهنشاه (шаҳаншоҳ) *ф.* буюк подшоҳ, шоҳлар шоҳи
- شهوة (шаҳват) *a.* шаҳват, кучли истак, шаҳвоний ҳирс
- شهيد (шаҳид) *a.* шаҳид, дин ёки мазҳаб йўлида ҳалок бўлган шахс
- شيخ (шайх) *a.* 1) чол, қария; 2) шайх, қори, ҳурмат-эътиборли киши;
3) Араб мамлакатларида оқсоқол, жамоа ёки қабилянинг бошлиғи; 4) олий мусулмон руҳонийларининг вакили
- شيدا (шайдо) *ф.* шайдо, мафтун, ошиқ
- شير (шир) *ф.* 1) сўт; 2) шер, арслон
- شيراندام (ширандом) *ф.* қадди-қомати шерга ўхшаган, шертахлит
- شيرزاد (ширзод) *ф.* 1) жасур, азамат одам; 2) Шерзод (эркаклар исми)
- شيره (шира) *ф.* шира, шарбат
- شيرين (ширин) *ф.* 1) ширин, ширали; 2) Ширин (хотин-қизлар исми)
- شيرين سخن (ширинсухан) *ф.* ширинсўз, ширинсухан
- شيرين كلام (ширинкалом) *ф.-a.* ширинсўз, ширинкалом

شيشه (шиша) <i>ф.</i>	шиша; ойна
شيوه (шева) <i>ф.</i>	1) феъл, хулқ, атвор, қилиқ; 2) тарз, йўсин, услуб; 3) шева, маҳаллий тил
شياطين (шайтон) <i>а.</i>	шайтон, иблис

ص

صاير (собир) <i>а.</i>	1) сабрли, чидамли, тўзимли; 2) Собир (эркаклар исми)
صابون (собун) <i>а.</i>	совун
صاحب (соҳиб) <i>а.</i>	1) эга, хўжайин; 2) дўст, ўртоқ; 3) олижаноб, ҳимматли; 4) Соҳиб (эркаклар исми)
صاحب جمال (соҳибжамол) <i>а.</i>	чиройли, гўзал
صاحب قران (соҳибқирон) <i>а.</i>	1) бахтли, бахтиёр; 2) енгилмас; 3) Темурнинг унвони, фахрий номи, лақаби
صاحب نظر (соҳибназар) <i>а.</i>	1) олдиндан кўрувчи, каромат эгаси; 2) художўй, диндор, тақводор; 3) гўзал кўз эгаси, кўзи чиройли
صاحب هنر (соҳиби ҳунарт) <i>а.-ф.</i>	ҳунараманд, ҳунар эгаси
صالر (содир) <i>а.</i>	1) ташқарига юборувчи, чиқарувчи; 2) содир (бўлмоқ), юз (бермоқ); 3) Содир (эркаклар исми)
صادق (содиқ) <i>а.</i>	1) ростгўй, тўғри сўз, ҳалол; 2) содиқ, садоқатли, вафодор, самимий; 3) Содиқ (эркаклар исми)
صاف (соф) <i>а.</i>	1) соф, беғубор, тоза, мусаффо; 2) ёруғ, равшан
صافدل (софдил) <i>а.-ф.</i>	софдил, очиқ кўнгил, самимий
صالح (солиҳ) <i>а.</i>	1) диндор, тақводор; 2) тўғри, яхши, ҳақиқий, адолатли.

- одил; 3) Солиҳ (эркаклар исми)
- майин, ёқимли шамол, тонг ели
эрта тонг, субҳидам
- 1) гўзаллик, ҳусн, нафислик, бежиримлик, латофат; 2) Сабоҳат (хотин-қизлар исми)
тонг, саҳар, бомдод
- субҳидам, эрта тонг, саҳар
сабр, тоқат, тўзим, чидам
- дўстлар, ёронлар, ҳамроҳлар, Муҳаммад пайгамбарнинг маслақдошлари
- 1) ўртоқлик; 2) суҳбат, гаплашиш, бирга бўлиш, ўтириш, гурунг
- соғлик, саломатлик
саҳро, дашт, чўл, биёбон
- саҳрой, саҳрода яшовчи, доим саҳрода юрувчи
саҳн, майдон, бўшлиқ, жой, ҳовли саҳни
- саҳна, кенг жой, томоша кўрсатиладиган жой
саҳифа, бет, варақ
- садо, ун, товуш, овоз
- 1) садоқат, ҳақиқий дўстлик, севги, содиқлик, вафодорлик; 2) Садоқат (хотин-қизлар исми)
- 1) гулнинг номи; 2) Садбарг (хотин-қизлар исми)
юз пора, бўлак-бўлак, пора-пора
- 1) садаф; 2) чиганоқ, марварид чиганоғи, денгиз шиллиғи, марварид қобиғи; 3) садафдан ишланган тугма
- тўғрилиқ, ростлик, поклик, ҳалоллик, садоқат, содиқлик
садақа, хайр-эҳсон, қурбон
- صبا (сабо) a.
- صباح (сабоҳ) a.
- صباحة (сабоҳат) a.
- صبح (субҳ) a.
- صبحدم (субҳидам) a. ф.
- صبر (сабр) a.
- صحابه (саҳоба) a.
- صحبة (суҳбат) a.
- صحّة (сиҳҳат) a.
- صحرا (саҳро) a.
- صحرائي (соҳрой) a.
- صحن (саҳн) a.
- صحنه (саҳна) a.
- صحيفه (саҳифа) a.
- صدا (садо) a.
- صداقة (садоқат) a.
- صدبرگ (садбарг) ф.
- صدپاره (садпора) ф.
- صدف (садаф) a.
- صدق (сидқ) a.
- صدقه (садақа) a.

- صديق (сиддиқ) *a.* 1) ҳақиқий дуст, ростгўй, ҳалол, тўғри сўзловчи, адолатли; 2) халифа Абу Бахрнинг лақаби; 3) Сиддиқ (эркаклар исми)
- صراط (сирот) *a.* 1) йўл; 2) дўзах устидан ўтадиган кўприк, ундан ўлганлар руҳи ўтади, гуноҳкорлар дўзахга қулайдилар, гуноҳсизлар ундан жаннатга ўтиб кетадилар
- صراف (сарроф) *a.* 1) сарроф, пул алмаштирувчи, майдаловчи; 2) қимматбаҳо тошларни баҳоловчи, заршунос
- صرف (сарф) *a.* 1) сарф, харажат, чиқим; 2) *грамм.*: турлаш, туслаш, морфология
- صغير (сағир) *a.* 1) кичик, кичкина, ёш бола; 2) ота-онасиз қолган ворастаним
- صف (саф) *a.* саф, қатор
- صفا (сафо) *a.* 1) ёруғлик, равшанлик; 2) хурсандчилик, машат
- صفة (сифат) *a.* 1) сифат, хусусият, хислат; 2) ўхшаш, монанд; 3) тавсиф
- صفحة (сафҳа) *a.* 1) варақ, қоғоз, саҳифа, бет; 2) юз, бет, чехра; 3) жамол, кўрк
- صفر (сафар) *a.* Сафар, ҳижрий қамарий йилнинг иккинчи ойи
- صفر (сафр) *a.* мис
- صفر (сифр) *a.* ҳеч, йўқ, бўш, холи, ноль
- صفراء (сафро) *a.* 1) сариқ, сариқ ранг; 2) сафро, зарда, ўт
- صلاية (салобат) *a.* 1) қаттиқлик, мустаҳкамлик, 2) улуғвор ташқи кўриниш, савлат, маҳобат, сумбат
- صلاة (салот) *a.* 1) дуо, мақтов; 2) намоз, ибодат
- صلاح (салоҳ) *a.* 1) тўғрилиқ, ҳалоллик, виждонлилик; 2) ободлик, осойиш; 3) Салоҳ (эркаклар исми)

- صلاحية (салоҳийят) *a.*
- صلح (сулҳ) *a.*
- صلوات (салавот) *a.*
- صمد (самад) *a.*
- صميمي (самимий) *a.*
- صندل (сандал) *a.*
- صندوق (сандук) *a.*
- صنعة (санъат) *a.*
- صنعتكار (санъаткор) *a.-ф.*
- صنعى (сунъий) *a.*
- صنف (синф) *a.*
- صنم (санам) *a.*
- صنوبر (санўвбар) *ф.*
- صواب (савоб) *a.*
- صورة (сурат) *a.*
- صورخانه (суратхона) *a.-ф.*
- صورتكش (сураткаш) *a.-ф.*
- صوفى (суфий) *a.*
- 1) солоҳият, қобилият, лаёқат, ўқув; 2) тўғрилиқ, ҳалоллик, поклик
сулҳ, тинчлик, тотувлик, ярашиш
- 1) сиғиниш, ибодат, намоз; 2) кечириш, афв этиш, гуноҳидан ўтиш; 3) дуо, мақтов
- 1) абадий, мангу; 2) олий, юқори, энг юқори, Худонинг сифатларидан бири
самимий, чин, очиқ кўнгиш, меҳрибон, раҳмдил
сандал дарахти, ҳамиша яшил, хушбўй қизил дарахт
сандиқ
- 1) санъат, ҳунар, касб, усталиқ, моҳирлик; 2) Санъат (хотин-қизлар исми)
санъаткор, ҳунарманд
- сунъий, ясама, сохта
- синф, тоифа, табақа
- 1) санам, бут; 2) севгили, маъшуқа, маҳбуба, ёр; 3) Санам (хотин-қизлар исми)
- 1) қарагайга ўхшаш хушқомат дарахт; 2) келинган қомат, севгилининг қомати; 3) Санобар (хотин-қизлар исми)
- 1) рост, тўғри, ҳақ; 2) лойиқ, сазовор
сурат, шакл, юз, кўриниш, ташқи кўриниш, расм
суратхона
- сураткаш, суратчи, рассом, ҳайкалтарош
- 1) ақлли, доно; 2) суфий, дарвиш, художўй, диндор, тақводор; 3) суфий жамоасидаги киши

- صولة (савлат) *a.* 1) сиёсат, қаҳру ғазаб, нафрат;
2) савлат, салобат, ташқи кў-
риниш; маҳобат; 3) кўрк;
ифтихор
рўза, саҳардан то шомгача ейиш-
ичишдан ўзини тийиш
овчи
- صوم (савм) *a.* 1) ов, шикор, ов қилиш; 2) ўл-
жа, ов маҳсули
- صيد (саййод) *a.* сайқал, пардоз, жило, пардоз-
лаш, ялтиратиш, жило бериш
- صيد (сайд) *a.*
- صيقل (сайқал) *a.*

ض

- ضابط (зобит) *a.* 1) эга, хўжайин, соҳиб, эгалик
қилувчи; 2) офицер, зобит
- ضامن (зомин) *a.* зомин, жавобгар, кафил
- ضايع (зоиъ) *a.* бефойда, бекор, беҳуда, фойда-
сиз
- ضبط (забт) *a.* эгаллаш, қўлга олиш, ишғол
этиш, забт
- ضد (зидд) *a.* 1) зидд, қарама-қарши, муқо-
бил, тафовут; 2) душман, ра-
қиб, рақобат қилувчи
- ضدية (зиддийят) *a.* зиддият, қарама-қаршилик, та-
фовут
- ضرب (зарб) *a.* 1) зарб, зарба, уруш, туртиш;
2) кўпайтирув амали; 3) куч,
қудрат; 4) зарб қилиш, боси-
лиш, ўйилган; 5) шеърийят
санъатига оид атама
- ضربه (зарба) *a.* зарба, уриш
- ضرر (зарар) *a.* зарар, зиён, шикаст
- ضرور (зарур) *a.* зарур, керакли, даркор, лозим
- ضرورة (зарурат) *a.* 1) зарурат, зарурият; 2) но-
чорлик, ноилложлик
- ضرورتا (заруратан) *a.* заруратан, зарурат юзасидан
- ضروري (зарурий) *a.* зарур бўлган, керакли, лозим

ضعيف (заиф) <i>a.</i>	1) заиф, кучсиз, қувватсиз, ожиз; 2) бечора, иложсиз
ضعيفه (заифа) <i>a.</i>	заифа, хотин, аёл
ضلالة (залолат) <i>a.</i>	нодонлик, гумроҳлик
ضمه (замма) <i>a.</i>	замма, араб ёзувида қисқа у уллисини ифодалаш учун ишлатиладиган ҳарф усти (<u> </u>) белгиси
ضمير (замир) I <i>a.</i>	1) дил, кўнгил, юрак, қалб; 2) яширилган фикр, мазмун, ўй
ضمير (замир) II <i>a.</i>	<i>грам.</i> : олмош
ضيا (зийо) <i>a.</i>	зиё, ёруғлик, равшанлик, нур
ضيافة (зийофат) <i>a.</i>	зиёфат, базм, меҳмондорчилик

ط

طاعة (тоат) <i>a.</i>	1) ибодат, худога сифиниш; 2) итоат, бўйсуниш
طاقة (тоқат) <i>a.</i>	тоқат, чидам, қудрат, сабр-бардош, тўзим
طالب (толиб) <i>a.</i>	1) талабгор, изловчи, қидирувчи киши; 2) мадраса ўқувчиси, талаба; 3) Толиб (эркаклар исми)
طالع (толиъ) <i>a.</i>	1) чиқувчи, кўринувчи (кун, ой, ва юлдуз ҳақида); 2) омад; бахт; 3) қисмат, тақдир
طاووس (товус) <i>a.</i>	товус
طاهر (тоҳир) <i>a.</i>	1) покиза, пок; 2) Тоҳир (эркаклар исми)
طايفه (тоифа) <i>a.</i>	1) тоифа, гуруҳ; 2) хил, тур; 3) жинс
طب (тиб (б)) <i>a.</i>	табобат, табиблик илми
طبابة (табобат) <i>a.</i>	табобат, даволаш усуллари ва воситалари (шарқ халқ табобатига нисбатан ишлатилади)
طبعي (табий) <i>a.</i>	1) табиатга оид, табиатга хос;

- 2) табиий, ҳақиқий, чин;
3) ўз-ўзидан келиб чиқадиган, мантиққа мос, ақлга тўғри; 4) албатта, ўз-ўзидан, шубҳасиз
- 1) тавоқлаган, баркаш;
2) қуёшнинг ботиш пайтидаги гардини, баркаши
- 1) тавақа, эшик, дераза ва ш.к.нинг очилиб-ёпиладиган ҳар бир бўлаги; 2) ижтимоий табақа; 3) қават
- катта ногора, довул, овчилар довули
- тиббий, табобатга оид
- табиб
- 1) табиат, олам, борлиқ, мавжудот; 2) феъл, хулқ-атвор; 3) кайфият, руҳий ҳолат; 4) яратувчи, илоҳий куч
- тароват, янгиллик, тозалик, чиррой, ҳусн, ёшлик латофати
- 1) режа, бичим; 2) тартиб, тизим
- 1) шакл, тахлит, кўриниш;
2) тарз, усул, равиш
- тараф, томон, ёқ
- 1) янги, нодир, камдан-кам;
2) ажиб, ажойиб, галати, ҳайратомуз
- 1) янги, ўзгача, тоза; 2) ажиб, ажойиб, гаройиб, қизиқ;
3) яхши, маъноли сўз
- 1) йўл, из; 2) усул, йўсин, қонда; 3) маслак; 4) восита, сабаб
- 1) усул, йўл, маслак; 2) суфийлик маслағи
- таом, овқат, егулик
- таъм, лаззат, маза, тот
- таъна, миннат қилиш
- 1) ўз ҳаддидан, чегарасидан
- طبق (табақ) *a.*
- طبقة (табақа) *a.*
- طبل (табл) *a.*
- طبي (тиббий) *a.*
- طبيب (табиб) *a.*
- طبيعة (табиат) *a.*
- طراوة (тароват) *a.*
- طرح (тарҳ) *a.*
- طرز (тарз) *a.*
- طرف (тараф) *a.*
- طرفه (турфа) *a.*
- طريف (тариф) *a.*
- طريق (тариқ) (a) *a.*
- طريقة (тариқат) *a.*
- طعام (таом) *a.*
- طعم (таъм) *a.*
- طعنه (таъна) *a.*
- طغيان (туғйон) *a.*

طلاق (талоқ) <i>a.</i>	чиқмоқ; 2) тошқин, сув тошқини; 3) кучли ички туйғу-кечинмалар тўлқини; ички галаён, гулгула; 4) галаён, исён
طلب (талаб) <i>a.</i>	талоқ, никоҳни бекор қилиш, ажралиш
طلبدار (талабдор) <i>a.-ф.</i>	1) қатъият билан қилинган сўров, талаб; 2) бажарилиши лозим бўлган қоида, шарт; 3) эҳтиёж, истак
طلبگار (талабгор) <i>a.-ф.</i>	талаб қилувчи, сўровчи киши
طلبنامه (талабнома) <i>a.-ф.</i>	талаб қилувчи, сўровчи киши, истовчи, кўнгилли
طلسم (тилсим) <i>a.</i>	талабнома, чақириқ, чақириқ қоғози
<u>طلعة</u> (талъат) <i>a.</i>	тилсим, сеҳр, афсун, жоду; тумор, сеҳрлаш
طمع (тамаъ) <i>a.</i>	1) талъат, юз, чеҳра, қиёфа, кўришиш; 2) Талъат (эркаклар исми)
طناب (таноб) <i>a.</i>	1) тамаъ, бировдан бир нарса кутиш, бировдан ўлжа олишга бўлган интилиш, ҳирс; 2) умидворлик, илтиж
طناز (танноз) <i>a.</i>	таноб, турли ерларда турлича бўлган ер ўлчов бирлиги
طنطنة (тантана) <i>a.</i>	1) келишган, нозанин, барно; 2) ўзига гоят оро бериб юрадиган ва серноз, танноз
طواف (тавоф) <i>a.</i>	тантана, шодиёна, зафар
طوطى (тўти) <i>ф.</i>	1) муқаддас, табаррук деб ҳисобланган кимса, нарса, жой атрофини зиёрат қилиш;
طوفان (тўфон) <i>a.</i>	2) муқаддас Каъба атрофини зиёрат қилиб айланиш маросими
طوق (тавқ) <i>a.</i>	тўтиқуш
	тўфон, шиддатли бўрон, довул
	1) бўйинга боғлайдиган боғ,

طومار (тумор) *a.*
طهارة (тахорат) *a.*

طير (тайр) *a.*

ظالم (золим) *a.*

ظاهر (зоҳир) *a.*

ظاهران (зоҳиран) *a.*

ظرافة (зарофат) *a.*

ظريف (зариф) *a.*

ظفر (зафар) *a.*

ظلم (зулм) *a.*

ظلمة (зулмат) *a.*

ظهر (зухр) *a.*

ظهور (зуҳур) *a.*

маржон шодаси; 2) айбдорларнинг бўйнига солинадиган ҳалқа

1) нома, узун мактуб; 2) тумор

тахорат, ибодат қилиш, намоз ўқиш, Қуръон тиловат қилиш олдидан бет, қўл, оёқ ва бошқа аъзоларни маълум қоидаларга риоя қилган ҳолда ювиш, покланиш

1) учин; 2) қуш

ظ

золим, зулм қилувчи, жабр қилувчи, адолатсиз

1) зоҳир, кўриниб турган, очиқ-ошкор, аён; 2) ташқи кўриниш, бирор нарсанинг сирти; 3) ёруғ, ярқироқ, порлоқ; 4) Зоҳир (эркаклар исми)

ташқи кўринишича, ошқора; албатта, шубҳасиз

1) ақллилик, зийраклик, закийлик; 2) гўзаллик, бежиримлик, назокатлилик; 3) Зарофат (хотин-қизлар исми)

1) зийрак, нозикфаҳм, пок, покиза; гўзал, латиф, доно хушчақчақ; 2) Зариф (эркаклар исми)

1) зафар, ғалаба; 2) Зафар (эркаклар исми)

зулм, жабр, адолатсизлик

1) зулмат, қоронғи; қоронғилик; 2) азоб-уқубат, азият, озор, жафо, машаққат

кун ўрта пайт, пешин

зоҳир бўлиш, кўриниш, пайдо бўлиш

ع

- عابد (обид) *a.* 1) ибодат қилувчи, худога си-
ғишувчи; 2) Обид (эркаклар
исми)
- عاجز (ожиз) *a.* 1) ожиз, жисмоний жиҳатдан
кучсиз, заиф; 2) кўриш қоби-
лиятини йўқотган, кўр
одат, кўникма
- عادة (одат) *a.* одат бўйича, одатдагича
- عادتا (одатан) *a.* 1) адолатли, инсофли; 2) Одил
(эркаклар исми)
- عادل (одил) *a.* одилона, тўғрилиқ, ҳалоллик
билан
- عادلانه (одилона)
a.-ф. оддий, одатдагидай
- عادي (оддий) *a.* ор, уят, номус, андиша
- عار (ор) *a.* 1) арзчи, шикоятчи; 2) юз, бет,
чеҳра
- عارض (ориз) *a.* 1) билувчи, танувчи, доно, маъ-
рифатли; 2) диний таълимот,
амри маъриф билағони;
3) Ориф (эркаклар исми)
- عارف (ориф) *a.* 1) бирор нарсани вақтинча
олиш; 2) орият, ор-номус, из-
зат-нафс
- عارية (орийат) *a.* ошиқ, мафтун, қаттиқ севувчи
- عاشق (ошиқ) *a.* ошиқона, муҳаббат қўйиб
- عاشقانه (ошиқона)
a.-ф. ҳимоячи, хомий, саховатли,
ҳимматли
- عاصم (осим) *a.* гуноҳкор, исёнчи, гумроҳ
- عاصي (осий) *a.* 1) охир, сўнг, бирор ишнинг
кети, натижаси; 2) охирда,
натижада
- عاقبة (оқибат) *a.* 1) оқил, ўткир ақл соҳиб, ақл-
ли, доно; 2) Оқил (эркаклар
исми)
- عاقل (оқил) *a.* оқилона, ақл билан, ўйлаб,
фикрлаб
- عاقلانه (оқилона)
a.-ф.

- عالم (олам) *a.*
 عالم (олим) *a.*
 عالمپناه (олампанаоҳ) *a.-ф.*
 عالمى (олий) *a.*
 عالمى ھىمة (олийҳим-мат) *a.*
 عامل (омил) *a.*
 عامه (омма) *a.*
 عامى (омий) *a.*
 عايشه (ойша) *a.*
 عباد (ибод) *a.*
 عبادت (ибодат) *a.*
 عبادتخانه (ибодатхона) *a.-ф.*
 عباۋة (иборат) *a.*
 عباس (аббос) *a.*
 عبث (абас) *a.*
 عبد (абд) *a.*
 عبۋة (ибрат) *a.*
 عبۋة آموز (ибратомуз) *a.-ф.*
 عبيد (убайд) *a.*
 عتاب (итоб) *a.*
- олам, дунё, жаҳон
 1) олим, илм чўққиларини эгаллаган киши, доно; 2) Олим (эркаклар исми)
 олам бошпанаси, подшоҳ, олий ҳазрат
 олий, юксак, юқори, баланд
 олиҳиммат, мурувватли олижаноб
 1) амал қилувчи, ишловчи, ба-жарувчи, ишчи; 2) туртки, сабаб, омил; 3) Омил (эркаклар исми)
 омма, авом, фуқаро, халқ
 оми, саводсиз, ўқимаган
 Ойша, Абу Бакрининг қизи; Муҳаммад пайғамбарнинг хотини
 қуллар, бандалар, мўминлар, художўйлар, тақводорлар
 ибодат, тоат-ибодат қилиш
 ибодатхона, сигинадиган жой, черков
 1) иборат, тушунтириш, изоҳ; 2) маъно, ифода, усул
 1) жиддий, қаттиққўл, талабчан; 2) Аббос (эркаклар исми)
 1) нокераклик, бехудалик; 2) ҳақир, нотавон
 қул, банда, худонинг бандаси
 ибрат, намуна, ўрнак
 ибратли, ўрнак бўладиган
 1) абднинг кичрайтирма шакли, кичик банда, кичкина хизматкор, қулбачча; 2) Убайдулла (эркаклар исми)
 таъна, ёзғириқ, танбеҳ, гинакудрат

عتيق (атиқ) а.
عثمان (усмон) а.

عثمانى (усмоний) а.

عجائب (ажойиб) а.

عجب (ажаб) а.

عجبا (ажабо) а.

عجز (ажз) а.

عجم (ажам) а.

عجيب (ажиб) а.

عدالة (адолат) а.

عداوة (адоват) а.

عدد (адад) а.

عدل (адл) а.

عدليه (адлийа) а.

عده (идда) а.

عذاب (азоб) а.

عذار (изор) а.

عذر (узр) а.

عذرا (узро) а.

عرايه (ароба) а.

эски, кўҳна, қадимий

1) бир турли қушнинг жўжаси; илон ёки илоннинг боласи; 2) Усмон, учинчи халифанинг исми; 3) Усмон (эркаклар исми)

усмоний, усмонли туркларга мансуб; усмонли турклар ажойиб, гаройиб, ғалати, қизиқ ажаб, ажабланарли, гаройиб, қизиқ

ажаб, қизиқ

запфлик, кучсизлик, ожизлик

1) ғайри араб халқлар, хусусан форслар, эронлилар; 2) Эрон ажаб, ажойиб, қизиқ

1) адолат, одиллик, тўғрилиқ;

2) Адолат (хотин-қизлар исми)

адоват, душманлик, кек, низо, хусумат

1) сон, миқдор, санок; 2) грам сонлар

адл, адолат, инсоф

адлия

эрдан ажралган ёки бева қолган хотинга (ҳомилдорлиги аниқлангунча) - эрга тегишман қилинган шаърий муддат

1) азоб, оғриқ, қийналиш, уқубат; 2) қийинчилик, машаққат

юз, бет, чакка

1) узр, кечирим; 2) баҳона, сабаб

1) бокира қиз; 2) тешилмаган марварид; 3) маъшуқа, маҳбуба, севимли; 4) Вомиқнинг севгилиси Узро

арава

عراق (ироқ) <i>a.</i>	Ироқ, араб мамлакатларидан бири
عرب (араб) <i>a.</i>	араб
عرش (арш) <i>a.</i>	1) арш, арши аъло; осмоннинг энг юқори қавати; 9 ғалак, ғалакул афлок; 2) энг юқори жой; 3) тахт, тахти равон
عرض (арз) <i>a.</i>	1) баён, маълумот, шикоят; 2) зорланиш, ёлвориш
عرف (урф) <i>a.</i>	анъана сифатида умумхалқ те- монидан қабул қилинган тар- тиб-қоида, одат, таомил
عرفان (ирфон) <i>a.</i>	1) Худони билиш, таниш; 2) маърифат, илм
عرفة (арэффа) <i>a.</i>	1) Рамазон ёки Қурбон ҳайи- тидан олдинги кун; 2) бирор воқеадан бевосита олдинги вақт
عرق (арақ) <i>a.</i>	1) тер, бутланиш; 2) ичимлик тури
عرق (ирқ) <i>a.</i>	ирқ, насл, зот
عروض (аруз) <i>a.</i>	аруз, шеърий ўлчов, шеър вазnlлари; шеър баҳрлари ҳақидаги ған
عريضة (ариза) <i>a.</i>	ариза, расмий ёзма илтимос ёки шикоят
عز (изз) <i>a.</i>	азизлик, иззат, қадр-қиймат
عزا (аза) <i>a.</i>	1) аза, мотам; таъзия тутиш; 2) гам, қайғу, кулфат
عزادار (азадор) <i>a.-ғ.</i>	азали, аза тутувчи, кўз ёши тў- кувчи
عزاز (эзоз) <i>a.</i>	1) кучли, қудратли; 2) эъзоз, қимматли, қадрли, азиз
عزازيل (азозил) <i>a.</i>	шайтоннинг номи, исми
عزائمخوان (азонимхон) <i>a.-ғ.</i>	сеҳрғар, дуохон, азайимхон
عزة (иззат) <i>a.</i>	иззат, обрў, ор-номус, ғахр
عزرائيل (изроил) <i>a.</i>	Азроил, ўлим ғариштаси, жон олувчи ғаришта
عزلة (узлат) <i>a.</i>	1) узлат, бирор тарафга чеки- ниш, кишилардан четлашиш;

- 2) истеъфога чиқиш, мансабдан воз кечиш
бирор ишга қасд, ният қилиш, интилиш, прода
- عزم (азм) *a.*
- 1) азиз, иззат-ҳурматга сазовор, қимматли, муҳтарам;
2) ҳар нарсадан улуг, бебаҳо, аъло; 3) муқаддас, қутлуғ, табаррук; 4) Азиз (эркаклар исми)
- عزیز (азиз) *a.*
- 1) қўшиқ, армия; 2) аскар, ҳарбий хизматчи
- عسکر (аскар) *a.*
- 1) асал, бол; 2) Асал (аёллар исми)
- عسل (асал) *a.*
- 1) ошиқлар, маъшуклар, маҳбубалар; 2) мусиқа куйининг номи
- عشاق (ушишоқ) *a.*
- 1) ўндан бир улуш; 2) даромаднинг ўндан бири ҳисобидан олинадиган солиқ тур
- عشر (ушр) *a.*
- ишрат, кайф-сафо, айш-ишрат, лаззатланиш, роҳатланиш
- عشرة (ишрат) *a.*
- 1) ишқ, севги, муҳаббат;
2) зўр эҳтирос, майл, иштиёқ
- عشق (ишқ) *a.*
- 1) севги можароси, эркалашлар, суйишлар; нозу карашма;
2) аёлларнинг нозли, мафтун этувчи ҳаракати, ишва
- عشوة (ишва) *a.*
- таёқ, ҳасса
- عصا (асо) *a.*
- 1) оқ рангдаги нерв толалари бўлиб, улар ҳаммаси мияга боради; 2) асаб, асабий ҳолат
- عصاب (асаб) *a.*
- давр, замон
- عصر (аср) *I a.*
- 1) кечки пайт, қуёш ботишга яқин вақт; 2) аср намози
- عصر (аср) *II a.*
- 1) ўзини гуноҳдан сақлаш; поклик, беғуноҳлик, маъсумлик; 3) Исмаил (эркаклар исми)
- عصمة (исмаил) *a.*
- исён, итотсизлик, бўйин товлаш
- عصيان (исйон) *a.*
- аъзо, андом, баданнинг қўл, оёқ, бош каби бирор бўлаги, қисми
- عضو (узв) *a.*

عضوى (узвий) <i>a.</i>	узвий, изчил, ажралмас, табиятан боғлиқ
عطا (ато) <i>a.</i>	1) ато, совга, ҳадя; 2) сахийлик, мурувват
عطار (аттор) <i>a.</i>	1) аттор, атир-упа, турли дориворлар, хушбўй нарсалар согувчи; 2) «Мантиқ-ут-тайр»нинг муаллифи—Фаридуддин Атторнинг лақаби
عطر (итр) <i>a.</i>	атр, упа, хушбўй, анво ҳид, ёқимли ҳид
عطسه (атса) <i>a.</i>	аксириш, акса уриш
عظمة (азамат) <i>a.</i>	1) ғоят катта, улкан, азим, буюк; 2) қудратли, забардаст; 3) баҳодир, бақувват;
عظيم (азим) <i>a.</i>	4) Азамат (эркаклар исми)
عفة (иффат) <i>a.</i>	1) азим, улуғ, катта, буюк, бепоён; 2) Азим (эркаклар исми)
عقریت (пфрит) <i>a.</i>	пфрат, поклик, покизалик, номус, ўзини (нафсини) тийиш, сақланиш
عفو (афв) <i>a.</i>	1) ёвуз, ёмон; 2) шайтон
عقد (ақд) <i>a.</i>	афв, кечирим, узр
عقرب (ақраб) <i>a.</i>	1) боғламоқ, банд қилмоқ, аҳду паймон қилмоқ; 2) никоҳ, жуфтлашиш
عقل (ақл) <i>a.</i>	1) чаён; 2) мил, соат мили;
عقلی (ақлий) <i>a.</i>	3) Эрон қуёш йилининг саккизинчи ойи, октябрь ойига тўғри келади.
عقوبة (уқубат) <i>a.</i>	ақл, заковат, зеҳн, фаҳм, идрок, эс-ҳуш.
عقیده (ақида) <i>a.</i>	ақлий
عقیق (ақиқ) <i>a.</i>	қийноқ, азоб, қийинчилик
عقیقه (ақиқа) <i>a.</i>	дин, ғаймон, эътиқод, ишонч, ихлос
	ақиқ, қимматбаҳо тош
	1) янги туғилган боланинг сочлари; 2) бола туғилгандан кейин саккизинчи куни сочинини олиш пайтида қурбонлик қилинадиган қўй

عكس (акс) *a.*

عكة (акка) *ф.*

علاجه (алоҳида) *a.*

علاج (илож) *a.*

علاقه (алоқа) *a.*

علاقه دار (алоқадор)

a.-ф.

علامة (аломат) *a.*

علامة (аллома) *a.*

علاوه (илова) *a.*

علة (иллат) *a.*

علف (алаф) *a.*

علم (алам) *a.*

علم (илм) *a.*

علما (уламо) *a.*

علمي (илмий) *a.*

علوم (улум) *a.*

علي (али) *a.*

1) акс, бирор нарсанинг силлиқ, ярқироқ сатҳда кўринган тасвири; 2) тескари. зид, қарама-қарши; 3) ўжар, қайсар

қарға (Хоразм шевасида ҳакка)

қ. عليه

илож, даво, чора

1) алоқа, ўзаро муносабат, ички узвий боғланиш; 2) давлатлар ўртасидаги муносабат; 3) дахлдорлик, тегишлилик; 4) масофадан туриб хабарлашиш, боғланиш воситаси; 5) севги муносабатлари алоқадор, боғлиқ, тегишли

1) аломат, белги, ишора, нишона; 2) рамз; 3) ажиб, ғалати, қизиқ

аллома, энг билагон, олим

айтилган гапга, изоҳ қилинган фикрга ёки бирор асарга қўшимча тарзда айтилган ёки билдирилган фикр, қўшимча изоҳ, қўшиш, орттириш

1) бахтсизлик, офат, кулфат; 2) касаллик, дард; 3) сабаб; 4) қусур, нуқсон, камчилик ўт, кўкат, ўт-ўлан, гиёҳ

байроқ, туғ

илм, маърифат, билим

1) олимлар, донолар, билимдонлар; 2) шариат қонунларини яхши билувчи мулла илмий, илмга, фанга оид

илмлар

1) юксак, олий; 2) олижаноб, ҳимматли; 3) кучли, қудратли; 4) Муҳаммад пайғамбарнинг халифаларидан тўртин

чиси ва куёви ҳазрат Али-нинг номи; 5) Али (эркаклар исми)

айниқса, асосан

على الخصر (алалхусус)

a.

عليه (алайҳида) *a.*

عمارة (иморат) *a.*

عمان (уммон) *a.*

عمر (умар) *a.*

عمر (умр) *a.*

عمل (амал) *a.*

عملدار (амалдор)

a.-ф.

عملى (амалий) *a.*

عموم (умум) *a.*

عموما (умуман) *a.*

عمومى (умумий) *a.*

عمة (амма) *a.*

عنابة (инобат) *a.*

عنان (инон) *a.*

عناق (иноқ) *a.*

عنابة (иноят) *a.*

عنبر (анбар) *a.*

عندليب (андалиб) *a.*

алоҳида, бўлак-бўлак, айрим

1) ободончилик, обод қилиш, қурилиш; 2) катта уй, бино уммон, денгиз

1) Умар, иккинчи халифанинг исми; 2) Умар (эркаклар исми)

умр, яшаш, ҳаёт

1) амал, иш, меҳнат, ҳаракат; 2) мансаб, унвон

амалдор, мансаб эгаси, мансабдор

амалий, амалга оид

1) ҳамма; 2) умумийлик, оммавийлик

умуман, одатда, асосан

умумий, оммавий

амма, хола

1) ғамгинлик, хавотирлик; 2) ният, мақсад, ўй, аҳд; 3) Инобат (хотин-қизлар исми)

1) жилов, тизгин; 2) савдо ишларидаги ҳамкорлик; 3) инон-ихтиёр

1) қучоқ, оғуш, бағр; 2) иноқ, яқин

1) иноят, меҳрибонлик, марҳамат, илтифот, ғамхўрлик, ёрдам; 2) Иноят (хотин-қизлар исми)

анбар, хуш исли нарсалар аралашмасидан тайёрланган хушбўй қора модда, хушбўйлик, ёқимли ҳид

булбул

- عنصر (унсур) *a.* 1) асос, асл, ўзақ бошланиш;
2) табиатнинг тўрт таркибий қисми (олов, ҳаво, сув, ер)
- عننه (анъана) *a.* анъана, узоқ замонлардан бери авлоддан-авлодга ўтиб, давом этиб келаётган урф-одатлар, қарашлар
- عنقا (анқо) *a.* 1) маъносиз, мазмунсиз гап;
2) оти бор, ўзи йўқ Қоф тоғида яшовчи афсонавий қуш ўргимчак
- عنكبوت (анкабут) *a.* 1) сарлавҳа, мундаржа, ном;
2) бирор хизмат учун бериладиган унво
- عنوان (унвои) *a.* авом, омма, халқ, қора халқ
- عوام (авом) *a.* аврат, кишининг помус ҳисобланувчи, кўрсатилиши мумкин бўлмаган аъзолари
- عورة (аврат) *a.* 1) эваз, ўрнига, бадалига тўланадиган ёки олинадиган нарса, бадал; 2) Аваз (эркаклар исми)
- عوض (иваз) *a.* аҳд, ваъда, сўз бериш, қасд
- عهد (аҳд) *a.* мажбурият, бурч, жавобгарлик, кафолат
- عهده (уҳда) *a.* аҳднома, ёзма шартнома, битим
- عهدنامه (аҳднома) *a.-ф.*
- عيار (аййор) *a.* айёр, муғамбир, қув, ҳийлагар
- عيال (ийол) *a.* 1) оила, бола-чақа; 2) хотин
- عيالمنند (ийолманд) *a.-ф.* аёлманд, оилали
- عيان (ийон) *a.* аён, маълум, равшан, очиқ-ойдин, аниқ,
- عيب (айб) *a.* 1) айб, гуноҳ; 2) уятли иш-уят; 3) камчилик, қусур-нуқсон, иллат
- عيد (ийл) *a.* байрам, ҳайит
- عيسى (исо) *a.* Исо (пайғамбарнинг исми)
- عيش (айш) *a.* 1) овқатланиш, ейиш-ичиш;
2) ҳаёт; 3) ҳузур-ҳаловат,

- роҳат-фароғат; айш, кайф-сафо, ишрат
- عين (айн) *a.* 1) араб алифбосидаги **ع** ҳарфининг номи; 2) кўз; 3) Анварий томонидан ёзилган китобнинг номи
- عيانا (айнан) *a.* ҳеч қандай ўзгаришсиз, худди ўзгинасидай
- عينية (айинийат) *a.* 1) ўзлик, айнан ўхшашлик, бир хиллик; 2) *мат:* тенглик

ع

- غار (ғор) *a.* ғор, унгур
- غارة (ғорат) *a.* ғорат, ҳужум, босқин, талон-торож
- غازي (ғозий) *a.* 1) ғазотда, дин учун муқаддас урушда ғолиб келганнынг лақаби; 2) ғолиб, баҳодир, қаҳрамон; 3) Ғозий (эрқаклар исми)
- غافر (ғофир) *a.* 1) кечирувчи, раҳм-шафқатли, худонинг сифатларидан бири; 2) Ғофир (эрқаклар исми)
- غافل (ғофил) *a.* ғофил, бепарво, беҳабар, подон, билимсиз
- غالب (ғолиб) *a.* ғолиб, ғалаба қозонган, зафар қозонган
- غالبانه (ғолибона) *a.-ф.* ғолибона, зафарли, музаффар
- غائب (ғойиб) *a.* ғойиб, яширинган; кўринмас, йўқ
- غائبانه (ғойибона) *a.-ф.* ғойибона, яширин, сиртдан
- غاية (ғойат) *a.* ғоят, ниҳоятда, жуда
- غاية (ғойа) *a.* ғоя
- غبار (ғубор) *a.* 1) ғубор, чанг, гард, тўзон; 2) хафалик, дилгирлик, ғам
- غدار (ғаддор) *a.* 1) сотқин, хонин; 2) маккор, фирибгар, ҳийлагар
- عادر (ғадр) *a.* бевафолик, аҳдида турмаслик

غر (ғар) <i>a.</i>	бузук, суюқоёқ, фоҳиша
غرائب (ғаройиб) <i>a.</i>	ғаройиб, ажойиб, ғалати
غرب (ғарб) <i>a.</i>	Ғарб (тўрт томоннинг бири),
غربال (ғирбол) <i>a.</i>	офтоб ботадиган томон
غربة (ғурбат) <i>a.</i>	ғалла ва шунга ўхшаш нарсалар эланадиган идиш, ғалвир
غربي (ғарбий) <i>a.</i>	1) ватандан узоқда яшаш, мусофирлик, ғариблик; 2) ғурбат, ғам-ғусса, кулфат, хафалик
غرض (ғараз) <i>a.</i>	ғарбий, ғарб томонга мансуб
غرغره (ғарғара) <i>a.</i>	1) мақсад, интилиш; 2) ғараз, адоват, кек
غرق (ғарқ) <i>a.</i>	ғарғара, томоқни чайиш
غور (гурур) <i>a.</i>	1) ғарқ, сувга ботган, чўккан; 2) бирор нарсага кўмилиб кетган, чўмган
غريب (ғариб) <i>a.</i>	1) алдан, беҳуда умидвор қилиш; 2) гурур, ифтихор, иззат-нафс, кибр
غريبانه (ғарибона) <i>a.-ф.</i>	1) ватанидан узоқда, ғурбатда бўлувчи; 2) бегона, мусофир, чет эллик; 3) камбағал, бечора, фақир; 4) Ғариб (эркаклар исми)
غزاة (ғазот) <i>a.</i>	ғарибона, фақирона, қашшоқларча
غزال (ғаззол) <i>a.</i>	ғазот, дин йўлида кофирларга қарши қилинадиган муқаддас уруш, жанг
غزل (ғазал) <i>a.</i>	арқон эшувчи ва арқон сотувчи
غزل خوان (ғазалхон) <i>a.-ф.</i>	1) хушторлик қилиш, хотин-қизларга мулозамат қилиш, кўнглини олиш; 2) ғазал (лирик шеър)
غسال (ғассол) <i>a.</i>	1) лирик ашулаларни куйловчи; 2) ғазал ўқувчи, ифодали ўқувчи
غسل (ғусл) <i>a.</i>	ғассол, ювгучи, ўлик ювувчи киши
	устидан сув қуйиб ювиниш, чўмилиш

- غصه (гусса) *a.* гусса, гам, қайғу, ҳасрат, алам, ўкинч
- غضب (газаб) *a.* газаб, кучли даражада нафратланиш, аччиғланиш ҳисси, қаҳр, жаҳл
- غفار (гаффор) *a.* 1) кечирувчи, шафқат қилувчи, Худонинг сифатларидан бири; Гаффор (эркаклар исми)
- غفلة (гафлат) *a.* 1) гафлат, беҳабарлик, гофиллик; 2) тушунмаслик, нодонлик, жаҳолат
- غفور (гафур) *a.* 1) қ.: غفار
- غل (гулл) *a.* 2) Гафур (эркаклар исми) айбдорнинг бўйин, обқларига кийгизиб қўйиладиган жазолаш асбоби, кишан
- غلاف (ғилоф) *a.* ғилоф, жилд, қин
- غلام (ғулом) *a.* 1) бола, йигит; 2) хизматкор, қул; 3) қуллардан тузилган лашкар ҳарбийси; 4) Ғулом (эркаклар исми)
- غلبه (ғалаба) *a.* ғалаба, зафар, муваффақият
- غلط (ғалат) *a.* хато, нотўғри, адашиш
- غلطي (ғалати) *a.* 1) хатоли, нуқсонли, камчиликли; 2) ажабланарли, ажойиб, қизиқ
- غلغله (ғулғула) *a.* ғулғула, ғулу, ғалва, қўрқинч; ташвиш
- غلمان (ғилмон) *a.* 1) болалар, ёш йигитлар (жаннатдаги); 2) хизматкорлар, қуллар (жаннатдаги); 3) хизматкор, юмушчи
- غلو (ғулув) *a.* 1) ҳаддан ташқарилик, ўталиқ; 2) қичқариқ, шовқин-сурон; 3) қўрқинч, хавотирлик, саросима
- غله (ғалла) *a.* ғалла, дон
- غليان (ғалайон) *a.* 1) ғалаён, норозилик билдириб кўтарилган исён, қўзғолон, тўполон; 2) киши ички дунёсидаги туғён, жўш уриш
- غليظ (ғализ) *a.* 1) йўғон, катта, тигиз, қуюқ;

	2) дағал, қўпол; 3) услуб жиҳатидан тўмтоқ, тушуни-лиши оғир, мужмал
غم (гамм) <i>a.</i>	гам, қайғу, гусса, алам
غم خوار (гамхўр) <i>a.-ф.</i>	меҳрибон, гамхўр
غمزه (гамза) <i>a.</i>	гамза, ноз-карашмали нигоҳ, ишва билан қараш
غمگسار (гамгусор) <i>a.-ф.</i>	гамхўр, меҳрибон
غمگين (гамгин) <i>a.-ф.</i>	гамли, қайғули, гамгин
غنجيه (гунча) <i>ф.</i>	гунча, ҳали очилмаган гул
غنجيه دهمان (гунчадаҳон) <i>ф.</i>	1) гунчадаҳон, озги гунчадек, гўзал қизлар ҳақида; 2) маҳ-буба, севиқли, ёр, дилдор
غنى (ганий) <i>a.</i>	1) бой, бадавлат, давлатманд; 2) Гани (эркаклар исми)
غنييم (ганим) <i>a.</i>	1) ганим, душман, ёв; 2) ўғри
غنيمة (ганимат) <i>a.</i>	1) ганимат, ўлжа; 2) қулай имконият
غواص (гаввос) <i>a.</i>	сувга шўнғувчи, сув остида дур изловчи киши
غوره (гўра) <i>ф.</i>	аччиқ ва пишмаган узум, гўра, пишмаган, хом
غوزه (гўза) <i>ф.</i>	гўза, пахта
غوغا (гавго) <i>a.</i>	гавго, шовқин, жанжал, галва
غياث (гийос) <i>a.</i>	1) ёрдам, кўмак, ҳамкорлик; 2) Гиёс (эркаклар исми)
غياص (гийос) <i>a.</i>	1) ботиш, чўкиш, сув остига чўкиш; 2) бирор нарсани чу-қур ўрганиш
غيبية (гийбат) <i>a.</i>	гийбат, иғво, фисқ-фасод
غير (гайр) <i>a.</i>	гайр, ўзга, бегона, ёт, бошқа
غيرة (гайрат) <i>a.</i>	1) гайрат, интилиш, иштиёқ; 2) Гайрат (эркаклар исми)
غيور (гайур) <i>a.</i>	1) рашкли, рашкчи; 2) тириш-қоқ, астойдил, сергайрат, қунтли; 3) олий, юксак; Ху-донинг сифатларидан бири

ف

- فاتح (Фотих) *a.* 1) очувчи, фатх этувчи, забт этувчи, жаҳонгир; 2) Фотих (эркаклар исми)
- فاتحه (Фотиха) *a.* 1) очиш, кириш, бошлаш; 2) Қуръоннинг биринчи сураси; 3) оят, сура ўқилганда, маърака-маросим, йигинларда дуога қўл очиб юзга тортиш
- فاجعه (Фожиа) *a.* фожиа, ҳалокат, фалокат, мусибат
- فاحشه (Фоҳиша) *a.* Фоҳиша, фаҳш ишлар билан (ўз танини сотиш билан) шуғулланувчи бузуқ аёл
- فارغ (Фориг) *a.* холи, бўш, фориг, ҳар нарсадан халос
- فاسد (Фосид) *a.* 1) чириган, айниган, бузилган; 2) ёмон, бузуқ, ярамас, ифлос
- فاسق (Фосиқ) *a.* гуноҳкор, ахлоқсиз, ҳақ ва тўғри йўлдан чиқувчи, фисқ
- فاش (Фош) *ф.* фасод билан шуғулланувчи
- فاضل (Фозил) *a.* фош, очиқ, ошкор
- فاطمه (Фотима) *a.* 1) Фозил, олим, доно, зукко; 2) Фозил (эркаклар исми)
- فال (Фол) *ф.* 1) болани кўкракдан ажратувчи аёл; 2) Фотима, Муҳаммад пайғамбарнинг қизи, Алининг хотини; 3) Фотима (хотин-қизлар исми)
- فالبين (Фолбин) *ф.* 1) фол, олдиндан айтиш, башорат; 2) чама, фараз
- فانى (Фоний) *a.* фолбин, фол кўрувчи, фол очувчи киши
- فائده (Фойда) *a.* тез ўтиб кетадиган, йўқолувчи, нобуд бўлувчи, ўткинчи, омонат
- فائض (Фоиъ) *a.* Фойда, паф
- فاتح (Фаттоҳ) *a.* 1) тўкин, мўл, сероб; 2) фоиъ
- 1) очувчи, забт этувчи, ҳукмдор; 2) неъмат берувчи (Ху-

فتان (фаттон) a.	донинг сифатларидан бири); 3) Фаттоҳ (эркаклар исми)
فتح (фатҳ) a.	кишини ўзига мафтун қилади- ган, шаҳло (кўз)
فتحه (фатҳа) a.	забт этиш, босиб олиш, эгаллаш
فتنه (фитна) a.	араб тилида ҳарф устига қўйи- ладиган қисқа «а» (ـ) унли
فتور (футур) a.	ҳарфининг белгиси
فتوى (фатво) a.	фитна, гумроҳлик
فتيله (фатила) a.	заифлик, ожизлик, кучсизлик
فجور (фужур) a.	фатво, диний қонун юзасидан бирор масала ёки давонинг
فحش (фаҳш) a.	тўғри ёки нотўғрилиги, ҳа- лол-ҳаромлиги ҳақида муфти
فخر (фаҳр) a.	ёки шайхулисломнинг шаръ- ий ҳукми
فدا (фидо) a.	1) чирогга қўйиладиган ип ёки эшилган пахта; 2) ҳалқа-ҳал- қа, жингалак (соч ҳақида)
فداكار (фидокар) a.-ф	бузуқлик, ярамаслик, фаҳшлик
فدايى (фидоий) a.	1) ёмон, полойиқ сўзларни га- пириш; 2) зино ишларига
فراسته (фиросат) a.	ҳаддан ташқари берилиш, бу- зуқлик, ахлоқсизлик
فراش (фаррош) a.	фаҳр, гурур, ифтихор
فراغه (фарағат) a.	фидо, ўзни бағишлаш, қурбон қилиш
فراق (фироқ) a.	фидокар, садоқатли, фидоий
	фидоий, бирор кимса ёки нарса учун ўзини бағишлаган киши
	фаросат, фаҳм, заковат, ҳуш- ёрлик, зийраклик
	фаррош, супуриб йиғинтирув- чи, шолча тўшаб йиғувчи
	сарой хизматкори
	1) фарағат, осойишталик, ро- ҳат, эркинлик; 2) Фарағат (хотин-қизлар исми)
	фироқ, айрилиқ, жудалик, ҳижрон

فراموش (фаромуш) <i>ф.</i>	унутиш, ёддан кўтарилиш
فراوان (фаровон) <i>ф.</i>	фаровон, мўл-кўл, тўкин-сочин, зиёд, кўп
فرح (фараҳ) <i>а.</i>	шодлик, хурсандчилик, вақти-чоғлик, севинч
فرخ (фаррух) <i>ф.</i>	1) гўзал, хусндор; 2) очиқ юз-ли, ёқимли, шод; 3) қутлуғ, муборак, бахтиёр; 4) Фаррух (эркаклар исми)
فرد (фард) <i>а.</i>	1) якка, ёлғиз, ягона, танҳо; 2) нодир шеърятда бир банддан иборат шеър
فردوس (фирдавс) <i>ф.</i>	боғ, бўстон, жаннат, беҳишт
فرزند (фарзанд) <i>ф.</i>	фарзанд, ўғил ёки қиз, бола
فرصة (фурсат) <i>а.</i>	фурсат, вақт, пайт, иш учун қу-лай пайт
فراز (фараз) <i>а.</i>	фараз, тахмин, гумон
فرض (фарз) <i>а.</i>	фарз, бурч, вожиб, лозим
فرضية (фаразийят) <i>а.</i>	тахмин, фараз, гумон
فروعون (фиръавн) <i>а.</i>	1) золим, мустабид, ситамкор; 2) қадимги Миср подшоҳла-рининг лақаби
فرق (фарқ) <i>а.</i>	фарқ, айирма, тафовут
فرقان (фурқон) <i>а.</i>	ҳақ билан ботилни айирувчи, Қуръон
فرقة (фурқат) <i>а.</i>	1) айрилиқ, жудолик, ҳижрон 2) Фурқат (эркаклар исми)
فرقه (фирқа) <i>а.</i>	1) гуруҳ, тўда; 2) фирқа, пар-тия
فرمان (фармон) <i>ф.</i>	фармон, буйруқ, топшириқ, амр, ҳукм
فرمانبردار (фармонбар-дор) <i>ф.</i>	1) бўйсунувчи, итоат қилувчи, ҳукм ва фармонни бажарув-чи; 2) буюрувчи, буйруқ бе-рувчи
فرمایش (фармойиш) <i>ф.</i>	фармойиш, буйруқ, топшириқ, кўрсатма
فرنگ (фаранг) <i>ф.</i>	француз; оврўполик; Оврўпа
فرنگی (фаранги) <i>ф.</i>	фаранги, франциялик; оврўпо-лик

فرياد (фарйод) *ф.*

фарёд, қаттиқ, баланд овоз, дод солиб йиғлаш

فريب (фириб) *ф.*

фириб, алдаш, ҳийла-найранг, макр

فريبگار (фирибгар) *ф.*

фирибгар, товламачи, ҳийлагар

فريد (фарид) *а.*

1) бир; ягона; ёлғиз, тенги йўқ; 2) қимматбаҳо тош; 3) Фарид (эркаклар исми)

فريده (фарида) *а.*

1) якка-ягона; тенги йўқ, тенгсиз гўзал; 2) қимматбаҳо тош; 3) Фарида (хотин-қизлар исми)

فزون (фўзун) *ф.*

ортиқ, зиёда

فساد (фасод) *а.*

1) фасод, иғво, фитна; 2) Худонинг фармонидан чиқувчи, ҳақ ва тўғри йўлдан чекинувчи; 3) фисқ, гийбат, иғво;

فصاحة (фасоҳат) *а.*

4) ахлоқий бузуқлик, фаҳш гапга усталлик, чечанлик, сўзнинг равои ва ёқимли бўлиши.

فصل (фасл) I *а.*

1) фасл (баҳор, ёз, куз, қиш); 2) асарнинг бирор боби, қисми.

فصل (фасл) II *а.*

ажратмоқ, бўлмоқ, кесмоқ

فضا (фазо) *а.*

1) фазо, осмон, кошот; 2) макон

فضل (фазл) *а.*

1) илм, заковат; 2) фазилат, хислат; 3) камолот, етуклик; 4) афзаллик, устунлик.

فضلا (фўзало) *а.*

ўқимли кишилар, фозиллар, зиёлилар

فضيلة (фазилат) *а.*

1) фазилат, ижобий хислат, яхши сифат, хусусият; 2) Фазилат (хотин-қизлар исми)

فطرة (фитрат) *а.*

1) яратиш, яратилиш; 2) табиат, туғма хислат, табиий хусусият; 3) зийраклик, фаросатлилик; 4) ислом, ислом, дини; 5) Фитрат (эркаклар исми)

فطير (фатир) *а.*

1) тез идрок қилинадиган, тез

- қўлга киритиладиган нарса;
2) патир, ачитилмаган хамир-
дан тайёрланган нон
- فعال (фаъол) *a.*
- فعال (фиъл) *a.*
- فعلا (фиълан) *a.*
- فغان (фагон) *ф.*
- فقر (фақр) *a.*
- فقرا (фуқаро) *a.*
- فقط (фақат) *a.*
- فقه (фиқх) *a.*
- فقير (фақир) *a.*
- غنى (фақирона)
a.-ф.
- فقيه (фақиҳ) *a.*
- فكر (фикр) *a.*
- فكرة (фикрат) *a.*
- فلاكة (фалокат) *a.*
- فلان (фулон) *a.*
- فلج (фалаж) *a.*
- فلسفه (фалсафа) *a.*
- فلك (фалак) *a.*
- فلکیات (фалакийот)
a.
- фаол, бирор ишга ғайрат билан
киринадиган, астойдил иш-
лайдиган, ишчан
- 1) иш, ҳаракат; 2) феъл, хулқ,
атвор; 3) грамм: феъл
- ҳақиқатда, зотан, аслида
- фигон, йиғи-сиғи, нола, фарёд
- камбағаллик, йўқсиллик, зару-
рият
- 1) камбағаллар, камбағал халқ,
фақирлар; 2) фуқаро, бирор
мамлакатнинг доимий аҳолиси
- фақат, биргина, ягона, ёлғиз
- 1) тушувиш, англаш; 2) дин,
шариат қонун-қоидалари ҳа-
қидаги фан, дин ақидалари
- камбағал, қашшоқ, фақир
- камбағалларча, қашшоқона
- доно, донишманд, олим, фиқх,
шариат қонунларининг би-
лимдони
- 1) ўй, андиша; 2) онг, эс
- фикр қилиш, фикр юритиш, ўй-
лаш
- 1) фалокат, бахтсизлик, офат,
бало; 2) ярамас, бадбахт
- фалон, маълум бўлмаган бир
кишига ишора
- 1) оёқ ораси ёки тиш оралари-
нинг очилиб қолиши; 2) шол,
бирор аъзонинг ишламай
қолиши
- ҳикмат, илмий масалаларни
чуқур фикрлаш
- 1) фалак, осмон, олам, қоснот,
дунё; 2) тақдир, қисмат
- фалакийот, фалак ҳақидаги илм

فن (фани (н)) <i>a.</i>	фан, илм
فنا (фано) <i>a.</i>	1) фано, йўқлик; 2) ўткинчи дунё
فواره (фаввора) <i>a.</i>	фаввора (фонтан)
فوق العاده (фавқулода) <i>a.</i>	фавқулодда, одатдан ташқари
فهم (фаҳм) <i>a.</i>	фаҳм, ақл, идрок, тушунча, фаросат
فيروز (фируз) <i>a.</i>	1) голиб; 2) бахтли, толеъли; 3) Феруз (эркаклар исми)
فيروزه (фируза) <i>ф.</i>	1) қимматбаҳо тош; 2) Феруза (хотин-қизлар исми)
فيصل (файсал) <i>a.</i>	1) қози; ҳоким; 2) ҳақ ва ботилни ажратувчи ҳукм; 3) қарор, аниқлаш; 4) пайсал, имиллаш, орқага ташлаш
فيض (файз) <i>a.</i>	1) файз, барака, мўллик; 2) лутф-карам, инъом-эҳсон; 3) қувонч, дил равшанлиги, баҳра

ق

قابق (қобақ) <i>a.</i>	қовоқ, қабоқ
قابل (қобил) <i>a.</i>	қобил, қобилиятли, лаёқатли;
قابلية (қобилийят) <i>a.</i>	2) Қобил (эркаклар исми) қобилият, истейдод
قابوس (қобус) <i>a.</i>	яхши, чиройли, хушранг юзли киши
قاتل (қотил) <i>a.</i>	қотил, ўлдирувчи, қатл этувчи
قادر (қодир) <i>a.</i>	1) қодир, қудратли; Худонинг сифатларидан бири; 2) Қодир (эркаклар исми)
قارى (қори) <i>a.</i>	1) Қуръонни қироат билан ёддан ўқувчи; 2) кўзи ожиз, кўр киши (ҳурмат юзасидан уларни шундай атайдилар)
قاسم (қосим) I <i>a.</i>	1) бўлувчи, баҳам кўрувчи; 2) Қосим (эркаклар исми)

- قاسم (қосим) II *a.* тор-мор келтирадиган, яксон қиладиган
 قاضى (қози) *a.* қози, судья
 قاعده (қоида) *a.* 1) қонун, қоида, йўл-йўриқ, усул, тартиб, 2) расм, одат
 قافيه (қофийа) *a.* қофия, шеърин асарда сатр охиридаги оҳангдош бўғинлар
 قالب (қолиб) *a.* қолип, андаза
 قامة (қомат) *a.* қомат, қад, бўй-баст
 قاموس (қомус) *a.* 1) дарё, катта дарё
 2) қомус, мукаммал, тўлиқ луғат
 قانون (қонун) *a.* қонун
 قانونان (қонунан) *a.* қонун бўйича, қонунга мувофиқ
 قانونى (қонуний) *a.* қонуний, табиий
 قانونية (қонунийят) *a.* қонуният
 قاهر (қоҳир) *a.* 1) қаҳр қилувчи; 2) енгувчи, голиб
 قائل (қоил) *a.* 1) айтувчи, гапирувчи; 2) тан берувчи, эътироф этувчи; 3) офарин, тасанно
 قائم (қоим) *a.* 1) тик, тикка, тўғри; 2) барқарор, муқим, мустаҳкам
 قائم مقام (қоим мақом) *a.* ўринбосар, ноиб
 قباحة (қабоҳат) *a.* қабоҳат, қабихлик, ифлослик
 قبر (қабр) *a.* қабр, гўр
 قبرستان (қабристон) *a.-ф.* қабристон, мазор, гўристон
 قبله (қибла) *a.* 1) намоз ўқиш пайтида юз қаратиладиган томон, Макка томон; 2) ғарб, кун ботиш томон
 قبله گاه (қиблагох) *a.-ф.* 1) намоз вақтида юз йўналтиладиган тараф; 2) ҳомий; 3) хайрихоҳ, ота
 قبول (қабул) *a.* қабул, розилик
 قبه (қубба) *a.* қубба, гумбаз

قبیح (қабих) <i>a.</i>	қабих, жирканч, ярамас, иф-лос
قبيله (қабилла) <i>a.</i>	қабилла, уруғ, гуруҳ, топфа
قتال (қаттол) <i>a.</i>	1) одам ўлдирувчи, хунхўр, қотил; 2) қаттиқ, кескин, шиддатли
قتل (қатл) <i>a.</i>	қатл, ўлдириш
قتل عام (қатли ом) <i>a.</i>	ёппа қирғин
قحط (қаҳат) <i>a.</i>	қаҳатчилик, очарчилик; қур-ғоқчилик
قد (қад(д)) <i>a.</i>	қад, қадди-қомат; сумбат
قح (қадах) <i>a.</i>	қадах, май пиёласи
قدر (қадар) <i>a.</i>	1) куч, қудрат, тоқат; 2) Худо бандаларига белгилаб қўйган тақдир, насиба
قدر (қадр) <i>a.</i>	1) қадр, обрў, эътибор, ҳур-мат; 2) аҳамият, қиймат
قدرة (қудрат) <i>a.</i>	1) қудрат, илоҳий куч; 2) кат-та ишларга қодир куч, қув-ват; 3) Қудрат (эркаклар исми)
قدردان (қадрдон) <i>a.-ф.</i>	1) қадрдон, қалин, жонажон дўст; 2) азиз, муқаддас
قدم (қадам) <i>a.</i>	1) қадам, одим; 2) бирор жой-да бўлиш, бирор жойга бо-риш, келиш, ташриф; 3) Қа-дам (эркаклар исми)
قدمجا (қадамжо) <i>a.-ф.</i>	зиёрат қилинадиган жой, зиё-ратгоҳ
قدوس (қуддус) <i>a.</i>	1) муқаддас, азиз, илоҳий; 2) Қуддус (шаҳар номи); 3) Қуддус (эркаклар исми)
قديم (қадим) <i>a.</i>	1) қадим замоң, узоқ ўтмиш; 2) қадим, кўҳна
قراءة (қироат) <i>a.</i>	1) ўқиш; 2) Қуръонни оҳанг билан ўқиш
قرار (қарор) <i>a.</i>	қарор, қатъий фикр, аҳд
قرارگاه (қароргоҳ) <i>a.-ф.</i>	1) лашкарбоши қароргоҳи; 2) сарой, уй, мақон, турар жой

قراءة خوان (қироатхон)	Қуръонни қироат билан ўқувчи
<i>a.-ф.</i>	
قراط (қирот) <i>a.</i>	оғирлик ва сатҳ ўлчови
قران (қуръон) <i>a.</i>	Қуръон, мусулмонларга Худо томонидан туширилган муқаддас китоб бўлиб, 114 сурадан иборат
قرآن (қирон) <i>a.</i>	1) яқинлашиш, бирлашиш; 2) икки сайёра юлдузининг бир буржда тўқнашуви
قرب (қурб) <i>a.</i>	1) яқин, яқинлик; 2) куч, қувват, мадор
قربان (қурбон) <i>a.</i>	1) қурбонлик, қурбон бериш; 2) Қурбон (эркаклар ва хотин-қизлар исми)
قرض (қарз) <i>a.</i>	қарз
قرضدار (қарздор) <i>a.-ф.</i>	қарздор
قرعه (қуръа) <i>a.</i>	қуръа, чек
قرن (қарн) I <i>a.</i>	аср, узоқ муддат
قرن (қарн) II <i>a.</i>	хайвон шохи
قرين (қарин) <i>a.</i>	яқин, яқин дўст
قسم (қасам) <i>a.</i>	қасам, онт
قسم (қисм) <i>a.</i>	қисм, бўлим, улуш
قسما (қисман) <i>a.</i>	қисман, маълум даражада
قسمة (қисмат) <i>a.</i>	қисмат, ёзмиш, тақдир
قصاب (қассоб) <i>a.</i>	қассоб, гўшт соғувчи
قصابخانه (қассобхона)	қушхона, саллоҳхона, мол сўйиладиган жой
<i>a.-ф.</i>	
قصاص (қасос) <i>a.</i>	қасос, ўч, интиқом
قصد (қасд) <i>a.</i>	1) қасд, қасос; ўч; 2) мақсад, аҳд, ният
قصدان (қасдан) <i>a.</i>	қасддан, атайлаб
قصر (қаср) <i>a.</i>	қаср, кошона, сарой
قصور (қусур) <i>a.</i>	1) камчиллик, нуқсон, айб; 2) эътиборсизлик, дангасалик
قصه (қисса) <i>a.</i>	қисса, ҳикоя

قصه خوان (қиссахон) <i>a.ф.</i>	қисса, ҳикоя ўқувчи ёки ай- тувчи киши
قصيده (қасида) <i>a.</i>	қасида (шеър жапри)
قضا (қазо) <i>a.</i>	ўлим, ўлиш, вафот этиш
قطب (қутб) <i>a.</i>	қутб (ер қурраси, магнит май- дони ва ш.к. ларнинг қутби)
قطبنا (қутбнамо) <i>a.-ф.</i>	қибланамо, қубнамо, компас
قطره (қатра) <i>a.</i>	1) қатра, томчи, 2) озгина, жиндай
قطعه (қитъа) <i>a.</i>	1) қитъа (жугрофий ном); 2) қитъа (шеърый парча)
قطعي (қатъий) <i>a.</i>	қатъий, узил-кесил, кескин
قطعية (қатъийнат) <i>a.</i>	қатъият, қатъийлик, кескин- лик
قطمير (қитмир) <i>a.</i>	1) хурмо билан данаги ўрта- сидаги нозик пўст; 2) оз ва беқадр нарса; 3) қолдиқ, энг сўнг, охир; 4) қитмир, до- ғули, галамис
قعدة (қаъда) <i>a.</i>	1) марҳумнинг таъзиясини у вафот этган уйдан бирор яқин қариндошлариникига ўтказиш маросими; 2) на- мозда ўтириш
قعر (қаър) <i>a.</i>	қаър, бирор нарсанинг сирти- дан анча чуқур ери, ости, ичи
قفس (қафас) <i>a.</i>	қафас
قفل (қулф) <i>a.</i>	1) қулф; 2) берк, қулфлаб қўйилган
قلاّب (қаллоб) <i>a.</i>	қаллоб, фарибгар, хийлагаар
قلب (қалб) I <i>a.</i>	юрак, дил, кўнгил
قلب (қалб) II <i>a.</i>	1) нопок, эгри, қинғир; 2) қал- бак, сохта
قالبنا (қалбан) <i>a.</i>	бутун юракдан, чин кўнгилдан
قلزم (қулзум) <i>a.</i>	1) Миср ва Макка оралигида- ги шаҳар номи; 2) Қизил деңизнинг номи
قلعه (қалъа) <i>a.</i>	қалъа, қўрғон, шаҳар
قلقان (қалқон) <i>ф.</i>	қалқон, синар

- قلم (қалам) *a.* қалам
 قلمتاراش (қаламтарош) қаламтарош, пакки
a-ф.
 قلمدان (қаламдон) *a.ф.* қаламдон, қалам солиб қўйи-
 ладиган қутича
 قلندره (қаландар) *ф.* 1) қаландар, дарвеш; 2) қўрс
 одам; 3) Қаландар (эркаклар
 исми)
 قلندرانه (қаландарона) қаландарларча, дарвешларча
ф.
 قلندرخانه (қаландархона) қаландархона, қаландарлар йи-
 гилладиган ва тунайдиган жой
ф.
 قمار (қимор) *a.* қимор
 قمارباز (қиморбоз) *a.-ф.* қиморбоз, қимор ўйновчи
 قيمه (қиммат) *a.* 1) юқори, тепа қисм; 2) нархи
 баланд, қимматбаҳо, 3) Қим-
 мат (хотин-қизлар исми)
 قمر (қамар) *a.* 1) ой; 2) Қамар (эркаклар ва
 хотин-қизлар исми)
 قناعة (қаноат) *a.* 1) қаноат, ўз қисматига рози
 бўлиш, қониқиш, кифояланиш;
 2) ишонч, ишонич; 3) Қаноат
 (хотин-қизлар исми)
 قند (қанд) *a.* қанд
 قندوز (қундуз) *a.* 1) қундуз (сут эмизувчи ҳай-
 вон); 2) Қундуз (Афғонис-
 толдаги шаҳар); 3) Қундуз
 (хотин-қизлар исми)
 قنديل (қандил) *a.* қандил, осма (шамдон) чироқ
 قوة (қувват) *a.* 1) қувват, куч; 2) далда, мадад
 قوت (қут) *a.* 1) емак, озиқ-овқат; 2) бойлик,
 бахт
 قوس (қавс) *a.* 1) ёй, камон; 2) ўн икки бурж-
 ининг тўққизинчиси
 قوم (қавм) *a.* қавм, уруғ, аймоқ, қабила
 قهار (қаҳҳор) *a.* 1) қаҳр қилувчи, қодир, қуд-
 ратли; Худонинг сифатлари-
 дан бири; 2) Қаҳҳор (эркак-
 лар исми)

قهر (қаҳр) <i>a.</i>	қаҳр, ғазаб, аччиқланиш
قهرمان (қаҳрамон) <i>ф.</i>	1) қаҳрамон; мард; довиюрак; 2) Қаҳрамон (эркаклар исми)
قهرمانانه (қаҳрамонона) <i>ф.</i>	қаҳрамонларча, мардларча
قهقهه (қаҳқаҳа) <i>a.</i>	қаҳқаҳа, қаттиқ кулги
قهوه (қаҳва) <i>a.</i>	қаҳва
قهوه خانه (қаҳвахона) <i>a.-ф.</i>	қаҳвахона, қаҳва ичиладиган жой
قاي (қай) <i>a.</i>	қайт қилиш, еган-ичганини қайтариб ташлаш
قياس (қийос) <i>a.</i>	1) қиёс, муқояса, таққослаш; солиштириш; 2) ўхшаш, тенг, мисл.
قياسا (қийосан) <i>a.</i>	қиёсан, қиёсий
قيافه (қийоф) <i>a.</i>	1) қиёфа, ташқи кўриниш, тус;) юз, чеҳра
قيام (қийом) <i>a.</i>	1) турмоқ, оёққа турмоқ; 2) туш пайти, пешин, 3) мураббо; 4) Қиём (эркаклар исми)
قيامت (қийомат) <i>a.</i>	1) қиёмат, маҳшар, ўлгандан кейин қайта тирилиш; 2) қўзғолон, ғавго, тўпалон
قيد (қайд) <i>a.</i>	1) қайд, таъкидланг, таъкид; 2) ёзиш; ёзиб қўйиш
قيمت (қиймат) <i>a.</i>	қиймат, баҳо; нарх
قيوم (қаййум) <i>a.</i>	1) барқарор турувчи, абадий; Худонинг сифатларидан бири; 2) Қаййум (эркаклар исми)

ك

كاتب (котиб) <i>a.</i>	ёзувчи, котиб
كاذب (козиб) <i>a.</i>	ёлгончи, фирибгар, алдоқчи
كار (кор) <i>ф.</i>	иш; ҳаракат, фаолият, амал
كارخانه (корхона) <i>ф.</i>	ишхона, корхона
كاروان (корвоң) <i>ф.</i>	карвоң

- كاسب (косиб) *a.* 1) косиб, хунарманд; 2) майда савдогар
- كاسند (косид) *a.* 1) касодга учраган, ривожланмаган, 2) талаб бўлмаган, ўтмай қолган мол-товар
- كاسه (коса) *ф.* коса
- كاشانه (кошона) *ф.* кошона, ҳашаматли, кўркам бино
- كاشف (кошиф) *a.* очувчи, кашф этувчи
- كاشكه (кошки) *ф.* кошки, қани эди
- كازم (козим) *a.* 1) вазмин, сабрли, саботли; 2) камга; 3) Козим (эркаклар исми)
- كاغذ (когаз) *ф.* қоғоз
- كافر (кофир) *a.* 1) кофир, ғайридин; 2) бағри-тош, бераҳм, тошбағир
- كامران (комрон) *ф.* 1) орзу-истакларга тўла эришган; бахтли, омадли, бой-бадавлат; 2) Комрон (эркаклар исми)
- كامل (комил) *a.* 1) комил, етук, камолотга эришган; 2) аруз вази баҳрларидан бири; 3) Комил (эркаклар исми)
- كامياب (комйоб) *ф.* бахтли, омадли; орзу-истағига, мақсадига эришган
- كان (кон) *ф.* кон
- كاواك (ковок) *ф.* 1) ковак, қуруқ, ичи бўш; 2) миясиз, ақлсиз, аҳмоқ
- كاهن (коҳин) *a.* 1) коҳин, руҳоний; 2) бирор воқеа-ҳодисани башорат қилувчи фолбин
- كائنت (коинот) *a.* коинот, олам, дунё, борлиқ
- كباب (кабоб) *ф.* кабоб
- كبار (кибор) *a.* 1) катталар; улуғ кишилар 2) оқсуяк, аслзода
- كبر (кибр) *a.* кибр, такаббурлик, манманлик
- كبريا (кибрйю) *a.* 1) улуғлик, буюклик; 2) Кибриё (хотин-қизлар исми)
- كبريت (кибрит) *a.* 1) олтингугурт; 2) гугурт
- كبوتر (кабутар) *ф.* каптар

كبير (кабир) <i>a.</i>	1) катта, буюк, улуг; 2) Кабир (эркаклар исми)
کت (кат) <i>ф.</i>	кент ёғоч каравот
کتاب (китоб) <i>a.</i>	китоб
کتابت (китобат) <i>a.</i>	1) ёзиш; 2) хат
کتابخانه (кутубхона) <i>a.-ф.</i>	кутубхона
کاتک (катак) <i>ф.</i>	катак, уйча, бўлма (парранда, ари ва ҳ. учун)
کثافت (касофат) <i>a.</i>	1) қалинлик, зичлик, тигизлик; 2) касофат, ифлослик, кирлик
کچ (каж) <i>ф.</i>	эгри, қингир
کچرافتار (кажрафтор) <i>ф.</i>	тесгари, эгри юрувчи, маккор, ҳийлагар
کدخد! (кадхудо) <i>ф.</i>	1) қишлоқ оқсоқоли; 2) уй эгаси, рўзгор бошлиғи, эр қовоқ, кади
کدو (каду) <i>ф.</i>	
کدوره (кудурат) <i>a.</i>	1) хира, лойқа; 2) кўнгиш гашлик, хафалик
کذاب (каззоб) <i>a.</i>	алдамчи, ёлгончи, мунофиқ
کرامة (каромат) <i>a.</i>	1) саховат, олижаноблик; 2) азиз-авлиё томонидан содир бўладиган мўъжиза, қилинган каромат; 3) Каромат (хотин-қизлар исми)
کراخت (карахт) <i>ф.</i>	1) карахт, ҳис-сезгисиз ўлик, ҳаракатсиз, қотиб қолган; 2) қиш уйқусидаги курси, суянчиқсиз стул
کرسی (курси) <i>a.</i>	
کراشمه (карашма) <i>ф.</i>	1) карашма, жилва, ноз, нозик кўз қараши; 2) кўз қисини
کرم (карам) <i>a.</i>	карам, марҳамат, мурувват, меҳрибонлик, сахийлик, эҳсон
کارنای (карнай) <i>ф.</i>	карнай
کاره (карра) <i>a.</i>	1) марта, бир марта кўпайтирув, зарб
کوره (кура) I <i>a.</i>	1) ер курраси, 2) глобус, 3) тўп
کوره (курра) II <i>ф.</i>	1) той, тойча; 2) хўтик, эшакнинг боласи

كريم (карим) <i>a.</i>	1) сахий, олижаноб, карамли, марҳаматли, Худонинг сифатларидан бири; 2) Карим (эр-каklar исми)
كردم (каждум) <i>ф.</i>	чаён
كس (кас) <i>ф.</i>	киши, шахс, кимса
كساد (касад) <i>a.</i>	1) талабнинг тушиши, камайиши (мол-ашёга); 2) бозор турғунлиги, савдо-сотиқдаги турғунлик
كسب (касб) <i>a.</i>	касб, ҳунар
كسر (каср) I <i>a.</i>	ўзганинг айби билан бўладиган ёмон таъсир, ярамас оқибат
كسر (каср) II <i>a.</i>	<i>матем:</i> каср
كسال (касал) <i>a.</i>	1) суестлик, беҳоллик, дангасалик; 2) касал, хаста, бемор
كشاف (кашшоф) <i>a.</i>	1) кашшоф, кашф этувчи, очувчи, топувчи, маълум қилувчи; 2) хоразмлик олим Замахшарийнинг Қуръонга ёзган тафсирининг номи
كشته (кашта) <i>ф.</i>	гул, расм, чизик ва ш. к. тикилган мато
كشخانه (қушхона) <i>ф.</i>	қушхона, мол сўйиладиган жой, қассобхона
كشف (кашф) <i>a.</i>	кашф, очиш, топиш
كشفيات (кашфийот) <i>a.</i>	кашфиёт, ихтиро
كشمش (қинмиш) <i>ф.</i>	1) қинмиш, меваси майда узум; 2) майиз
كشندە (қашанда) <i>ф.</i>	қашанда, чеғувчи
كشندە (қушанда) <i>ф.</i>	1) қушанда, қирон келтирувчи, ўлдирувчи; 2) зарар-зиён етказувчи, зарарқуанда
كعبه (каъба) <i>a.</i>	1) Каъба, Макка шаҳридаги мусулмонлар зиёратгоҳи, мусулмонлар қибласи; 2) марказ, ўрта
كف (каф) <i>ф.-a.</i>	кафт
كفالة (кафолат) <i>a.</i>	кафолат, кафилликка олиш
كفاية (кифойат) <i>a.</i>	1) кифоя, етарли; 2) Кифоят (хотин-қизлар исми)

كفر (куфр) <i>a.</i>	1) куфр, кофирлик, худосизлик, динсизлик; 2) яхшиликни билмаслик, кўрвамаклик, ношукурчилик
كفگیر (кафгир) <i>a.-ф.</i>	кафгир
كفن (кафан) <i>a.</i>	кафан
كفیل (кафил) <i>a.</i>	кафолатга олувчи, кафил бўлувчи
كل (кал) <i>ф.</i>	кал
كلال (кулол) <i>ф.</i>	кўзагар, кўза ясовчи уста
كلام (калом) <i>a.</i>	1) калом, сўз, нутқ; 2) салом; саломлашини
كلام الله (каломуллоҳ) <i>a.</i>	Оллоҳнинг каломи, Қуръон
كلام شريف (каломишариф) <i>a.</i>	Қаломуллоҳ, Қуръон
كلان (калон) <i>ф.</i>	катта
كلاه (кулоҳ) <i>ф.</i>	кулоҳ, бош кийими
كلبه (кулба) <i>ф.</i>	кулба, уйча
كلته (калта) <i>ф.</i>	калта, пакана
كلفت (кулфат) <i>a.</i>	кулфат, меҳнат, машаққат; ранж
كله (калла) <i>ф.</i>	калла, бош
كليات (куллийот) <i>a.</i>	1) асарлар тўплами; 2) умумийлик, жамлик, тўлалик
كليد (калид) <i>ф.</i>	калит
كلمه (калима) <i>a.</i>	калима, сўз, гап, жумла
كم (кам) <i>ф.</i>	кам, оз
كمال (камол) <i>a.</i>	1) камолот, етуклик, тўлалик; 2) Камол (эркаклар исми)
كمامية (камоллийат) <i>a.</i>	камолот, баркамоллик, мукамаллик, беуқсонлик
كمان (камон) <i>ф.</i>	камон, камалак, ёй
كمنغل (камбағал) <i>ф.</i>	йўқсул, камбағал, қашшоқ, фақир
كمتر (камтар) <i>ф.</i>	камтар
كمخا (кимхо) <i>ф.</i>	ипакли матонинг бир тури

- كىمخوب (кимхоб) *ф.* кимхоб (мат); шу матодан
 тикилган кийим
 كامداروماڧ (камдаромад) *ф.* камдаромад
 كام (камар) *ф.* 1) бел; 2) камар, белбоғ
 كامرباسته (камарбаста) *ф.* хизматга тайёр, шай
 كامرباند (камарбанд) *ф.* 1) камар, белбоғ; 2) хизматкор,
 ходим
 كامگاڧ (камгап) *ф.* камгап
 كاماند (каманд) *ф.* бўғов, сиртмоқ, одам ёки ҳай-
 вонларни ушлаш учун ишла-
 тиладиган узун ип, арқон
 كامنامو (камнамо) *ф.* камнамо, кам кўринувчи
 كامئوب (камйоб) *ф.* камёб, кам топиладиган, сий-
 рак учрайдиган, танқис, но-
 дир
 كانور (канор) *ф.* томон, қирғоқ, чегара
 كناية (кинойа) *а.* киноя, кесатиқ, пичинг
 كنجاره (кунжора) *ф.* кунжара
 كنده (кунда) *ф.* 1) кунда, ғўла, ёғоч; 2) тўнка;
 3) гуноҳкор кишининг оёғи-
 га солинадиган бўғов, ёғоч
 كنگورا (кунгура) *ф.* кишан, шона
 кунгира, қалъа, баланд девор,
 том устига қирғоқлатиб зий-
 нат, тўсиқ ва ҳарбий ҳимоя-
 ланиш учун ишланган пан-
 жара
 كانيز (каниз) *ф.* каниз, тутқин аёл, чўри
 كانيزك (канизак) *ф.* канизак, ёш каниз
 كاوئر (кавсар) *а.* 1) тўкин, мўл-кўл; 2) жаннат
 булоғининг номи
 كوزه (кўза) *ф.* кўза
 كوزهگار (кўзагар) *ф.* кўзагар, кулол
 كوسه (кўса) *ф.* кўса, соқоли йўқ
 كوشك (кўшк) *ф.* кўшк, баланд, бебаҳо қилиб
 солинган енгил иморат
 كوكب (кавкаб) *а.* юлдуз, сайёра

كهربا (қахрабо) <i>a.</i>	1) қахрабо; 2) электр қуввати;
كهنه (кўҳна) <i>ф.</i>	кўҳна, эски, қадимги
كيسه (киса) <i>ф.</i>	кисса, чўнтак, ҳамён
كيف (кайф) <i>a.</i>	1) рухий ҳолат, кайфият, авзо; 2) мастлик
كيفية (кайфиййат) <i>a.</i>	1) кайфият, ҳол, аҳвол; ҳолат; 2) кайф, хурсандчилик
كين (кин) <i>ф.</i>	кин, кек, ўч, душманлик

گ

گاو (гов) <i>ф.</i>	хўкиз, сигир
گاو ميش (говмиш) <i>ф.</i>	говмиш, зотли, серсут сигир
گاپ (гап) <i>ф.</i>	гап, нутқ, сўз
گادا (гадо) <i>ф.</i>	гадой; камбағал, тиланчи
گداى (гадой) <i>ф.</i>	гадой
گوزار (гузар) <i>ф.</i>	ўтиш, кечиш, кўчанинг кесиб ўтиладиган серқатнов жойи
گوزارگو (гузаргоҳ) <i>ф.</i>	ўтиш жойи, кечув; кўчанинг серқатнов жойи
گارو (гаров) <i>ф.</i>	гаров
گارد (гард) <i>ф.</i>	1) гард, чанг, тўзон, зарра; 2) доғ, нуқсон, губор
گيرد (гирд) <i>ф.</i>	гирд, атроф, теваарак, айлана
گيردوب (гирдоб) <i>ф.</i>	гирдоб, уюрим
گيردش (гардиш) <i>ф.</i>	гардиш, чамбарак, айлана
گيردن (гардан) <i>ф.</i>	гардан, бўйиннинг орқа қисми
گيردون (гардун) <i>ф.</i>	фалак, осмон, кўк
گيرز (гурз) <i>ф.</i>	гурзи, тўқмоқ, чўқмор
گيرفتار (гирифтор) <i>ф.</i>	гирифтор, йўлиққан, учраган, банд бўлган
گرم (гарм) <i>ф.</i>	1) иссиқ, қизиқ, қизгин; 2) ёқимли, очиқ чеҳрали
گروه (гуруҳ) <i>ф.</i>	гуруҳ, тўда, тўп; тоифа, гала
گريان (гирйон) <i>ф.</i>	гирён, йиғловчи, йиғлаб турган

- گریبان (гирибон) ф. гирибон, ёқа
- گازک (газак) ф. 1) ичкилик. устидан ейиладиган луқма, газак; 2) яллиғ, йиринг
- گازندە (газанда) ф. газанда, чақиб зиён берувчи ҳашарот
- گاجک (гажак) ф. 1) бурама, эшилган, қайрилган; 2) гажак, икки чеккага ёки пешонага ҳусн учун тушириб қўйиладиган ярим ҳалқа шаклидаги соч, зулф
- گستاخ (густох) ф. 1) дағал, терс, қўрс; 2) безбет, беҳаё, беор; адабсиз, андишасиз
- گفتار (гуфтор) ф. сўз, сўзлаш, гапириш, суҳбат
- گول (гул) ф. гул
- گولاب (гулоб) ф. гулоб, атиргул суви
- گول اندام (гуландем) ф. 1) нозик бадан, гул юзли, гудга ўхшаш, хушбичим; 2) Гуландом (хотин-қизлар исми)
- گول باغ (гулбоғ) ф. 1) гул экилган боғ, гулзор, боғ, гулистон; 2) сайргоҳ, томоша боғ
- گولبارگ (гулбарг) ф. гул япроғи
- گولباخور (гулбаҳор) ф. 1) гуллар очилган пайт, баҳор; 2) Гулбаҳор (хотин-қизлар исми)
- گولچەخرا (гулчехра) ф. 1) чехраси гулдай, гўзал; 2) Гулчехра (хотин-қизлар исми)
- گولخان (гулхан) ф. гулхан, ўт, олов
- گولخانی (гулханий) ф. 1) ҳаммом гўлаҳида ўт ёқувчи; 2) ўтга ўрганган; 3) шоир Гулханий таҳаллуси
- گولدان (гулдон) ф. гулдон, гул солиб қўйиладиган идиш
- گولداسته (гулдаста) ф. даста гул, бир боғ гул
- گولرخ (гулрух) ф. қ. گلرخسار
- گولرخسار (гулрухсор) ф. гулрух, гул юзли; гўзал, чехраси иссиқ

- كلرو (гулрў) ф. гулруҳ, гул юзли; гўзам
 كلزار (гуязор) ф. гулзор, гул ўстирилган ер
 كلستان (гулистон) ф. 1) гулистон, катта гулзор, гул-
 боғ; 2) «Гулистон» — Шайх
 Саъдий Шерозийнинг машҳур
 асари; 3) Гулистон (хотин-
 қизлар исми)
 گلشن (гулшан) ф. 1) гулшан, гулбоғ, чаман;
 2) жаннат; 3) Гулшан (хо-
 тин-қизлар исми)
 گل کاغذ (гулкоғоз) ф. гулқоғоз, уй деворларига ёпиш-
 тириладиган тўлли қоғоз
 گلگون (гулгун) ф. 1) қизил, қирмизи, алвон;
 2) гул каби яшнаган, гул-
 гул очилган, гўзал, чиройли
 گلنار (гулнор) ф. 1) анор гули; 2) қип-қизил
 گله (гала) ф. гала, тўда
 گم (гум) ф. гум, йўқ, йўқолган
 گماشته (гумошта) ф. гумашта, бирор ишни бажариш-
 га вакил қилинган киши; хиз-
 маткор, югурдак
 گمون (гумон) ф. гумон, шубҳа, хаёл
 گمراه (гумроҳ) ф. гумроҳ, йўлини йўқотган, йўл-
 дан адашган, гуноҳкор
 گناه (гуноҳ) ф. гуноҳ; айб, жиноят
 گنج (ганж) ф. ганж, хазина, бойлик
 گنجہ (ганжа) ф. Ганжа — Озарбайжонда Низо-
 мий туғилиб ўсган ва дафн
 этилган шаҳар ном
 گنگ (гунг) ф. гунг, соқов, лол
 گواه (гувоҳ) ф. гувоҳ, шоҳид
 گواه نامه (гувоҳнома) ф. гувоҳнома
 گور (гўр) ф. гўр, қабр
 گورستان (гўристон) ф. гўристон, қабристон, мазор
 گوشت (гўшт) ф. гўшт, эт
 گوشه (гўша) ф. гўша, бурчак; хилват, чекка
 жой; 2) нарсанинг бир чет,
 бурчи
 گول (гўл) ф. гўл, ҳар нарсага ишонаверади-
 ган, содда, тўпори, лақма

گومر (гавҳар) *ф.*
گويا (гўйю) *ф.*
گياه (гўйюҳ) *ф.*
گيلاس (гилос) *ф.*
گينه (гина) *ф.*

1) гавҳар, қимматбаҳо тош;
2) Гавҳар (хотин-қизлар исми).
гўё, гўёки, худди
гиёҳ, ўт, ўсимлик
гилос
гина, кек, норозилик; адоват,
интиқом, қасд

ل

لاير (лобар) *ф.*
لاجورد (ложувард) *ф.*
لازم (лозим) I а.
لازم (лозим) II а.
لاش (лош) *ф.*
لاقيد (лоқайд) а.
لاكن (локин) а.
لال (лол) *ф.*
لاله (лола) *ф.*
لاله زار (лолазор) *ф.*
لاله كون (лолагун) *ф.*
لامكان (ломакон) а.
لاحت (лоҳис) а.
لانجه (лоиҳа) а.
لائق (лоиқ) а.
لب (лаб) *ф.*
لباس (либос) а.
لابال (лаболаб) *ф.*

1) хушрўй; ёқимли, дилбар;
2) Лобар (хотин-қизлар исми)
1) мовий, ҳаворанг, кўм-кўк
ложувард; 2) тўқ кўк тусли
тош
лозим, зарур, керак
лозим, аёллар иштони
жасад, ўлимтик, ўлакса
лоқайд, бепарво, беғам
лекин, аммо, бироқ
1) лол, тилсиз; тил тутилиши;
2) ҳайрон қолиш
лола
лолазор
лола ранг, қизил
1) доимий яшаш жойи йўқ;
2) ҳар ерда ҳозир, Худонинг
сифатларидан бири
лоҳас, бўшашган, ланж
лойиҳа
лойиқ, муносиб, тўғри келадиган
лаб
либос, кийим, уст-бош
лаболаб, лабигача тўла, лиқ
тўла, лиммо-лим

لت (лат) <i>ф.</i>	уриш, зарба, халал, зиён
لاته (латта) <i>ф.</i>	латта, газлама парчаси
لاحد (лаҳад) <i>а.</i>	лаҳад, гўр
لحظه (лаҳза) <i>а.</i>	лаҳза, бир дам, бир нафас, бир он
لحم (лаҳм) <i>а.</i>	гўшт, лаҳм, суяксиз гўшт
لخته (лахта) <i>ф.</i>	бўлак, парча, лахтак, қон парчаси,
لخچه (лахча) <i>ф.</i>	чўғ, ўт.
لذة (лаззат) <i>а.</i>	1) лаззат, маза, ширинлик;
	2) Лаззат (хотин-қизлар исми)
لذيد (лазиз) <i>а.</i>	1) ширин, лаззатли; 2) вино;
	3) Лазиз (эркаклар исми)
لرزان (ларзон) <i>ф.</i>	чайқалиб, тебраниб турадиган
لرزه (ларза) <i>ф.</i>	титроқ, титраш, қимирлаш
لسان (лисон) <i>а.</i>	тил, сухан, сўз
لشكر (лашкар) <i>ф.</i>	лашкар, қўшин
لشكرگاه (лашкаргоҳ) <i>ф.</i>	ҳарбий қароргоҳ; лашкар тушган ер
لطافة (латофат) <i>а.</i>	1) латофат, нозиклик, гўзаллик, меҳрибонлик; 2) Латофат (хотин-қизлар исми)
لطف (лутф) <i>а.</i>	илтифот, марҳамат, олижаноблик
لطفان (лутфан) <i>а.</i>	олижаноблик, лутф билан марҳамат қилиб, хайрихоҳлик юзасидан
لطيف (латиф) <i>а.</i>	1) гўзал, чиройли, мулойим, хушмуомала; 2) марҳаматли, меҳрибон (Худонинг сифатларидан бири); 3) Латиф (эркаклар исми)
لطيفه (латифа) <i>а.</i>	1) лутф, яхшилик, меҳр; 2) латифа, ҳазил; 3) зийраклик, сезгирлик; 4) Латифа (хотин-қизлар исми)
لعل (лаъл) <i>а.</i>	1) лаъл, қизил рангли қимматбаҳо тош; 2) севгилининг лаби, қип-қизил лаб; 3) безак, бўёқ.

لعنة (лаънат) <i>a.</i>	лаънат, қарғиш, дуоибад
لعين (лаъин) <i>a.</i>	1) лаънатланган, қарғиш олган, лаънати; 2) шайтон; 3) ффрибгар, ҳийлагар, қаллоб
لغة (лугат) <i>a.</i>	1) сўз, тил; 2) лугат
لغوى (луғавий) <i>a.</i>	лугатга, сўзга оид
لافظ (лафз) <i>a.</i>	лафз, сўз; калима; 2) лафз; берилган ваъда, аҳд.
لقب (лақаб) <i>a.</i>	лақаб, ном, сифат
لقمه (луқма) <i>a.</i>	луқма, бир бўлак, бир парча
لكن (лакн) <i>a.</i>	лекин, аммо, бироқ
لنگ (ланг) <i>ф.</i>	ланг, чўлоқ, оқсоқ
لنگر (лангар) <i>ф.</i>	лангарчўп
لوازم (ловозим) <i>a.</i>	лавозим, унвон, мансаб
لوحة (лавҳа) <i>a.</i>	1) кичкина юпқа тахта, тахтақач; 2) кўриниш; манзара, бирор воқеа-ҳодиса тасвирига бағишланган асар
لوند (лаванд) <i>ф.</i>	1) бўш, ялқов, дангаса; 2) бебош киши
لهجه (лахжа) <i>a.</i>	шева, ифода
لياقة (лайоқат) <i>a.</i>	лаёқат, қобилият, истеъдод
ليلى (лайло) <i>a.</i>	Лайло (хотин-қизлар исми)
ليمو (лайму) <i>a.</i>	лимон
ليمون (лаймун) <i>a.</i>	лимон

م

ما بين (мобайн) <i>a.</i>	ора, оралик, ўрта
ماتم (мотам) <i>a.</i>	мотам, аза
ماجرأ (можаро) <i>a.</i>	1) можаро, ҳодиса, воқеа; 2) жанжал, ғалва
ماده (мода) <i>ф.</i>	мода; урғочи
ماده (модда) <i>a.</i>	1) жисмларни тапшиқ қилган нарса; 2) банд; бўлим; қисм
مادى (моддий) <i>a.</i>	1) моддий, моддадан иборат бўлган, моддадан тузилган; 2) мол ва пулдан иборат

مار (мор) ф.	ИЛОН
مازار (мозор) ф.	мозор, қабр, қабристон
ماش (мош) ф.	МОШ
ماضى (мозий) а.	мозий, ўтмиш, ўтган замон
ماكيان (мокийон) ф.	макиён, парранданинг модаси
مال (мол) а.	1) пул; мол, бойлик; 2) сотиладиган нарса, буюм; 3) йирик шохли уй ҳайвони
مالپست (молпараст) а.-ф.	молпараст; мол-дунёга ўч
مالك (молик) а.	эга; соҳиб, хўжайин, Худо
مايه (молийя) а.	молия, пул-маблағ, сармоялар
ماؤمر (маъмур) а.	буйрилган, амр этилган киши, масъул хизматчи
لأمورية (маъмурийят) а.	ваколатли, ишга масъул, иш юритувчи ташкилот ва унинг ҲАЙЪАТИ
مانع (моних) а.	тўсқинлик; қаршилик қилувчи; ман этувчи
مانند (монанд) а.	ўхшаш; мос; мувофиқ
ماوراءالنهر (моварауннаҳр) а.	1) Мовароуннаҳр, дарё ортидаги ўлка; 2) Амударёнинг ўнг қирғоғи
ماوى (мовий) а.	мовий, ҳаво ранг, зангор
ماه (мох) ф.	ой
ماہتاب (моҳитоб) ф.	ой нури; ойдин, ёритиб турган ой
ماھر (моҳир) а.	моҳир, маҳоратли; ўз касбининг устаси
ماہلقا (моҳлиқо) ф.-а.	ой юзли, гўзал; севгили
ماھية (моҳийят) а.	моҳият, ҳақиқат, ҳар нарсанинг асли, ички мазмун, маъна
مائيل (моил) а.	1) яқинлашиб борувчи, яқин; 2) мойил; майли; кўнгли бор, кўнгили қўйган
مايوس (маъйус) а.	маъюс, тушкун

- مباحثه (мубоҳаса) *a.* баҳслашиш, баҳс, мунозара
 مبادا (мабодо) *ф.* агарда, борди-ю
 مبارک (муборак) *a.* 1) муборак; баракали; бахт келтирувчи, хайрли, эзгу; 2) табаррук, муқаддас, азиз; 3) табриклаш, қутлаш ибораси; 4) Муборак (хотин-қизлар исми)
- مباشر (мубошир) *a.* 1) бирор ишга бошчилик қилувчи; бошқарувчи; бошлиқ; 2) солиқ йиғувчи амалдор
- مبالغه (муболаға) *a.* муболаға, бўрттириш, ошириб юбориш
- مبتلا (мубтало) *a.* 1) мубтало; бирор иллат, касаллик ёки кўнгилсиз воқеага учраган; 2) мафтун, шайдо, ошиқ
- مبدل (мубаддал) *a.* адал қилинган, алмаштирилган, ўзгартирилган, айирбошланган
- مبلغ (маблағ) *a.* маблағ, пул, сармоя
- مبهم (мубҳам) *a.* мужмал, ноаниқ, чигал
- متأثر (мутаассир) *a.* бирор нарсадан таъсирланган, таъсирланувчи
- متاخر (мутааххир) *a.* 1) охириги, сўнгиги, замонавий, янги; 2) ортда қолган, кейинги, кечиккан
- متأسف (мутаассиф) *a.* афсусланувчи, афсус чекувчи
- متاع (матоя) *a.* матоҳ, мол-ашё, буюм; газлама
- متانة (матонат) *a.* матонат, бардош, сабот, чидам
- متبرک (мутабаррук) *a.* муқаддас, табаррук, азиз; баракатли
- متخير (мутахаййир) *a.* ҳайратда қолган, ҳайрон
- متخصص (мутахассис) *a.* мутахассис, ихтисос эгаси
- مترجم (мутаржим) *a.* таржимон
- مترنم (мутаранним) *a.* тараннум этувчи, куйловчи
- a.*

- متصدى (мутасадди) *a.* 1) мутасадди, ўтмишда кичик амалдор; 2) бирор ишни бошқариш учун тайинланган киши, ишбоши, бошлиқ; 3) бирор ишни ўз бошига олган киши
- متصن (муттасил) *a.* муттасил, узлуксиз, тўхтовсиз
- متصوف (мутасаввиф) *a.* 1) тасаввуф, илоҳиётга берилган; 2) суфий
- متعجب (мутаажжиб) *a.* таажжубланувчи, ҳайрон бўлувчи
- متعسر (мутаассир) *a.* қийин, мушкул
- متعصب (мутаассиб) *a.* 1) мутаассиб, динга қаттиқ берилган; унга амал қилувчи одам; 2) бировга кўр-кўрона
- متفكر мутафаккир) *a.* эргашувчи, бирор ишга онгсиз равишда қаттиқ берилувчи, таассуб қилувчи
- متقارب (мутақориб) *a.* 1) яқинлашувчи, дўстлашувчи; 2) мутақориб, аруз вази баҳрларидан бири
- متكبر (мутакаббир) *a.* ўзини катта олувчи, кибрли, такаббур
- متكلم (мутакаллим) *a.* сўзловчи, нотиқ
- متن (матн) *a.* матн
- متناسب (мутаносиб) *a.* мутаносиб, тўғри, мос, мувофиқ келадиган, мувофиқ
- متوكل (мутаваккил) *a.* таваккал қилувчи, Худога таваккал қилувчи
- متولى (мутавалли) *a.* мутавалли, диний муассасаларда хайр-аҳсон, маблағлари ва хўжалик ишлари билан шуғулланувчи хўжалик но-зири
- متهم (муттаҳам) *a.* муттаҳам, нопок, фирибгар; қаллоб
- مثال (мисол) *a.* мисол
- مثاله (масала) *a.* масала
- مثبة (мусбат) *a.* 1) исбот этилган, исботланган; 2) ижобий

- مقال (мисқол) *a.* 1) оғирлик ўлчови, тахминан 4,26 граммга тенг; 2) озгина, жуда оз, жиндак
 مثل (мисл) *a.* мисол, тимсол, ўхшаш
 مثلا (масалан) *a.* мисол учун, чунончи, жумладан
 مثلث (мусаллас) *a.* 1) учбурчак; 2) уч мисрадан иборат шеър, учлик; 3) мусаллас, хонаки узум майи
 مثله (масала) *a.* масала
 مثنوى (маснавий) *a.* ҳар икки мисраси қофиядош бўлган шеърый асар
 مجاز (мажоз) *a.* мажоз, кўчма, сўз ёки иборанинг кўчма маънода ишлатилиши ва шундай маънодаги сўз, ибора
 مجازى (мажозий) *a.* мажозий, мажозга оид, кўчма
 مجال (мажол) *a.* мажол, куч-қувват, дармон
 مجاهد (мужоҳид) *a.* 1) ислом йўлида, ислом учун курашувчи, жанг қилувчи; 2) саъй ва ғайрат этувчи; 3) нафсини тийиб, поклик учун курашувчи
 مجبور (мажбур) *a.* мажбур, зўраки
 مجبوراً (мажбуран) *a.* мажбуран, зўрлик билан
 مجبورية (мажбурийят) *a.* мажбурийят; юклатилган вазифа
 مجتهد (мужтаҳид) *a.* 1) бирор ишда тиришувчи, саъй-ғайрат қилувчи; 2) диний қоидаларни ўзгартириб, янги мазҳаб тузувчи
 مجرم (мужрим) *a.* айбдор, гуноҳкор
 مجروح (мажруҳ) *a.* 1) мажруҳ, ярадор, жароҳатли; 2) ногирон, майиб
 مجسم (мужассам) *a.* гавдаланган, мукаммал тус, шакл олган
 مجلس (мажлис) *a.* мажлис, йиғин, базм
 مجمل (мужмал) *a.* мужмал, поаниқ, дудмал
 مجموعة (мажмуа) *a.* мажмуа; тўплам

- مجموعى (мажмуий) *a.* 1) тўпланган; йиғилган; жамланган; 2) кўпчилик томонидан бажарилган; биргаликда қилинган
- مجنون (мажнун) *a.* 1) ишқ савдоси натижасида девона бўлган кимса; жинни; 2) Мажнун (ишқий қаҳрамон исми)
- مجوسى (мажусий) *a.* мажусий; оташпарастлик динига мансуб киши
- مجهول (мажҳул) *a.* мажҳул, номаълум, ноаниқ
- مجبىب (мужиб) *a.* бир иш ва ҳолнинг юзага келишига сабаб бўлувчи, сабабчи; сабаб, боис
- مجيد (мажид) *a.* 1) бор қилувчи, мавжуд қилувчи, Аллоҳнинг сифатларидан бири; 2) шарафли, қадрли, муқаддас
- محاربه (муҳораба) *a.* уруш; жанг
- محاسبه (муҳосаба) *a.* ҳисоб, ҳисоблаш, ҳисоб олиш; тафтиш
- محافظه (муҳофаза) *a.* 1) муҳофаза, сақлаш, қўриқлаш, ҳимоя қилиш; 2) эсда сақлаш қобилияти, хотира
- محاكمة (муҳокама) *a.* муҳокама, кўриб чиқув, фикр олишув, тортишув, даъволашув
- محال (маҳол) *a.* маҳол, мумкин бўлмаган, қийин
- محبة (муҳаббат) *a.* 1) муҳаббат, севги, ишқ, меҳр; 2) Муҳаббат (хотин-қизлар исми)
- محبوب (маҳбуб) *a.* севикли, суюкли
- محبوب (маҳбубул қу- Алишер Навоий асарининг номи
محبوب) *a.*
- محبوبه (маҳбуба) *a.* 1) севикли аёл, маъшуқа; 2) Маҳбуба (хотин-қизлар исми)
- محبوس (маҳбус) *a.* маҳбус, ҳибс қилинган, асир
- محتاج (муҳтож) *a.* муҳтож, эҳтиёжли, қашшоқ, бечораҳол
- محترم (муҳтарам) *a.* муҳтарам, ҳурматли, эътиборли

- محتسب (муҳтасиб) *a.* 1) ҳисоб олувчи, эҳтисоб этувчи, шариатга хилоф ишларни текширувчи; 2) бозордаги тош-торози ва нархларни назорат этувчи
- محتشم (муҳташам) *a.* муҳташам, ҳашаматли, улуғвор, серҳашам, ҳайбатли
- محدث (муҳаддис) *a.* ҳикоячи, ривоят айтувчи; ҳадисларни яхши билувчи
- محراب (меҳроб) *a.* меҳроб, масжиднинг қибла томонидаги таҳмонга ўхшаш жойи (намоз шу томонга қараб ўқилади)
- محرر (муҳаррир) *a.* муҳаррир; таҳрир қилувчи
- محرم (маҳрам) *a.* 1) ишончли хизматкор, чўри; 2) сирдош дўст, ҳамдам
- محرم (муҳаррам) *a.* 1) ҳижрий қамарий йил ҳисобидаги биринчи ойнинг номи; 2) Муҳаррам (хотин-қизлар исми)
- محروم (маҳрум) *a.* маҳрум, бебаҳра, қуруқ қолган
- مخزون (маҳзун) *a.* ғамли, қайғули, ҳазин
- محسن (муҳсин) *a.* 1) мақтовга сазовор, чиройли; 2) Муҳсин (эркаклар исми)
- محشر (маҳшар) *a.* аҳшар, қиёматда ўлган кишилар тирилиб, сўроққа тўшлан иш куни, қиёмат
- محصول (маҳсул) *a.* 1) ҳосил, мева, унум; 2) иш, фаолият, меҳнат самараси
- محصولات (маҳсулот) *a.* маҳсулот, ишлаб чиқарилган нарса
- محفوظه (маҳфуза) *a.* 1) ҳифз этиладиган, ҳимоя қилинадиган; 2) эсда сақландиган; 3) Маҳфуза (хотин-қизлар исми)
- محقق (муҳаққақ) *a.* ҳақиқатдан иборат, чин
- محکم (маҳкам) *a.* 1) маҳкам, мустаҳкам, пухта; 2) пишиқ, эҳтиёткор; 3) Маҳкам (эркаклар ва хотин-қизлар исми)
- محکمه (маҳкама) *a.* маҳкама, ҳукм қилувчи, ҳукм чиқарувчи идора, бошқарма

- محكوم (маҳқум) *a.* 1) бирор жазога ҳукм қилинган;
2) биронинг амрида, ҳукмида бўлган
- محله (маҳалла) *a.* маҳалла
- محلى (маҳаллий) *a.* маҳаллий
- محمد (муҳаммад) *a.* 1) васф этувчи, мақталувчи, мақтовга сазовор; 2) Муҳаммад (пайгамбарнинг исми); 3) Муҳаммад (эркаклар исми)
- محمود (маҳмуд) *a.* 1) мақталган, мақтовга сазовор бўлган; 2) Маҳмуд (эркаклар исми)
- محنة (меҳнат) *a.* меҳнат, ранж, машаққат, иш
- محو (маҳв) *a.* йўқолиш, битиш
- محبوب (муҳибб) *a.* 1) севувчи, яхши кўрувчи, дўст тутувчи; 2) дўст; 3) Муҳиб (эркаклар исми)
- محيير (муҳаййир) *a.* ҳайрон, ҳайрон қолувчи
- محيط (муҳит) *a.* муҳит, шарт-шароит, вазият
- مخالف (муҳолиф) *a.* муҳолиф, қарши фикрда бўлган, қарши чиқувчи, қарши
- مخالفة (муҳолифат) *a.* қаршилиқ, келишмовчилик
- مخبر (муҳбир) *a.* муҳбир, хабар берувчи
- مختار (мухтор) *a.* 1) мухтор, тўла ихтиёр берилган, сайланган, тайинланган; эрки ўзида бўлган, мустақил; 2) Мухтор (эркаклар исми)
- مختارية (мухторийят) *a.* мухторият, мустақиллик, истиқлол
- مختصر (мухтасар) *a.* қисқа, лўнда
- مختلف (мухталиф) *a.* ҳар хил, турли-туман
- مخدوم (маҳдум) *a.* 1) хожа, жаноб; 2) маҳдум, уламо ва руҳонийлар унвони ва шу унвонга эга бўлган киши
- مخرج (маҳраж) *a.* 1) чиқиш жойи; 2) матем.: маҳраж
- مخصوص (маҳсус) *a.* маҳсус

مخفی (махфий) <i>a.</i>	махфий, пинҳон, яширин, хуфйя
مخلص (мухлис) <i>a.</i>	1) мухлис, самимий, содиқ, берилган; 2) Мухлис (эркаклар исми)
مخلوق (махлуқ) <i>a.</i>	1) махлуқ; яратилган; 2) одам, инсон, мавжудот
مخلوقات (махлуқот) <i>a.</i>	махлуқлар, яратилган нарсалар, инсон, ҳайвонлар ва бошқа нарсалар
مخمس (мухаммас) <i>a.</i>	1) бешбурчак; 2) бешланган, бешжиҳатли; 3) мухаммас, беш мисрадан иборат бўлган шеър, бешлик
مدح (маддох) <i>a.</i>	1) маддох, мадҳ қилувчи, мақтовчи, хушомадгўй; 2) азиз-авлиёларни мадҳ қилувчи воиз
مدافعه (мудофаа) <i>a.</i>	мудофаа
مدام (мудом) <i>a.</i>	мудом, доим, ҳамма вақт, ҳаммиша
مدة (муддат) <i>a.</i>	муддат, муҳлат, муайян вақт
مدح (мадҳ) <i>a.</i>	мадҳ, мақтов, мақташ, таъриф, тавсиф
مدحیه (мадҳийа) <i>a.</i>	мадҳия, мақтов, мадҳ; 2) Мадҳия (хотин-қизлар исми)
مدد (мадад) <i>a.</i>	мадад, ёрдам, кўмак, далда
مددكار (мададкор) <i>a.-ф.</i>	мададкор, далда берувчи, ёрдам берувчи
مدرس (мударрис) <i>a.</i>	мударрис, дарс берувчи, ўқитувчи
مدرسه (мадраса) <i>a.</i>	мадраса, мактаб
مدنى (маданний) <i>a.</i>	1) маданний, маданиятга оид; 2) маданиятли, ўқиган, ўқимишли
مدنية (маданиййат) <i>a.</i>	маданият
مدھش (мудҳиш) <i>a.</i>	мудҳиш, даҳшатли, кўрқинчли
مدیحہ (мадиҳа) <i>a.</i>	мақтов, мадҳия
مدیر (мудир) <i>a.</i>	мудир, бошлиқ

- مدینه (мадина) *a.* 1) шаҳар; (Арабистондаги шаҳарнинг номи; 2) Мадина (хотин-қизлар исми)
- مذاکره (музокара) *a.* музокара
- مذکور (мазкур) *a.* зикр этилган, эслаб ўтилган, айтиб ўтилган
- مذلة (мазаллат) *a.* 1) хўрлик, хорлик; 2) бечора-лик, камтарлик
- مذمة (мазаммат) *a.* маломат, таъна
- مذهب (мазҳаб) *a.* 1) йўл, таълимот, маслак; 2) диннинг бирор тармоғи
- مراجعة (мурожаат) *a.* мурожаат, даъват, чақириқ
- مراد (мурод) *a.* 1) мурод, орзу, мақсад; 2) Мурод (эркаклар исми)
- مراسم (маросим) *a.* маросим, расм-русумларга боғлиқ маърака, йиғин
- مرام (маром) *a.* маром, меъёр
- مربا (мураббо) *a.* мураббо
- مربع (мураббаъ) *a.* 1) томонлари тенг тўғри тўрт-бурчак; 2) тўрт мисрадан иборат шеър, тўртялик
- مربی (мураббий) *a.* мураббий, тарбиячи
- مرتبه (мартаба) *a.* 1) мартаба, мансаб, лавозим, амал; 2) обрў, эътибор, нуфуз
- مرتد (муртад) *a.* 1) муртад, шаккок, диндан қайтган; 2) сотқин, хоин; 3) жирканч, палид
- مرثیه (марсия) *a.* марсия, ўлган кишига бағишланган шеърий асар
- مرجان (маржон) *a.* маржон
- مرحمة (марҳамат) *a.* 1) марҳамат, раҳм-шафқат; илтифот, яхшилик; 2) Марҳамат (хотин-қизлар исми)
- مرحوم (марҳум) *a.* марҳум, ўлган, вафот этган
- مرد (мард) *ф.* 1) эр киши, эркак; 2) жасур, мард
- مردار (мурдор) *ф.* 1) ўлимтик, ўлакса; 2) мурдор, ҳаром, нопок
- مردم (мардум) *ф.* 1) одамлар, кишилар; 2) кўз қорачиғи, гавҳари
- مردہ (мурда) *a.* мурда, ўлик

- مرشد (муршид) *a.* 1) тўғри йўлга солувчи, йўл кўрсатувчи; 2) пир, эшон
- مرض (мараз) *a.* 1) мараз, йиринг олган, фасод боғлаган яра; 2) ярамас, зарарли нуқсон, иллат; 3) аблаҳ, муттаҳам, палид, жирканч
- مرغوب (марғуб) *a.* ёқимли, маъқул, манзур, дилга ўтирадиган
- مرکب (мураккаб) *a.* мураккаб; мушкул, қийин, оғир
- مرکز (марказ) *a.* 1) марказ, ўрта, ҳар нарсанинг ўртаси; 2) пойтахт; 3) олий бошқарув, раҳбарлик ташкилоти
- مرگ (марг) *ф.* ўлим
- مرمر (мармар) *a.* мармар
- مرره (марра) *a.* марра, сўнги нуқта, охириг манзил
- مرهم (марҳам) *a.* малҳам, ярага қўйиладиган дори
- مروة (мурувват) *a.* мурувват, яхшилик, саховат, ҳиммат
- مريخ (миррих) *a.* Миррих, Марс планетаси
- مريد (мурид) *a.* мурид, устоз, эшон, пирнинг шогирди, мухлиси
- مريم (марйам) *a.* Марям (хотин-қизлар исми)
- مزخ (мазах) *a.* мазах, масхара, кули, истеҳзо
- مزه (маза) *a.* маза, таъм, лаззат
- مزينه (музайяна) *a.* 1) безалгай, безакли; 2) Музайяна (хотин-қизлар исми)
- مژگان (мужгон) *ф.* кичрик
- مسابقه (мусобақа) *a.* мусобақа, беллашув
- مساعد (мусоид) *a.* ёрдам этувчи, омад берувчи, бахтга сазовор қилувчи
- مسافه (масофа) *a.* масофа, оралиқ
- مست (маст) *ф.* маст, сархуш
- مستبد (мустабидд) *a.* 1) мустабид, мутлақ ҳокимиятга эга бўлган ҳоким, истибодд эгаси

- مستثنا (мустанно) *a.* мустанно, истисно, қондадан ташқари
- مستجاب (мустанжоб) *a.* қабул этиладиган, ижобат бўладиган
- مستحق (мустаҳаққ) *a.* сазовор, лойиқ, муносиб
- مستحکم (мустаҳкам) *a.* мустаҳкам, барқарор, маҳкам
- مستزاد (мустазод) *a.* 1) орттирилган, ортторма; 2) мисраларнинг охирига аруз қондаси асосида бир неча сўз орттирилган шеър шакли
- مستقل (мустақилл) *a.* мустақил, ихтиёри ўзида бўлган, тобе, қарам бўлмаган
- مستملک (мустамлака) *a.* мустамлака, босиб олинган, қўл остидаги ер
- مستوره (мастура) *a.* 1) ифғатли, соф, поғиза, маъсума; 2) Мاستура (хотин-қизлар исми)
- مسجد (масжид) *a.* масжид, мусулмонлар жам бўлиб намоз ўқийдиган ибодатхона
- مسدس (мусаддас) *a.* 1) олтибурчак; 2) олтиадан иборат; 3) олти мисрадан иборат шеър, олтилик
- مسرور (масрур) *a.* масрур, хурсанд, шод
- مسکن (маскан) *a.* маскан, турар жой, яшайдиган жой
- مسکين (мискин) *a.* 1) мискин, аҳволи танг, бечораҳол одам; 2) мушги; хазин; 3) халқ куйларидан бирининг номи
- مسگر (мисгар) *ф.* мисгар, мис идишлар ясовчи уста
- مسلك (маслак) *a.* 1) маслак, йўл, йўсин; 2) гоё, мақсад
- مسلم (мусаллам) *a.* 1) таслим бўлиш, топширилиш; 2) инкор ёки қаршилик қилинмай маъқулланган, беътироз, шак-шубҳасиз
- مسلم (муслим) *a.* 1) ислом динидаги киши, мусулмон; 2) Муслим (эркаклар исми)
- مسند (маснад) *a.* 1) юқори мартаба, ўрин, амал; 2) таянч, асос; 3) остона, даргоҳ

مسواك (масвок) <i>a.</i>	тиш тозалагич
مستول (масъул) <i>a.</i>	масъул, жавобгар
مسئولية (масъулийят) <i>a.</i>	масъулият, жавобгарлик
مسيح (масих) <i>a.</i>	1) Исо пайгамбарнинг лақаби; 2) маъшуқа
مشاطه (маншота) <i>a.</i>	қиз ва келинларнинг сочларини тараб, оро берувчи, безанти-рувчи, пардозчи
مشاعره (мушоара) <i>a.</i>	шеър айтишиш, мусобақа тарзида ўзаро шеър ўқиш, мушоира
مشاهده (мушоҳада) <i>a.</i>	мушоҳада, кузатиш, кўздан кечириш; фикрлаш
مشايخ (машойих) <i>a.</i>	1) шайхлар; 2) азиз авлиёлар; 3) олимлар, фозиллар; 4) қариялар, кексалар; ота-боболар
مشتاق (муштоқ) <i>a.</i>	муштоқ, сабрсизлик билан кутувчи, зориққан, интизор
مشتراك (муштарак) <i>a.</i>	муштарак, умумий
مشتري (муштарий) <i>a.</i>	1) муштарий; Юпитер; 2) харидор олувчи; 3) обуначи
مشرب (машраб) <i>a.</i>	1) табиат, хулқ, одат; 2) Машраб, машҳур ўзбек шоири, 3) Машраб (эркаклар исми)
مشرف (мушарраф) <i>a.</i>	1) шарафли, шараф топган; 2) Мушарраф (хотин-қизлар исми)
مشرف (мушриф) <i>a.</i>	1) юксак ердан кузатувчи; 2) яқин, ёндош; 3) бошқарувчи; бирор нарсанинг бошида турувчи
مشرق (машриқ) <i>a.</i>	машриқ, шарқ, кунчиқар
مشعل (машъал) <i>a.</i>	машъал, ёғду, чироқ
مشعله (машъала) <i>a.</i>	машъала, машъал, чироқ
مشغول (машғул) <i>a.</i>	машғул, шуғулланаётган, иш билан банд
مشغولات (машғулот) <i>a.</i>	1) машғулот, иш, юмуш, касб; 2) ўқиш, ўрганиш, дарс
مشفق (мушфиқ) <i>a.</i>	мушфиқ, меҳрибон, азиз, ҳамдард

مشق (машқ) <i>a.</i>	машқ, кўникма
مشقة (машаққат) <i>a.</i>	машаққат, қаттиқ қийинчилик, азоб-уқубат, заҳмат
مشكل (мушқил) <i>a.</i>	мушқул, оғир, қийин
مشكلات (мушқилот) <i>a.</i>	1) мушқул ишлар, қийинчиликлар; 2) мақомнинг биринчи чолғу қисми
مشورة (машварат) <i>a.</i>	кенгаш, маслаҳатлашиш
مشوش (мушавваш) <i>a.</i>	тəшвишли, бесарағжом, кўнгли паришон
مشهد (машҳад) <i>a.</i>	1) кимса шаҳид бўлган жой, шаҳид бўлган киши кўмилган жой; 2) Эрон шаҳарларидан бирининг номи
مشهور (машҳур) <i>a.</i>	машҳур, атоқли, таниқли
مصاحبه (мусоҳаба) <i>a.</i>	суҳбат, суҳбатлашиш, ҳамсуҳбатлик
مصادره (мусодара) <i>a.</i>	мусодара, тортиб олиш
مصدر (масдар) <i>a.</i>	1) бирор нарсанинг содир бўлиши, келиб чиқиш ўрни, бошланиши; 2) араб тилида феълнинг ҳаракат номи, шакли
مصفا (мусаффо) <i>a.</i>	мусаффо, соф, беғубор; тоза, пок
مصلحة (маслаҳат) <i>a.</i>	фойда, манфаат; яхши, фойдали насихат
مصور (мусаввир) <i>a.</i>	мусаввир, тасвирловчи, рассом
مصيبة (мусибат) <i>a.</i>	мусибат, кулфат, ташвиш
مضافات (музофот) <i>a.</i>	музофот, вилоят чегарасидаги қишлоқлар
مضطر (музтар (р)) <i>a.</i>	1) мажбур; мажбурият юкланган; 2) қийин, оғир аҳволда қолган
مضمون (мазмун) <i>a.</i>	мазмун, моҳият
مطالب (маталиб) <i>a.</i>	1) талаб, истак; мақсад; 2) қарз берувчи
مطالب (мутолиб) <i>a.</i>	1) ҳақталаб, даъвогар; талабгор; 2) Мутолиб (эркаклар исми)
مطالعه (мутолаа) <i>a.</i>	мутолаа, ўқиш, диққат билан ўқиш

مطايبه (мутойиба) <i>a.</i>	ҳазил, ҳазилкашлик, ҳазил-мутойиба
مطبعه (матбаа) <i>a.</i>	матбаа, босмаҳона
مطبوعات (матбуот) <i>a.</i>	1) матбуот, нашриёт, босмаҳона; 2) босма асарлар
مطرب (мутриб) <i>a.</i>	1) чолғучи, созанда; ашулачи; 2) Зухра (Венера) планетаси
مطلب (матлаб) <i>a.</i>	1) талаб этилган, исталган нарса, мақсад; 2) Матлаб (эркаклар исми)
مطلع (матлаъ) <i>a.</i>	1) чиқиш жойи (Ой, Ҳуёшнинг; 2) шеърӣ асарнинг аввалги икки мисраси, бошламаси
مطلق (мутлақ) <i>a.</i>	1) мутлақ, шартсиз, чекланмаган; 2) асло, ҳеч, сира, бутунлай
مطلقا (мутлақан) <i>a.</i>	мутлақо, бутунлай
مطلوب (матлуб) <i>a.</i>	талаб этилган, орзу этилган нарса
مطيع (мутӣ) <i>a.</i>	муте, итоаткор, бўйсунувчи, қарам
مظفر (музаффар) <i>a.</i>	1) галаба қозонган, ғолиб; 2) Музаффар (эркаклар исми)
معارف (маориф) <i>a.</i>	1) таълим-тарбия, илм-урфон, маърифат; 2) таълим-тарбия, мактаб, мактаб ишларини бошқарувчи идора
معاش (маош) <i>a.</i>	1) ойлик, иш ҳақи; 2) яшаш воситаси; яшаш, ҳаёт, кун кечириш
معالجه (муолажа) <i>a.</i>	муолажа, касалга дори-дармон қилиш, даволаш
معامله (муомала) <i>a.</i>	муомала, алоқа-муносабат
معانى (маони) <i>a.</i>	маънолар, тушунчалар
معاون (муовин) <i>a.</i>	1) бировга кўмаклашувчи, ёрдамчи; 2) муовин, ўринбосар
معبد (маъбад) <i>a.</i>	ибодат қилинадиган жой, ибодатхона, черков
معبود (маъбуд) <i>a.</i>	ибодат қилинадиган, сиринадиган нарса, бут, санам

- معبر (мўътабар) a. 1) мўътабар, ҳурматли, эътиборли; 2) Мўътабар (хотин-қизлар исми)
- معتدل (мўътадил) a. 1) мўътадил, ўртача; 2) келишган, ёқимли
- معجب (муажжиб) a. ажиб, ҳайрон қоларли
- معجزه (муъжиза) a. ғайритабиий, илоҳий ҳодиса
- معدن (маъдан) a. маъдан, ер ости бойликлари
- معذور (маъзур) a. узрли, афв этилган, кечирилган
- معراج (миърож) a. 1) кўтарилиш; 2) Муҳаммад пайгамбарнинг осмонга, Арши аълога кўтарилиб, Худо билан учрашуви
- معرفة (маърифат) a. 1) таълим-тарбия, маърифат; 2) Маърифат (хотин-қизлар исми)
- معركة (маърака) a. 1) маърака, мотам маросими; 2) тўй, томоша ва ш.к. муносабат билан бўладиган йиғин, маросим
- معرضه (маъруза) a. маъруза, нутқ; ёзилган; туншунтириш
- معروف (маъруф) a. 1) таниқли, машҳур; 2) Маъруф (эркаклар исми)
- معشوق (маъшуқ) a. маъшуқ, икки севишганининг ҳар бири
- معشوقه (маъшуқа) a. севиқли ёр
- معصوم (маъсум) a. 1) бегуноҳ, пок, тоза; 2) иф-фатли, номусли; 3) Маъсум (эркаклар исми)
- معطر (муаттар) a. 1) хушбўй, ёқимли ҳид таратувчи; 2) Муаттар (хотин-қизлар исми)
- معظم (муаззам) a. 1) азим, улкан, улуғвор; 2) Муаззам (хотин-қизлар исми)
- معقول (маъқул) a. ақлга тўғри келувчи, ақл билан идрок қилинган нарса
- معلق (муаллақ) a. муаллақ, ҳавода бирор нарсага тепмай, осилмай туриб қолган
- معلم (муаллим) a. муаллим, ўқитувчи, устоз

- معلمه (муаллима) *a.* муаллима, ўқитувчи аёл
 معلوم (маълум) *a.* маълум, аён, ошкор, аниқ,
 равшан
 معلومات (маълумот) *a.* 1) хабар, ахборот, 2) ўқиш-
 ўрганиш натижасида олин-
 ган билим
 معما (муаммо) *a.* муаммо, жумбоқ
 معمار (мэъмор) *a.* мэъмор, архитектор
 معمل (маъмал) *a.* фабрика
 معمر (маъмур) *a.* 1) обод, маъмур, гуллаб-яшна-
 ган, фаровон, бекаму кўст,
 тўкин-сочин; 2) Маъмур (эр-
 каклар исми)
 معنا (маъно) *a.* қ. معنى
 معنوى (маънавий) *a.* 1) маънога оид, мазмунга до-
 пр; 2) маънавий, ахлоқий
 معنى (маъна) *a.* маъно, мазмун
 معيار (миъйор) *a.* меъёр, ўлчов, миқдор, даража
 معيشة (маъишат) *a.* 1) кундалик тирикчилик,
 яшаш; 2) машпат, кайф-
 сафо, айш-ишрат
 معين (муаййан) *a.* 1) муайян, тайин этилган, бел-
 гиланган; 2) аниқ, тайинли,
 белгили, маълум
 معيوب (маъйуб) *a.* 1) айбдор; 2) майиб, жисмо-
 ний айбли
 مغاره (мағора) *a.* гор, ўйиқ
 مغرب (мағриб) *a.* мағриб, Ғарб
 مغرور (мағрур) *a.* мағрур, ғурурли
 مغزابه (мағзоба) *ф.* мағзава, ювинди
 مغفرة (мағфират) *a.* 1) кечир, гуноҳини кечир,
 кечирш, гуноҳидан ўтиш;
 2) Мағфират (хотин-қизлар
 исми)
 مغلوب (мағлуб) *a.* мағлуб, енгилган, мағлубиятга
 учраган
 مغلوبية (мағлубийят) *a.* мағлубият, ютқазин, енгилни
 созанда, чолғувчи, ашулачи
 مغنى (муғанний) *a.*

مفتون (мафтун) <u>a.</u>	мафтун, маҳлиё, шайдойи бўлган, ошиқ, севгидан ақлдан озган
مفسر (муфассир) <u>a.</u>	тафсир қилувчи, шарҳловчи
مفصل (муфассал) <u>a.</u>	муфассал, батафсил
مفهوم (мафҳум) <u>a.</u>	фаҳмланган, тушунилган, идрок қилинган
مقابل (муқобил) <u>a.</u>	муқобил, қарши, зид, тескари
مقابلہ (муқобала) <u>a.</u>	1) қарши бўлиш, қаршилиқ, қарши туриш; 2) қиёслаш; 3) юзма-юз мулоқот, учрашув
مقال (мақол) <u>a.</u>	мақол, ҳикматли сўз
مقاله (мақола) <u>a.</u>	мақола, кичик асар
مقام (мақом) <u>a.</u>	1) жой, ўрин, турар-жой; 2) даража, босқич; 3) муסיқада асосий куй, оҳанг
مقایسه (муқойаса) <u>a.</u>	қиёс қилиш, солиштириш, қиёслаш
مقبره (мақбара) <u>a.</u>	мақбара, гўр, дафн қиладиган жой, ер остидаги сағана, даҳма
مقبِل (муқбил) <u>a.</u>	иқболли, бахтли, хушбахт
مقبول (мақбул) <u>a.</u>	мақбул, қабул қилса бўладиган, маъқул
مقدار (миқдор) <u>a.</u>	миқдор, ўлчов андоза
مقدس (муқаддас) <u>a.</u>	1) муқаддас; илоҳият билан боғлиқ бўлган, азиз, табаррук; 2) Муқаддас (хотин-қизлар исми)
مقدم (муқаддам) <u>a.</u>	1) илгариги, илгари, олдин; 2) Муқаддам (хотин-қизлар исми)
مقدمه (муқаддама) <u>a.</u>	муқаддима, кириш, дебоча
مقرر (муқаррар) <u>a.</u>	муқаррар, қарор топган, турғун ҳолга келган, тайинли
مقصد (мақсад) <u>a.</u>	мақсад, мурод, муддао
مقصود (мақсуд) <u>a.</u>	1) мақсад, мурод, орзу, ният қилинган нарса, қасд қилинган нарса; 2) Мақсуд (эр-каклар исми)

- مقول (мақул) *a.*
- مقياس (миқйос) *a.*
- مقيم (муқим) *a.*
- مكار (маккор) *a.*
- مكافات (мукофот) *a.*
- مكان (макон) *a.*
- مكتب (мактаб) *a.*
- مكتوب (мактуб) *a.*
- مكر (макр) *a.*
- مكرم (макрамат) *a.*
- مكرمة (макрамат) *a.*
- مكمل (мукаммал) *a.*
- مكة (макка) *a.*
- مگر (магар) *ф.*
- ملا (мулло) *ф.*
- ملاح (маллоҳ) *a.*
- ملاحة (малоҳат) *a.*
- ملاحظه (мулоҳаза) *a.*
- 1) айтилган, гапирилган сўз;
2) дуруст, мақбул
миқёс, кўлам
- 1) муқим, турғун; 2) доимо бўладиган, доимий; 3) Муқим (эркаклар исми)
- 1) маккор, ҳийлагар, айёр;
2) макр-ҳийлага асосланган, макрли
- мукофот; тақдирлаш, музд, ҳақ
- 1) макон, жой, ўрин; 2) дунё, олам, борлиқ
мактаб
- мактуб, хат, нома
- макр, ҳийла, фириб
- 1) иззатли, табаррук; 2) Мукаррам (хотин-қизлар исми)
- 1) ҳурмат, шараф, иззат;
2) саҳийлик, улуғлик
- 1) мукаммал, етук, тўлиқ, камчилиги йўқ, расо, бут;
2) такомиллашган, камолотга эришган, етук
- Макка шаҳри
- 1) магар, наҳотки; шундайми, чиндан ҳам; 2) аммо, лекин, фақат; 3) агар, башарти, мабодо
- 1) мулла, мадрасада таҳсил кўрган киши; 2) дин арбоби, уламо; 3) маълумотли, ўқиминли киши; 4) ҳурмат юзасидан мурожаатда, гаплашганда кишининг исмига қўшиб айтиладиган лақаб кемачи, қайиқчи; денгизчи
- 1) малоҳат, гўзаллик, ҳусн, чирой; 2) ёқимлилик, ширинлик; 3) Малоҳат (хотин-қизлар исми)
- 1) мулоҳаза, фикр юритиш, ўйлаш; 2) андиша

- ملازم (мулозим) *a.* 1) мулозим, ҳокимларнинг доимий хизматидаги аён; 2) ходим, хизматчи
- ملازمة (мулозамат) *a.* 1) доимий хизматда бўлиш; садоқат, мухлислик; 2) илтифот, эъвоз-икром, тақаллуф; 3) қунт, ғайрат, ҳафсала, иштиёқ
- ملاقات (мулоқот) *a.* мулоқот, учрашув
- ملال (малол) *a.* 1) оғир кўриш, оғирсиниш ҳисси, малоллик; 2) ташвиш, гам-гусса
- ملامة (маломат) *a.* маломат, таъна, дашном
- ملائكة (малокка) *a.* 1) фаришталар; 2) маликалар, гўзаллар
- ملائم (мулоим) *a.* 1) мулойим, қўлга юмшоқ уриладиган, майин; 2) назокатли, юмшоқ, хушмуомала
- ملة (миллат) *a.* миллат
- ملح (малах) *a.* чигиртка
- ملزم (мулзам) *a.* мулзам, хижолатда қолган
- ملعون (малъун) *a.* малъун, лаънатланган, лаънати
- ملك (малак) *a.* 1) фаришта; 2) жуда гўзал, ноъзин, маҳбуба
- ملك (малик) *a.* 1) подшоҳ, ҳукмрон; 2) Малик (эркаклар исми)
- ملك (мулк) *a.* 1) мулк, бойлик, 2) мамлакат, вилоят
- مملكة (малака) *a.* малака, маҳорат
- ملكة (малика) *a.* 1) малика, аёл подшоҳ; 2) подшоҳ оиласига мансуб аёл; 3) Малика (хотин-қизлар исми)
- مىلى (миллий) *a.* миллий, миллатга хос, миллатга мансуб
- مليّة (миллийат) *a.* миллат, миллатга хослик, миллатга тегишли, алоқадор
- ممات (мамот) *a.* ўлим, вафот
- ممتاز (мумтоз) *a.* 1) мумтоз, олий, ажойиб, ажралиб турадиган афзалликларга эга бўлган; 2) тартибли,

		одобли; 3) Мумтоз (эрқаклар исми)
ممسك (мумсик) <i>a.</i>		мумсик, хасис, бахил, зикна
ممكين (мумкин) <i>a.</i>		мумкин, имкони бор
مملكة (мамлакат) <i>a.</i>	1)	давлат, мамлакат; 2) Мамлакат (хотин-қизлар исми)
مملوك (мамлуқ) <i>a.</i>	1)	мулкка айлантирилган; 2) қул, асир
ممنون (мамнун) <i>a.</i>		мамнун, хурсанд, хушнуд, миннатдор, шод
ممنونية (мамнунийят) <i>a.</i>		мамнунлик, хурсандлик
مناجات (муножат) <i>a.</i>	1)	нажот тилаб қилинадиган тунги ибодат; 2) классик куйлардан биринчи ном; 3) Муножат (хотин-қизлар исми)
منارة (минора) <i>a.</i>		минора
مناسب (муносиб) <i>a.</i>		муносиб, лойиқ
مناسبة (муносабат) <i>a.</i>		муносабат
مناظره (мунозара) <i>a.</i>		мунозара, баҳс, тортишув
منافق (мунофиқ) <i>a.</i>		мунофиқ, ярамас, иккиюзламачи
منان (маннон) <i>a.</i>	1)	марҳаматли, саховатли, Худонинг сифатларидан бири; 2) Маннон (эрқаклар исми)
منبر (минбар) <i>a.</i>		минбар, маъруза ўқиладиган жой
منبع (манбаъ) <i>a.</i>		манба, асос
من بعد (минбаъд) <i>a.</i>		бундан кейин, ҳеч, сира, асло
منة (миннат) <i>a.</i>	1)	миннат, миннатдорчилик; 2) илтифот, лутф; меҳр, шафқат
منتظر (мунтазир) <i>a.</i>		орзиқиб қутувчи, муштоқ, интизор
منتظم (мунтазам) <i>a.</i>		мунтазам, муттасил
منثور (мансур) <i>a.</i>	1)	сочилган, ёйилган; 2) наср билан ёзилган, наср
منجم (мунажжим) <i>a.</i>		юлдузлар билан шуғулланувчи, юлдузлар ҳақида илмга эга бўлган киши

- منجنيق (манжаниқ) *a.* душман қўрғонига қарши ичига тош солиб отиладиган қурол, палаҳмон
- مندرجه (мундарижа) *a.* мундарижа
- منزل (манзил) *a.* 1) манзил, йўловчилар қўниб ўтадиган ер; 2) турар жой; 3) икки жой орасидаги масофа
- منسوب (мансуб) *a.* мансуб, нисбатли, тегишли, доир, тааллуқли
- منشآت (муншаот) *a.* майдароқ насрий асарлар, хатлар тўплами
- منشى (мунший) *a.* 1) саройда ёзув ишларини олиб борувчи котиб, ёзувчи; 2) Аторид (Меркурий) сайёраси
- منصب (мансаб) *a.* мансаб, амал, лавозим
- منصور (мансур) *a.* 1) Худонинг ҳимоясидаги, Худо томонидан ҳимояга олинган; 2) ғолиб, ғалаба қозонган, зафар тошган; 3) Мансур (эркаклар исми)
- منطق (мантиқ) *a.* 1) мантиқ, гап, фикр, ҳаракат ва ш.к. нинг ақлга монандлиги, мазмунийлиги; 2) тафаккур шакли ва қонунлари ҳақидаги фан
- منطقة (минтақа) *a.* минтақа, жўғрофий чегара, макон
- منظر (манзар) *a.* 1) кўриниш, сурат, шакл; 2) қараладиган, назар ташланадиган жой; 3) Манзар (эркаклар исми)
- منظره (манзара) *a.* манзара, кўриниш, тасвир
- منظور (манзур) *a.* манзур, ёқимли, эътиборга молик
- منظوم (манзум) *a.* 1) тартибли, изчил, низомли; 2) назм (шеър) шаклида битилган
- منظومه (манзума) *a.* назм, шеър шакли билан ёзилган асар, поэма, дoston
- منفعة (манфаат) *a.* манфаат, моддий ёки маънавий, жисмоний ёки руҳий фойда, ваф

- منافور (манфур) *a.* нафрат келтирувчи, нафратга
 лойиқ, жирканч
 منفي (манфий) *a.* 1) нолдан кичик; 2) салбий
 منقش (мунаққаш) *a.* нақшланган, нақшдор
 (манқал) *a.* манқал, кўчма ўчоқ
 منور (мунаввар) *a.* 1) нурга тўлган, равшан, ёр-
 қин; 2) Мунаввар (эркаклар
 ва хотин-қизлар исми)
 منھاج (минҳож) *a.* 1) тўғри, ёруғ, равшан йўл;
 2) Минҳож (эркаклар исми)
 منير (мунир) *a.* 1) нур берувчи, ёритувчи, ор-
 лоқ, 2) Мунир (эркаклар ис-
 ми)
 موازنة (мувозанат) *a.* мувозанат
 موافق (мувофиқ) *a.* 1) мувофиқ, мос, муносиб, ло-
 йиқ; 2) биноан, асосан, кўра
 موج (мавж) *a.* 1) товланиш, жилва; 2) мавж,
 тўлқин
 موجدات (мавжудот) *a.* мавжудот, бутун борлиқ
 موجود (мавжуд) *a.* мавжуд бўлган, бор бўлган,
 яратилган
 مؤذن (муаззин) *a.* муаззин, азон айтувчи, сўфи
 مورد (маврид) *a.* маврид, қулай вақт, пайт, фур-
 сат
 موزون (мавзун) *a.* 1) тўғри, текис, силлиқ; бичим-
 ли; изчил; 2) келишган, чи-
 роЙли, хушбичим
 موسم (мавсим) *a.* мавсум, фасл
 موسوم (мавсум) *a.* 1) номланган, аталган; 2) фасл
 موسيقى (мусиқа) *a.* мусиқа
 موسيقى (мусиқий) *a.* мусиқий, мусиқага оид
 مواضع (мавзиъ) *a.* 1) жой, бирор нарса қўядиган
 жой; 2) маҳалла
 موضوع (мавзуъ) *a.* 1) қўйилган, тартибга солин-
 ган; 2) мавзу
 موافق (муваффақ) *a.* муяссар, омадга эришган, омад
 ёр бўлган
 موفقيه (муваффақий-
 йат) *a.* муваффақият; ғалаба; ютуқ
 موقه (муваққат) *a.* муваққат, вақтинчалик, ўткинчи

موقع (мавқеъ) <i>a.</i>	мавқе, ўрин, жой, нуфуз, даража
مولد (мавлид) <i>a.</i>	1) туғилиш; 2) туғилган жой
مؤلف (муаллиф) <i>a.</i>	муаллиф, асар ёзувчи, таъриф қилувчи
مولود (мавлуд) <i>a.</i>	1) туғилган, дунёга келган; 2) Муҳаммад пайғамбарнинг туғилган кунин ва шу муносабат билан ўтказиладиган маърака
موم (мум) <i>ф.</i>	мум
مؤمن (муъмин) <i>a.</i>	1) Аллоҳнинг борлиги ва бирлигига иқрор бўлган, имон келтирган мусулмон; 2) ювош, беозор; 3) Мўмин (эркаклар исми)
موميا (мумийо) <i>a.</i>	мўмиё
موث (муаннас) <i>a.</i>	1) хотин жинси; 2) араб тилида хотин жинсига оид сўз
مونس (мунис) <i>a.</i>	1) яқин, сирдош, дўст, ҳамдам; 2) киришимли, дилкаш, элакишадиган; 3) Мунис (эркаклар ва хотин-қизлар исми)
موهوم (мавҳум) <i>a.</i>	мавҳум, хаёлий, мужмал, ноаниқ
مهابة (маҳобат) <i>a.</i>	1) ваҳима, ваҳм, қўрқинч; 2) ҳайбат, салобат, улугворлик
مهاجر (муҳожир) <i>a.</i>	муҳожир, ўз ватанидан кетиб, бошқа юртда яшовчи
مهارة (маҳорат) <i>a.</i>	маҳорат, моҳирлик
مهدي (маҳдий) <i>a.</i>	1) Худо ҳақ ва тўғри йўлни кўрсатган кимса; 2) ислом эътиқодига кўра ўн икки имомнинг охиргиси, қиёматда Дажжолга қарши қурашади
مهر (маҳр) <i>a.</i>	маҳр, никоҳ пайтида қуёв томонидан келинга тўланадиган қалин
مهر (меҳр) <i>ф.</i>	1) қуёш, офтоб; 2) севги, ишқ, муҳаббат
مهر (муҳр) <i>a.</i>	муҳр, тамға

- مهربان (меҳрибон) *ф.* 1) меҳрибон, гамхӯр, меҳр-шафқатли; 2) Меҳрибон (хотин-қизлар исми)
- مهلة (муҳлат) *а.* муҳлат, муддат
- مهم (муҳимм) *а.* муҳим, аҳамиятли
- مهمان (меҳмон) *ф.* 1) меҳмон; 2) Меҳмон (эркаклар исми)
- مهمانخانه (меҳмонхона) *ф.* меҳмонхона
- مهماندوست (меҳмондӯст) *ф.* меҳмондӯст
- مهندس (муҳандис) *а.* ҳандаса (геометрия)ни яхши билувчи; бинокор мутахассис, муҳандис, инженер
- مهيا (муҳайё) *а.* 1) муҳайё, тайёр; 2) Муҳайё (хотин-қизлар исми)
- می (май) *ф.* май, бода, шароб, мусаллас
- ميان (миён) *ф.* ўрта, ўрталиқ
- مياپاراست (майшараст) *ф.* майшараст, ичкиликка берилган, майхӯр
- مياخوار (майхӯр) *ф.* майхӯр, ичкиликка берилган, майшараст
- ميدان (майдон) *ф.* майдон; сатҳ, саҳн
- ميراب (мироб) *а.-ф.* мироб, сув назоратчиси ва тақсимловчиси
- ميراث (мирос) *а.* мерос
- ميرآخور (мирохӯр) *а.-ф.* бош отбоқар, сайисбоши, сайисхона мутасаддиси
- ميرشاب (миршаб) *а.-ф.* миршаб, тунги соқчи, тунги соқчиларнинг бошлиғи
- ميزان (мизон) *а.* 1) тарози, ўлчов; 2) Мезон, шамсия йил ҳисобида еттинчи ойнинг номи; 3) узоқ чўзилган ёз, иссиқ кўз
- ميزبان (мизбон) *ф.* мезбон, меҳмон кутувчи уй эгаси
- ميسر (муйассар) *а.* 1) қўлга киритиш, насиб бўлиш; 2) эришиш мумкин бўлган, жоиз; 3) Муяссар (хотин-қизлар исми)
- ميسره (майсара) *а.* 1) чап томон; лашкарнинг чап

ميل (майл) *a.*
ميل (мил) *a.*

ميلاد (милод) *a.*

қаноти; 2) Майсара (хотин-қызлар исми)
майл, истақ, хоҳиш

1) милтиқнинг мили; соат мили; 2) тўқув игнаси; 3) кўз-ни кўр қилиш учун қиздириб ишлатиладиган темир сихча; 4) масофа кўрсатадиган устун; 5) кўзга сурма малҳам суриш учун ишлатиладиган таёқча

1) Исо пайғамбарнинг туғилган куни ва унга бағишланган насроний байрам; 2) милодий йил ҳисоби

ن

ناباب (нобоб) *ф.*

نابكار (нобакор) *ф.*

نابود (нобуд) *ф.*

نابوك (нопок) *ф.*

ناتوان (нотавон) *ф.*

ناتر (носир) *a.*

ناچار (ночор) *ф.*

ناحيه (ноҳийа) *a.*

ناخوش (нохуш) *ф.*

نادان (нодон) *ф.*

نادر (нодир) *a.*

نادره (нодира) *a.*

нобоб, номувофиқ, яроқсиз, бузуқ

нобакор, ярамас, хулқ-атвори, юриш-туриши ёмон одам
нобудлик, йўқ, йўқлик, маҳв-лик

нопок, ифлос, исқирт, палид

1) нотавон, кучсиз, заиф;

2) касал, бегоб

насрда ижод қилувчи киши

1) ноцор, чорасиз, ноилж; 2) камбағал, бечора

район, туман

нохуш, ёқимсиз, ёмон; 2) кайфи қочган, ношод

нодон, жоҳил, онгсиз, бесавод, тентак

1) ноёб, камёб, якка-ягона, нодир; 2) Нодир (эркаклар исми)

1) ягона, ёлғиз, танҳо, якка-ягона; 2) гўзал, маҳбуба; 3) Нодира (хотин-қызлар исми)

نادم (нодим) <i>a.</i>	надомат чекувчи, афсусланувчи, пушаймон бўлувчи
نار (нор) <i>a.</i>	1) ўт, олов; 2) кўч. дўзах
نارسا (норасо) <i>ф.</i>	калта, қисқа, ноқис
ناز (ноз) <i>ф.</i>	ноз, ишва, карашма, эркаланиш
نازك (нозик) <i>ф.</i>	1) нозик, ингичка, юшқа, ҳарир; 2) майин, мулойим, ёқимли, латиф
نازنین (нозанин) <i>ф.</i>	нозанин, келинган, гўзал
ناشیر (ношир) <i>a.</i>	ношир, нашр этувчи, чоп қилувчи
ناطیق (нотик) <i>a.</i>	нотик, нутқ сўзловчи; ганга чечан, сўзамол
ناظر (нозир) <i>a.</i>	назоратчи, назорат қилувчи
ناظم (нозим) <i>a.</i>	1) тартибга солувчи; 2) шеър айтувчи, шоир; 3) Нозим (эркаклар исми)
ناقص (ноқис) <i>a.</i>	нуқс, камчиликли; нотугал, чала
ناقل (ноқил) <i>a.</i>	1) нақл қилувчи, ҳикоя қилувчи; 2) ташувчи
ناك (нок) <i>ф.</i>	нок
ناكس (нокас) <i>ф.</i>	1) нокас, инсофни йўқ, ярамас, қабил; 2) бахил, хасис, қурумсоқ
ناگاه (ногоҳ) <i>ф.</i>	ногоҳ, тўсатдан
ناگیران (ногирон) <i>ф.</i>	ногирон, майинб, яроқсиз
ناگاهان (ногаҳон) <i>ф.</i>	ногаҳон, тўсатдан
نالان (нолоп) <i>ф.</i>	нола ва фиғон этувчи
نالہ (нола) <i>ф.</i>	1) нола, фиғон, фарёд; 2) ёлворип, ўтиниши инфодаловчи
نالائق (нолоиқ) <i>ф.-a.</i>	овоз, мунгли товуш
نام (ном) <i>ф.</i>	нолоиқ, номуносиб, ярашмай-диган
نامدار (номдор) <i>ф.</i>	от, ном, исм
نامرد (номард) <i>ф.</i>	ном чиқарган, машҳур
ناموس (номус) <i>a.</i>	1) қўрқоқ; 2) номард, яхшиликни, адолат-инсофни билмай-диган, ноинсоф
	иффат, уят, андиша; обрў, иззат-нафс,

نامه (нома) <i>ф.</i>	ёзилган, ёзилган қоғоз, мактуб
نون (нон) <i>ф.</i>	нон
ناو (нов) <i>ф.</i>	1) ариқ; 2) ноё, тарнов
ناوك (новак) <i>ф.</i>	1) кичик нов, тарнов; 2) камондан отиладиган ўқ; 3) киприк
ناياب (нойоб) <i>ф.</i>	1) ноёб, топилмайдиган;
ناائب (ноиб) <i>а.</i>	2) қимматли, бебаҳо
نائل (ноил) <i>а.</i>	ўринбосар, ёрдамчи, ноийб
نبات (набот) <i>I а.</i>	эришувчи, етишувчи, муяссар
نبات (набот) <i>II ф.</i>	бўлувчи
نبي (наби) <i>а.</i>	гиёҳ, ўсимлик, экин-тикин
نبيره (набира) <i>ф.</i>	новвот; обаки қанд, обакидан-дон
نتيجه (натижа) <i>а.</i>	1) хабар келтирувчи; 2) пайгамбар; 3) Наби (эркаклар исми)
نثار (нисор) <i>а.</i>	1) набира; 2) Набира (хотин-қизлар исми)
نثر (наср) <i>а.</i>	1) хулоса, якун; 2) оқибат, самара, охир
نجات (нажот) <i>а.</i>	1) сочиш, фидо айлаш; 2) сочув, сочқи (ҳурматли кишининг бошидан гул, танга-чақа ёки тилло сочиш)
نچار (нажжор) <i>а.</i>	1) тизилмаган, тарқоқ,
نجاست (нажосат) <i>а.</i>	2) наср, насрий асар
نجم (нажм) <i>а.</i>	1) нажот, озодлик, халос бўлиш, қутилиш; 2) кўмак, ёрдам
نحس (наҳс) <i>а.</i>	дурадгор, ёғоч ишлари устаси
نحو (наҳв) <i>а.</i>	1) нажосат, ахлат; 2) ифлос, ҳаром, чиркин
نح (нах) <i>ф.</i>	юлдуз, самовий ёритқич
	1) наҳс, гусл қилмаган, ҳаром, нопок; 2) иши юришмайдиган, омадсиз, манглайи қора
	сўз бирикмалари ва жумла тuzилиши қоидалари мажмуи
	бўлган тил илми, синтаксис
	ип; ип-тола

ندا (нидо) <i>a.</i>	нидо, хитоб, овоз, товуш. чақирув, даъват
نادامة (надомат) <i>a.</i>	надомат, пушаймон, афсусланиш
ناديمة (надима) <i>a.</i>	1) яқин, сирдош дугона, ҳамсухбат аёл; 2) Надима (хотин-қизлар исми)
ناذر (назр) <i>a.</i>	назр, аҳд, шарт, бирор киши Худо йўлида беришни ўзига вожиб қилган нарса, садақа
نار (нар) <i>ф.</i>	нар, эркак, эр жинсли зот
نارخ (нарх) <i>ф.</i>	нарх, баҳо, қиймат
نارگس (наргис) <i>ф.</i>	1) наргис, гул; 2) <i>кўч</i> , гўзаллар кўзи
نزاغ (визоъ) <i>a.</i>	низо, жанжал, хусумат, нифоқ
نزاكة (назокат) <i>a.</i>	1) покизалик, латифлик, хуш ахлоқлик, назокат, латофат; 2) Назокат (хотин-қизлар исми)
نساب (насаб) <i>a.</i>	уруғ, авлод, келиб чиқиш, насл-насаб
نسبة (нисбат) <i>a.</i>	1) яқинлик, икки нарса ўрта-сидаги боғлиқлик, 2) қиёс, солиштириш
نسبتان (нисбатан) <i>a.</i>	нисбатан, қиёсан
نسترن (настаран) <i>ф.</i>	настарин, оқ гул, наъматак, итбурун
نستعليق (настаълиқ) <i>a.</i>	араб хат турларидан бирининг номи
نسخه (нусха) <i>a.</i>	нусха
نسل (насл) <i>a.</i>	насл, авлод, уруғ, зурриёт, жинс
نسيم (насим) <i>a.</i>	1) тонг шамоли, енгил, ёқимли шабада; 2) Насим (эркаклар исми)
نسيه (насия) <i>a.</i>	насия, пулсиз, текин
نشا (наша) <i>a.</i>	наша, кайф берувчи модда, гиёҳ, банг
نشان (нишон) <i>a.</i>	1) нишон; белги, аломат; 2) тамға; 3) дарак; 4) фармон; 5) хат, мактуб
نشتار (ништар) <i>ф.</i>	ниш, ништар

نشر (нашр) <i>a.</i>	нашр, чоп қилиш
نشیب (нишиб) <i>ф.</i>	нишаб, настлик, қиялик
نشیده (нашида) <i>a.</i>	1) қўшиқ, мадҳия; 2) зафар ютуғи
نصر (наср) <i>a.</i>	1) ёрдам; 2) ғалаба
نصرانی (насроний) <i>a.</i>	насроний, христиан динига мансуб, христиан динидаги киши
نصرة (нусрат) <i>a.</i>	1) зафар, ғалаба, ютуқ; 2) ёрдам, кўмақ, мадад; 3) Нусрат (эркаклар ва хотин-қизлар исми)
نصف (нисф) <i>a.</i>	ярым
نصيب (насиб) <i>a.</i>	насиб; насиба, тақдирда буюрилган ҳисса, улуш
نصيبه (насиба) <i>a.</i>	1) баҳра, бахт-иқбол; 2) насиба, кишига тақдиран буюрилган ҳисса, улуш; 3) Насиба (хотин-қизлар исми)
نصيحة (насиҳат) <i>a.</i>	насиҳат, ўғит, нанд, яхшиликка чақиритиш
نطق (нутқ) <i>a.</i>	нутқ, сўз, ваъз
نظارة (назорат) <i>a.</i>	1) зийраклик, фаросат, 2) қараш, кузатиш, текшириш
نظاره (наззора) <i>a.</i>	қараш, кузатиш, томоша қилиш
نظام (низом) <i>a.</i>	1) низом, тартиб; 2) Низом (эркаклар исми)
نظر (назар) <i>a.</i>	1) назар, қараш, нигоҳ; 2) кўз; 3) фикр, хаёл; 4) марҳамат, илтифот; 5) Назар (эркаклар исми)
نظری (назарий) <i>a.</i>	назарий, назарияга оид, назарияга асосланган
نظم (назм) <i>a.</i>	назм, шеър, шеърият
نظير (назир) <i>a.</i>	ўхшаш, монанд
نظيره (назира) <i>a.</i>	1) ўзидан олдин ўтган ёки замондош адиб асарига ўхшатиб ёки унга жавоб тариқасида ёзилган янги асар; 2) Назира (хотин-қизлар исми)

- نعرة (наъра) *a.* наъра, қаттиқ овоз, ҳайқириқ, бақириқ
- نعل (наъл) *a.* тақа, пошна, нағал
- نعمان (нуъмон) *a.* 1) қон; қон рангидаги;
2) Нуъмон (эркаклар исми)
- نعمة (ниъмат) *a.* 1) эҳсон, яхшилик, мол-давлат, ризқ, 2) эзгу иш, яхши нарса; 3) Неъмат (эркаклар исми)
- نعيم (наъим) *a.* 1) Фарапонлик, тўқинлик; хузур-ҳаловат, бахтиёрлик;
2) Наим (эркаклар исми)
- نغمة (нағма) *a.* 1) нарма, оҳанг, наво, куй;
2) муסיқа асбоби (лабда чалинадиган); 3) ортиқча қилиқ, хархаша, ортиқча ташвиш
- نفاسة (нафосат) *a.* нафосат, гўзаллик, латофат
- نفاق (нифоқ) *a.* 1) мунофиқлик, иккиюзламачилик; 2) нифоқ, келишмовчилик, орани бузиш
- نفرة (нафрат) *a.* нафрат, жирганиш
- نفس (нафас) *a.* 1) нафас, дам; 2) жон; 3) жуда қисқа вақт, лаҳза
- نفس (нафс) *a.* 1) нафс, ейиш-ичишга, молдунёга бўлган эҳтирос;
2) шаҳвоний ҳирс; 3) жон, рух; 4) ўзлик, ифрат, номус
- نفسانية (нафсонийят) *a.* нафсоният, иззат-нафс, кишининг ўз назаридаги қадр-қиммати, обрў-эътибори
- نفظ (нафт) *a.* нефть; қорамой
- نفع (нафъ) *a.* наф, манфаат, фойда; баҳра; мадад
- نفاقة (нафақа) *a.* нафақа, ёрдам, музд
- نفوذ (нуфуз) *a.* нуфуз, таъсир; обрў-эътибор
- نفيس (нафис) *a.* нафис, гўзал, нозик, латиф
- نفيسه (нафиса) *a.* 1) гўзал ва нозик, латиф;
2) Нафиса (хотин-қизлар исми)
- نقاب (ниқоб) *a.* ниқоб, парда, тўсиқ

نقاش (наққош) <i>a.</i>	наққош, суратчи, нақш солувчи
نقد (нақд) <i>a.</i>	1) пул, бойлик, қимматли нарсалар; 2) соф, холис; 3) нақд, тайёр
نقش (нақш) <i>a.</i>	1) нақш, зийнат, безак; 2) сурат, тасвир, кўриниш, расм
نقشبند (нақшбанд) <i>a.-ф.</i>	1) нақш (гул) солувчи; 2) Ҳожа Баҳовуддиннинг лақаби
نقصان (нуқсон) <i>a.</i>	нуқсон, камчилик, айб
نقطه (нуқта) <i>a.</i>	1) нуқта; 2) ҳол, доғ; 3) бирор нарсанинг маркази, ўртаси
نقل (нақл) <i>a.</i>	1) бир ердан иккинчи ерга олиб ўтиш, кўчириш; 2) баён қилиш, ҳикоят, ривоят; 3) халқ томонидан яратилган ҳикматли гап
نكاح (никоҳ) <i>a.</i>	никоҳ, эр-хотинлик аҳди
نكته (нуқта) <i>a.</i>	новик маъноли, маъноси чуқур ва чиройли сўз
نكتدان (нуқтадон) <i>a.-ф.</i>	сўзнинг нозикликларини тунувчи, позикфаҳм, ақли етук; тошқир, доно, зукко
نکیر (накир) <i>a.</i>	1) инкор қилиш, тан олмаслик; 2) Мункар-Накир—ўлганларни сўроқ қилувчи икки фаришта
نگاه (нигоҳ) <i>ф.</i>	нигоҳ, боқиш, қараш
نگون (нигун) <i>ф.</i>	эгилган, тўнкарилган, букилган
نم (нам) <i>ф.</i>	нам, ҳўл
نماز (намоз) <i>ф.</i>	ибодат, сажда, бандачилик, итбат, бандачиликни изҳор қилиш учун эгилиш
نمازخون (намозхон) <i>ф.</i>	намозхон
نمازشام (намозшом) <i>ф.</i>	1) кун ботиш билан ўқиладиган намоз, беш вақт намознинг тўртинчиси, 2) намозшом, кун ботиб қоронғилик туша бошлаган пайт, оқшом
نمازگر (намозгар) <i>ф.</i>	1) кун ботиш олдидан ўқиладиган намоз, беш вақт на-

- мознинг учинчиси; 2) на-
 мозгар, кун ботиш олдидаги
 пайт
- نمايان (намоён) *ф.* намоён, кўриниб турган, ош-
 кор
- نمايش (намоиш) *ф.* 1) намоиш, кўрсатиш; 2) кў-
 риниш
- نمايشكارانه (намоишқорона) *ф.* намоишқорона; атайин, ҳам-
 мага кўрсатиб, очиқдан-очиқ
- نمايشگاه (намоишгоҳ) *ф.* намоиш ўтказиладиган жой
- نماينده (намоёнда) *ф.* намоёнда, вакил
- نامط (намаат) *ф.* намаат, юнгдан босиб ишланган
 полос, кигиз
- نامك (намак) *ф.* намак, туз
- نامك آب (намакоб) *ф.* намакоб, тузли сув, туз эри-
 тилган сув
- نمونه (намуна) *ф.* намуна
- نوا (наво) *ф.* 1) овоз, садо; 2) наво, куй,
 оҳанг
- نوائى (навоий) *ф.* 1) куй ва оҳангга тегишли;
 2) куйчи; 3) буюк ўзбек
 шоири Мир Алишер Навоий
 тахаллуси
- نوبه (навбат) *а.* навбат, гал; дафъа, фурсат
- نوبهار (навбаҳор) *ф.* 1) навбаҳор, эрта баҳор, кўк-
 лам чоғи; 2) Навбаҳор (хо-
 тин-қизлар исми)
- نوح (нуҳ) *а.* Нуҳ пайгамбарнинг номи
- نور (нур) *а.* 1) равшанлик, ёруғлик, нур
 зиё; 2) Нур (эркаклар исми)
- نورافشان (пурафшон) *а.-ф.* пурафшон, нур сочувчи, нур-
 ли
- نورسيده (наврасида) *ф.* 1) ёш, янги ўсган; 2) гўдак
- نوروز (наврўз) *ф.* 1) шамсий йил ҳисобида янги
 йил кирган кун, мартнинг
 21-кунга тўғри келади; 2) илк
 баҳор чоғи
- نوع (навъ) *а.* нав, тур, хил
- نوكر (навкар) *ф.* 1) ходим, хизматчи; 2) нав-
 кар, аскар йигит

نو كيسه (навкиса) <i>ф.</i>	янги, энди бойликка эришган кишидан киноя
نهار (наҳор) <i>ф.</i>	1) субҳидам, эрталабки пайт, кундуз, кундуз кун; 2) эрталабки овқат
نهال (ниҳол) <i>ф.</i>	ниҳол, кўчат
نهان (ниҳон) <i>ф.</i>	ниҳон, яширин, бергитилган, пинҳон
نهاية (ниҳоят) <i>а.</i>	1) ниҳоя, охир; 2) гоят, ниҳоятда; 3) охири, охир-пировардида
نهى (наҳй) <i>а.</i>	1) дарё; 2) аруз вази атамаларидан бири
نهنگ (наҳанг) <i>ф.</i>	наҳанг, акула
نى (най) <i>ф.</i>	1) қамиш; 2) пай, чолғу асбоби
نية (нийят) <i>а.</i>	ният, кўнгилдаги орзу-истак, аҳд, мақсад, умид
نيرنگ (найранг) <i>ф.</i>	найранг, макр-ҳийла, алдамчилик
نيش (ниш) <i>ф.</i>	1) ниш, ари ва чаён найзаси; 2) тикан
نيم (ним) <i>ф.</i>	ярим
نيمجان (нимжон) <i>ф.</i>	нимжон, ярим жон, заиф
نيمچارک (нимчорак) <i>ф.</i>	нимчорак, чоракнинг ярми, саккиздан бир
نيمرانگ (нимранг) <i>ф.</i>	нимранг, ранги оч, оч ранг
نيمکاسه (нимкоса) <i>ф.</i>	кичик коса

و

واجب (вожиб) <i>а.</i>	вожиб, фарз, бажариллиши мажбурий, зарурий, шарт;
واحد (воҳид) <i>а.</i>	1) бир; 2) якка, ёлғиз, ягона, Оллоҳнинг сифатларидан бири; 3) Воҳид (эркаклар исми)
واحه (воҳа) <i>а.</i>	сахродаги кичик обод жой, кенг биёбондаги сувли, ўт-ўланли ер бўлаги
وادي (водий) <i>а.</i>	водий, дара

وارث (ворис) <i>a.</i>	ворис, меросхўр, мерос олувчи кимса
واسط (восит) <i>a.</i>	1) ўрта; воситачи; 2) Восит (эркаклар исми)
واسطه (восита) <i>a.</i>	1) орқали, сабабли, туфайли; 2) восита, сабаб
واصف (восиф) <i>a.</i>	мақтовчи, мадҳ қилувчи, тав- сифловчи
واعظ (вонз) <i>a.</i>	вонз, ваъз айтувчи; панд-наси- ҳат қилувчи
واقع (воқиъ) <i>a.</i>	1) воқеъ, юз берувчи, пайдо- бўлувчи; 2) бирор ерда жой- ланган, мавжуд бўлган
واقعه (воқиа) <i>a.</i>	воқеа, ҳодиса, ҳақиқат
واقف (воқиф) <i>a.</i>	1) воқиф, хабардор, билувчи; 2) вақф қилувчи
والده (волида) <i>a.</i>	волида, она
والله (валлоҳ) <i>a.</i>	Худо ҳақи, азбаройи Худо
والى (воли) <i>a.</i>	вилоят бошлиғи, ҳоқими
وامق (вомиқ) <i>a.</i>	1) севиб қолган, ошиқ, маъ- шук; 2) Вомиқ Узронинг ошиғи, дунёда биринчи ошиқ
واھمه (воҳима) <i>a.</i>	ваҳима, таҳлика, ҳар хил ха- ёлга борни
وبا (вабо) <i>a.</i>	1) вабо, юқумли касаллик, офат; 2) зарар етказувчи
وبال (вабол) <i>a.</i>	азоб, ёмон оқибат, увол
وثيقه (васиқа) <i>a.</i>	1) васиқа, мол-мулк сотиб ол- ганлик ҳақидаги расмий ҳужжат; 2) шахсий гувоҳ- нома, ҳужжат
وجاهه (важоҳат) <i>a.</i>	1) вазоҳат, одамнинг бичими, танқи кўриниши, қиёфаси; 2) руҳий ҳолат, кайфият
وجدان (виждон) <i>a.</i>	виждон, дилнат, инсоф
وجود (вужуд) <i>a.</i>	1) вужуд, борлик, мавжудлик, ҳаёт; 2) таъ, жисм, гавда
وجه (важҳ) <i>a.</i>	1) сабаб, бонс; 2) маблағ: пул, мол, нарса; 3) обрў; иззат, ҳурмат, бойлик
وحش (ваҳш) <i>a.</i>	ўиртқич, ваҳший, ёввойи ҳай- вон

- وحشة (ваҳшат) *a.* 1) қўрқинч, ваҳима, хавф-хатар; 2) ёлғизлик, одамлардан узоқлашиш
- وحى (ваҳй) *a.* ваҳий, пайгамбарларга Худо томонидан илҳом бўладиган нарсa, ишора, хабар, нома
- وداع (видоъ) *a.* видo, айрилиш, хайрлашиш
- ورق (варақ) *a.* 1) варақ, қоғоз, саҳифа; 2) янроқ, барг
- ورقه (варақа) *a.* 1) варақа, оммага тарқатиш учун мўлжалланган муҳим хабар ёзилган қоғоз; 2) турлича маълумотлар ёзиш учун белгиланган расмий қоғоз
- وزارة (визорат) *a.* вазирлик, нозирлик
- وزن (вазн) *a.* 1) оғирлик; ўлчов; 2) шеърый ўлчов; 3) миқдор; қадр, қиммат; аҳамият
- وزير (вазир) *a.* вазир; 2) баъзи шарқ мамлакатларида вазорат раиси, министр
- وسواس (васвос) *a.* васвос, васвасага солувчи, беқарор қилувчи, шайтоний хаёл
- وسوسة (васваса) *a.* васваса, тўғри йўлдан оздиршиш
- وصال (висол) *a.* висол, васл, учрашув, етишув, яқинлашув
- وصف (васф) *a.* васф, таъриф, тавсиф, мақташ, сифатлаш
- وصل (васл) *a.* учрашиш, етишиш, қовушиш; кўришиш, ёрга етишиш
- وصية (васийят) *a.* васият, марҳумнинг ўз яқинларига айтиб ёки ёзиб қолдирган топшириғи, истағи, насиҳати
- وضعية (вазъийят) *a.* вазият, аҳвол
- وطن (ватан) *a.* 1) ватан, она юрт; 2) ўрин, жой, маскан
- وطنپاراست (ватанпараст) *a.-ф.* ватанпараст
- وطن پروز (ватанпарвар) *a.-ф.* ватанпарвар

وظیفه (вазифа) <i>a.</i>	вазифа, топшириқ: масъулият, бурч
وعده (ваъда) <i>a.</i>	1) ваъда, аҳду паймон; 2) ишонтириш
وعظ (ваъз) <i>a.</i>	ваъз, панд, насихат, нутқ
وفا (вафо) <i>a.</i>	1) вафо, аҳд, садоқат, ваъдада туриш; 2) ишонч
وفاة (вафот) <i>a.</i>	вафот, ўлим, қазо
وفادار (вафодор) <i>a.-ф.</i>	вафодор, ваъдага вафо қилувчи
وقار (виқор) <i>a.</i>	виқор; вазминлик, улуғворлик, салобат, жиддийлик
وقت (вақт) <i>a.</i>	1) вақт, замон, давр; 2) пайт, фурсат; 3) умр; 4) соат, муайян вақт
وكالة (ваколат) <i>a.</i>	ваколат, вакиллик, гувоҳлик
وكالتنامه (ваколатнома) <i>a.-ф.</i>	ишонч ёрлиғи
وكيل (вакил) <i>a.</i>	вакил; кафолот берилган одам; ёрдамчи
ولاية (валоият) <i>a.</i>	1) вилоят; ўлка; 2) валилик, вилоят бошлиғи лавозими
ولد (валад) <i>a.</i>	фарзанд, бола; ўғил бола
ولي (вали) <i>a.</i>	1) вали, авлиё, азиз; 2) эга, соҳиб; вилоятбоши
ولى عهد (валиаҳд) <i>a.</i>	валиаҳд, тахт вориси, ворис, шаҳзода
ولى نعمة (валиниъмат) <i>a.</i>	валиниъмат, мурувват қилувчи, хайр-аҳсон қилувчи шахс
وهاب (вахҳоб) <i>a.</i>	саховатли, сахий; Худонинг сифатларидан бири
وهابى (вахҳобий) <i>a.</i>	вахҳобий, Абул Ваҳҳоб маслагига эргашувчи
وهم (вахҳм) <i>a.</i>	вахҳима, қўрқув, ҳаяжон, қўрқин
ويران (вайрон) <i>ф.</i>	вайрон, йиқик, хароб
ويرانه (вайрона) <i>ф.</i>	вайрона, хароба, харобазор

- ھارون (ҳорун) *a.* 1) Ҳорун, Мусо пайгамбарнинг акаси; 2) ҳижрий 148—198 (милодий 765—808) да яшган Бағдод халифаси, Хорун-ар-Рашид
- ھجاء (ҳижо) *a.* 1) дашном бериш, бировнинг айбини санаш; 2) ҳижо, бўғи
- ھجر (ҳажр) *a.* айрилиқ, жудалиқ, фироқ
- ھجران (ҳижрон) *a.* ҳижрон, айрилиқ, жудалиқ, фироқ
- ھجرة (ҳижрат) *a.* 1) кўчиш, ватанни тарк этиш; 2) ҳижрат, Муҳаммад пайгамбарнинг Маккадан Мадинага кўчиб ўтиши; шу муддатдан (16.07.622 м.) бошланадиган мусулмон қамарий йил ҳисобининг боши
- ھجرى (ҳижрий) *a.* ҳижрий, мусулмон йил ҳисоби
- ھجو (ҳажв) *a.* ҳажв, мозах
- ھجوم (ҳужум) *a.* ҳужум, ҳамла
- ھداية (ҳидоият) *a.* 1) ҳақ йўлга бошлаш; тўғри йўл, фойдали йўналиш; 2) Худо томонидан белгиланган тўғри йўл, пелом дини; 3) Ҳидоят (эркак ва хотин-қизлар неми)
- ھدمد (ҳудхуд) *a.* сассиқпошонак
- ھديه (ҳадийиа) *a.* совға, тухфа, армуғон
- ھر (ҳар) *ф.* ҳар; ҳар бир, ҳар қайси
- ھردم خيال (ҳардамхайол) *ф.-a.* ҳардамхаёл; хаёли жойида эмас; иккиланадиган; инжиқ
- ھرگن (ҳаргиз) *ф.* ҳаргиз, асло, сира, ҳеч
- ھزار (ҳазор) *ф.* минг
- ھزاج (ҳазаж) *a.* 1) момақалдироқ товуши, шовқин; 2) ҳазаж, аруз вазни баҳрларидан бири

هزل (ҳазл) <i>a.</i>	ҳазил, шўхлик, жиддий бўлмаган сўз, гап
هزم (ҳазм) <i>a.</i>	1) ҳазм, сингириш; 2) сингдириш, ўзлаштириш
هفته (ҳафта) <i>ф.</i>	ҳафта
هلاک (ҳалок) <i>a.</i>	ҳалок
هلاکة (ҳалокат) <i>a.</i>	ҳалокат, ҳалок бўлиш; фалокат; кўнгилсиз ҳодиса, кулфат
هلال (ҳилол) <i>a.</i>	1) ҳилол, янги чиққан ой, уч кунлик ой; 2) Ҳилол (эркак ва хотин-қизлар исми)
همان (ҳамон) <i>ф.</i>	1) ҳамон, шу дамгача, ҳозиргача; 2) ўша замон, ўша онда
همانا (ҳамоно) <i>ф.</i>	модомики; шубҳасиз; айнан; айна пайт, ҳамоно
هماهنگ (ҳамоҳанг) <i>ф.</i>	ҳамоҳанг, уйғун; жўр
همایون (ҳумойун) <i>ф.</i>	1) Худонинг марҳаматига сазовор бўлган (лойиқ); 2) қутлуғ, муборак, муқаддас, шарафли; 3) Ҳумоюн (эркаклар исми)
همه (ҳиммат) <i>a.</i>	ҳиммат, саховат, олижаноблик
همچنان (ҳамчунон) <i>ф.</i>	шундай, шундай қилиб; айнан, ўхшаш
همخانه (ҳамхона) <i>ф.</i>	1) ҳамхона, бир хонада яшовчи, бирга турувчи; 2) қўшни, ҳамсоя
همدرد (ҳамдard) <i>ф.</i>	ҳамдard, қайғудош, дардкаш
همدم (ҳамдам) <i>ф.</i>	1) ҳамдard, ҳамсуҳбат, содиқ дўст; 2) Ҳамдам (эркаклар исми)
همراز (ҳамроз) <i>ф.</i>	ҳамроз; сирдош; меҳрибон дўст
همراه (ҳамроҳ) <i>ф.</i>	ҳамроҳ, йўлдош, дўст
همسایه (ҳамсойа) <i>ф.</i>	ҳамсоя, қўшни
همشهر (ҳамшаҳар) <i>ф.</i>	ҳамшаҳар, бир шаҳарлик
همشیره (ҳамшира) <i>ф.</i>	ҳамшира
همکار (ҳамкор) <i>ф.</i>	ҳамкор; шерик

همنفس (ҳамнафас) <i>ф.-а.</i>	ҳамнафас, яқин ўртоқ, улфат, дўст
همه (ҳамма) <i>ф.</i>	ҳамма, барча
هميشه (ҳамиша) <i>ф.</i>	ҳамиша, доимо
هندسه (ҳандаса) <i>а.</i>	ҳандаса, муҳандислик илми, геометрия
هنر (ҳунар) <i>ф.</i>	ҳунар, касб
هنرمند (ҳунарманд) <i>ф.</i>	ҳунарманд, моҳир; касб эгаси
هنوز (ҳануз) <i>ф.</i>	ҳануз, ҳозиргача, ҳамон
هوا (ҳаво) <i>а.</i>	ҳаво
هواس (ҳавас) <i>а.</i>	ҳавас, орзу, истак
هواسكار (ҳаваскор) <i>а.-ф.</i>	ҳаваскор, ишқибоз
هوش (ҳуш) <i>ф.</i>	ҳуш; онг; ақл; идрок, фаҳм
هوشيار (ҳушйор) <i>ф.</i>	ҳушёр, сергак, зийрак
هول (ҳавл) <i>а.</i>	қўрқини, хавотир, ваҳима
هویدا (хувайдо) <i>ф.</i>	1) белгили, ошқора, аён, зоҳир, равшан; 2) Хувайдо (эркак ва хотин-қизлар исми)
هيبة (ҳайбат) <i>а.</i>	ҳайбат, важоҳат
هيجان (ҳайажон) <i>а.</i>	ҳаяжон, тўлқинланиш
هچ (ҳеч) <i>ф.</i>	ҳеч, асло, мутлақо
هیکل (ҳайкал) <i>а.</i>	ҳайкал
هيئة (ҳайъат) <i>а.</i>	1) ҳайъат, шакл, шамойил; тарз; 2) ҳайъат, ташкилий гуруҳ; 3) ҳайъат, нужум илми, астрономия

۵

يابان (йобон) <i>ф.</i>	дала, дашт
ياخود (йохуд) <i>ф.</i>	ёки, ёхуд
ياد (йод) <i>ф.</i>	ёд, хотира, эс
يادگار (йодгор) <i>ф.</i>	1) ёдгор; эсдалик, хотира; 2) Ёдгор (эркаклар исми)

يار (йор) <i>ф.</i>	ёр, дўст, муҳиб, маҳбуба, сев- гили
ياران (йорон) <i>ф.</i>	дўстлар, ўртоқлар
ياقوت (йоқут) <i>а.</i>	1) ёқут, қимматбаҳо тош; 2) Ёқут (хотин-қизлар исми)
ياکه (йоки) <i>ф.</i>	ёки
يتيم (йатим) <i>а.</i>	етим, ота-онасиз
يخ (йах) <i>ф.</i>	яx, муз
يخاب (йахоб) <i>ф.</i>	1) яхоб, музли сув, муздай сув; 2) шўр ювиш учун май- донни қишда сугориш, яхоб
يخنى (йахна) <i>ф.</i>	яхна, совутилган
يزدان (йяздон) <i>ф.</i>	1) Худо; 2) қодир, қудратли; 3) Яздон (эркаклар исми)
يعقوب (йаъқуб) <i>а.</i>	1) каклик; 2) Яъқуб пайғам- бар, 3) Яъқуб (эркаклар исми)
يعنى (йаъни) <i>а.</i>	яъни; аниқроғи, тўғрироғи, нега, нечун
يقين (йақин) <i>а.</i>	1) яқин; содиқ; 2) ишончли, аниқ, ҳақиқат; 3) балки, шубҳасиз, албатта, турган гап
يکتا (йакто) <i>ф.</i>	1) якто, ягона, тенги йўқ; 2) Худо
يکدل (йакдил) <i>ф.</i>	якдил, ҳамжиҳат, бирдам
يکشنبه (йакшанба) <i>ф.</i>	якшанба, ҳафтанинг бошланғиш куни
يکه (йакка) <i>ф.</i>	якка, бир, ягона, ёлғиз
يگانه (йагона) <i>ф.</i>	ягона, бир, ёлғиз, танҳо
يوسف (йусуф) <i>а.</i>	1) Юсуф пайғамбар; 2) Юсуф (эркаклар исми)
يوم (йавм) <i>а.</i>	кун
يونس (йунус) <i>а.</i>	1) Юнус пайғамбар; 2) Юнус (эркаклар исми)

ФОИДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

- Баранов Х. К. Арабско-русский словарь. Москва, 1985.
Ягелло П. Д. Полный персидско-арабско-русский словарь. Ташкент, 1910.
Русча-ўзбекча лугат. 2 томлик. Тошкент, 1983—1984.
Ўзбек тилининг изоҳли лугати. 2 томлик. З. М. Маъруфов таҳрири остида, Москва, 1984.
Рубинчик Ю. А. Персидско-русский словарь. Москва, 1983.
Халидов Б. З. Учебник арабского языка. Ташкент, 1977.
Абдул Гаффаров. Персидско-русский словарь, 1927.
Порсо Шамсиев, С. Иброҳимов. Навоий асарлари лугати. Тошкент, 1972.
Алишер Навоий асарлари тилининг изоҳли лугати. 4 томлик.
Э. Фозилов таҳрири остида. Тошкент, 1983, 1985.
Фарҳанги забони тожикӣ. Дар зери таҳрири М. Ш. Шукӯров,
В. А. Капранов, Р. Ҳошим, Н. А. Маъсуми. Москва, 1969.
Гарепча-татарча-русча алынмалар сузлеге. К. З. Хемзин, М. И. Меҳмуртов, Г. Ш. Сейфуллин. Казан, 1965.

ЎЗБЕК ТИЛИДАГИ АРАБЧА ВА ФОРСЧА

СЎЗЛАР ЛУГАТИ

Тузувчилар: Рустам Сапоев, Шерали Аvezметов

Тошкент «Ўқитувчи» 1996

Мухаррирлар: Х. Ҳайитметов, С. Қиличева
Бадий муҳаррир Т. Қаноатов
Техн. муҳаррир С. Турсунова
Мусахҳиҳалар: Г. Насриддинова, М. Абдунабиева.

ИБ № 6545.

Теринга берилди. 23.12.95. Босинга рухсат этилди. 25.01.96.
Бичими 84x108^{1/2}. Литературная гарнитураси. Кегли 10. Шпон-
сиз. Юқори босма усулида босилди. Шартли б.т. 10,08.
Шартли кр.-отт. 10,29. Напр т. 5,63. 5000 нускада босилди.
Буюртма №183.

«Ўқитувчи» нашриёти. Тошкент—129. Навоий кўчаси, 30.
Шартнома 13—83—94.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг
Тошкент китоб-журнал фабрикасида чоп этилди. Тошкент,
Юнусобод даҳаси, Муродов кўчаси 1-уй. 1996.

2 220000 346658

118801

48

